



BANKA İŞLEMLERİ VE MUHASEBESİ

Prof. Dr. Osman ALTUĞ

Yard. Doç. Dr. Gülümser ÜNKAYA

İSTANBUL, 1991



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

116
1660
T9
A48
1991

BANKA İŞLEMLERİ VE MUHASEBESİ

Marmara Üniversitesi
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı



0014579

Prof.Dr. Osman ALTUĞ
Yard.Doç.Dr. Gülümser ÜNKAYA

T. C.
Marmara Üniversitesi
İngilizce Bölümü
Kütüphane

İSTANBUL, 1991



MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FOT. DOK. D. BSK
E.N.
14579

ISBN No: 975-400-057-3

S U N U Ş

Marmara Üniversitesi Muhasebe Araştırma ve Uygulama Merkezi'mizce, muhasebe bilimi dalında kuramsal ve uygulamaya yönelik bir dizi bilimsel çalışma programı hazırlanmıştır, çalışmalar tamamlandıkça da olanaklar ölçüsünde yayınlanması planlanmıştır.

Üniversitemiz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yard.Doç.Dr.Gülümser ÜNKAYA ile birlikte hazırladığımız "Banka İşlemleri ve Muhasebesi" konulu yapıt, bu yayın planının bir ürünüdür.

Ülkemiz bankacılığında, bilgi toplama, bilgi iletme ve bilgilerin yönetim aracı olarak kullanma olayı uluslararası boyutlar kazanmıştır. Özellikle bilgisayar uygulamalarına geçiş sonucu bankacılığımız daha dinamik bir yapıya kavuşmuştur. Ancak, banka işletmeciliği ve muhasebesi alanında bilimsel yayınlar bu gelişime paralel biçimde gerçekleşmemiştir.

Sayın Hocamız Prof.Dr.Osman Fikret ARKUN'un başkanlığında İ.İ.T.İ.A. Muhasebe kürsüsünde Asistanı olarak çalışmalarına başladığımız "Banka İşlemleri ve Muhasebesi" konusunda o zamandan bu güne kadar ki birikimlerimizin bir ürünü olan bu yapıtı, her zamanki şükran duygularıyla Sayın Hocamız Prof.Dr.Osman Fikret ARKUN'a Merkezimizin naçiz bir armağanı olarak sunuyoruz.

Kuşkusuz yapıt kusursuz değildir, ortaya çıkabilecek hataların ve eksikliklerin sorumluluğu tamamen bize aittir. Bunlar için bir tartışma ortamı yaratabilmiş isek, bu bizlere mutluluk verir.

Yapıtın akademisyen, uygulayıcı ve her düzeydeki öğrencilere yararlı olması dileğiyle,

Prof.Dr.Osman ALTUĞ
T.C.Marmara Üniversitesi
Muhasebe Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürü



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

0- GİRİŞ	1
I- BANKACILIK ve BANKA MUHASEBESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	3
10- Bankanın ve Banka Muhasebesinin Tanımı	3
11- Bankacılığın Tarihçesi ve Türkiye'de Bankacılığın Gelişimi	4
12- Bankaların Çeşitleri	5
13- Bankaların Organizasyonu ve Yönetimi	12
14- Bankaların Çalışma Konuları	15
140- Para ve Kredi İşlemleri	15
141- Mali İşlemler	16
142- Hizmet İşlemleri	17
15- VI. Beş Yıllık Kalkınma Plânında Bankacılığın Yeri	18
16- Banka Muhasebesinin Özellikleri	21
II- BANKALAR KANUNU	29
20- Genel Hükümler	29
21- Bankaların Kuruluşu	30
22- Bankaların Faaliyete Geçmesi	33
23- Şubeler	36
24- Teşkilat ve Organlar	38
240- Genel Kurul	38
241- Yönetim Organları	39
242- İç Denetim	41
243- Ortak Hükümler	41
25- Yedek Akçeler ve Mevduata Ait Hükümler	43
26- Krediler ve Diğer Yatırımlar	45
27- Hesap ve Kayıt Düzeni	54
28- Mesleki Disiplin ile Denetime İlişkin Hükümler	56
280- Türkiye Bankalar Birliği	56
281- Denetim	57
29- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	61
30- Devir, Birleşme, Tasfiye	64
31- Çeşitli Hükümler	66
32- Ceza Hükümleri	67
33- Bankaların Kredi İşlemlerinden Doğan Alacakların Tahsilinin Hızlandırılması	72
34- İstisnalar, Saklı ve Kaldırılan Hükümler	73

III- TEKDÜZEN HESAP PLANININ ÖZELLİĞİ ve İŞLEYİŞİ	76
30- Tekdüzen Hesap Planının Kullanma Amacı	76
31- Tekdüzen Hesap Planının Özellikleri	76
32- Tekdüzen Hesap Planının Yapısı	77
33- Tekdüzen Hesap Planında Yer Alan Hesapların Nitelikleri ve Kullanılışı	80
IV- BANKACILIK İŞLEMLERİ ve MUHASEBE KAYITLARI	164
40- Kasa ile ilgili işlemler	164
401- Aynı Banka Şubesine Para Yatırılması Durumu	164
402- Aynı Banka Şubesinden Para Çekilmesi Durumu	164
403- Alacaklı Cari Hesaba Para Yatırılması Durumu	165
404- Alacaklı Cari Hesaptan Para Çekilmesi Durumu	165
405- Bir Bankanın Başka Bir Şubesindeki Hesaba Para Yatırılması Durumu	165
406- Bir Bankanın Başka Bir Şubesindeki Hesaptan Para Çekilmesi Durumu	167
407- Müşteriye Çek Karnesi Verilmesi Durumu	168
408- Şubeler Arasında Hesap Nakli Yapılması Durumu	168
409- Faiz Tahakkukları ve Faiz ile ilgili işlemler	170
410- Şubelerarası Nakillerde Faiz Tahakkuku	177
41- Efektif Deposu ile ilgili işlemler	179
410- Efektif Alımı İşlemleri	180
411- Efektif Kasası Noksanı ve Fazlası	181
4110- Kasa Noksanı	181
4111- Kasa Fazlası	182
412- Dövizli Çek Alışları	183
413- Efektif Satış İşlemleri	185
414- Evaluasyon İşlemi	186
42- Yoldaki Paralar - Türk Parası ile ilgili işlemler	188
43- Yoldaki Paralar - Yabancı Para ile ilgili işlemler	190
44- Alınan Banka Çekleri ile ilgili işlemler	191
440- Bankaların Kendi Şubeleri üzerine Keşideli Çekler	193
441- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli Çekler	193
4410- Takas Odasının Olmaması Durumu	193
4411- Aynı Şehirde Takas Odasının Bulunması Durumu	196

45-	Yurtiçi Bankalar - Türk Parası ile ilgili işlemler	199
46-	İskonto Senetleri ile ilgili işlemler	200
47-	İştira Senetleri ile ilgili işlemler	202
48-	Kısa Vadeli Krediler ile ilgili işlemler	204
480-	Kısa Vadeli Teminatlı Krediler	204
481-	Senet Karşılığı Kısa Vadeli Krediler	205
482-	Kısa Vadeli Kredilerde Faiz Tahakkuku	208
49-	Orta ve Uzun Vadeli Krediler ile ilgili işlemler	209
50-	Nakit Olmayan Krediler (Teminat mektupları) ile ilgili işlemler	212
500-	Türk Parası Teminat Mektuplarından Borçlar	215
501-	Türk Parası Teminat Mektuplarından Borçlardan Komisyon Tahsili	216
502-	Bir Şubenin Talimatı ile Diğer Bir Şubenin Mektup Vermesi	217
503-	Teminat Mektubu Tazmini	219
504-	Yabancı Para Teminat Mektuplarından Alacaklar	219
51-	İthalat Teminat ve Transfer Emirleri ile ilgili işlemler	222
510-	Bedeli Tamamen Ödenen Akreditifli İthalat İşlemleri	222
511-	Kredili (Bedeli kısmen peşin ödenen) Akreditifli İthalat İşlemleri	226
512-	Kısa Vadeli İhracat Kredileri	229
5120-	Kredinin Dövizli Nakit Çek ile Kullanılması	229
5121-	Kredinin Döviz Olarak Havale Gönderilmek Suretiyle Kullanılması	230
5122-	Türk Parası Olarak Döviz Kredisi Kullanılması	232
513-	Kabul Aval Kredisi ile ilgili işlemler	236
5130-	Yetkisiz Şubelerde Akreditifli İşlemler	236
5131-	Yetkisiz Şubelerde Vesaik ve Mal Mukabili İşlemler	238
5132-	Yetkili Şubelerde Akreditifli İşlemler	240
5133-	Yetkili Şubelerde Vesaik ve Mal Mukabili İşlemler	241
52-	Menkuller ile ilgili işlemler	241
53-	Muhtelif Alacaklar-Türk Parası ile ilgili işlemler	241
530-	Verilen Depozitolar	242
531-	Bankacılık Hizmetlerinden Alacaklar	242
532-	Teminat Mektubu Nasaf ve Komisyonlardan Alacaklar	243
533-	Kaynak Kullanım Destekleme Fonundan Alacaklar	244
534-	Diğer Muhtelif Alacaklar	245

54-	Borçlu Geçici Hesaplar ile ilgili işlemler	246
540-	Avanslar	246
541-	Peşin Ödenmiş Giderler	246
542-	Kasa Noksanı	247
543-	Takas Hesabı	247
544-	Şubeler-Türk Parası Tashih Hesabı	250
55-	Döviz Tevdiat Hesabı ile ilgili işlemler	251
550-	Döviz Tevdiat Hesabından ödeme yapılması	254
5500-	Efektif Olarak Ödeme Yapılması	254
5501-	Türk Lirası Olarak Ödeme Yapılması	257
56-	Alacaklı Geçici Hesaplar-TP. ile ilgili işlemler	257
560-	Kasa Fazlalıkları	257
561-	Dekontu Beklenen Muameleler Hesabı	258
562-	Verilen Provizyonlar	258
563-	Şubeler TP. Tashih Hesabı	259
57-	Ödeme Emirleri Türk Parası	259
570-	Nakit Olarak Havale Kabulü Durumu	260
571-	Gelen Havalelerin Ödenmesi Durumu	260
572-	Havalelerin İptal Edilmesi Durumu	261
573-	Bir Şubeye Gönderilen Havalenin Başka Bir Şube Tarafın- dan Ödenmesi Durumu	262
58-	Faiz ve Gider Reeskontları-T.P. ile ilgili işlemler	262
59-	Kredi Faizleri ve Gelirleri, Tahakkuk ve Reeskontları ile ilgili işlemler	265
60-	Kambiyo Kârları ve Zararları ile ilgili işlemler	266
61-	Senetlerin Tahsili ile ilgili işlemler	267
610-	Tahsil Senetleri Cüzdanı çıkış işlemleri	268
611-	Tahsil Senetleri Muhabir Cüzdanı Çıkış İşlemleri	271
62-	Kredi Kartları ile ilgili işlemler	273
620-	Kredi Kartları ile ilgili Genel Bilgiler	273
6200-	Kredi Kartı Türleri	273
6201-	Türkiye'de Kredi Kartı Kuruluşları	274
6202-	Kredi Kartı Kavramı	275
6203-	Kredi Kartı Organizasyonu ve Sistemin İşleyişi	275
6204-	Kredi Kartı Sisteminde Hukuki İlişkiler	276
6205-	Banka Aracılı Kredi Kartı Sistemi	279
6206-	Kredi Kartı Ücretleri	280

621-	Kredi Kartları ile ilgili işlemlerin Muhasebesi	281
6210-	Kredisiz yurtiçi Kartlarda Tahsilatın Muhasebeleştirilmesi	282
6211-	Kredili Kredi Kartlarında Tahsilatın Muhasebeleştirilmesi	283
6212-	Kredi Kartları Aidat Bedelleri Tahsilatının Muhasebeleştirilmesi	284
6213-	Kredili Kredi Kartlarında Faiz Hesaplaması	285
63-	MENKUL DEĞERLER CÜZDANI İLE İLGİLİ İŞLEMLER	288
630-	Müşteri Hesabına Hisse Senedi Alım İşlemleri	288
631-	Banka Nam ve Hesabına Hisse Senedi Alım İşlemleri	291
632-	Müşteri Adına Hisse Senedi Satış İşlemleri	292
633-	Bankanın Menkul Kıymetler Cüzdanından Hisse Senedi Satış İşlemleri	294
V-	TEKDÜZEN HESAP PLANI ÖZETİ	296
VI-	YARARLANILAN KAYNAKLAR	311

'1- Bankacılık Ve Banka Muhasebesi Hakkında Genel Bilgiler' ve '2- Bankalar Kanunu ' Bölümleri Prof.Dr. Osman Altuğ tarafından,
 '3- Tekdüzen Hesap Planının Özelliği ve İşleyişi' ve '4- Bankacılık İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları' bölümleri Yrd.Doç. Dr. Gülümser Ünkaya tarafından hazırlanmıştır.



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

0- GİRİŞ

Ülkemizin ekonomik ve tarihi gelişimi sonucu, bankacılık sektörü Türk Mali Sisteminin en önemli unsuru haline gelmiştir. Para ve Sermaye piyasalarındaki faaliyetlerin büyük bir bölümü bankalar kanalı ile gerçekleşmektedir. Son yıllarda, mali sektörün gelişmesine yönelik alınan kararlar, bankaların öz kaynaklarının verimliliğinin ve rekabet gücünün artmasını sağlamıştır.

1980 sonrası hızlı bir gelişim ve değişim gösteren bankacılık faaliyetlerinin mali sonuçlarının doğru ve güvenilir bir şekilde açıklanması ve yorumlanması, bankaların mali tablolarının karşılaştırılmasından doğru sonuçlar çıkarılabilmesi, bu tabloların genel kabul görmüş muhasebe prensipleri çerçevesinde mali kararlarına ışık tutabilmesi için Muhasebe düzeninde standartlaştırılmaya gidilmiştir.

3182 Sayılı Bankalar Kanunu Madde 51.2. ye göre; "Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanıp Müsteşarlığın emarı ile yürürlüğe girecek olan tek düzen hesap planı, tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ile bunların uygulama ve düzenleme esaslarına ilişkin izahnameye uygun olarak tutmak ve düzenlemek serumdadırlar." denilmektedir.

Türkiye Bankalar Birliği tarafından 1986 dan itibaren bankalarda Tekdüzen Hesap Planı uygulamaya konulmuş ve muhasebe sistemlerinde bir standart sağlanmıştır. Buna paralel olarak, bir işlem için yapılması gereken muhasebe kayıtları bütün bankalarda hiç bir yerim ve tereddüte gerek bırakmaksızın gerçekleşmesi mümkün olmuştur.

Bu çalışmada amaç, Ticaret Bankalarının şubelerinde oluşan işlemlerin Tekdüzen hesap planı çerçevesinde muhasebe kayıtlarının ne şekilde olacağını ortaya koymaktır.

Birinci bölümde, Bankanın ve Banka muhasebesinin tanımı yapılmış, Bankacılığın Dünya'da ve Türkiye'deki gelişimi açıklanmış, Bankaların çeşitleri, organizasyon yapısı ve gelişme kenuları ele alınmış, Banka Muhasebesinin özellikleri belirtilmiştir.

T. C.

İkinci bölümde bankacılık faaliyetlerinin esaslarını oluşturan ve düzenleyen Bankalar Kanunu son değişiklikleri ile birlikte verilmiştir. Bu kanun çerçevesinde Bankaların kurulması, Yönetim Organları, Yedek Akçe ve Mevduata ait hükümler, kredi vermede sınırlamalar, Hesap ve kayıt düzeni, Türkiye Bankalar Birliğinin Statüsü, Tasarruf Mevduata sigorta Fena, Bankaların Devir, Birleşme, Tasfiye durumlarına, Kredi işlemlerinden doğan alacakların tahsilinin hızlandırılması gibi konular açıklanmıştır.

Tekdüzen hesap planlarında kullanım kolaylığı ve tektip uygulamayı sağlamak için hesapların niteliklerinin ve hangi işlemlerde hangi hesapların kullanılacağına açıklanması gerekir. Üçüncü bölümde, Türkiye Bankalar Birliği tarafından Bankalar için kullanımı zorunlu olan Tekdüzen Hesap Planının özellikleri ele alınmıştır. Bu bölümde, Tekdüzen Hesap Planı İshnamesine dayanarak, Hesap Planının amacı, özellikleri, Planın yapısı, Tekdüzen Hesap Planlarında yer alan hesapların nitelikleri ve kullanışları açıklanmıştır.

Dördüncü bölümde, Ticaret Bankalarının şubelerinde gerçekleşen işlemler, Hesap Planındaki hesapların düzenine göre, en çok işlem görüldüğü varsayılan ana ve yardımcı hesaplar itibarıyla açıklanmış ve muhasebe kayıtları yapılmıştır. İçindekiler bölümünde ayrıntılı olarak görüldüğü gibi, Olo- Kasa ile ilgili işlemlerden başlanılmış ve devam edilmiştir.

Beşinci bölümde, çalışmanın temelini oluşturan, Türkiye Bankalar Birliğinin Tekdüzen Hesap Planının yalnız ana hesaplar itibarıyla özeti sunulmuştur.

Prof.Dr. Osman ALTUĞ

Yard.Doç.Dr.Gülümser ÜNKAYA

I- BANKACILIK ve BANKA MUHASEBESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

10- BANKANIN ve BANKA MUHASEBESİNİN TANIMI

Bankalar, dinamik yapıda para ve kredi ticareti yapan, çeşitli mali ve sosyal hizmetleri yerine getiren kuruluşlardır. Bankalar, kendi öz kaynakları yanında, mevduat kabulü ile yaratılan yabancı kaynakları da kullanarak müşterilerin kredi taleplerini karşılamaktadır. Bankaların aldığı kredilere aşağı kademeli kredi, verdikleri kredilere yüksek kademeli kredi denilmektedir. Bankaların bu çalışması bir transformasyon işlemi olarak kabul edilmektedir.

Bankaların ana faaliyetlerini para ve kıymetli evrak hareketleri ile kredi işlemleri oluşturmaktadır. Banka muhasebesinin konusu bu işlemlerin kayıt ve uygulamasıdır. Bankalar, bir taraftan özsermayelerini, diğer taraftan mevduat şeklinde topladıkları yabancı sermayeleri belirli bir kâr yani faiz karşılığında kredi şeklinde ihtiyaç sahiplerine vermektedir. Bankalarda özsermaye veya mevduat olarak toplanan paralar kredi yolu ile alacak şekline dönüşmektedir. Bu alacaklarda zaman içinde tekrar nakit hale dönüşmektedir.

Banka muhasebesi bir taraftan yabancı sermayenin veya mevduatın ve borçların diğer taraftan verilen krediler yolu ile oluşan alacakların izlenmesi ve bu işlemlerin muhasebede kaydedilmesi ile ilgilidir.

Kredi işlemleri dışında, tahvil ve hisse senetleri ve bunların kuponları gibi kıymetli evrak, ticari senetler, ticari belgeleri ile ilgili hizmetlerin kayıtları da banka muhasebesinin konusuna girmektedir.

Ticaret işletmeleri muhasebesinde, mamul malın alımı ve satımı ile ilgili işlemler ve ilgili muhasebe kayıtları söz konusudur. Sanayi işletmelerinde ise, hammaddenin satın alınması, işçilik, genel imal giderleri ve diğer gider unsurlarının biraraya getirilmesi ile oluşan mamul mal üretimi ile ilgili işlemler ve bunlara ait maliyet ve genel muhasebe kayıtları söz konusu olmaktadır.

11- BANKACILIĞIN TARİHÇESİ ve TÜRKİYE'DE BANKACILIĞIN GELİŞİMİ

Bankacılığın tarihçesine göz atılınca, ilk çağlarda ve paranın icadından önce bugünkü anlamda bankacılığın var olmadığı görülmektedir. Bu devirlerde önemli yiyecek maddeler ile değerli eşyanın mahzen ve ambarlarda saklanması ve bu malların gerektiğinde ödünç olarak verilmesi gibi işlerle uğraşan kimselere rastlanmaktadır. Bu gibi kimseleri banka olarak nitelendirmek güçtür.

VII. yüzyılda Lidya hükümetinde paranın icat edilmesi ile bu işler yeni bir aşamaya girmiştir. Para icat edildikten sonra her memleket ayrı bir nakit ölçüsü kabul ettiğinden ülkeler arası para mübadelesini sağlamak ve yabancı parayı ülkenin parası ile değiştirmek ya da ihtiyacı olanlara yabancı para sağlamak yeni bir iş konusu olarak belirmiştir.

Eski Roma'da bu işleri gören kimseler büyük şehir ve kasabalarda meydanlarda, pazar yerlerinde bir masa veya sıranın önünde oturur, para değiştirme işi ile uğraşırlardı. Bu nedenle banka kelimesinin temelini sıra anlamına gelen Banko olduğu iddia edilmektedir. Sarraflıkla uğraşmakta olan bu kimseler zamanla diğer bazı işleri de üzerlerine almışlar bu arada savaşa giden şövalye ve savaşçıların emanet ettikleri para ve kıymetli eşyayı sağlamağa başlamışlardır.

Bu şekilde uğraşma konuları genişleyen kimseler, Atina'da 'trapezit' ve Roma'da 'arjantarı' denilen müesseseleri meydana getirmişlerdir. Bundan sonra Orta Çağların karışık durumu ve bu çağdaki göçmen hareketleri, bankacılığın gelişmesini bir süre durdurmuştur.

IX. yüzyılda İtalya'da bankacılık işleri ile uğraşan ve 'banker' adını taşıyan bir sınıf meydana gelmiştir. Bankerlerin diğerlerinden temel farkı, kendilerine saklanmak üzere verilen paralara faiz vermeleri ve bu paraları daha yüksek bir faiz ile işletmeleridir. Bankalar, özellikle XII. yüzyılda Genova şehrinde önemli faaliyet göstermişlerdir. XIII. ve XIV. yüzyıllarda bankerler, başka ticaret merkezlerine de yayılmışlardır. Daha sonra, Genova bankerleri biraraya gelerek Genova'da ilk bankayı kurmuşlardır. İtalyanlar, Akdeniz'in diğer şehirlerinde de bankalar kurmaya başlamışlardır. İtalyanlardan sonra 1609 da Hollanda'da 1619 da Hamburg'ta,

1694'te Londra'da modern bankacılığın öncüleri sayılan bankalar kurulmuştur. XVIII. yüzyılda Avrupa'nın diğer şehirlerinde yeni bankaların kurulmasına devam edilmiştir. Daha sonra aynı şehirlerde çalışmakta olan bankalar, işbirliği yapmak ve faaliyetlerini kolaylaştırmak amacı ile aralarında takas odaları kurmuşlardır.

Bankacılık hareketleri, endüstrinin ve ulaştırma olanaklarının gelişmesiyle XIX. yüzyılda büyük ölçüde genişlemiştir. XVI. ve XVII. yüzyıllarda kurulmuş çok az sayıdaki Devlet ve Belediye Bankaları bir yana bırakılırsa, XIX. yüzyıldan önce kurulmuş bulunan hemen hemen bütün bankalar kişilere ait ve genellikle onların hayatları ile sınırlı olarak, "Şahsi Firma" niteliğinde idiler. XIX. yüzyıldan sonra kurulan hemen bütün bankalar, "Sermaye Şirketi" halinde kuruluşlardır. Sermaye şirketleri içinde şüphesiz en büyük yer "Anonim Şirket" halinde kurulan bankalarıdır. Bankacılık tarihinde XIX. yüzyılın en belirgin özelliği, bankaların "Anonim Şirket Olarak Kurulma ve Örgütlenme" şeklinin ilk kez bu yüzyılda uygulanmış olmasıdır. Böylece eski çağların dar olanaklara sahip, küçük sermayeli ve dağınık bankaları yerine, hemen bütün ülkelerde, geniş sermaye ve büyük finansal olanaklara sahip, çok şubeli "Dev Bankalar" doğmuştur.

Madeni para yerine kâğıt paranın kullanılmaya başlaması, Devletlerin karşılıksız olarak çıkardıkları paraların kıymetinin korunması için merkez bankalarının kurulması ve bu bankalara banknot ihracı yetkisinin sağlanmasını gerektirmiştir.

Avrupa ve Amerika'da meydana gelen ekonomik gelişmelerden dolayı bankacılıkta uzmanlaşmaya gidilmiş ve bunun sonucu ekonomik alanın çeşitli bölümlerinde çalışan özel bankaların kurulmasına başlanmıştır. (Ticaret, maden, ziraat, ipotek bankaları gibi....)

Yukarda belirtildiği gibi, özellikle Batı Avrupa ülkelerinde bankacılığın tarihinin yüzyıllara geriye uzanmasına rağmen, Türkiye'de ancak bir yüzyılı bulmaktadır. Bunun nedeni, tüccar zihniyette sahip olunmaması, Türk ticaretinin yabancıların elinde olmasıdır. İlk bankaların kurucusu olan Venedik'liler ve Ceneviz'liler, Türkiye'de de Akdeniz kıyıları ve Adalar Denizindeki önemli limanları ve hatta Karadeniz'deki bazı iskeleleri ellerine geçirerek, deniz ticaretini

dolayısıyla dış ticareti yönetimleri altına almışlardır.

Türkiye'de XIX. yüzyılın ortalarına kadar kredi işlemleri sarraf ve bankerler tarafından ilkel bir şekilde yapılmakta idi. Bu sarraflar, Venedik ve Cenovizlilerin etkisi altında banka işlemleri yapmağa başlamışlardı. İstanbul'da Galata civarında bu işlerle uğraşmaları dolayısıyla -Galata Sarrafları- olarak anılırlardı. Bunlar çoğunlukla, senet iskontosu ve ticari özellikte olmayan, maaş cüzdanı kırılması gibi işlerle uğraşmakta idiler. Ülkemizde ilk malf kuruluş 1842'de faaliyete geçen "Anadolu ve Rumeli Kumpanyaları"dır. 1845'de bazı Galata bankerlerine malf alanda imtiyazlar verilmiştir. Galata sarrafları daha sonra birleşerek "Dersaadet Bankası" adı ile bir kuruluş meydana getirmişlerdir.

1856'da devletin ekonomi alanında yapmayı düşündüğü reformlarda bankacılığa da önem verilmiş ve İngiliz sermayesi ile merkezi Londra'da olmak üzere "Osmanlı Bankası" kurulmuştur. Bu bankanın sermayesi 2 milyon İngiliz Lirası olup; 500.000.- lirası ödenmişti. 1863 yılına kadar tevdiat ve ticaret bankası olarak çalışan Osmanlı Bankası 1863 yılında Fransızların da katılması ile sermayesini artırmış ve "Bank-ı Osmani-i Şahane" adını almıştır. Devlet bu bankaya banknot ihracı yetkisini de vermiştir.

Bu yıllarda birkaç yabancı banka da Türkiye'de çalışmaya başlamıştır.

1863'de Mithat Paşa'nın Tuna Valiliği sırasında "Menafi Sandıkları", 1868'de "Emniyet Sandığı" kurulmuştur. Menafi Sandıkları 1888 de "Ziraat Bankası" adını almıştır XIX. yüzyılın sonlarında ve XX. asrın ilk senelerinde bazı yabancı bankalar memleketimizde şube açmaya devam etmişlerdir. Bu arada "İstanbul Bankası" adı ile yerli bir banka da faaliyete geçmiştir.

1908 devriminden sonra ekonomi alanının geliştirilmesine çalışılmış ve 1909 da "Türkiye Milli Bankası", 1910'da "Türk Ticaret ve Sanayi Bankası", 1913'de "Adapazar İslâm Ticaret Bankası" kurulmuştur. Bu sonuncu banka "Türk Ticaret Bankası" adı altında çalışmaya devam etmektedir.

Ulusal bankacılığımızın temelleri ikinci meşrutiyet devrinde atılmıştır. Ancak bu dönemde ülkenin siyasal ve sosyal durumu

ekonomik faaliyetlerin gelişmesine imkân vermemiş, bankacılık alanında çalışmalar dağınık çalışmalardan ileri gidememiştir. Birinci Dünya Savaşına rastlayan tarihlerde Adapazarında olduğu gibi Aydın, Manisa, Eskişehir ve Konya'da yerli bankalar kurulmaya başlanmıştır. 1917'de İstanbul'da 4 milyon lira sermaye ile "İtibarı Millî Bankası" kurulmuştur. İtibarı Millî Bankasının kurulması ile millî bankacılıkta önemli bir adım atılmış bulunuyordu.

1918 ile 1923 arasına rastlayan Kurtuluş Savaşı devresinde ülkemizde bankacılık alanında bir durgunluk meydana gelmiştir. Millî mücadelenin zaferle sonuçlanması ve Türkiye Cumhuriyetinin kurulması üzerine Atatürk'ün şahsen katılımı ile 1924'de "Türkiye İş Bankası" kurulmuştur. Daha sonra "İtibarı Millî Bankası" bu banka ile birleşmiştir.

Bundan sonra devletin ekonomide çeşitli alanlarda önderlik yapması düşünüldüğünden kurulan devlet işletmelerini finanse etmek amacı ile devlet bankaları kurulmuştur.

Örneğin; Devlet tarafından endüstri ve maden işletmelerini finanse etmek amacı ile 1925'de "Sanayi ve Maden Bankası" kurulmuştur. Bu banka sonradan endüstri işleri ile uğraşan "Sümerbank" ve Devlet madenlerini işleten "Etibank"a bölünmüştür. 1926'da memleketin yapı kredisine olan ihtiyacını karşılamak üzere "İmlâk Bankası" kurulmuştur.

1930'da malf piyasayı düzenlemek ve banknot çıkartma yetkisini de taşıyan "T.C. Merkez Bankası" kurulmuştur. Bundan sonra, ülke ekonomisindeki gelişmelere paralel olarak bankacılığın gelişmesi devam etmiş, 1944'de "Yapı ve Kredi Bankası" kurulmuş ve bu adımdan sonra Türk Anonim Şirketi halinde yeni özel sektör bankaları meydana gelmiştir.

Ulusal bankacılığın geliştirilmesi, mevduat sahiplerinin tasarruflarının güvenlik altına alınması, halkın kredi kurumlarına karşı güveninin arttırılması, tasarrufların ülkenin ekonomik kalkınmasına yöneltilmesi amacı ile 1933 yılında 2243 sayılı Mevduatı Koruma Kanunu, 1936 yıllarında 2279 sayılı Üdünç Para Verme Kanunu, daha sonra mevduatla birlikte diğer banka işlemlerinin tümünü kapsayan 2999 sayılı Bankalar Kanunu çıkarılmıştır. İkinci Dünya Savaşından

sonra, gelişen şartların gereklerini daha iyi yerine getirmek üzere 1958 yılında 7129 sayılı Bankalar Kanunu yürürlüğe girmiştir.

7129 sayılı Bankalar Kanununun bazı maddeleri 1979 yılında ve 1983 yılında değiştirilmiştir. Daha sonra, 25.4.1985 tarihinde 3182 numaralı Bankalar Kanunu kabul edilmiş ve bazı maddelerinin değiştirilmesi ile birlikte günümüzde hükmünü sürdürmekte ve bankacılık sektöründeki faaliyetlerin bu kanun çerçevesinde düzenlenmesi sağlanmaktadır.

12- BANKALARIN ÇEŞİTLERİ

Bankalar, sermaye kaynaklarına, sermaye sahiplerine, iş kollarına ve verdikleri kredilerin vadesine göre dört ana grup şeklinde sınıflandırılabilir.

1- Sermaye kaynaklarına göre banka çeşitleri üç bölüme incelenebilir.

a. Özel Sermaye ile Kurulmuş Bankalar: Sermayesinin tamamı özel kişi veya firmalara ait olan bankalardır. Bu tip bankalarda devletin veya kamu kuruluşlarının sermayede payları yoktur.

b. Sermayesinin tamamı devlet tarafından ödenmiş Bankalar: Bu tip bankalarda özel kişi ve firmaların sermaye payları yoktur. Sermayenin tamamı devlete ve kamu tüzelkişilerine aittir.

c. Karma Sermayeli Bankalar: Hem devletin hem de özel firmaların veya kişilerin sermayesinde pay sahibi oldukları bankalardır.

2- Sermaye sahiplerine göre bankalar: Bu ayrıma göre bankalar iki grupta ele alınabilir.

a. Milli Bankalar: Ülkemiz kanunlarına göre kurulan sermayesinin çoğunluğu Türklere ait olan ve sermayesi Türk Lirası olarak konulan bankalardır.

b. Yabancı Bankalar: Sermayesinin çoğunluğu yabancılara ait olan, yönetim ve denetimi yabancılara ait olan bankalardır.

3- İş kollarına göre bankalar:

a. İş ve Ticaret Bankaları : Bu tür bankalar geleneksel anlamda bankacılık fonksiyonlarını yerine getirmektedir. Nevduat toplayıp kredi verip bankacılık hizmetlerini yerine getirmektedir.

b. Uzmanlık Bankaları: Özel kişi ve firmalar veya devlet tarafından belirli konularda faaliyet göstermek üzere kurulan bankalardır.

c. Emisyon Bankaları: Ülkemizin altın stokunu elinde tutan ve kontrol eden devlet adına para basma imtiyazını elinde tutan bankalardır.

4- Verdikleri kredilerin vadesi yönünden bankalar üç grupta toplanır.

- a. Kısa vadeli kredi veren bankalar
- b. Kısa ve uzun vadeli kredi veren bankalar
- c. Yalnız Uzun vadeli kredi veren bankalar

Bankalarda risk faktörü verilen kredinin vadesine göre değişmektedir. Bankaların başarılı olabilmesi için vade dengesinin kurulması ve sürekli kontrol edilmesi gerekir. Bu tür bir sınıflandırma ile bankaların özelliğinin belirlenmesi başarıyı önemli ölçüde etkileyecektir.

Türkiye Bankalar Birliğinin Bankaları sınıflandırması ise yukarıdakilerin bir karışımı şeklindedir.

Buna göre bankalar;

- 1- T.C. Merkez Bankası
- 2- Milli Ticaret Bankaları;
 - a. Kamusal Sermayeli Bankalar
 - b. Özel Sermayeli Bankalar
- 3- Diğer Ticaret Bankaları;
 - a. Türkiye'de Kurulmuş Bankalar
 - b. Türkiye'de şube açan Bankalar
- 4- Kalkınma ve Yatırım Bankaları
 - a. Kamusal Sermayeli Bankalar
 - b. Özel Sermayeli Bankalar

şeklinde gruplanmıştır.

1990 Mayıs ayı itibarıyla ülkemizde faaliyet gösteren bankalar aşağıdaki tabloda sınıflandırılmış ve bu bankalara ait 1989 yılı sonuna göre, bazı finansal veriler bankalar hakkında bilgi verebilmesi açısından sıralanmıştır.

MİLLÎ MİRAS ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN BANKALAR: (1989 YILI MİLYON TL)

	Kuruluş Yılı	Toplam Şube Sayısı	İtibari sermaye	Öz Kaynak Toplamı	Mevduat	Kredi	Kâr ve Zarar
I. T.C. Merkez Bankası	1931	24	25.000	148.688			
II. MİLLÎ TİCARET BANKALARI			6.968.000	10.420.610			
A-Kamusal Sermayeli B.		2.972	4.762.400	6.367.511	29.407.420	21.663.040	(35.151)
1. Denizcilik Bankası	1952	51	50.000	186.859	575.141	216.039	35.151
2. Etlbank	1935	129	562.400	781.244	938.983	477.264	282.519
3. Sümerbank	1933	46	500.000	645.708	661.934	1.096.758	1.923
4. T.C.Ziraat Bankası	1863	1.245	2.000.000	2.465.626	14.521.693	10.819.177	253.244
5. Türkiye Emlak Bankası (KONUTBANK)	1988	438	750.000	990.535	4.955.273	4.588.882	29.834
6. Türkiye Halk Bankası (HALKBANK)	1938	667	500.000	742.452	3.086.095	2.011.211	4.771
7. Türkiye Öğretmenler Bankası (TÖBANK)	1959	96	150.000	156.388	545.523	535.149	1.631
8. Türkiye Vakıflar Bankası	1954	300	250.000	398.699	4.122.778	1.918.560	149.803
D-Özel Sermayeli Bankalar		3501	2.205.600	4.053.099	31.149.669	16.715.764	1.028.058
1- Adabank	1985	4	10.000	12.447	27.965	21.606	1.483
2- Akbank	1948	617	500.000	874.749	874.749	4.939.283	345.313
3- Demirbank T.A.Ş.	1953	19	30.000	36.575	216.965	235.061	6.518
4- Egebank	1928	38	40.000	56.115	324.569	168.901	1.597
5- (ESBANK)Eskişehir Bankası	1927	33	100.000	119.879	593.167	541.249	27.722
6- Finansbank	1987	4	20.000	29.460	88.144	169.518	32.036
7- İktisat Bankası	1927	18	27.000	95.613	452.749	661.692	35.138
8- Koç Amerikan Bankası	1985	5	13.600	22.851	190.109	154.764	8.177
9- Millî Aydın B.(TARİŞBANK)	1913	30	15.000	21.588	120.622	78.941	5.229
10- Netbank	1988	4	20.000	20.632	73.191	74.400	5.670
11- Pamukbank	1955	190	200.000	365.420	2.596.670	1.504.343	11.482
12- Şekerbank	1953	169	40.000	96.583	558.568	442.218	20.019
13- Tekstil Bankası	1986	3	10.000	11.646	81.972	89.713	7.534
14- Türk Dış Ticaret B.(DIŞBANK)	1964	21	50.000	74.721	389.464	535.222	20.107
15- Türk Ekonomi Bankası	1927	6	100.000	107.415	307.514	314.059	38.584
16- Türk Ticaret Bankası	1913	410	50.000	224.796	2.193.032	701.441	50.934
17- Türkiye Garanti Bankası	1946	297	200.000	284.475	3.019.043	1.664.746	70.953
18- Türkiye İmar Bankası	1928	22	50.000	59.682	501.937	251.454	1.570
19- Türkiye İş Bankası	1924	947	250.000	882.391	8.776.431	4.147.477	124.238
20- Türkiye İthalat ve İhracat Bankası (İMPEXBANK)	1984	5	10.000	13.021	120.280	81.011	3.587
21- Türkiye Turizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası	1988	2	40.000	41.933	22.741	66.383	5.739
22- Türkiye Tütlüncüler Bankası	1924	44	50.000	56.384	339.632	171.200	7.665
23- Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankası	1888	15	80.000	120.005	297.134	484.230	62.953
24- Yapı ve Kredi Bankası	1944	598	300.000	424.718	4.918.487	1.787.810	133.810
(C- DİĞER TİCARET BANKALARI (x))							(21.678)
A- Türkiye'de Kurulmuş B.		79	81.044	155.624	1.274.141	887.105	59.472
1- Arap Türk Bankası	1977	4	32.000	40.375	347.815	186.433	21.678
2- BNP-AK-DRESDNER BANK.	1985	1	20.000	26.774	56.302	68.678	15.387
3- Birleşik Türk Körfez Bankası	1988	1	24.000	24.751	87.140	106.840	10.209
4- Osmanlı Bankası	1863	2	1.232	53.818	657.374	423.915	32.242
5- Türk Mitsui Bank.	1985	71	3.812	9.906	125.510	101.240	1.634 (1.687)
B- Türkiye'de Şube Açan B.		27	121.832	139.183	569.671	590.017	77.505
1- Bank Mellat	1988	2	4.832	5.713	15.500	3.968	3.759
2- Bank of Bahrain and Kuwait B.S.C.	1988	1	4.855	5.120	1.259	18.009	1.177
3- Bank of Credit and Commerce International	1982	3	5.475	9.604	111.096	74.638	(1.687)
4- Bankodî Roma	1911	2	3.305	5.874	53.160	43.937	2.143

Bankalar Kanununun 3. maddesindeki "millî banka" tarifine girmeyen bankalar bu gruba alınmıştır.

5- Banque Indosuez	1986	1	5.085	5.808	54.237	50.584	5.663
6- Citibank N.A.	1981	3	5.641	7.979	80.648	35.240	4.537
7- Credit Lyonnais	1988	1	11.868	12.089	4.407	77.560	7.641
8- Habib Bank Limited	1983	2	5.169	5.656	4.803	6.058	2.051
9- Holantse Bank Uni N.V.	1921	1	11.000	11.771	36.582	32.290	4.689
10- Kıbrıs Kredi Bankası Ltd.	1989	1	.000	5.000	1.560	—	587
11- Manufacturers Hanover Trust Company	1984	1	19.000	5.000	26.597	100.338	16.680
12- Saudi American Bank	1985	1	7.099	7.550	78.712	25.138	6.199
13- Societe Generale (SA)	1990	—	—	—	—	—	—
14- Standart Chartered Bank	1986	2	15.510	16.081	28.246	48.295	9.247
15- The Chase Manhattan Bank.NA.	1984	1	4.350	5.459	29.755	28.743	5.676
16- The Firs National Bankof Boston	1984	1	4.672	5.445	23.047	23.671	4.750
17- Türk Bankası Limited	1982	4	8.971	9.998	20.062	21.548	2.706

IV-KALKINMA ve YATIRIM BANKALARI

A- Kamusal Sermayeli B.		5	1.000.000	1.157.582	3.553	4.971.068	52.126
1- İller Bankası	1945	1	300.000	339.293	3.553	1.593.363	14.614
2- Türkiye İhracat ve Kredi Bankası (TÜRK EXİMBANK)	1987	1	500.000	576.736	—	2.057.420	26.039
3- Türkiye Kalkınma Bankası	1975	3	200.000	241.613	—	1.320.285	11.473
B- Özel Sermayeli B.		9	151.000	177.380	—	1.219.641	42.711
1- Avrupa Türk Yatırım Bankası (EUROTURKBANK)	1990	—	—	—	—	—	—
2- Birleşik Yatırım Bankası	1989	1	10.000	10.000	—	4.739	346
3- Sınai Yatırım ve Kredi B.	1963	1	20.000	25.959	—	216.874	15.984
4- Tekfen Yatırım ve Finansman Bankası (TEFENBANK)	1989	1	10.000	10.057	—	15.635	1.053
5- Türk Merchant Bank	1984	1	6.000	6.456	—	82.481	6.023
6- Türkiye Sınai Kalkınma B.	1950	4	100.000	119.449	—	857.978	18.052
7- Yatırım Bank.	1988	1	5.000	5.459	—	41.934	1.253
Genel Toplam		6.617	8.321.876	12.050.379	62.404.454	46.046.636	1.983.597 (59.516)

Üz kaynak Toplamı = İtibari Sermaye + Kanunî Yedek Akçeler + İhtiyari Yedek Akçeler + Sabit Kıymet

Yeniden Değerleme Fonu

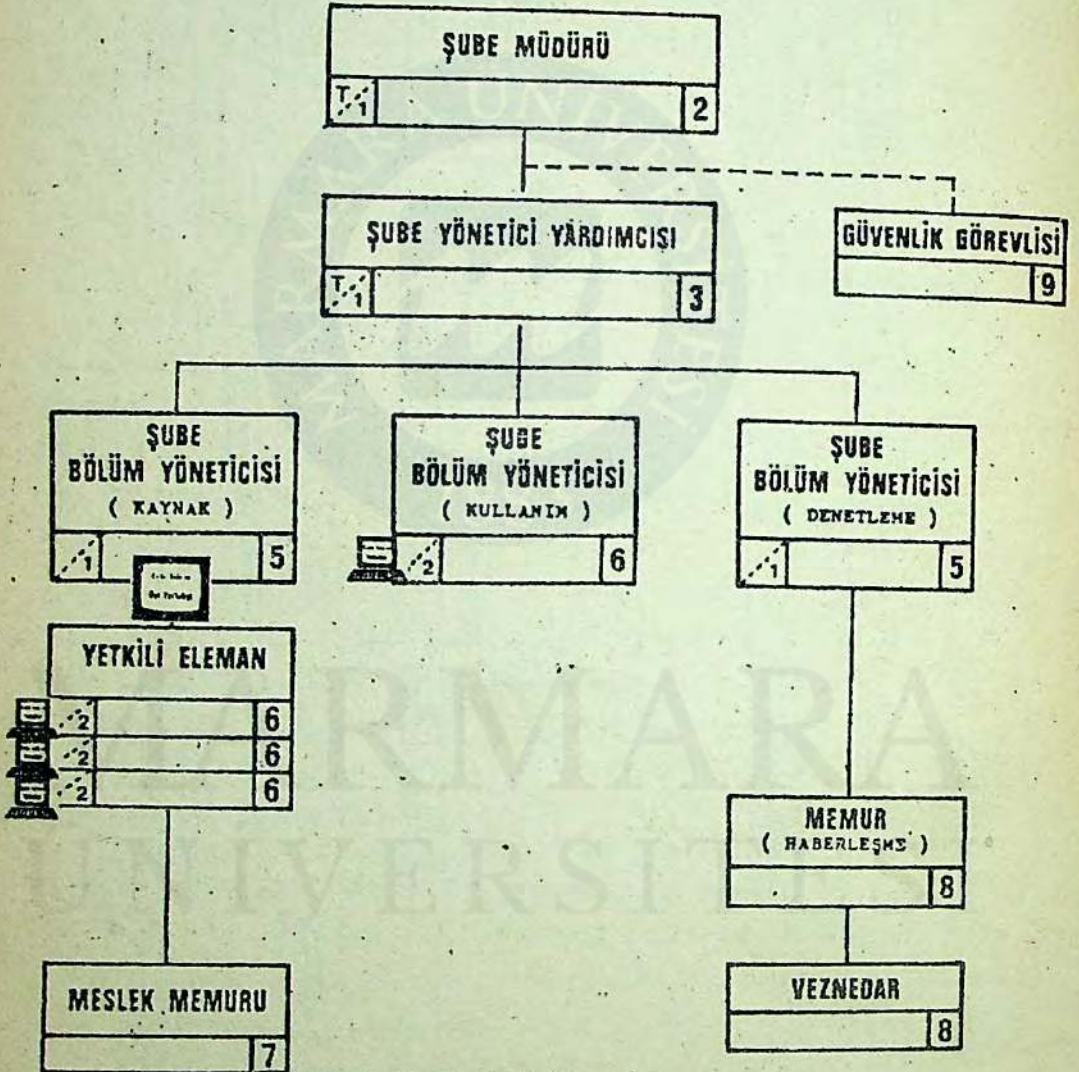
Bu tabloya göre; Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasından sonra, kamusal sermayeli Milli Ticaret bankaları sayısı 8, Özel Sermayeli Milli Ticaret bankaları sayısı 24, Türkiye'de kurulmuş Ticaret Bankaları sayısı 5, Türkiye'de şube açan Ticaret Bankalar sayısı 17, Kamusal Sermayeli Kalkınma ve Yatırım bankaları sayısı 3, Özel Sermayeli Kalkınma ve Yatırım bankaları sayısı 7, olmak üzere toplam banka sayısı 65'dir.

13- BANKALARIN ORGANİZASYONU ve YÖNETİMİ

Organizasyon, belirli bir amacın gerçekleşmesi için gerekli faaliyetlerin belirlenmesi ve bu faaliyetlerin yerine getirilebilmesi için kişilerin görevlerinin düzenlenmesi olarak kabul edilir.

Bankaların kuruluşunda, faaliyet alanı belli olduktan sonra merkez ve şubelerinin organizasyonu gerekmektedir. Merkez ve şubelerin amaca uygun şekilde yönetimi için işbölümüne ihtiyaç vardır. Bu iş bölümünde her bölümdaki görev yetki ve sorumluluklar belirlenir. Bu belirleme hiyerarşik bir sıralama içinde yapılır. Bunun için organizasyon şeması düzenlenmeli ve şemadaki bölümlerde yer alan müdür ve memurların görev ve yetkileri ile diğer bölümlerle ve merkez ve şubeler arasındaki ilişkiler belirlenmelidir. Bunun dışında bölümlerde kullanılması gereken evraklar ve evrak formları standart olmalı kullanışı açıkça ortaya konulmalıdır. Bankaların organizasyonu genel müdürlük organizasyonu ve şubelerin organizasyonu olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Aşağıda hem genel müdürlük organizasyonu hem de bu organizasyon içinde yer alan şubelerin organizasyonu şema halinde açıklanmaktadır. Bankacılık faaliyetli bu örnek organizasyonda esas itibarıyla Ticari bankacılık faaliyetleri, Fon yönetimi ve idari bankacılık faaliyetli olarak ayrılmış, şubelerin faaliyetleri ise Ticari bankacılık faaliyetlerine bağlanmıştır.

/ İSTANBUL ŞUBESİ NORM KADRO YAPISI



14- BANKALARIN ÇALIŞMA KURALLARI

Bankaların faaliyetini esas itibariyle para ve kredi işlemleri, mali işlemler, hizmet işlemleri olarak üç grupta toplanabilir.

Bu gruplar şu bölümlere ayrılabilir:

140- Para ve Kredi İşlemleri

Kaynaklar:

a. Nevduat:

Bankanın gerçek ve tüzel kişilerden vadesiz, ihbarlı veya vadeli olarak belli bir faiz karşılığında topladıkları paralar mevduatı oluşturmaktadır.

Ekonomi alanından veya özel kişilerle, kamu kurumlarından ve diğer bankalardan sağlanan mevduat, bankacılık faaliyetinin en önemli kaynağıdır. Mevduat toplanması ile, mevduatın kredi olarak plâşe edilmesi banka işletmeciliğinin en önemli problemlerindedir. Bankaların bünyeleri kredinin yönlendirilmesinden çok mevduat sağlayacak şekilde organize edilmektedir.

b. Para emisyonu:

Para emisyonu, birçok ülkede genellikle, Devlet Bankalarına tanınan bir imtiyazdır. Bunun dışında bazı bankalara banknot emisyonu yetkisi veren ülkeler de vardır. Ülkemizde bu yetki sadece T.C. Merkez Bankasındadır.

c. Tahvil emisyonu:

Özellikle, uzun vade ile kredi veren endüstri, maden, tarım, ipotek ve ticaret bankalarına belli şartlar altında tahvil emisyonu hakkı tanınmaktadır.

Tahvil emisyonu, bankaların uzun vadeli kredileri için çok emin bir kaynaktır.

d. Taahhüt ve Kabulleri:

Bankaların merkez bankası ve diğer bankalardan reeskont, ciro, iskonto gibi yollarla sağladıkları kaynaklardır. Bunlardan en önemli kaynak, banka portföyündeki senetlerin Merkez Bankalarına tekrar iskonto ettirilmesidir.

Bu sebepten Merkez Bankalarının uyguladıkları reeskont faiz hadleri kredi piyasasının düzenlenmesinde etkili bir rol oynamaktadır.

Krediler:

Banka işletmeciliğinin verimli çalışmasında kredi faaliyetinin düzenlenmesi en önemli olan konulardandır.

Kredilerin açık veya karşılıklı ve karşılığın şahsî ve maddî olması, verilecek kredi limitlerinin ilgililerin durumuna göre dikkatle düzenlenmesi banka işletmeciliğinin önemli problemlerindendir.

Bankaların kredi işlemleri şöyle özetlenebilir:

a. Senet İskonto ve İştiraları:

Belli şartlar taşıyan ticaret belgelerinin iskonto ve iştirası, bankaların en önemli kredi işlemlerindendir.

b. Kredi ve Avanslar:

İskonto ve iştirası işlemleri dışında karşılıklı ve karşılıksız olarak cari hesap şeklinde veya belli bir vade ile verilen krediler bankaların plasman işlemlerinde en geniş alanı kapsamaktadır.

c. Kefalet ve Teminat Mektupları:

Diğer kredi işlemlerinden farklı olarak, bankalar müşterileri lehine düzenledikleri teminat ve kredi mektuplarıyla ekonomi alanında faaliyette bulunan işletmelere büyük yardımda bulunmaktadır.

Banka kaynaklarını etkilememekle beraber, kefalet ve teminat mektuplarının doğuracağı sonuçlar yönünden bu belgelerin düzenlenmesinde çok dikkatle hareket olunması gereklidir.

141- Mali İşlemler

a) Menkul Kıymetlerin Emisyonuna Aracılık:

Yeni kurulan veya sermayeleri arttırılan anonim şirketlerin

hisse senetlerinin satışı, bankalar kanalıyla yapılmaktadır.

Bunların dışında, tahvil çıkarmak yolu ile ödünç para sağlayan şirketlerin tahvil çıkarma işleri ve hatta Devlet İç İstikraz Tahvillerinin satışı bankalar tarafından yapılmaktadır.

Bazı hallerde bankalar şirketlerin çıkarttıkları tahvillerin bedel ve faizlerinin ödenmesini de garanti edebilmektedir.

b) Menkul Kıymetlerin Alım ve Satımına Aracılık:

Bankalar, müşterilerinin portföyünde bulunan hisse senedi ve tahvillerin borsada satılmasına ve gerektiğinde bu kıymetlerin satın alınmasına aracılık etmektedirler.

c) Kambiyo İşlemleri:

Çağımızda bankaların uluslararası ekonomik ilişkilerde önemli rol oynadıkları bir gerçektir.

Bu işlemlerden doğan elacak ve borçların tahsil ve tediyesi, yabancı para ile düzenlenen belgeler, yabancı paraların alım ve satımı işlemleri bankaların aracılığı ile yürütülmektedir.

İthalât, ihracat, komisyon, nakliyat alanlarında dış ilişkileri bu arada sayılabilir.

142- Hizmet İşlemleri

Bankalar, mevduat ve kredi işlemler ile menkul kıymetler, kambiyo ve borsa işlemleri ve mali işlemler dışında sayısız işlemlerle uğraşmaktadırlar. Hizmet işlemleri olarak adlandırılan bu işlemlerin önemlileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Ticari Senet ve Belgelerin Tahsili:

Bankalar, kredi işlemleri dışında müşterilerine ait ticari senet ve belgelerinin tahsiline aracılık etmektedirler.

b) Havale, Çek, Akreditif ve Kredi Mektupları:

Kısaca para aktarılması olarak nitelendirilen bu işlemler de bankaların müşterilerine gördükleri önemli hizmetlerdendir.

Havale kabulü, çek ve kredi mektubu düzenlenmesi veya açılacak akreditiflerle müşterilerin yurt içinde ve dışında gerçek ve tüzel kişilerle şartlı veya şartsız ödeme yapmaları mümkün olmaktadır.

Bunun dışında, bankalar yurt içinde ve dışındaki Devlet ve müşterilerinden gelen bu gibi emirleri de yerine getirmektedirler.

c) Çeşitli Kıymetlerin Saklanması:

Bankalara teminat olarak veya serbestçe saklanmak üzere hisse senedi, tahvil, kıymetli taş ve madenler, ticari mal gibi çeşitli kıymetler verilmektedir. Bu gibi kıymetler bankaların ilgili servisinde saklanmakta, kupon ve amorti ve ikramiyeleri banka tarafından izlenmekte, tahsil edilmektedir.

d) Kasa Kiralanması:

Bankalarda yangın ve su basması gibi afetlere dayanacak şekilde düzenlenen bir kasa dairesi bulunmaktadır. Kasa dairesinde bankanın ve müşterilerinin mali olan para ve değerler saklanır.

Bunun dışında, müşterilerin emrine verilmek üzere çift kitli büyük ve küçük kasalar bulunmaktadır. Bu kasalar belli bir süre ile ve bir ücret karşılığında müşterilere kiralanmaktadır.

e) İstihbarat (Bilgi Toplama) İşleri:

Bankalar, mevduat ve kredi işlemleri ve diğer işlemleri dolayısıyla ekonomi alanının çeşitli bölümlerinde çalışan işletmelerle çok sıkı ilişkiler kurmaktadır. Bu ilişkiler dolayısıyla, işletmelerin bünye ve çalışmaları hakkında bilgi toplama-ları gerekmektedir. Bu bilgilere dayanılarak mali imkânları geniş ve uygun olan işletmelerle ilişki kurulmaktadır.

Bu bilgiler bankanın istihbarat servisi tarafından toplanmakta ve belgelenecek gizli dosyalarda saklanmaktadır. Toplanan bu bilgilerden, müşterilerinin yararlanmasını sağlayıcı hizmetlerde bulunması da hizmet işlemlerinden sayılır.

15- VI. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANINDA BANKACILIK

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında Mali Sektör ve Bankacılık ile ilgili aşağıdaki hedefler belirlenmiştir.

1. Banka sisteminin toplam rezervlerinin kontrolü yanında, açık piyasa bankalararası para piyasası, döviz ve efektif piyasası işlemleri ile ekonomide reel büyümenin ve konjonktürel değişmelerin gerektirdiği likidite ihtiyacını enflasyonist baskı yaratmadan karşılayacak para politikası uygulamasına devam edilecektir.

2. Merkez Bankası'nın para ve döviz piyasalarındaki etkinliğinin artırılması esastır. Bu amaçla, Merkez Bankasının aktif hesaplarının yapısını yeniden düzenlemeye yönelik tedbirler alınacak, aktiflerde giderek önemli bir yer tutmaya başlayan itfaya tabi hesapları tasfiyeye yönelik döviz, kredi ve faiz politikaları izlenecektir.

3. Merkez Bankası'nın kredi politikası kamuya açılan kredilerin payının azaltılması ve özel kesim kredileri içinde ihracat kredileri ile yatırım kredilerinin payının yükseltilmesi şeklinde sürdürülecektir.

4. Faiz politikası ekonomide mali tasarrufları artırıcı, spekülatif döviz talebini sınırlayıcı kaynakların etkin dağılım ve kullanımını sağlayıcı yönde sürdürülecektir.

5. Bankalar sisteminde, mevduat ve kredi faizleri arasındaki farkın daraltılması amacıyla vergi, resim ve fonlar gözden geçirilecek ve rekabet ortamının geliştirilmesi suretiyle bankaların etkin çalışmaları sağlanacaktır.

6. Tercihli kredi sistemi, fayda ve maliyet analizi yapılarak yeniden değerlendirilecektir. Bu değerlendirmenin sonuçlarına göre sistemin nasıl daraltılacağı belirlenerek tedrici geçiş için bir program yapılacaktır.

7. T.C. Ziraat Bankası, kontrollü zirai krediler, tarımsal sanayi ve tarıma dayalı sanayi teşebbüsleri için yeterli kaynak ayırmaya devam edecektir.

8. Halk Bankası kaynaklarının kullandırılmasında, kuruluş ilkelerine uygun şekilde, küçük sanayi işletmeleri ile esnaf ve sanatkarlara ağırlık verilmesi ve bankanın kredi imkanlarının geliştirilmesi sürdürülecektir.

9. İhracat kredilerinin finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla, Türkiye İhracat Kredi Bankasının kaynakları artırılacak ve çeşitlendirilecektir.

10. Türkiye Kalkınma Bankasının genişleyen faaliyet hacminin gerektirdiği kaynak ihtiyacı sağlanacaktır.

11. Bankaların sundukları hizmetler geliştirilecek, bu çerçevede tüketici kredisi, banka kartı ve çek kullanımının yaygınlaşması

için gerekli ortam oluşturulacaktır.

12. AT'ye uyum sürecinde bankalar sisteminin güvenilirliğini sağlayacak öz kaynak yeterliliği, denetim ve gözetime ilişkin esaslar incelenecek, gerektiğinde yeni düzenlemelere gidilecektir.

13. Mali sisteme ilişkin mevzuatın ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlenmesine devam edilecektir.

14. Mali sisteme duyulan ilgi ve güveni artırmak amacıyla, kamuoyuna mali araç ve kurumların getiri ve risk durumları hakkında bilgi sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir.

15. Sermaye piyasasında, ayrıcalık ve sınırlamaların asgariye indirilmesi yanında, faaliyet konuları itibariyle rekabeti artıracak şekilde aracı kuruluşların sayısının artırılması teşvik edilecektir.

16. Menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının faaliyete geçmelerini ve menkul kıymetler yatırım fonlarının portföylerinde hisse senetlerine yönelmelerini sağlayacak ortam geliştirilecektir. Ayrıca tasarruflar, banka mevduatı yanında hisse senedi, tahvil ve kâr ortaklığı gibi menkul değerlere kaydırılarak sermaye piyasasının gelişmesi ve sınai mülkiyetin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

17. Sermaye piyasasının arz yönünün gelişmesini ve mülkiyetin tabana yayılmasını sağlayacak olan özelleştirme programına hız verilecektir.

18. Yeni kurulan altın piyasasının geliştirilmesi yanında, mali sektörde ileriye dönük piyasaların ve mal piyasalarının gelişmesine elverişli ortam yaratılacaktır.

19. Sosyal güvenlik kurumları, özel yardımlaşma sandıkları ve sigorta şirketlerinin fonlarını sermaye piyasasına yöneltmeleri ve portföylerinde özel kesim menkul kıymetlerine de yer vermeleri özendirilecektir.

20. Yurt dışındaki yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının sermaye piyasasının gelişiminde katkılarının artırılmasına çalışılacaktır.

21. Türkiye'de uygulanmayan sigorta türlerinin tatbiki ve mevcutların geliştirilmesi imkânları araştırılacak ve bu yöndeki

uygulamalarla sigorta sektörünün fon yaratma potansiyelinden tam olarak yararlanılması sağlanacaktır.

22. Özellikle kamu sağlığı ve güvenliği gibi alanlarda zorunlu sigorta uygulaması geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.

23. Sigorta sektöründe rekabet ortamının oluşması sağlanacaktır.

24. Sigorta şirketlerinin uluslararası pazarlara açılmalarını temin için gerekli ortam oluşturulacaktır.

16- BANKA MUHASEBESİNİN ÖZELLİKLERİ

Banka Muhasebesi, banka işletmelerinin hesap ve defter sistemlerini ve bunların uygulama biçimini inceleyen bir ihtisas muhasebesidir. Banka muhasebesi diğer işletmelerin muhasebelerinden farklıdır. Ticaret işletmelerinde mal alış ve satışı, sanayi işletmelerinde ham madde, işçilik ve diğer gider unsurlarının mamul mal haline gelmesi gibi karışık kıymet hareketlerini gösteren bir faaliyet alanı mevcuttur. Özellikle ülkemizde ve hatta Batı ülkelerinin çoğunda Banka Muhasebesi sanayide olduğu gibi ayrı maliyet ve işletme muhasebesine henüz ihtiyaç göstermemektedir. Halbuki günümüzde yöneticilerin sorunlarının çözülmesinde kullanılan ve geliştirilen yönetim muhasebesi kural ve yöntemlerinden faydalanmak artık kaçınılmaz bir olay olarak kabul edilmelidir.

Bankaların esas faaliyetlerini para ve kıymetli evrak hareketleri ile kredi işlemleri oluşturmaktadır. Banka muhasebesinin konusu bu işlemlerin kayıt ve izlenmesidir. Bankalar, bir taraftan öz sermayelerini, diğer taraftan mevduat şeklinde topladıkları yabancı sermayeleri ve bunlara sağlanan paraları belli bir kâr yani faiz karşılığında kredi olarak ihtiyaç sahiplerine vermektedirler. Bankalarda öz sermaye veya mevduat olarak toplanan paralar kredi yolu ile alacak haline gelmektedir. Bu alacaklar da tekrar para olarak tahsil olunmaktadır. Bankalar, kaynaklarının bir kısmını ayrıca kambiyo ve kıymetli evrak alım ve satımına da ayırabilmektedir.

Banka muhasebesinin konusunu bir taraftan yabancı sermayenin yani mevduatın ve borçların diğer taraftan verilen krediler dolayısıyla meydana gelen alacakların izlenmesi ve diğer hareketlerin

kayıtlara geçirilmesi oluşturmaktadır.

Kredi işlemleri dışında hisse senetleri, tahviller ve bunların kuponları gibi kıymetli evrak, ticari senetler, ticaret belgeleri ile ilgili çeşitli hizmetlerin kayıt ve izlenmesi banka muhasebesinin görevleri arasında yer almaktadır.

Banka muhasebesinin özelliklerinden biri de bu işlemler dolayısıyla beliren sonuçların hemen ilgili sonuç hesaplarına intikal ettirilmesidir. Bankada emniyet ve teminat olarak çeşitli kıymetler mevcut olduğundan, bunların izlenmesi için nazım hesaplara da geniş bir yer verilmektedir.

Bankalarda uygulanan muhasebe sistemi bünyenin büyüklük ve küçüklüğüne göre değişir. Önceleri bankalarda işlemler servisler tarafından hazırlanan belge ve notlarla muhasebecye bildirilir ve muhasebeci bunlara dayanılarak düzenlenen fiş ve primanatolarla kayıtlara geçirilirdi. İş geniş ve işlemi fazla olan bankalarda servislerden gelen evrak ve belgelerin toplanması ve bunlara istinaden kayıtlara hazırlık olmak üzere fiş ve primanatoların düzenlenmesi banka muhasebesinde geniş ve bir personel kadrosunu zorunlu kılmakta idi.

Buna rağmen, banka muhasebesinde kayıtlar zamanında yetiştirilemiyor ve bu sebepten muhasebe görevini tam manasıyla başaramıyordu. Bu konuda yapılan araştırmalarda bankalarda hesap işlerinin basitleştirilmesi bakımından incelemeler yapılmış ve sonunda banka muhasebesinde rasyonalizasyona gidilmiştir.

Bankalarda doğrudan doğruya muhasebeyi ilgilendiren işlemler dışında kalan bütün hareketlerin muhasebeleştirilmesine esas teşkil eden fişlerin servisler tarafından hazırlanması prensibi kabul edilmiştir.

Bu değişiklik muhasebede tekrar fiş düzenlenmesini önlemiştir. Fişlerdeki değişiklik bununla da kalmamış ve banka servislerinde herhangi bir işlem dolayısıyla düzenlenmesi gereken belgelerin fişlerle birleştirilerek yazılması sağlanmıştır. Bu suretle kombine emprimeler (matbu evrak) meydana gelmiştir.

Kombine evrak, araya karbon kâğıdı konulan ve çeşitli işlere yarayan basılmış ve şekillendirilmiş föylerden ibaret olup yazı makinesinde hepsinin bir tek hareketle yazılması ile işler kısaltılmış

bulunmaktadır.

Kombine emprimelere dayanarak hesap hareketlerini muhasebeleştirilen bankalarda servislerle muhasebe arasında iş bölümü konusu ayrı bir önem taşımaktadır.

Banka işlemleri servislerde yürütülmekte olduğundan, muhasebe organizasyonunun içinde işlemler ile muhasebe iki grup teşkil etmektedir. Müşterilerin müracaatları veya işlemlerinin yürüyüşü dolayısıyla servislerde düzenlenen evrakla beraber muhasebeleştirmeye esas teşkil eden fişler ve diğer belgeler otomatik olarak hazırlanmakta ve muhasebeye verilmektedir.

Bankalarda muhasebe fişleri diğer işletmelerde olduğu gibi kasa ve mahsup olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Fişler servise gerekli diğer evrak (makbuzlar, mektuplar, borç ve alacak ihbar notları vesaire) ile birlikte hazırlanır. Kombine olarak tertip edilen mahsup fişlerinin karşılıklı hesapları ayrı olarak ihtiyaca yetecek şekilde hazırlanmasına dikkat edilir. Servislerde kombine olarak hazırlanan mahsup fişleri ekseriye tek taraflı olur. Borç ve alacaklı hesapları karşılıklı kapsayan bir mahsup fişi yerine biri borçlu, diğeri alacaklı hesap için iki ayrı mahsup fişi düzenlenir. Mahsup fişlerinde hesapların tek taraflı olarak yazılması yardımcı defterlere yapılacak kayıtlarda ve hesapların günlük toplamlarına dayanarak günlük mizan ve 'durum : cetvelinin hazırlanmasında büyük faydalar sağlar.

Bankaların servislerinde bir taraftan kombine emprimeler tanzim edilmekle beraber diğer taraftan işlerin gerektirdiği yardımcı defterleri de tutulur ve bu defterlerle muhasebe arasında uygunluk sağlanır.

Mahsup işlemlerinde, borçlu hesapları ilgilendiren hareketler ayrı fiş üzerinde kaydolunur. Bu şekil, işlemlerin yardımcı defterlere naklini kolaylaştırır.

Banka servisleri muhasebe fişlerini kombine olarak hazırladıktan başka, yardımcı defterlerini ve muhasebedeki bazı hesapların talf kayıtlarını yapar veya bu hesaplara ait kartları tutar.

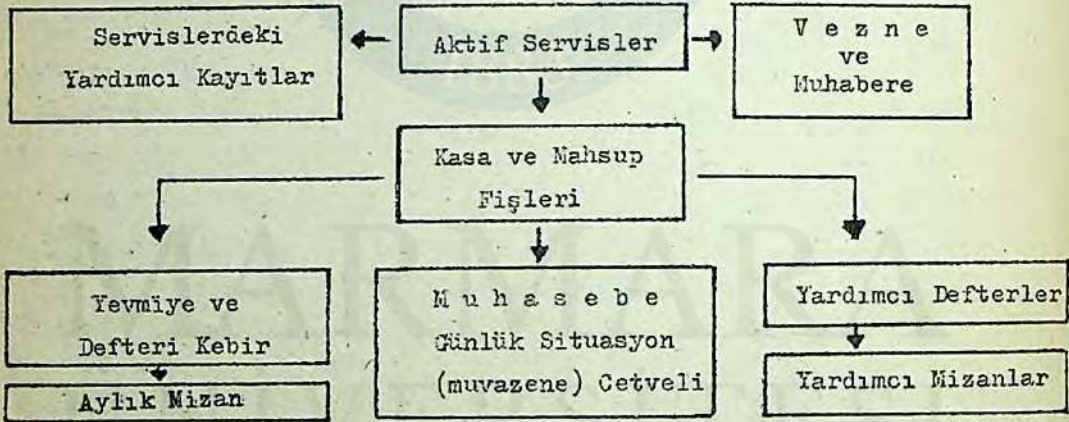
Kasa fişleri veznedede mahsuplar ise ait olduğu serviste toplanır. Servislerin, muhasebe de dahil olmak üzere, hazırladıkları

günlük kasa icmallерinin, kasaya giren ve çıkan para toplamlarının vezne servisi ile uygun olması gerekir.

Kasa tahsil ve tediye fişleri vezne servisinde tutulan tasdikli kasa yevmiesine işlenir. Bankaların muhtelif servislerinin yapmış oldukları icmallерle uygunluk sağlanarak kasa mevcudunun kontrolu yapıldıktan sonra kasa fişleri muhasebeye verilir. Bazı bankalarda kasanın servislerden gelen icmallерle kontrolu yukarıdaki açıklamaya göre vezne servisi yerine muhasebeye yapılmaktadır.

Bu kontrolun muhasebe tarafından yapılması servislerle birlikte veznenin de başka bir kısım tarafından kontrolunu sağlar. Bu itibarla tercih olunur. Kasa fişlerinden başka mahsup fişleri de, aynı şekilde icmal yapılmak suretiyle servisler tarafından muhasebeye verilir.

Bankalarda Muhasebe Akışı Şeması :



Muhasebeye kasa ve mahsup fişleri, hesaplarına göre ayrılır ve bu hesaplara ait fişler, yardımcı defterleri tutan memurlara gerekli kayıtların yapılması için verilir.

Günlük defteri kebir balansının kasa borç ve alacak sütunlarına da mahsup fişlerine ait toplamlar geçirilir. Bundan sonra tahsil, tediye ve mahsup fişleriyle tesbit edilen hareketler tahsil, tediye ve mahsup işlemleri olmak üzere üç madde halinde yevmiye defterine kaydolunur. Hatta bazı bankalarda günlük balansın benzeri şekilde hazırlanmış olan bir deftere günlük işlemlerin kaydıyla yetinilir ve bu defter yevmiye ve defter-i kebir yerine geçer.

Mizan cetveline kasa ve mahsup işlemlerinin borç ve alacak yekûnları hesap itibarıyla geçirilir ve hizalarına fiş sayısı yazılır.

Mizada her hesabın karşısına, yardımcı defteri tutan memur, mutabakat sağlandıktan sonra, imzasını atar.

Bankalar çok şubeli işletmelere örnektirler. Bu sebeple bankaların şubeleri arasında doğan ilişkilerden dolayı hesaplaşmalar özelliği göstermektedir.

Bankalarda eğer sadece birkaç şube varsa, bu şubeler, aralarındaki borçluluk ve alacaklılık durumlarını, herhangi bir işletmede üçüncü kişilerle olan ilişkilerde olduğu gibi birbirlerine birer hesap açmak suretiyle göstereceklerdir. Bu ilişkiyi yürüten ana hesabın ismi "Şubeler Cari Hesabı"dır. Şubenin ismi talf hesap olarak belirtilmektedir. Şubeler çoğaldıkça ve şubelerin birbirleri ile sürekli ilişkileri buldukça her şubede açılan bu hesaplar, çoğalacak ve gerek şube içinde gerekse banka bünyesinde önemli bir uğraşı olacaktır. Şöyle bir örnekle konunun önemini belirtebiliriz. Bir bankanın bin şubesi olsa ve bunlardan herbirinin diğeri ile ilişkisi bulursa -ki bu durum banka şubeleri için olağandır- her şube kendisi hariç diğer şubeler için 999 hesap açmak zorunda kalacaktır. Böylece banka bünyesinde 999 bin hesap açılmış olacaktır. Konu makiNELİ sistemle muhasebeleştirilmiyorsa bu hacimde bir muhasebe demeti, bünye için , kabul edilmek gerekir ki, oldukça yüklü bir muhasebeleştirme hareketi olacaktır ve gerek zaman, gerek emek, gerekse gereç bakımından önemli harcamaları zorunlu kılacaktır. Bankaların şubelerinin birbirleri ile ilişkilerinden doğan borçluluk alacaklılık durumlarını temelde bu kadar ayrıntılı izlemek de gereksizdir. Çünkü sonuç olarak bu hesaplarda aranan, herhangi bir şubenin şubeler arası ilişkilerden dolayı borçlu veya alacaklı olduğunun belli edilmesidir. Üçüncü kişilerle ilişkilerde olduğu gibi her bir şube ile ayrı ayrı hesaplaşma, uygulamada önemli değildir. Sonuç olarak borçlu ve alacaklı şubelerin birbirlerini karşılaması yeterlidir. Dönem sonlarında genel müdürlük muhasebesinde şubelerin bilançoları bankanın bilançosunun çıkarılması için birleştirildiğinde şubelerin her birinin sonuç olarak borç ve alacak bakiyelerinin birbirine denk olması aranır. Birbirleriyle ilişkiyi belirttiğinden denk olması da gerekir.

Öte yandan bu ilişkiler şubelerin birinden diğerine para aktarmalarını belirttiğinden ve sonuç olarak alacaklı olan şubelere bu alacaklarından ötürü, borçlu olan şubelere bu borcundan ötürü faiz hesaplanması şubelerin verimlerini hesaplıyabilmek yönünden önemlidir. Bankacılıkta "İstismar faizi" ya da "iç faiz" denilen bu faizin hesaplanması yönünden de orta yol olarak şubelerin bu ilişkilerde sonunda borçlu ya da alacaklı olmalarının septanması yeterlidir.

Bu nedenlerle ilişkilerin muhasebeleştirilmesinde hesap adedini daraltmak ve bünye içinde tasarruf sağlamak için "Rambursman Sistemi" (hesaplaşma sistemi) denilen bir sistem kullanılmaktadır. Hesaplaşma sisteminde şubelerde her bir şube için hesap açılması gereksiz görülmekte, şubeler arası ilişki bir tek hesapta yürütülmektedir. Buna karşılık karşılaştırmayı ve denetlemeyi sağlamak yönünden bu ilişkiler bir merkezde toplanmakta ve orada her bir şube için sadece bir hesap açılmak suretiyle muhasebeleştirilmektedir. Böylece yukarıda açıklanan sonuca ulaştırılmakta yani şubelerin her birinin bu ilişkilerden dolayı borçlu ya da alacaklı durumunun tesbiti ile yetinilmektedir.

İlerde bu sistemin uygulanması ile ilgili örnekler verilecektir.

Bilindiği gibi giftyanlı (muzaaf) muhasebe yönteminde hesaplar aslı (temel) hesaplar ve nazım (düzenleyici) hesaplar diye iki büyük gruba ayrılır. Bu ayrılışın nedeni işletmede doğan ve gerçekleşen malî, ekonomik ve hukukî birçok olayların iki büyük gruba ayrılabilmesidir. Bu ayırımında ölçü işletmede olan olaylardan bir kısmının işletmenin varlığını yani mevcutların, borçların ve alacakları derhal etkileyebilmesi, bir kısmının ise derhal etkileyememesidir. İşletmenin varlığını derhal etkileyen işlemler malî muhasebede ya da yönetim (işletme) muhasebesinde ilgili aslı hesaplara geçirilir ve bu hesapların kullanılmasında ve sonuçlarında ele alınmak olanağına kavuşur. Ve yine bilindiği gibi muhasebe kayıtları bu anlamda değerleme dayanır ve değerlendirme ilkeleri ile muhasebeleştirilir.

Oysa işletmede doğan birçok olaylar da var ki, bunlar yukarıda da belirtildiği gibi işletmenin mevcutlarını, alacaklarını ya da borçlarını

derhal etkilemez ya da dıştan etkiler görünürse de aslında zannedildiği gibi etkilemez. İşte bu gibi olayların çeşitli sebeplerle muhasebeleştirilmesi gerektiğinde, yani muhasebe kayıtlarına katılması ya da muhasebe defterlerinde gösterilmesi gerektiğinde, istenilenin muhasebe kurallarınca yapılması düşünülür. İşletmenin aslı hesaplarını ilgilendirmeyen herhangi bir olay ya da bir durumun aslı hesaplara katılamayacağı doğaldır. Bu sebeple aslı hesapların dışında bir hesap grubu ile konunun muhasebeleştirilmesine gidilir ki, bu hesap grubuna "Nazım Hesaplar" düzenleyici hesaplar denilmektedir.

Nazım hesaplarda kayıtlanacak olaylar; işletme varlığını doğrudan doğruya etkileyecek olayların dışında kalan hemen hemen her olay istenirse muhasebeye geçirilebilir. Ancak bu olaylar şöyle gruplanabilir.

1. Herhangi bir maddi değer in işletme varlığını etkilemeden işletme bünyesinde bulunmasının izlenmesi,
2. Birinci bölüme katılmıyacak akitlerin ve değişim ve gelişmelerin izlenmesi,
3. Bunların dışında işletmece önem verilen hususların izlenmesi.

Örneğin, emanet olarak bırakılan malların saklanması, satılması, teslim edilmesi gibi ilişkilerden doğan hareketlerin meydana getireceği gerçek borçluluk ve alacaklılık durumları aslı hesaplarda gösterilirken emanet malların işletmenin varlığına yani kendi mallarına karıştırılmaksızın muhasebe kayıtlarında gösterilmesi nazım hesaplar yolu ile olur.

İşletme yukarıda belirtilenlerin dışında çeşitli akitler yapar, taahhütnameler altına girer. Bunların akit olarak izlenmesi, ilerde işletmeye yükleyeceği külfetlerin gözönünde bulundurulmasının sağlanması gibi yönleri yine nazım hesapları ilgilendirir. Örneğin, kefalet akdi ile bir borca kefil olan işletmenin yüklendiği sorumluluğun muhasebeleştirilmesi nazım hesaplarla izlenir.

Bunların dışında işletme içinde bazı değerlerin ya da değerli belgelerin buldukları yerler ya da kişiler yönünden izlenmesi gereklidir. Bu gibi durumlar yine nazım hesaplarda izlenebilir. Örneğin, demirbaşların buldukları yerler bakımından, işletmede

bir yıldan uzun süre ile kullanılan fakat sabit kıymetler hesaplarında izlenmeyen eşyanın belli edilmesi bakımından sözleşmeler gibi kaydedilmemiş, bu önemli belgenin herhangi sebeple başkalarına teslim edilmelerinin not edilmesi bakımından, izlenmeleri yine nazım kayıtlarla muhasebeleştirilebilir.

Bu gibi olayların izlenmeleri için muhasebenin dışında yollar da vardır ve uygulamada bu yollardan yararlanılmaktadır. Ancak muhasebe kayıtları daha düzenli, daha sürekli olduklarından bu gibi izlemelerin muhasebe kayıtlarında yapılması özellikle ortodoks muhasebe görüşü içinde daha çok önem kazanmaktadır.

Bankalar, yukarıda belirtilen akitlerle, diğer işletmelere göre, daha çok ilgilendiklerinde bu konuları nazım hesaplarda izlemeleri önem kazanmaktadır. Kaldı ki, T. Ticaret Kanunu 465. maddesi "diğer taahhütler" başlığı altında "kefaleten ve garanti taahhütlerinden doğan mükellefiyetler ve üçüncü şahıs lehine tesis olunan rehinler bilançoda veya ekinde birer kalem olarak ayrı ayrı gösterilir" diyerek bu konunun belli edilmesine önem verdiğini belirtmiş bulunmaktadır.

II- BANKALAR KANUNU

7129¹³⁸¹ Sayılı Bankalar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin 31.8.1979 tarihli ve 28 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bankalar Hakkında 22.7.1983 tarihli ve 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 3182 nolu Kanun 25.4.1985'de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Aynı Kanun, 25 Kasım 1988'de yapılan son değişiklikle aşağıdaki şekilde hükmünü sürdürmektedir.

20- GENEL HÜKÜMLER

Amaç:

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, tasarrufları korumak ve ekonomik kalkınmanın gereklerine göre kullanılmalarını sağlamak üzere bankaların kuruluşunu, yönetimini, çalışma esaslarını, devir birleşme ve tasfiyeleri ile denetlenmelerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- 1. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan veya bundan sonra Türkiye'de şube açarak faaliyete geçecek olan bankalar bu Kanun hükümlerine tabidir.

2. Özel kanunlarla kurulan bankalar da kanunlarında yer alan hükümler dışında bu Kanun hükümlerine tabidir.

3. Bu Kanunda açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunun uygulanmasında;

1. Bakanlık; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakanlığı,

2. Müsteşarlık; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığını,

3. Milli bankâ; Türk kanunlarına göre kurulan, sermayesi Türk parası olarak konulan ve sermayesinin çoğunluğu ile yönetim ve denetimi Türklere ait olan bankaları,

4. Banka şubesi; ayrıca belirtilmesine gerek kalmaksızın bankaların şube, ajans ve banka işlemleri veya mevduat kabulü ile uğraşan sabit ya da seyyar büroları gibi her türlü mahalli teşkilatını,

5. Merkez şube; bankaların bu ad altında merkezlerinin bulunduğu yerde açtıkları şubelerini,

6. Ödenmiş sermaye; bankaların, üç aylık hesap özetlerindeki fiilen ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanmayan kısmı ile yabancı ülkelerdeki şubelerine ayırdığı sermaye düşüldükten sonra kalan bakiyeyi,

7. Yedek akçeler^(x); bu kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrası Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile bankaların anasözleşmelerine göre ayrılan ve bankanın üç aylık hesap özetlerinde görülen yedek akçeler toplamından, varsa bilanço zararının düşülmesi sonucunda elde edilen bakiyeyi,

8. Özkaynak; bankaların ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri ile yedek akçelerinin toplamını,

ifade eder.

21- BANKALARIN KURULUŞU

Kuruluş İzni

MADDE 4.- Türkiye'de bir bankanın kurulması veya yabancı ülkelerde kurulmuş bir bankanın Türkiye'de şube açması için Bakanlar Kurulundan izin alınması şarttır.

Kuruluş Şartları

MADDE 5.- 1. Türkiye'deki bankaların;

- Anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- Ortak sayısının 100'den az olmaması,
- Kurucularının müflis olmaması veya yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulunmaması,

(x) 7. Fıkranın 3291 S. Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

d) Hisse senetlerinin tamamının ada yazılı olması, nakit karşılığı çıkarılması, itibari değerlerinin 100 bin lirayı geçmesi ve menkul kıymetler ve kambiyo borsasına kote edilmesi,

e) Merkez şube dışındaki her şube için sahip olmaları gerekli özkaynak tutarı hariç olmak üzere, özkaynaklarının 5 milyar (*) liradan az olmaması,

f) Anasözleşmelerinin bu Kanun hükümlerine uygun olması, şarttır.

2. İktisadi devlet teşekkülleri veya kamu iktisadi kuruluşlarının bağlı ortaklığı şeklindeki bankalar 1 inci fıkranın (b) ve (d) bendi hükümlerine tabi değildir.

3. Sermayenin % 10 ve daha fazlasını temsil eden veya bir kişiye ait sermaye payının bu oranı aşması sonucunu veren hisse senedi devirleri Müsteşarlığın iznine tabidir. Sermayenin % 10 ve daha fazlasına sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde, diğer ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde, diğer ortaklık hakları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır.

4. Ortak sayısının yüzden aşağı düşmesine yol açan işlemler ile 3 üncü fıkraya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz.

5. Hisse senetlerinin ada yazılı olması şartı özel kanunla veya özel kanuna dayanılarak A.Ş. şeklinde kurulan bankalar hakkında da uygulanır.

Yabancı bankaların Türkiye'de şube açma şartları

MADDE 6.- 1. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösteren yabancı bankaların;

a) Sermayesinin tamamına yabancı bir Devletin sahip olduğu bankalar hariç, uyruğunu taşıdıkları ülke kanunlarına göre anonim ortaklık veya eşiti bir statüye sahip olmaları,

(*) 88/12576 S. Kararname ile yükseltelen miktar.

- b) Türkiye'ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin 5 inci maddede belirtilen miktardan az olmaması,
- c) Anasözleşmelerinin bu Kanuna aykırı hükümler taşımaması,
- d) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevzuata aykırı hareketlerinden dolayı mevduat kabul veya bankacılık işlemleri ile uğraşmaktan men edilmemiş olmaları,
- e) Yönetim merkezi müdürü ile şube müdürlerinin veya bunların yardımcılarının Türkiye'de mukim veya Türkiye Cumhuriyeti vatan-daşı olması,
- f) Bakanlar Kurulunca gerekli görülecek diğer şartları taşımaları,
- Şarttır.

2. Türkiye'de şube açan veya açacak olan yabancı bankaların kuruldukları ülkelerde, milli bankaların şube açarak faaliyet göstermek istemeleri halinde, o ülkeler mevzuatına göre tabi olacakları şartlar, bu Kanunun yabancı bankalar için koyduğu şartlardan daha ağır olduğu veya sonradan ağırlaştığı takdirde, Bakanlar Kurulu karşılık olarak ilgili yabancı bankalardan aynı şartları yerine getirmelerini isteyebilir ve bu talebe uymayanların izinlerini iptal edebilir.

Başvuru

MADDE 7.- Türkiye'de banka kurmak veya yabancı ülkede kurulmuş bankalarca Türkiye'de şube açmak üzere Müsteşarlığa verilecek başvuru dilekçelerine;

1. Banka kurulmasında;
 - a) Kurucuların, Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanmış örneğe uygun şekilde ve noter huzurunda düzenleyip imza edecekleri birer beyannamenin,
 - b) Ortaklık anasözleşmesinin,
 - c) Bankanın kurulması nedenlerini ayrıntılı olarak gösteren bir raporun,
 - d) Müsteşarlık tarafından gerekli görülecek diğer bilgi ve belgelerin,

2. Yabancı bankaların Türkiye'de şube açmalarında ilgili ülke resmi makamlarınca onaylı;

a) Banka anasözleşmesinin,

b) Türkiye'de şube açılması nedenlerini ayrıntılı olarak açıklayan bir raporun,

c) Bankanın son 5 yıla ait bilanço ve kâr-zarar cetvelleri ile Müsteşarlıkça istenecek diğer bilgi ve belgelerin,

Eklenmesi gerekir.

İzin verilme usulü

MADDE 8.- 1. Müsteşarlık 7 nci maddeye göre yapılan başvuruları inceledikten sonra izin istemini uygun gördüğü takdirde, başvuru dilekçelerini ekleri ile birlikte Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gönderir. İzin istemi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından da uygun görüldüğü takdirde, Bakanlık izin verilmesini Bakanlar Kuruluna önerir.

2. Yabancı bankaların Türkiye'de şube açmalarında izin verilmesi için Bakanlar Kuruluna yapılacak önerilere, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile ilgili mevzuata göre yetkili merciin uygun görüşü eklenir.

3. Verilen izinlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararları Resmi Gazetede yayımlanır. Yabancı bankaların Türkiye'de şube açmaları için özel şartlar öngörüldüğü takdirde, bunlar kararlarda gösterilir.

Kuruluş izninin iptali

MADDE 9.- Kuruluşuna veya Türkiye'de şube açmasına izin verilen bankalardan izin verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının yayımından itibaren 1 yıl içinde faaliyete geçmeyen veya herhangi bir şekilde faaliyetlerine sürekli olarak en az 1 yıl süre ile ara veren veya kuruluş kararnamesindeki şartları yerine getirmeyen bankaların bu izinleri Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca iptal olunur.

22- BANKALARIN FAALİYETE GEÇMESİ

Kuruluştan sonra verilecek beyannameler

MADDE 10.- 1. Kuruluş izni alan bankalardan, Türkiye'de kurulanlar, Ticaret Mahkemesince kuruluşları onaylandıktan ve ticaret

siciline tescil ve ilân edildikten; yabancı ülkelerde kurulan bankaların Türkiye'deki şubeleri ise ticaret siciline tescil ve ilân edildikten ve Türkiye'ye ayrılan özkaynakları döviz olarak getirilip Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına satılarak karşılığı ilgili hesaplara geçirildikten sonra Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığımıza birer beyanname verirler.

2. Türk kanunlarına göre kurulan bankaların beyannamelerinde;

- a) Bankanın unvanı ve kuruluş tarihi,
- b) Bankanın merkezi ve şubelerinin bulunduğu yerlerin adresleri,
- c) Sermaye miktarı ile bunun ne kadarının ödenmiş ne kadarının henüz ödenmemiş olduğu,
- d) Varsa yedek akçelerinin türleri ve miktarları,
- e) Bankanın yapacağı işlem türleri,

Gösterilir ve bu beyannameye bankanın kuruluşlarına ait belgelerin noterce onaylı örnekleri ile kuruluş bilançosu bağlanır.

3. Yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açarak faaliyete geçecek olan bankalar da beyannamelerinde;

- a) Bankanın unvanı ile hangi ülke kanunlarına göre kurulmuş olduğu ve merkezinin bulunduğu yeri,
- b) Türkiye'deki şubelerinin buldukları yerlerle bunların açılma tarihlerini,
- c) Türkiye'deki şubelerine ayırdıkları ve ödedikleri sermaye miktarını,
- d) Uğraştıkları işlem türlerini,
- e) Bankanın hangi tarihte kurulduğunu,
- f) Bankanın sermaye miktarı ile ne kadarının ödenmiş ve ne kadarının henüz ödenmemiş bulunduğunu,
- g) Varsa yedek akçelerinin türleri ve miktarlarını,
- h) Merkezinin bulunduğu ülkede ve varsa diğer ülkelerdeki şubelerinin bulunduğu yerleri,

Gösterirler ve Türkiye'deki şubelerin açılmasına ilişkin

belgelerin ve son bilançolarının noterce onaylı örneklerini bu beyannameye eklerler.

4. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı bankalar ikinci şubelerini açtıkları tarihten itibaren en geç 1 ay içinde Müsteşarlığa ayrıca bir beyanname vererek Türkiye'deki şubelerinden birini diğer şubeleri temsile yetkili ve sorumlu yönetim merkezi olarak göstermek zorundadırlar.

Bankacılık işlemlerine ve mevduat kabulüne izin

MADDE 11.- 1. 10 uncu maddede yazılı beyannamenin alınması üzerine Müsteşarlık, ilgililerin bu Kanunda yazılı şartları yerine getirip getirmediğini, bankacılık işlemlerine veya mevduat kabulüne başlamak üzere kanunun gerekli kıldığı nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını inceledikten ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşünü aldıktan sonra durumları uygun bulunanlara beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde bankacılık işlemlerine veya mevduat kabulüne başlamak üzere izin verir.

2. Yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksikleri tamamlamaları için uygun bir süre verilir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında 1 inci fıkra hükümlerine göre yeniden yapılan inceleme sonunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç tebliğ olunur ve haklarında 9 uncu maddeye göre işlem yapılır.

Bankacılık işlemleri yapma veya mevduat kabulü izinlerinin kaldırılması

MADDE 12.- 1. 11 inci maddede yazılı izinleri almış olan bir bankanın bankacılık işlemleri yapmasında veya mevduat kabul etmesinde daha sonra sakınca görülmesi halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu bankanın bankacılık işlemleri yapma veya mevduat kabul etme iznini geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen ve tüm teşkilatını veya gerekli görülecek şubelerini kapsayacak şekilde kaldırabilir.

2. Bu sakıncanın ortadan kalkması halinde mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi Bakanlar Kurulunca aynı usulde verilebilir.

Mevduat kabulüne yetkili olmayanlar

MADDE 13.- 1. Bu kanun veya özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzelkişi, aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat kabul edemeyeceği ve bankacılık işlemleri yapamayacağı gibi ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ile ilân ve reklamlarında banka kelimesini ya da mevduat kabul ettikleri veya bankacılık işlemleriyle uğraştıkları izlenimini yaratacak hiçbir kelime veya tabiri kullanamazlar.

2. Bu maddenin uygulamasında yazılı veya sözlü olarak veya herhangi bir şekilde, halka duyurulmak suretiyle, faiz veya her ne ad altında olursa olsun bir ivaz karşılığında, istendiğinde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade edilmek üzere para alınması mevduat kabulü sayılır.

Kabul edilen para karşılığında mevduat hesap cüzdanı yerine adı veya ticari senetler veya makbuz verilmesi durumu değiştirmez. Ayrıca, faiz veya her ne ad altında olursa olsun, bir ivaz taahhüt edilip edilmediğine bakılmaksızın, menkul kıymetlerin ibrazında veya belli bir vadede geri alınacağı taahhüdünü içeren belgeler eşliğinde satılması da mevduat kabulü hükmündedir.

3. Resmi ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız kendi çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandıkların münhasıran kendi üyelerinden ve bu amaçlar için topladıkları paralar mevduat sayılmaz. Bu sandıklar statülerine uygun faaliyette bulunmakla birlikte, nakit mevcutlarını milli bankalara yatırmak zorundadırlar.

4. Kalkınma ve Yatırım Bankalarının genel esaslar dairesinde tahvil, bono ve benzeri menkul kıymet ve kıymetli evrak ihracı suretiyle sermaye piyasasından kaynak sağlamaları mevduat sayılmaz.

23- ŞUBELER

İzin

MADDE 14.- 1. Bankalar merkez şubeleri hariç olmak üzere, açacakları veya nakledecekleri her şube için Bakanlıktan izin almak zorundadırlar.

2. Şube açma izinleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra verilebilir.

3. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hariç olmak üzere, özel kanunla kurulan bankalar da bu madde hükümlerine tabidir.

Şube açma izninin usul ve şartları

MADDE 15.- 1. Bankalarca şube açmak için yapılacak başvurular yılda bir defa olmak üzere ve Müsteşarlıkça belirlenecek zamanlarda yapılır. Başvurulara, şube açılacak yerin iktisadi ve ticari durumu ile bankanın o yerde şube açmasını gerektiren nedenleri ayrıntılı bir şekilde açıklayan bir rapor ile Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca gerekli görülecek diğer bilgi ve belgeler eklenir.

2. Şube açma izninin verilmesinde ayrıca ilgili bankanın mali bünyesi kanuni yükümlülüklerini yerine getirme bakımından genel tutumu, mevduatındaki gelişme gibi hususlar gözönünde tutulur.

3. İzin tarihinden itibaren 1 yıl içinde açılmayan şubeler için verilmiş olan izinler geçersizdir.

Şubeler için gerekli özkaynak

MADDE 16.- 1. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalarla yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan veya bulunacak bankalar 5 ve 6 ıncı maddelere göre sahip olmaları gereken özkaynaklarına ek olarak en az;

a) Nüfusu 1 milyondan fazla olan şehirlerde açılmış ve açılacak her şube için 500(1) milyon lira,

b) Nüfusu 500 binden fazla 1 milyondan az olan şehirlerde açılmış ve açılacak her şube için 250(1) milyon lira,

c) Nüfusu 500 binden az şehir ve kasabalarda açılmış ve açılacak her şube için 125(1) milyon lira,

Özkaynak bulundurmamak zorundadırlar.

2. Bankalar, genel nüfus sayımlarından sonra geçici sonuçların Devlet İstatistik Enstitüsünce yayınlanmasını izleyen 1 yıl içinde şubeleri için bulundurmaları gereken özkaynaklarını sayım sonuçlarının gerektirdiği miktara çıkartmakla yükümlüdürler.

(1) 88/12576 S.Kararname ile yükseltilen miktar.

3. Bankaların şubelerinden biri nam ve hesabına işlem yapmak üzere turizm, fuar, konferans gibi nedenlerle açtıkları geçici irtibat büroları ve şanj büroları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının dahili muhabirleri tarafından Devlet dairesi ve kuruluşları ve askeri kıta ve karargâhlarında açılan sürekli irtibat büroları 1 inci fıkra hükümlerine tabi değildir.

Şubelerin birleştirilmesi

MADDE 17.- 1. Bakanlık bankalardan, mali bünyelerini veya kanunî yükümlülüklerinin yerine getirilmesindeki tutumlarının gözönünde bulundurularak, gerektiğinde belirteceği şubelerin birleştirilmesini isteyebilir. Bankalar bu şubelerini bakanlıkça verilecek süre içinde birleştirmek ve durumu bu sürenin bitimini izleyen bir hafta içinde Bakanlığa bildirmek zorundadırlar.

2. Şubelerinden bir veya birkaçının faaliyetlerini tatil ve tasfiye etmek isteyen bankaların da durumu bu konudaki kararın alındığı tarihten itibaren 15 gün içinde Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirmeleri şarttır.

24- TEŞKİLAT ve ORGANLAR

240- Genel Kurul

Genel Kurulda oy hakkı ve Kullanılması

MADDE 18.- 1. Genel kurulda ortakların, sahip oldukları pay sayısı kadar oy hakları vardır.

2. Bankaların genel kurullarında, sermayenin % 1 ve daha fazlasına sahip olan ortaklar ile yönetim kurulu başkan ve üyeleri, denetçiler ve birinci derecede imza yetkisine sahip olanlar vekil olarak oy kullanamazlar.

3. İkinci fıkra dışında kalan kimselerin vekil olarak kullanabilecekleri azami oy sayısı, toplam oy sayısının % 1'ini aşamaz.

Temsilci

MADDE 19.- Banka genel kurullarında Müsteşarlık bir temsilci bulundurur. Temsilci, genel kurul tutanağını imzalar.

Sermaye artırımında özel karar nisabı ve anasözleşme değişikliği

MADDE 20.- 1. 64 üncü madde uyarınca banka sermayesinin artırılmasında Bakanlıkça zorunluluk olduğu bildirilen hallerde, genel kurulların sermaye artırımını konusundaki kararları sermayeyi temsil eden toplam oyların % 51'i ile alınabilir.

2. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bankaların anasözleşme değişikliklerine izin verilebilmesi Bakanlığın uygun görüşünün alınmasına bağlıdır.

241- Yönetim Organları

Yönetim Kurulu

MADDE 21.- 1. Bankaların yönetim kurulları 5 kişiden az olmaz. Banka genel müdürü, bulunmadığı hallerde vekili yönetim kurulunun tabii üyesidir. Bu Kanunun 24 üncü maddesinde genel müdür için öngörülen şartlar, süre hariç yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, bankanın merkez müdürünün de dahil olduğu üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

Yönetim kurulu üyelerinin hisse senedi tevdi yükümlülüğü

MADDE 22.- 1. Banka yönetim kurulu başkan ve üyelerinden her birinin banka sermayesinin en az % 1'ini temsil eden hisse senedine sahip olmaları ve yönetim kuruluna seçilmelerinden sonra bu hisse senetlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına veya bulunduğu yerlerde Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına makbuz karşılığında yatırmaları zorunludur. Ancak, banka sermayesinin % 1'i 25(1) milyon lirayı aşyorsa fazlası aranmaz.

2. Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankaların müdürler kurulu başkan ve üyeleri Türkiye'ye ayrılan ve fiilen ödenen sermaye miktarı üzerinden hesaplanan meblağı nakten veya Devlet tahvili olarak yatırmak zorundadırlar.

3. Devlet daire ve kuruluşları ile bankalar ve diğer kurum ve ortaklıkları temsilen seçilen banka yönetim kurulu üyelerinin

(1) 85/9855 S. Kararname ile yükseltilen miktar.

hisse senedi tevdi yükümlülüğü temsil ettikleri daire, kuruluş, banka, kurum veya ortaklıklar tarafından yerine getirilir.

4. Yukarıdaki hükümler gereğince tevdi olunan hisse senetleri veya teminat akçeleri bir borça karşılık gösterilemez, terhin ve adına tevdi oldukları kişilerin banka yönetim kurulu üyeliği görevinden doğan mali sorumlulukları dışında haczedilemez.

Kredi Komitesi

MADDE 23.- 1. Bankalarda bu Kanunda yazılı görevleri yapmak üzere, yönetim kurulu tarafından, üyeler arasında seçilecek iki üye ile banka genel müdür veya vekilinden oluşan bir kredi komitesi kurulur.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösteren yabancı bankalarda müdürler kurulu aynı zamanda kredi komitesi görevini görür.

3. Herhangi bir toplantıya katılamayacak kredi komitesi üyesi yerine görev yapmak üzere iki yedek üye seçilir.

4. Kredi komitesinin oybirliği ile verdiği kararlar doğrudan doğruya çoğunlukla verdiği kararlar yönetim kurulunun onayından sonra uygulanır.

5. Yönetim kurulu, kredi komitesinin faaliyetlerini denetlemekle yükümlüdür. Yönetim kurulu üyelerinden herbiri, kredi komitesinden, komitenin faaliyetleri hakkında her türlü bilgiyi istemeye ve gerekli göreceği her türlü kontrolü yapmaya yetkilidir.

Genel müdür ve yardımcıları

MADDE 24.- 1. Banka genel müdür ve yardımcılarınının hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık veya mühendislik işletmecilik dallarında yükseköğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik dallarında, genel müdürlüğe atanacakların en az 10 yıl, genel müdür yardımcılıklarına atanacakların ise en az 7 yıl tecrübe sahibi olmaları şarttır.

2. Kamu İktisadi Teşebbüsü statüsünde olan bankalar için de, 2 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki şart aranmaksızın, bu madde hükmü uygulanır(1).

(1) 2. fıkra 3332 S. Kanunla eklenmiştir.

242- İç Denetim

Denetçiler

MADDE 25.- 1. Bankaların denetçileri ikiden az olamaz.

2. Denetçilerin yükseköğrenim görmüş ve bankacılık, hukuk ve muhasebe konularında bilgi ve tecrübe sahibi kimselerden seçilmeleri şarttır.

Denetçilerin görevleri

MADDE 26.- Denetçiler Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre banka genel kuruluna hitaben düzenleyecekleri yıllık raporlardan başka yılbaşından itibaren her üç ayda bir bankanın bu Kanun ve diğer mevzuat karşısındaki durumuna ilişkin bir rapor düzenlemek ve düzenledikleri raporları ait olduğu dönemi izleyen bir ay içinde banka yönetim kuruluna ve Müsteşarlığa göndermekle yükümlüdürler.

Banka müfettişleri

MADDE 27.- Bankaların, işlemlerinin bankacılık ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

243- Ortak Hükümler

Yemin

MADDE 28.- 1. Banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile yabancı bankaların müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra 22 nci maddede yazılı yükümlülüğü yerine getirdiklerini gösteren belgelerle birlikte mahalli ticaret mahkemesine başvurarak, belirtilecek günde sözü geçen mahkeme huzurunda görevlerini tam bir dikkat ve dürüstlük içinde yapacaklarına, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin etmekle yükümlüdürler.

Bankaların denetçileri ile genel müdür ve yardımcılarını da yemin etmek zorundadırlar.

2. Yemin için yapılan başvurular mahkemelerce acele işlerden sayılır. Yemin tutanaklarının mahkemece onaylı bir örneği bankaca yemin tarihini izleyen bir hafta içinde Müsteşarlığa gönderilir.

3. Yemin yükümlülüğüne tabi kimseler yemin etmeden göreve başlayamazlar. Bu kimselerin, yeminli buldukları sürelerin sonunda aynı görevlere tekrar seçilmeleri veya atanmaları halinde yeniden yemin etmeleri gerekmez.

Mal beyanı

MADDE 29.- 28 inci maddeye göre yemin yükümlülüğüne tabi olan kimseler ile bankaların Müsteşarlıkça belirtilen birinci derecede imza yetkisini haiz diğer görevlerinde bulunanlar göreve başladıkları ve görevden ayrıldıkları tarihler itibariyle eş ve velayet altındaki çocuklarını da kapsayacak şekilde Müsteşarlıkça bu Müsteşarlıkça tespit olunacak örneğe uygun olarak mal beyanında bulunmak zorundadırlar. Bu zorunluluk görev süreleri boyunca 5 yılda bir olmak üzere devam eder.

Karar defterleri

MADDE 39.- 1. Bankaların yönetim kurulu ve kredi komiteleri ile yabancı bankaların müdürler kurullarının kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla tarih ve numara sırasıyla Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı üyeler tarafından imza olunur.

2. İş hacimleri büyük olan bankalarda Müsteşarlığın izni ile ve yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yaprakları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılması caizdir.

Bankalarda çalışması yasak olanlar

MADDE 31.- 1. a) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kimseler ile yüz kızartıcı suçlardan dolayı mahkum olanlar ve müflisler,

b) Bankalar dışında menkul kıymetler ve kambiyo borsaları üyesi olan gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yönetiminden sorumlu bulunan ortakları veya yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile müdürler, hiçbir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel

müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar.

2. Bankalar bu gibi kimselerin işlerine derhal son vermek zorundadırlar.

25- YEDEK AKÇELER ve MEVDUATA AIT HÜKÜMLER

Muhtemel zararlar karşılığı

MADDE 32.- 1. Bankalar, Türk Ticaret Kanununun ve anasözleşmelerinin ayrılmasını zorunlu kıldığı yedek akçelerden başka yıllık safi kârlarının % 5'ini ödenmiş sermayeleri tutarına ulaşıncaya kadar "Muhtemel zararlar karşılığı" olarak ayırmak zorundadırlar.

2. Bu karşılıklar ancak zararların mahsubunda kullanılır. Mahsup sonucu ortaya çıkan noksanlık giderilinceye kadar karşılık ayrılmasına devam olunur.

3. Bakanlar Kurulu 1 inci fıkra dışında, bankalarca verilen kredilerin durum ve özelliklerini gözönünde bulundurarak doğabilecek muhtemel zararlar için karşılık ayrılmasına ve bunlara ilişkin usul ve esasları tespiti yetkilidir. Bankaların Bakanlar Kurulu kararı uyarınca ayırmak zorunda kaldıkları karşılıkların teminatısız kalan kredilere tekabül eden kısımları ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Yedek akçelerin kullanılması

MADDE 33.- 1. Bankalar, bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrası ve Türk Ticaret Kanununun 466 ve 467 nci maddelerine göre ayırdıkları kanuni yedek akçelerine tekabül eden bir meblağı yıllık bilançolarının genel kurullarınca onaylanmasını izleyen 15 gün içinde kanuni karşılık olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Hazine adına açılacak "Kanuni Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili Hesabı"na yatırmak zorundadırlar(1).

2. Zararların kanuni yedek akçelerle karşılanmasının gerektiği hallerde zararların kapatılması için kullanılan yedek akçelere tekabül eden karşılıklar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına

(1) 1. fıkranın 3291 S.Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

ilgili bankaya iade olunur.

3. Kanuni Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili hesaplarının tabi olacağı şartlar ve uygulama esasları Müsteşarlıkça tespit ve ilân olunur.

Mevduatın tasnifi

MADDE 34.- 1. Bankalar tasarruf mevduatını diğer mevduat hesaplarından ayırmak ve mevduat hesaplarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek zorundadırlar.

2. Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler tarafından bu nam altında açtırılan ve ticari işlemlere konu olmayan mevduattır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticari işlem sayılmaz.

Mevduatın çekilmesi

MADDE 35.- 1. Medeni Kanunun rehinlere ve Borçlar Kanununun alacağın devir vetemlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını diledikleri anda geri alma hakları hiçbir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat sahibi ile banka arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

2. Ancak vadeli ve ihbarlı mevduatın bankaların muvafakati ile vade ve ihbar müddetinden önce çekilmesi halinde bu mevduata uygulanacak azami faiz oranını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Mevduatta zaman aşımı

MADDE 36.- 1. Bankalar mevduat sahiplerine, aksine yazılı talepleri olmadıkça her yıl Ocak ayı içinde birer hesap özeti gönderirler.

2. Her türlü mevduat, emanet ve alacaklardan son talep, işlem veya müddet herhangi bir şekilde yazılı talimatı tarihinden başlayarak 10 yıl geçtiği halde sahipleri tarafından aranmamış olanlardan, tutarı veya değeri 5 000 lirayı aşan mevduat sahiplerinin mevduat adreslerine bir mektupla bildirildikten sonra tamamının bu sürenin bitimini izleyen takvim yılı başından itibaren 6 ay içinde bankalarca sahiplerinin isim, kimlik, adresleri ve haklarının faizleri

ile ulaştıkları tutarlar gösterilmek suretiyle düzenlenecek bir cetvel ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredilir.

3. İkinci fıkra gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredilen mevduat, emanet ve alacaklardan tutarı veya değeri 5 000 lirayı aşmayanlar Bankaca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal ettirilir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tutar veya değeri 5 000 lirayı aşanları Resmî Gazete ile ilân eder. İlandan itibaren 1 yıl içinde sahip veya mirasçıları tarafından aranmayan mevduat, emanet ve alacaklar bu sürenin bitiminde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gelir kaydedilir.

4. Küçükler adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda, bu maddede yazılı zamanasını süreleri küçüğün reşit olduğu tarihte işlemeye başlar.

Mevduata verilecek faizler

MADDE 37.-1. Mevduata verilecek asgari veya azami faiz oranlarının ve temin edilecek diğer menfaatlerin tespitine, mevduat faiz oranlarının kısmen veya tamamen serbest bırakılmasına, bunların yürürlük zamanlarını tespiti Bakanlar Kurulu veya Bakanlar Kurulunun Kurulunun selahiyetli kılması halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yetkilidir.

2. Bankalar mevduata peşin faiz veremeyecekleri gibi her ne suret ve şekilde olursa olsun mevduat sahiplerine, yukarıdaki fıkraya göre alınan karar ve tedbirlere aykırı olarak munzam menfaat temin edemezler ve bunlara aykırılığa yol açacak işlemler yapamazlar.

26- KREDİLER ve DİĞER YATIRIMLAR

Genel kredi sınırları

MADDE 38.- 1. a) Bir bankanın vereceği nakdi krediler ve satın alacağı tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin tutarı ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayri nakdi kredilerin toplamı öz kaynaklarınının 20 katını aşamaz.

b. Vadesi geçmiş nakdi krediler ile gayri nakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri kaydedildikleri hesaba bakılmaksızın (a) bendi uygulamasında kredi sayılır.

2. a) Bir banka gerçek ya da tüzel bir kişiye nakit, mal, kefalet ve teminat şekil ve mahiyetinde veya herhangi bir şekil ve surette kendi öz kaynakları toplamının % 10 undan fazla kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez veya tahvil ve benzeri menkul kıymetlerini satın alamaz.

b) Bu oran, kalkınma planı yıllık programlarında belirtilen sektörlerdeki işlerde, ihracatta ve yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde kullanılmak üzere açılan ve fiilen bu işlerde kullanılan kredilerde % 25'dir. Bu oran Devlet Plânlama Teşkilatının olumlu görüşü alınmak kaydıyla Bakanlıkça % 40'a kadar çıkarılabilir.

c) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye kalkınma planı yıllık programlarında gösterilecek sektör ve yörelerde yapılacak yatırımların finansmanında kullanılmak üzere yukarıdaki oranların üstünde büyük krediler verebilir. Ancak bir büyük kredinin tutarı banka öz kaynakları toplamının % 75'ini, 5 büyük kredinin tutarı banka öz kaynakları toplamının 3 katını ve büyük kredilerin toplamı da banka öz kaynaklarının 10 katını ve her halde toplam kredilerin yarısını aşamaz. Büyük kredilerin açılmalarını izleyen 1 hafta içinde Müsteşarlığa ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirilmesi zorunludur.

d) Yukarıda (b) ve (c) bentlerinde belirtilen kredilerin fiilen açıldıkları işlerde kullanıldığına Müsteşarlıkça belirlenecek esas ve usuller dahilinde belgelenmesi zorunludur. Yıllık programlarda gösterilen sektörlerde değişiklik yapılması halinde bu fıkralardaki oranlardan yararlanan kredilerin durumu değişmez.

3. a) Her birine açılacak kredi miktarı hakkında ikinci fıkradaki sınırlar saklı olmak üzere, bir bankanın dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerin tümüne açacağı kredilerin toplamı banka öz kaynaklarını aşamaz.

b) Bu Kanunun uygulanmasında lehlerine kredi açılıp açılmadığına bakılmaksızın;

i) Bir gerçek kişi ile eş ve reşit olmayan çocuklarına, bunların sınırsız sorunlulukla katıldıkları veya yönetim ve denetimlerinde buldukları ortaklıklara,

ii) Kamu tüzelkişileri hariç olmak üzere bir tüzelkişinin veya (i) bendinde sayılanların sermayelerinin doğrudan veya dolaylı

olarak % 25 ve daha fazlasına iştirak ettikleri ortaklıklara,

Açılan krediler, bir gerçek veya tüzelkişiye dolaylı olarak verilmiş kredi sayılır.

c) Dolaylı iştirak oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle hesaplanır.

d) Dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek ya da tüzelkişilerin bu krediler için bankaca kabul edilen kefaletleri kredi sınırının hesabında dikkate alınmaz.

4. Gayri nakdi krediler bu maddenin uygulanmasında % 40 oranında nazara alınır. Bu oran her bankanın riskin en az % 15'ini üstlenmesi ve katılan banka sayısının 3'ten az olmaması şartıyla konsorsiyum suretiyle verilecek teminat mektuplarında % 20'dir. Yıllık programlarda gösterilen büyük kamu ihaleleri için verilecek teminat mektuplarında, bu oranlar Bakanlıktan izin alınmak kaydıyla yarı yarıya nazara alınır.

5. Aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tabi değildir.

a) Özel kanun hükümlerine göre yapılan işlemler,

b) Bakanlık ile ya da bu Bakanlığın uygun görmesi üzerine İktisadi Devlet Teşekkülleri, Kamu İktisadi Kuruluşları ve bunların müessese ve bağlı ortaklıklarıyla yapılan işlemler,

c) Hazinece veya Hazinesinin kefaletiyle çıkarılan bono ve tahviller karşılığında yapılan işlemler,

d) Karşılığı nakit olan krediler,

e) Bankaların kendi aralarındaki kredi işlemleri,

f) Diğer bankaların kendi kredi sınırları dahilindeki mukabil kefaletleri ile verilen kredilerin bu kefaletlerle temin edilen kısmı,

g) Dış kredi işlemlerinde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş nakdi kredilere tahakkuk ettirilen faizler,

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından sağlanan reeskont ve avans kredileri için verilen cirolar,

i) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önerisi üzerine Bakanlıkça kabul edilecek yabancı banka ve kredi kurumlarının bu

Bakanlıkça belirlenecek limitler dahilindeki mukabil kefaletlerine dayanılarak verilen teminat mektupları ve kefaletler.

İştirak kredileri sınırı

MADDE 39.- 1. 38 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir bankanın(1);

a) Sermayelerinin % 15 ve daha fazlasına sahip olduğu iştirak ve kuruluşlarıyla bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin % 25'inden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve kuruluşlara,

b) (a) bendindeki ortaklık ve kuruluşların kefaletiyle diğer gerçek ve tüzel kişilere,

Vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarınının 3 katını ve herhalde toplam kredilerin % 15 ini aşamaz.

2. İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarının bağlı ortaklıkları şeklindeki iştirakler 1 inci fıkradaki sınırlamalara tabi değildir.

Kredi faizleri

MADDE 40.- 1. Kredi işlemlerinde alınacak faiz oranları ile temin edilecek diğer menfaatlerin ve tahsil olunacak masrafların nitelik ve azami sınırların tespitine, bunların kısmen veya tamamen serbest bırakılmasına, kredilerin kalkınma plânlarının amaçlarına yönlendirilebilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya ve bunların yürürlük zamanlarını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2. Bankalar, her ne şekil ve surette olursa olsun kendilerine kredi açtıkları gerçek ve tüzelkişilerden birinci fıkraya göre belirlenen sınır ve oranlar üzerinde faiz ve masraf tahsil edemezler veya fiilen bu oranlar üzerinde faiz tahsiline yol açan işlemler yaparak menfaat sağlayamazlar.

3. Bir bankanın;

a) İştirak ve kuruluşlarının,

b) Yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile genel müdürlerinin

(1) 3332 S. Kanununun 5 inci madde hükümleri çerçevesinde bankaların şirketlerin sermayelerine katılmaları halinde bu madde uygulanmaz.

ve genel müdür yardımcılarının,

c) Banka ortaklarının,

d) Yukarıdaki fıkralarda sayılanların fiilen yönetim ve denetimleri altında bulunan teşebbüs ve ortakların,

Aracılığı veya garantisini ile açılan kredilerde bu teşebbüs ve ortaklıklara ve kişilere garanti komisyonu veya ücreti, iştirak geliri gibi hakların veya her ne ad ile olursa olsun ödenen paraların toplamı, faiz oran ve sınırlarını tespit eden kararların uygulanması bakımından bankaca tahsil edilmiş faiz, komisyon ve ücret sayılır.

Banka ortaklarına ve mensuplarına kredi

MADDE 41.- 1. 38 inci madde hükümleri saklı olmak üzere, bir bankanın sermayesinin % 5 ve daha fazlasına sahip olan ortaklarına ve bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek veya tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarını ve herhalde toplam kredilerin % 5'ini aşamaz.

2. Bankalar;

a) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcılara kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına ve bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek ve tüzelkişilere,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına,

c) Banka mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara;

Her ne şekil ve surette olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez ve tehvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar.

3. Banka mensuplarına teminat karşılığında ve aylık ücretleri toplamının 3 katını aşmamak üzere verilecek krediler ve bu krediler için kabul edilecek kefaletler 2 inci fıkra hükümlerine tabi değildir.

4. Sonradan bu maddeye aykırı hale gelen kredilerin 6 ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. Kredinin vadesi konusunda önceden tespit

olunmuş şartlar saklıdır.

5. Banka ortağı olan tarım satış, kredi ve üretim kooperatif ve birlikleri ile bunların işletme, kuruluş ve iştiraklerine Bakanlığın uygun görmesi üzerine verilen krediler birinci fıkra hükmüne tabi değildir.

Yönetim kurulu üyelerinin akrabalarına kredi

MADDE 42.- Bir bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı derecelerde akrabalığı bulunan kimselere ait kredi, teminat ve kefalet taleplerinin görüşülmesine katılamazlar ve bu işler hakkında oy veremezler.

İştirak ve kuruluşlarla işlemler

MADDE 43.- Bir bankanın iştirak veya kuruluşlarının yönetim veya denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması bu iştirak veya kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir.

Kredi açma yetkileri

MADDE 44.- 1. Gerçek ya da tüzel bir kişiye teminat karşılığı verilecek kredilerden;

a) 50(1) milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüklerce ya da kendilerine verilen yetki içerisinde bölge veya şube müdürlüklerince,

b) 500(1) milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi ve kredi komitesi kararı ile,

c) 500(1) milyondan fazla olanları genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine yönetim kurulu kararı ile,

Açılabilir.

2. Yetki sınırlarının tespitinde bir kişiye ve onun sınırsız sorumlulukla katıldığı ortaklıklara açılan kredilerin toplamı birlikte dikkate alınır.

(1) 88/12576 S.Kararname ile yükseltilen miktar.

3. Krediler, yabancı banka ve benzeri kredi kurumlarının mukabil kefaleti ile verilen teminat mektupları ve Bakanlıkça belirlenecek esas ve şartlar dahilinde yurt dışı müteahhitlik hizmetleri için yurt dışına verilen teminat mektupları hariç olmak üzere, ancak adına açıldıkları kişilere kullanılabilir.

Açık krediler

MADDE 45.- 1. Bir gerçek ya da tüzelkişiyeye kişisel taahhüde dayanan ve tek imza karşılığında verilen açık kredilerden;

a) 5(1) milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüklerce veya yönetim kurulunca verilen yetki içerisinde bölge veya şube müdürlüklerince,

b) 50(1) milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine kredi komitesi kararı ile,

c) 50(1) milyon liradan fazla olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine yönetim kurulu kararı ile,

Açılabilir.

2. 44 üncü maddenin 2 ve üçüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

Hesap durumu belgesi alınması

MADDE 46.- 1. Bankalar açacakları krediler ve varesokleri kefalet ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan Türkiye Bankalar Birliğince tespit olunacak örneklerine uygun ve yetkililerin imzalarını taşıyan en son hesap durumunu almak zorundadırlar. Bu hesap durumlarının kredilerin kullanıldığı sürece her yıl hesap dönemini izleyen 7 ay içinde alınmasına devam edilir.

2. Hesap durumu aranmayacak kredi işlemleri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Müsteşarlıkça tespit ve ilân olunur.

3. Kurumlar vergisi ya da yıllık beyanname veren gelir vergisi yükümlüsü olan kredi müşterilerine ait hesap durumlarında bağlı bulunan vergi dairesi ve hesap numaralarının gösterilmesi gereklidir. Bu hesap durumlarına vergi dairesine verilen bilanço ya da işletme hesap özeti eklenir.

(1) 88/12576 S. Kararname ile yükseltilecek miktar.

İştirakler

MADDE 47.- (1) 1. 38 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki sınıra dahil olmak üzere bankaların iştiraklerine yatıracakları kaynakların toplamı özkaynaklarını aşamaz.

2. Bankalar ve sermayelerinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri; kamu kuruluşu şeklinde olanlar hariç banka sermayesinin % 10 undan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin % 25'inden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

Sermaye azaltıcı işlem yasağı

MADDE 48.- Bir bankanın iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden bankanın hisse senetlerini satın alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

Emtia ticareti yapma yasağı

MADDE 49.- 1. Bankalar ticaret amacı ile emtia alım ve satımı ile uğraşamazlar. Basılı ve külçe halinde altın alım ve satımı bu hükmün dışındadır.

2. Bankalar, alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları ticari emtiayı edinme tarihinden itibaren dokuz ay içinde elden çıkarırlar. Elden çıkarmanın imkânsız veya banka için büyük zarar doğuracağı hallerde veya haklı sebepler bulunduğu takdirde, bu süre Müsteşarlık tarafından uzatılabilir.

Gayrimenkul üzerine işlemler

MADDE 50.- 1. 38 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki sınıra dahil olmak üzere bankaların gayrimenkullere yatıracakları kaynakların toplamı özkaynaklarını geçemez.

2. Bankalar, ticaret amacıyla gayrimenkul alım ve satımı ile uğraşamazlar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alınan

(1) 3332 S. Kanununun 5 inci madde hükümleri çerçevesinde bankaların şirketlerin sermayelerine katılmaları halinde bu fıkra uygulanmaz.

kararlara uygun olarak bankacılık işlerini yürütebilmek için ihtiyaç duydukları sermaye ve büyüklüğün üstünde herhangi bir şekilde gayrimenkul edinemezler.

3. Bankaların, sermayesine % 10'un üstünde katıldıkları ortaklıklarla bunların sermayelerinin çoğunluğuna sahip oldukları ortaklık ve kuruluşların iş konularının gerektirdiği işyeri, fabrika, imalathane ve eklentileri gibi gayrimenkuller dışında gayrimenkul edinmeleri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının iznine bağlıdır.

4. Bankalar, gayrimenkul inşaat veya ticareti ile uğraşan ortaklıklara katılamazlar ve bu konuda iş yapan gerçek ve tüzelkişilere kredi açamazlar. Ancak aşağıda belirtilen iştirak ve kredilere bu hüküm uygulanmaz.

a) Yol, köprü, baraj, liman, okul ve hastane gibi bayındırlık tesisleri ile sanayi ve turistik tesislerin inşaat taahhüdü ile uğraşan ortaklıklara bankalarca yapılan iştirakler;

b) (a) bendinde belirtilen konularda iş yapan banka iştiraklerine ve diğer gerçek ya da tüzelkişilere yalnız bu alanlarda kullanılmak üzere açılan krediler;

c) Özel kanunlarda belirtilen esas ve şartlar dahilinde sosyal konut edinmeye veya bu konutları inşa etmek ya da ettirmek üzere açılan krediler;

d) Her çeşit taşınmaz mal yapımının taahhüdü ve inşaat işleriyle uğraşan gerçek ve tüzelkişilere verilen nakdi kredi ve teminat mektupları,

5. Bankalar, alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları gayrimenkulleri, edinme gününden başlayarak 3 yıl içinde elden çıkarmak zorundadırlar. Bu süre içinde elden çıkarmamanın imkânsız olduğunun ya da banka için büyük zarar doğuracağına belgelendiği hallerde bu süre Müsteşarlık tarafından uzatılabilir.

6. Bankalara gayrimenkul üzerine borç verme konusunda yetki veren özel kanun hükümleri saklıdır(1).

(1) 6. fıkranın 3332 S. Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

Bakanlar Kurulunca gayrimenkul üzerinde bu maddede belirtilen konularda görev verilen bankalar ile ana statülerinde bu maddede belirtilen konularda kendilerine görev verilen Kamu İktisadi Teşebbüsü statüsündeki bankalar hakkında 1 inci, 2 nci ve 4 üncü fıkra hükümleri uygulanmaz.

27- HESAP ve KAYIT DÜZENİ

Hesap, bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinde yeknesaklık

MADDE 51.- 1. Bankaların hesap dönemi takvim yılıdır.

2. Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanıp Müsteğarlığın onayı ile yürürlüğe girecek olan tek düzen hesap planı, tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ile bunların uygulanma ve düzenlenme esaslarına ilişkin izahnameye uygun olarak tutmak ve düzenlemek zorundadırlar.

3. Yabancı bankaların hesap, bilanço ve kâr ve zarar cetveleri, bunların Türkiye'ye ayırdıkları sermaye ile Türkiye'deki işlemlerini gösterir.

4. Bankalar hesaplarını ve bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini kesirleri dikkate almamak suretiyle Türk Lirası üzerinden düzenlerler.

Hesap uygunluğu

MADDE 52.- Bankalar işlemlerini kayıt dışı bırakamayacakları ve gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmeyecekleri gibi kanunî ve yardımcı defterleri ile kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap uygunluğu sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

Belgelerin saklanması

MADDE 53.- Bankalar aldıkları yazılarla faaliyetleri ile ilgili belgelerin asullarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazdıkların yazıların makine ile alınmış suretlerini tarih ve numara sırası ile düzenleyerek usulleri dairesinde saklamak zorundadırlar. Bunların Müsteğarlığa tespit olunacak esas ve şartlar dairesinde mikrofilm şeklinde de saklanmaları mümkündür.

Bilanço ile kâr ve zarar cetvelinin ilgili mercilere gönderilmesi ve ilanı

MADDE 54.- 1. Bankalar bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin denetçilerince onaylı birer örneğini genel kurullarının toplandığı tarihten itibaren 1 ay içinde yönetim kurulu ve denetçilerinin raporları ile birlikte Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi ederek Resmi Gazete ve yurt çapında yayın yapan bir gazete ile ilan etmek zorundadırlar.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan bankaların Türkiye'deki faaliyetlerine ait bilançoları ile kâr ve zarar hesapları Türkiye'deki yönetim merkezleri tarafından düzenlenir ve müdürler kurulları tarafından imzalı olarak merkezlerinin son bilanço ve kar ve zarar cetvelleri ile birlikte 1 inci fıkradaki mercilere tevdi ve aynı fıkraya göre ilân olunur.

3. İlan olunan bir bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin gerçeğe aykırı olduğu tespit olunduğu takdirde, ilgili banka, Müsteşarlığın talimatı üzerine 15 gün içinde düzeltilmiş bilanço veya kâr ve zarar cetvelini düzeltme beyanı ile birlikte aynı gazetelerle ilan etmek zorundadır.

Yabancı Ülkelerdeki şubelerin hesapları

MADDE 55.- Türkiye'de kurulan bankalar yabancı ülkelerdeki şubelerine ayırdıkları sermaye ile bu şubelerin işlem ve hesaplarını gösteren bir cetveli yıllık bilançoları ile birlikte Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi etmek zorundadırlar.

Üç aylık hesap özetleri ile diğer cetveller

MADDE 56.- 1. Bankalar, mart, haziran, eylül ve aralık ayları sonu itibarıyla, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Müsteşarlık tarafından belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak üç aylık hesap özeti düzenlemek zorundadırlar.

2. Üç aylık hesap özetleri genel müdür ile genel muhasebe müdürü veya sorumlu muhasebeci tarafından imza edilmiş ve mevcutsa denetçiler tarafından onaylanmış olarak Bakanlıkça belirlenecek

süreler içinde bu Müsteşarlığa ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına gönderilir.

3. Müsteşarlık bu Kanun uygulamasını izlemek amacıyla bankalardan belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun olarak cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları, bu rasyolar ile mali tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Türkiye Bankalar Birliğinin görüşlerini alarak tespiti yetkilidir. Bankalar bu cetvel, rapor ve mali tabloları Müsteşarlığa tevdi etmek ve tespit edilecek rasyolara uymak zorundadırlar.

28- MESLEKİ DİSİPLİN İLE DENETİME İLİŞKİN HÜKÜMLER

280- Türkiye Bankalar Birliği

Üye olma zorunluluğu

MADDE 57.- Türkiye'de faaliyet gösteren bütün bankalar, tüzelkişiliği haiz Türkiye Bankalar Birliğine üye olmak zorundadırlar. Bankalar bu yükümlülüğü, bu Kanunun 11 inci maddesine göre bankacılık işlemlerine başlama iznini aldıkları tarihten itibaren en geç 3 ay içinde yerine getirirler.

Birliğin görev ve yetkileri

MADDE 58.- 1. Türkiye Bankalar Birliği;

- a) Bankacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,
- b) Bankaların birlik ve bankacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- c) Bankalar arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla, gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamakla görevli ve yetkilidirler.

2. Birlik bankacılık konusundaki mevzuatı ve aldığı karar ve tedbirlerin uygulamasını takip eder ve Bakanlıkça alınması istenen tedbirleri alır.

Organlar ve Statü

MADDE 59.- 1. Türkiye Bankalar Birliği organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

2. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye bankaları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar; bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık tasnif esaslarına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

3. Birliğin organları ve çalışma esasları, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşleri alındıktan sonra Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konan statüsünde gösterilir.

4. Bankalar, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadırlar.

Giderlerin karşılanması

MADDE 60.- Türkiye Bankalar Birliğinin giderleri Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre bankalara dağıtılır. Bankalar kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında açılacak bir hesaba yatırmak zorundadırlar.

281- Denetim

Bankalar yeminli murakıpları

MADDE 61.- 1. Bu kanun ile ek ve değişikliklerinin diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü bankacılık işlemlerinin denetimi, bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin ve mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespit ve tahlili bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları tarafından yapılır.

2. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden banka ve ilgililer hakkında adı geçen Kanunun Ek 1 inci maddesindeki yetkilere ve Bankalar Kanununda yazılı görevleri ile kayıtlı olmak üzere vergi inceleme yetkisine sahip oldukları gibi Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası ve tüm bankaların kuruluş kanunları hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulamasını da denetlemeye yetkilidirler.

3. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; bankalar, bankaların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden yukarıda yazılı kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bunlar da istenilen bilgileri vermekle, defter kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler.

4. Devlet daire ve kuruluşları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği ve benzeri kuruluşlar ile risk santrali teşkilatı istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa bankalar yeminli murakıplarına ve yardımcılarına verirler.

5. Bankalar yeminli murakıp yardımcıları konuları ile ilgili dallarda yükseköğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilecek memuriyete alınırlar. En az üç yıl bankalar yeminli murakıp yardımcılığı yaptıktan sonra yeterlik sınavında başarı gösterenler ortak kararla bankalar yeminli murakıpları olarak atanırlar. Bankalar yeminli murakıpları kurulu başkanının da bankalar yeminli murakıpları sıfat ve yetkisi vardır.

6. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe denetim yapamazlar.

7. Bankalar yeminli murakıplarının çalışma tarzı bir yönetmelikle düzenlenir.

İdari tedbirler

MADDE 62.- 1. Bankalar yeminli murakıplarınca yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuata aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemleri tespit olunan banka mensuplarının, haklarında ayrıca kanuni kovuşturma yapılmakla beraber, Bakanlığın talebi üzerine

görevlerine son verilmesi zorunludur. Bu kimseler, Bakanlığın izni olmadıkça hiçbir bankada çalıştırılmazlar.

2. Bakanlık, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuata aykırı işlemlerini verdiği süre içinde düzeltmeyen ve kanuna aykırılıkların giderilmesi ve önlenmesi konusunda alınmasını istediği tedbirleri almayan bankaların, sorumlular hakkında yapılacak kanuni kovuşturma saklı olmak üzere, avans ve reeskont kredilerinin durdurulmasını, açılan kredilerin geri alınmasını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından istemeye, yararlandıkları teşvikleri durdurmaya yetkilidir.

3. Bu Kanun veya özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında kalan gerçek veya tüzelkişilerin mevduat kabul ettikleri veya bankacılık işlemleri yaptıkları, ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ile ilân ve reklâmlarında banka kelimesini ya da mevduat kabul ettikleri veya bankacılıkla uğraştıkları izlenimini veren kelime veya tabirleri kullandıkları tespit olunduğu takdirde, sorumlular hakkında kanuni kovuşturmaya geçilmekle beraber, gecikmesinde sakınca görülen hallerde, Bakanın talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilân ve reklamları durdurabileceği gibi kanuna aykırı belgelerle ilân ve reklamları toplatılabilir.

İdari denetim

MADDE 63.- 1. Mevduat toplayan bütün bankalara Bakanlık bir yönetim kurulu üyesi ve bir denetçi atayabilir. Bu şekilde atanan yönetim kurulu üyesi için 22 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki şart aranmaz. Denetçi, bu Kanun ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre denetimlerini yapar(1).

2. Türk Ticaret Kanunu gereğince denetleme kurulu bulunmayan bankalarda yapılacak denetim usulü, Bakanlıkça tespit olunur. Atanan yönetim kurulu üyesi ve denetçilerin özlük haklarına ilişkin ödemeler görevlendirildikleri bankalar tarafından tabi oldukları mevzuat çerçevesinde yapılır.

Mali bünyenin güçlendirilmesi

MADDE 64.- 1. Denetlemeler sonucunda bir bankanın mali bünyesinin ciddi bir şekilde zayıflamakta olduğunun tespit edilmesi

(1) Maddenin 3291 S. Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

halinde Bakanlık uygun bir süre vererek, banka yönetim kurulundan,

- a) Sermayenin arttırılmasını veya sermayenin ödenmeyen kısmının tahsilini,
 - b) Kâr dağıtılmamasını, tahsilinde tehlike görülen alacaklar için karşılık ayrılmasını,
 - c) Bir kısım şubelerin kapatılması, yeni personel alımının durdurulması veya sınırlandırılması suretiyle veya benzeri şekilde masrafların kısılmasını,
 - d) İştirak veya sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasını,
 - e) Risk doğurucu işlemlerden kaçınılmasını, plasmanların durdurulmasını veya sınırlandırılmasını,
 - f) Kanun ve kararlara aykırı fiilleri tesbit edilen personelin bankayı temsil yetkilerinin kaldırılmasını,
 - g) Mali bünyenin güçlendirilmesi için benzeri diğer tedbirlerin alınmasını,
- isteyebilir.

Yönetim Kurulu bu talimat istikametinde gerekli tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadır.

2. Yönetim Kurulu birinci fıkraya göre alınması istenen tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadır.

2. Yönetim Kurulu birinci fıkraya göre alınması istenen tedbirleri kısmen veya tamamen almadığı veya bu tedbirlerin alınmış olmasına rağmen bankanın mali bünyesindeki zayıflama devam ettiği takdirde Bakan;

- a) Bankanın mali bünyesini zayıflatan karar ve işlemlerin yönetim ve denetim kurullarına ait olması halinde, yönetim veya denetim kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak veya yönetim ve denetim kurulu üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya,

b) Likiditenin güçlendirilmesi amacıyla iştirak ve gayrimenkuller gibi duran varlıklarının kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu veya başka kurum ve kuruluşlar tarafından satın alınmasını temine,

c) Kanuni karşılık yükümlülüklerini cezai faizleri de kaldırmak suretiyle ertelemeye,

d) Hazineye, T.C. Merkez Bankasına, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna olan borçlarıyla alacaklarını mahsup ve tahkim ile gerektiğinde bunları Hazine iştiraki olarak banka sermayesine dönüştürmeye, bu işlemlerin gerektirdiği meblağları bütçeye gelir, gider ve ödenek kaydetmeğe,

e) Mali bünyesinin takviyesi için gerekli göreceği diğer tedbirleri almağa,

yetkilidir.

3. Yukarıdaki tedbirlere rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine imkân sağlanamayan hallerde bankanın;

a) Bütün aktif ve pasifiyle mevcut veya kurulacak bir bankaya devredilmesine,

b) Bir veya birkaç banka ile birleştirilmesine,

Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Bu halde devir veya birleştirmeğe ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu kararında gösterilir.

Devir veya birleştirmeden dolayı ortaya çıkabilecek zararın hazinece karşılanacağı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilmiş ise, bu bankaların üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının, takip, tahsil ve tasfiyesi hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Hakkında devir veya birleştirme kararı verilen bankalara Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan mali destek sağlanabilir.

29- TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU

Fonun Kuruluşu

MADDE 65.- 1. Bankalardaki tasarruf mevduatını sigorta etmek amacıyla tüzelkişiliği haiz Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur.

2. Fon, Bakanlıkça hazırlanacak Fon Yönetmeliği dahilinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından idare ve temsil olunur. Fonun idare ve temsili dolayısıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline ayrıca ücret ödenmez.

3. Fon, 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir.

4. Fon, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

5. Müsteşarlık Fonun hesap ve işlemlerini denetlemeye ve bu hususta fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir.

Fonun kaynakları

MADDE 66.- 1. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Kaynakları;

a) Bankaların tasarruf mevduatı tutarı üzerinden, tarifesi ile tahsil zaman ve şekilleri Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit olunacak primlerden(1),

b) Bu Kanuna aykırı fiiller dolayısıyla hükümlenacak para cezalarından,

c) 153 sayılı Kanuna göre kurulan Bankalar Tasfiye Fonundan devralınacak mevduatlardan,

d) 36 ıncı maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklardan,

e) Fon mevduatının gelirleri ile sair gelirlerden oluşur.

2. Fon mevduatının ihtiyacı karşılamadığı hallerde Bakanlığın talebi üzerine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Bu avansın miktarı, vadesi, faizi ve sair şartları Bakanlıkça tespit olunur.

3. Fon kaynaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

4. Fon mevduatının kullanılış şekil ve esasları Fon yönetmeliğinde gösterilir.

(1) (a) bendininin 3291 S. Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

5. Bankalarca Fona ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tesbitinde gider kabul edilir.

Sigortanın esasları

MADDE 67.- 1. Mevduat kabul eden bütün bankalar, tasarruf mevduatlarını sigorta ettirmek zorundadır.

2. Sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının tanımını yapmaya, miktarını ve buna ilişkin sair hususları düzenlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir(1).

3. Bir bankanın sermayesinin % 10 ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu başkan ve üyelerine, genel müdür ve genel müdür yardımcılara, kredi açmaya yetkili memurlarına, denetçilerine ve bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına ait tasarruf mevduatı sigortaya tabi değildir.

Sigortanın sonuçları

MADDE 68.- 1. 64 üncü maddenin uygulanmasına rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine veya devir veya birleştirilmesine imkân görülemeyen bir bankanın mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi 12 nci maddeye göre kaldırılır.

2. Mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılan bankanın tasarruf mevduatı, faiz ve sair menfaatler bakımından devralan bankanın uygulamalarını geçmemek üzere aynı şartlarla, karşılığı Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan ödenmek suretiyle Bakanlıkça tayin olunacak bir bankaya devredilir.

3. Bakanlık, hakkında 2 nci fıkra hükmü uygulanan bir bankanın yönetim ve denetimini Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna veya bir bankaya geçici olarak devredebilir.

Bakanlar Kurulunun mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırılmasına ilişkin kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren banka aleyhindeki icra takipleri iflas talebinin kabul veya reddine kadar durur.

4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, ödediği tasarruf mevduatı için tasarruf mevduatı sahipleri yerine bankanın iflasına ister ve iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

5. İflasına hükmedilen bir banka için İcra İflas Kanununun

(1) 2. fıkranın 3291 S. Kanunla değiştirilmiş şeklidir.

221 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre teşkil olunacak büro, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu temsilcisi katılmaksızın toplanamaz. Söz konusu hükmün 2 inci fıkrası iflasına hükmolunan bankalar hakkında uygulanmaz. İflas İdare Memurları, Tasarruf Mevduat Sigorta Fonunca teklif ve Müsteşarlıkça kabul edilen yeter sayıda kişiden oluşur; iflas idaresinin toplantı ve karar nisabında çoğunluk esası aranır.

6. İflasına hükmolunan bankanın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna olan borçları, masanın nakit durumuna göre İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir.

7. 5 ve 6 ncı fıkra hükümleri 69 uncu maddeye göre iflasına karar verilenler hakkında da uygulanır.

Şahsi sorumluluk

MADDE 69.- 1. Bir bankanın % 10 hissesinden fazlasına sahip olan ortakları, yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleriyle, genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları bankayı ilzam eden memurları kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın iflasına veya hakkında 64 üncü maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasına sebep olmuşlarsa, Bakanın talebi üzerine bunların şahsi sorumlulukları cihetine gidilerek, şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. 64 üncü maddenin uygulandığı hallerde bunların şahsi sorumluluğu çıkarılacak ara veya devir bilançolarına göre tayin olabilir.

2. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, alacaklı sıfatıyla banka iflas idaresi veya devralan banka yürütür. İflas talebi için Bakanlığa başvuru da bunlar tarafından yapılır.

3. Bu madde hükmüne göre iflası istenenler hakkında Mahkemece İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve müteakip maddeleri hükmü uygulanır.

30- DEVİR, BİRLEŞME ve TASFIYE

Birleşme veya devir

MADDE 70.- 1. Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardan

birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye'de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi Bakanlığın iznine bağlıdır.

2. Bakanlık, devir veya birleşmenin ilgililerin menfaatlerine aykırı düşmeyeceği sonucuna varırsa devir veya birleşme işlemlerine izin verir.

3. İzin tarihinden itibaren 3 ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarınınca karar alınarak devir veya birleşme işlemlerine geçilmediği takdirde devir izni geçersiz olur.

4. Devir veya birleşmenin Resmi Gazete'de ilânından sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ilgili bankaların mevduat munzam karşılıkları hesaplarından uygun göreceği miktar ve şartlarla devir veya birleşme döneminde iadeler yapabilir.

5. Devir veya birleşme işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması döneminde, bankalara Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Bankalar Birliği tarafından her türlü mali ve teknik yardım yapılabilir.

Tasfiye veya faaliyete son verilmesi

MADDE 71.- Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynı ve nakdi her türlü mevduat ile emanet ve cari hesap bakiyelerini vesair borçlarını, vadeli cisalar bile vadelerini beklemeksizin iki ay içinde izdeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynı ve nakdi her türlü mevduat, emanet ve alacakları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi etmeye mecburdurlar. Merkez Bankası bu suretle verilen değerleri 10 yıl süre ile her yıl başında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Bu sürenin bitiminde 36 ıncı maddedeki esaslara göre işlem yapılır.

Tasfiye memurlarının görevleri

MADDE 72.- 1. İflasına hükmedilen bankalar ile tasfiyesine karar verilen bankaların işlemlerini tasfiye etmek üzere icra ve

İflas Kanunu hükümlerine göre teşkil olunan iflas idaresi veya tayin olunan tasfiye memurları, tasfiyenin gelişimi hakkında Müsteşarlığa bu Müsteşarlığın uygun göreceği sürelerde rapor vermekle yükümlüdürler.

2. Bakanlık bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları vasıtasıyla iflas veya tasfiye işlemlerini incelemek yetkisine sahiptir.

31- ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Sektör bankaları

MADDE 73.- 1. Banka kaynaklarının kalkınma planı ve yıllık programlarının hedeflerine uygun olarak kullanılmasını ve selektif kredi politikasının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, Bakanın önerisi üzerine uygun göreceği kamu bankalarını sektör bankaları olarak görevlendirmeye veya yeni sektör bankaları kurmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2. Sektör bankalarının görev ve yetkileri; birbirleriyle diğer bankalarla ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile ilişkileri, yıllık sektörel finansman programlarının hazırlanması, uygulanması, koordinasyonuna ilişkin esaslar Bakanlar Kurulu kararında gösterilir.

Serbest bölgelerde bankacılık

MADDE 74.- Serbest bölgelerde banka kurulması veya şube açılması ve bu suretle faaliyet gösterilmesi, bu Kanun hükümlerine tabi olur.

Ancak Bakanlar Kurulu serbest bölge bankacılık faaliyetleri için istisnalar ve off-shore bankacılık faaliyetleri için de yeni düzenlemeler getirmeye yetkilidir.

Türkiye'de fiilen bankacılık faaliyetlerinde bulunmamakla birlikte, sadece serbest bölgelere münhasır bankacılık işlemleri yapmak üzere şube açılmasına veya müstakil banka kurulmasına, Bakanlar Kurulunca açılış veya kuruluş şekil ve şartları belirtilmek suretiyle izin verilir.

Bankaların yabancı ülkelerdeki faaliyetleri

MADDE 75.- 1. Türkiye'de kurulan bankaların hariçte şube

veya temsilcilik açmaları Müsteşarlığın iznine tabidir.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette gösteren yabancı bankalar Türkiye'deki şubelerine ayırdıkları sermayeyi ve bütün bankalar mevduat ve sair kaynaklarını Müsteşarlığın izni olmadan yabancı ülkelerde plasman, tevdiat ve sair surette kullanamayacakları gibi, Türk borsalarında kote olmayan menkul kıymetlerin alımına veya bunlara ilişkin kredilere tahsis edemezler.

Yabancı bankaların temsilcilikleri

MADDE 76.- Yabancı bankaların mevduat kabul etmemek ve bankaçılık işlemleri yapmamak kaydıyla Türkiye'de temsilcilik açmaları Bakanlığın iznine tabidir.

İlan ve reklamlar

MADDE 77.- Bankaların ilan ve reklamları; tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Türkiye Bankalar Birliği tarafından Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak tespit olunan esas ve şartlara aykırı olamaz.

Parasal miktar ve sınırların artırılması

MADDE 78.- 1. Bakanlar Kurulu, Bakanlığın önerisi üzerine, bu Kanundaki parasal miktar ve sınırları 1 Ocak 1983 tarihi temel olmak üzere, Müsteşarlıkça yayımlanan toptan eşya fiyatları indeksinin gerektirdiği miktar ve sınırları aşmamak kaydıyla artırmaya yetkilidir.

2. Bu Kanununun 38, 39 ve 41 inci maddelerinde yer alan kredi katsayı veya oranları Bakanlar Kurulunca Bakanlığın önerisi üzerine % 50'yi aşmamak kaydıyla artırılabilir veya azaltılabilir.

32- CEZA HÜKÜMLERİ

Ağır para cezası ve hapis cezası

MADDE 79.- 1. 5, 6 ve 16 inci maddelere aykırı durumları tesbit olunan bankalar, altı ayı geçmemek üzere Bakanlık tarafından verilecek süreler içinde bu durumlarını düzeltmedikleri veya 17 nci maddeye göre verilen şubelerin birleştirilmesi talimatına uymadıkları takdirde haklarında 12 nci maddeye göre işlem yapılabileceği gibi bunların işlerini fiilen yöneten görevli ve ilgili mensupları 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasına

mahkûm edilirler.

2. 32 ve 33 üncü maddelerde yazılı yükümlülükleri yerine getirmeyen bankalar Bakanlıkça bir aydan az olmamak kaydıyla bildirilecek süreler içerisinde bu durumlarını düzeltmezlerse bunların mensupları hakkında görev ve ilgilerine göre 500 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezası uygulanır.

3. Bankaların, mahkemelerle resmi dairelere hitaben düzenledikleri veya yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı bu belgeleri veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre altı aydan iki yıla kadar hapis ve 500 bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilirler.

4. 37, 38, 39, 40, 41, 47, 48, 49 uncu maddelere ve 50 inci maddenin 1, 2, 4, 5 nci fıkralarına, 52, 53, 54, 55, 56, 62 ve 71 nci maddeler hükümlerine uymayan Bankaların ve 50 nci maddenin 3 üncü fıkrası hükmüne aykırı hareket eden iştiraklerin ve bunların ortağı olduğu kuruluşların işlerini fiilen yöneten mensupları görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

5. 51 inci ve 64 üncü maddelerin hükümlerine uymayan bankaların işlerini fiilen yöneten mensupları görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

6. Şu kadar ki; yukarıda yazılı maddelerin hükümlerine aykırılık bankaya ya da iştirak ve kuruluşlarına ya da ilgili kişilere yarar sağlamayı hedef tuttuğunda ya da bu tür hareketler sonucunda fiilen böyle bir yarar sağlandığında ağır para cezası 2 milyon liradan az olmamak üzere bu yararların 5 katı olarak hükmedilir.

7. Bankaların 49 ve 50 nci madde hükümlerine aykırı olarak edindikleri menkul ve gayrimenkullerin, mahkûmiyet hükmü ile birlikte satılarak tasfiyesine karar verilir. Satış ve tasfiye icra ve iflas Kanunu hükümlerine göre adliye icra memurları tarafından yapılır. Satış bedelinden satış ve tasfiye giderleri indirilerek artanı bankaya verilir. Satış bedelinden indirilecek giderler, Bakanlık bütçesinin mahkeme harçları tertibinden avans suretiyle ödenir.

8. Bankalar Yeminli Murakıpları ve Yardımcılarının görevlerini yapmalarına engel olan ya da istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen gerçek ve tüzelkişiler hakkında da dördüncü fıkra hükmü

uygulanır.

Ağır para cezası ile birlikte hapis cezası ve faaliyetten alkoyma

MADDE 80.- 1. 4 ve 11 inci maddelerde yazılı izinleri olmaksızın bankacılık işlemleri ile uğraşan veya mevduat kabul eden ya da 13 üncü maddeye aykırı hareket eden gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevli veya ilgili mensupları fiile katılma derecelerine göre 1 milyon liradan 5 milyon liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilmekle birlikte 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Ayrıca, Bakanlığın talebi üzerine, birinci fıkradaki suçları işleyenlerin iş yerlerinin geçici veya sürekli olarak kapatılmasına, ilan ve reklamların durdurulması veya toplatılmasına mahkemece karar verilir.

Ağır para cezası ile birlikte meslekten alkoyma ve izinsiz açılan şubelerin kapatılması

MADDE 81.- 1. 14, 18, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 36, 42, 44, 45, 46, 57, 67, 72, 73, 75, 76 ve 77 nci maddelerde yazılı yükümlülük ve sorumluluklara uymayan bankaların işlerini fiilen yöneten ilgili ve görevli mensupları ile tasfiye memurları hakkında fiile katılma derecelerine göre 200 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunacağı gibi bu fiilleri bankanın emin bir şekilde çalışmasını engelleyici nitelikte görülen banka mensuplarının üç yıl süre ile bankalarda çalışması yasaklanır.

2. Ayrıca 14 üncü maddedeki izin alınmaksızın veya izin verildiği yerden başka bir yerde açılan ya da başka bir yere nakledilen şubeler Bakanlığın talebi üzerine valiliklerce kapatılır.

Bankalar Birliğince verilecek cezalar

MADDE 82.- 1. 57, 58, 59, ve 60 inci maddelerde yazılı yükümlülüklerle uymayan bankalara uygulanacak para cezaları 1 milyon liradan çok olmamak üzere Bankalar Birliği Yönetim Kurulunca tespit ve karara bağlanır.

2. Birlik verdiği cezaları bir taraftan ilgili bankaya tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna bildirir ve basın yoluyla ilan eder.

3. Bu cezalar 15 gün içinde ödenmediği takdirde Fon tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Sırların Saklanması

MADDE 83.- 1. Sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri, bankaya ya da müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayan banka mensupları ile diğer görevliler 1 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile 100 bin liradan 500 bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2. Birinci fıkrada yazılı kimseler bu sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, altı aydan 2 yıla kadar hapis ve 200 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3. Bu madde hükmü banka mensupları ile diğer görevlilerin işlerinden ayrılmaları halinde de uygulanır.

Asılsız yayın ve haber yayma

MADDE 84.- 1. Bir bankanın itibarını kırabilecek ya da şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar için üç aydan iki yıla kadar hapis, 100 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

2. Bu fiilin Basın Kanununda yazılı ya da radyo, televizyon video gibi yayın araçlarından biri ile işlenmesi ya da nakledilmesi halinde altı aydan 3 yıla kadar hapis ve 2 milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

Bankalar yeminli murakıplarının sorumlulukları

MADDE 85.- 1. Görevleri dolayısıyla öğrendikleri sırları yetkili mercilerden başkasına açıklayan Bankalar Yeminli Murakıpları ve yardımcıları için altı aydan iki yıla kadar hapis ve 200 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezası hükmolünür.

2. Birinci fıkrada yazılı kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına ve 500 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilmekle birlikte, ayrıca geçici veya sürekli olarak memuriyetten mahrumiyetlerine hükmolünür.

Genel hükümlerin saklılığı

MADDE 86.- 1. Bankaların veya sorumlu kişilerinin bu Kanunda suç teşkil eden hareket ve fiilleri başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde haklarında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır.

2. Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

Kovuşturma usulü

MADDE 87.- 1. Bu bölümdeki cezalara ilişkin suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Bakanlık tarafından Cumhuriyet Savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Bakanlık aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

2. Cumhuriyet savcıları kovuşturmaya yer olmadığına karar verirlerse, Bakanlık, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir.

3. 83 ve 84 üncü maddede yazılı suçlardan dolayı ilgili bankaların dava açma hakkı saklıdır.

4. Bu maddeye göre açılacak davalar, ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ceza Mahkemelerinde 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre görülür. Bu yerlerde birden fazla Asliye Ceza Mahkemesi bulunduğu takdirde bu davalara 2 numaralı Asliye Ceza Mahkemelerinde bakılır.

5. Cumhuriyet savcıları ve mahkemeler, yapılacak kovuşturma ve duruşmalarda bilirkişi teşkiline gerek gördükleri takdirde, münhasıran resmi bilirkişi listesinde kayıtlı kişilerden seçecekleri bilirkişilerin görüşlerini alırlar. Resmi bilirkişi listeleri Bakanlık tarafından tespit olunur.

Para cezalarının tahsili

MADDE 88.- 1. Bu Kanunda gösterilen para cezalarında tüzel kişilerin sorumluluğu Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

2. Para cezaları tüzelkişilerden Anne Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir.

Diğer kanunlarla ilgili hükümler İZMİR ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MADDE 89.- 1. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43 ve 44 üncü maddelerinde gösterilen zorunluluk ve yükümlülükleri yerine getirmeyen bankalar ile sorumlu organları hakkında 79 uncu maddede; aynı Kanunun 40 inci maddesinin II nci paragrafının (a) bendi uyarınca umumi disponibilite ve mevduat karşılıkları için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya noksan tesis eden bankalar hakkında 79 uncu maddenin 3 üncü fıkrasında ve (c) bendi uyarınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alınan ayarlama kararlarına uymayan bankalar hakkında 79 uncu maddede yazılı cezalar uygulanır.

2. Birinci fıkrada sayılan maddeler dolayısıyla kovuşturma yapılması, kanuna aykırılığın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespiti halinde bu Bankanın bildirmesi üzerine, diğer hallerde bu Bankanın görüşünü alarak Bakanlık tarafından Cumhuriyet Savcılığına müzekkere yazılmasına bağlıdır. Bu takdirde, 87 ve 88 inci maddeler hükümleri uygulanır.

3. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 35 inci maddesine aykırı hareket edenler 83 üncü madde gereğince cezalandırılırlar.

4. 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununa ve ek ve değişikliklerine aykırı hareket edenler hakkında yapılacak kovuşturma 87 nci madde hükümlerine tabidir.

33- BANKALARIN KREDİ İŞLEMLERİNDEN DOĞAN ALACAKLARININ TAHSİLİNİN HIZLANDIRILMASI

İtirazın kesin olarak kaldırılması.

MADDE 90.- (3494 S. Kanununun 61. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Azami had ipoteğinin paraya çevrilmesi yolu ile takip halinde icra emri

MADDE 91.- (3494 S. Kanununun 61. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Borçlunun müracatıyla iflâs

MADDE 92.- (3222 S. Kanunla kaldırılmıştır.)

İflâsın ilânı, iflas idaresinin teşkil edilmesi ve kararlarının alacaklı bankalarla tebliği.

MADDE 93.- (3222 S. Kanunla kaldırılmıştır.)

Özel görevli bankaların ipotekli alacaklarının tahsili
 MADDE 94.- (3222 S.Kanunla kaldırılmıştır.)

34- İSTİSNALAR, SAKLI ve KALDIRILAN HÜKÜMLER

Kalkınma ve yatırım bankaları

MADDE 95.- 1. Kalkınma ve yatırım bankalarının kuruluş ve faaliyetleri, bu Kanunun 1, 2, 3, 4, 5/1 a. c. e. f, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17/2, 28, 40/1-2, 41/2-3-4, 42, 43, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 75, 90, 91, 92 ve 93 üncü maddelerine tabidir. Mevduat kabul ettikleri takdirde bu bankaların kuruluş ve faaliyetleri hakkında bu Kanunun diğer hükümleri de uygulanır.

2. Kalkınma ve yatırım bankalarının bankalardan ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dahilinde sağladıkları her türlü paralar mevduat sayılmaz.

Diğer mali kuruluşlar

MADDE 96.- 1. Bankalar dışındaki mali kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri bu Kanuna tabi değildir.

2. Bu kurumların kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına, tasfiyelerine, Türk Ticaret Kanununun ve diğer mevzuatın çeke ilişkin hükümlerine tabi olup olmayacağı Bakanlar Kurulunca düzenlenir. Düzenleme dışı kalan hususlarda; Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 97.- 1. 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

2. 7129 sayılı Bankalar Kanununun 28 inci maddesine göre tesis edilen mevduat munzam karşılıkları ilgili bankalara iade edilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tahakkuk veya tahsil edilmemiş cezai faizler ve vergileri talep edilmez.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bankalar anasözleşmelerini ve diğer geçici maddelerle özel bir süre verilmemiş olan hallerde durumlarını 22.7.1985 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine intibak ettirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2.- Geçici 1 inci maddede belirtilen süre sonunda 5 inci maddeye uygun hale getirilmeyen sermaye payları temettül hariç hiçbir ortaklık hakkından yararlanamaz. Bu paylara ait

diğer ortaklık hakları 5 inci madde hükümlerine intibak ettirilmelerine kadar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 3.- Bankalar 22.7.1985 tarihine kadar özkaynaklarını 5, 6 ve 16 ıncı maddelerin gerektirdiği miktarlara çıkarmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 4. - Mevduatın bu Kanunun 34 üncü maddesine göre tasnifine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı belirlenecek tarihten itibaren başlanır.

GEÇİCİ MADDE 5.- 1. Bankalar, bu Kanunun yayımı tarihinde daha önceki mevzuata uygun olarak açtıkları kredilerden bu Kanunda belirtilen şartlara aykırı olanları, Kanun hükümlerine uygun hale getirinceye kadar artıramazlar.

2. Bu Kanuna göre açılması yasak olan krediler 22.7.1985 tarihine kadar tasfiye edilir.

GEÇİCİ MADDE 6.- 1. Bankalar bu Kanunun yayımı tarihinden önce, mevzuata uygun olarak yaptıkları iştirakler ve edindikleri gayrimenkulleri bu Kanunda gösterilen sınırlara intibak ettirinceye kadar iştiraklerine sermaye yatıramaz ve gayrimenkul edinemezler.

2. Bu Kanunun yapılmasını yasakladığı iştiraklerin 22.7.1985 tarihine kadar elden çıkarılması zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 7.- Bu Kanunun 51 ve 56 ncı maddelerine göre çıkarılacak olan tek düzen hesap planı, tip bilanço ve kar ve zarar cetveli ile üç aylık hesap özetleri ve aylık mevduat ve kredi cetvelleri ile bunların uygulanma ve düzenlenme esaslarına ilişkin izahname 1985 yılı sonuna kadar hazırlanır ve 1986 yılı başından itibaren yürürlüğe konulur. Bu tarihe kadar 7129 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre düzenlenen belge örneklerinin kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 8.- 1. Bu Kanunun yayımından önce 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre tedricen tasfiye edilmekte olan bankaların tasfiyelerine aynı hükümler dahilinde devam olunur. Tasfiyeye nezaret eden bankalar bunların alacaklarından 100 bin liraya kadar olanlarını resen, 1 milyon liraya kadar olanlarını Bakanlığın uygun görmesi üzerine terkine yetkilidir.

2. Tedricen tasfiye edilmekte olan bankaların aciz vesikasına bağlı alacakları terkin edilir.

3. Bankalar Tasfiye Fonundan, tedricen tasfiye edilen bankalara verilen avanslara, verilmiş tarihlerinden itibaren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının cari genel reeskont faiz oranı üzerinden faiz yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 9.- Bu Kanununun 64 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan ve 6183 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili olan hüküm, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlar Kurulu kararı ile bir bankaya devredilmiş veya birleştirilmiş bulunan bankaların üçüncü şahıslardaki alacaklarının tahsili hakkında da uygulanır.

Devrılan banka icra ve iflas konunu hükümlerine göre başlamış olduğu takiplere de devam edebilir.

Tebliğler

MADDE 98.- Bu Kanunun uygulama esasları Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerle düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 99.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 100.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

111- TEKDÜZEN HESAP PLANININ ÖZELLİĞİ VE İŞLEYİŞİ

30- Tekdüzen Hesap Planının Kullanma Amacı:

Tekdüzen Hesap Planı (THP) aşağıdaki amaçlara yönelik olarak hazırlanmıştır :

1) Türkiye'de faaliyet gösteren ve gösterecek olan tüm bankalar için muhasebe kayıtları ve mali raporlama açısından tekdüzen sağlamak,

ii) Bankalarca hazırlanacak olan, dünya bankacılık merkezlerinde de anlaşılabilir tek tip bilanço ve kâr/zarar tablosunun doğrudan THP'nin numaralama sistemine dayanarak kolayca üretilmesini sağlamak,

iii) Bankaların denetim ve gözetimi için gerekli olan bilgilerin mümkün olduğu kadar doğrudan ve sağlıklı olarak THP'nden alınmasını sağlamak,

iv) Halen bankalardan istenen istatistik amaçlı bilgilerin mümkün olduğu kadar doğrudan ve sağlıklı olarak THP'nden alınmasını sağlamak,

v) THP'nin her banka tarafından, kendi faaliyet özelliklerine göre kolayca kullanılabilmesini ve detay hesapları için kolayca ihtiyaç üzerine genişletilebilmesini sağlamak (Bunu gerçekleştirmek için THP altı haneli ve üç seviveden oluşturulmuştur).

31- Tekdüzen Hesap Planının Özellikleri

THP Türkiye'de halen operasyonlarını sürdüren tüm bankaların ihtiyacına, mümkün olan en üst düzeyde cevap verecek şekilde hazırlanmıştır. Buna rağmen, bankaların fonksiyonları ve türleri açısından göstermekte oldukları büyük farklılıklardan dolayı bazı hesapların detayına girilmemiştir. Bu hesapların detayı, ilgili bankalarca, ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, kendileri tarafından oluşturulacaktır.

THP'nin hazırlanmasında gözönünde tutulan en önemli özelliklerden biri de, gözetim sistemi ve istatistik amaçlarla bankalardan elde edilecek bilgilerin hepsinin THP'na konmamasıdır. Bu yöntem THP'ni pratik ve uygulanabilir hale getirmektedir. Bununla beraber, bankalardan elde edilecek bilgilerin sağlığı ve doğruluğu açısından, THP'nden üretilmeyen bilgileri elde etmek için bankalara veri tabanı oluşturmaları hususu önerilmektedir. Bankalar, denetim ve gözetime yetkili kuruluşlara gönderecekleri raporlama paketinde, THP'nden üretilmeyecekleri bilgileri, veri tabanından kolaylıkla üretilabilecektir.

32- Tekdüzen Hesap Planının Yapısı

1) THP aşağıda açıklanan on gruptan oluşmaktadır :

- 0 DÖNER DEĞERLER
- 1 KREDİLER
- 2 BAĞLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER
- 3 MEVDUAT VE DİĞER PASİFLER
- 4 ÖZKAYNAKLAR
- 5 FAİZ GELİRLERİ
- 6 FAİZ GİDERLERİ
- 7 FAİZ DIŞI GELİRLER
- 8 FAİZ DIŞI GİDERLER
- 9 NAZİM HESAPLAR

Her grup içerisinde hesaplar Türk Parası ve Yabancı Para olarak ayrılmışlardır. Yabancı Para olarak belirtilen hesaplar bankanın yabancı para işlemlerden doğan miktarları sabit fiyat üzerinden kaydettiği hesaplardır. Bu hesaplardaki yabancı para bakiyeler dönem sonlarında evalüasyon işlemine tabi tutulurlar. Ortaya çıkacak kâr veya zarar ilgili dönem netice hesaplarına intikal ettirilir. Yabancı Para hesaplardan ve işlemlerden sağlanan Yabancı Para faiz, komisyon ve gelirler işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına çevrilir ve ilgili Yabancı Para kâr/zarar hesaplarına kaydedilir. Yukarıda belirtilen gelirler Yabancı Para yerine Türk Parası üzerinden tahsil edilse bile, yine ilgili Yabancı Para kâr zarar hesaplarına kaydedilir.

Yukarıdaki gruplama sistemi sayesinde bankalar yurt dışında da kolaylıkla anlaşılacak bilanço ve kâr-zarar tabloları hazırlayabileceklerdir. Ayrıca bankalar, yetkili kuruluşlara denetim ve gözetim amacı ile, gönderecekleri bilgileri kolaylıkla üretebileceklerdir.

ii) Hesap numaralama sistemi idari takipteki kredi hesapları dışında altı haneden oluşmaktadır. İdari takipteki krediler ise yedi haneden oluşmaktadır.

1	2	3	4	5	6
A	B	C	D	E	F

- A — Grup numarasını tanımlar,
 BC — Defteri Kebir hesap numaralarını tanımlar,
 DE — Yardımcı hesap numaralarını tanımlar,
 F — Alt hesap numaralarını tanımlar.

Numaralama sistemini daha iyi açıklamak için aşağıdaki örnek verilmiştir :

0 3 0 0 0 1

- 0 DÖNER DEĞERLER
 030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI TÜRK PARASI
 03000 BÖNÖLÄR
 030001 DİĞER

iii) THP'nda Türk Parası ve Yabancı Para işlemler için çalışan hesaplar defteri kebir seviyesinde ayrılmıştır. Aşağıdaki örnek bu sistemi açıklamaktadır :

- 012 YÖLDÄKİ PARALAR - TÜRK PARASI
 013 YÖLDÄKİ PARALAR - YABANCI PARA

Örnekte görüldüğü gibi 3. (üçüncü) rakamı çift numaralı defteri kebir hesapları Türk Parası, tek numaralı defteri kebir hesapları da Yabancı Para ile çalışan hesapları göstermektedir. Bu ayırım bilanço tekniği ve raporlama için bir temel teşkil etmektedir.

iv) THP'da değişiklik nasıl yapılacaktır?

Tek Düzen Hesap Planında yer aldığı halde banka tarafından kullanılmayacak olan defteri kebir hesaplarının açılmasına gerek yoktur. Ancak kullanılan bir defteri kebir hesabında, kullanılmayacak dahi olsalar, THP'da yer alan yardımcı ve alt hesapların açılması gereklidir.

THP'na yeni defteri kebir hesaplarının ilavesi; defteri kebir hesabı ile birlikte yardımcı ve alt hesaplar varsa yeni yardımcı ve alt hesapların ilavesi ancak zorunluluk bulunduğu hallerde yapılacak ve bu ilavelerde aşağıdaki yol izlenecektir.

a) THP'na Türkiye Bankalar Birliğinin izni olmadan defteri kebir seviyesinde yeni hesap ilave edilemez.

b) THP'da defteri kebir seviyesinde (3 haneli) tespit edilmekle yetinilmiş maddeler için bankalar gerek duyacakları yardımcı, alt ve daha tali dereceli hesapları serbestçe açabilirler.

c) THP'da defteri kebir hesabı ile birlikte 1 veya daha fazla yardımcı hesap (5 haneli) varsa yeni yardımcı hesapların ilavesi; 1 veya daha fazla alt hesap (6 haneli) varsa yeni alt hesapların ilavesi Türkiye Bankalar Birliğinin iznine tabidir. Bu şekilde ilave edilen yeni yardımcı ve alt hesapların ilgili defteri kebir hesabını kullanan bütün bankalarca açılması gereklidir.

d) THP'da yardımcı hesap (5 haneli) veya alt hesap (6 haneli) seviyesinde tespit edilmiş maddeler için bankalar gerek duyacakları alt ve daha tali hesapları, mevcut hesap numaralarının sonuna yeni haneler eklemek suretiyle serbestçe açabilirler."

THP'da altı hane olarak (idari takipteki krediler için 7 hane olarak) yer alan hesaplarda bankalar döviz cinsi, müşteri numarası, kontrol numarası (check-digit) gibi hususları izlemek amacıyla, ilâve haneler eklemek suretiyle daha alt seviyede hesaplar açmakta serbesttirler.

Defteri kebir bazında kullanılmayacak hesapların açılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak kullanılan bir defteri kebir hesabında kullanılmayan yardımcı ve alt hesaplar var ise bunlar açılacaktır.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

33- Tekdüzen Hesap Planında Yer Alan Hesapların

Nitelikleri ve Kullanışı

0 DÖNER DEĞERLER

010 KASA

Ülkemizde tedavülde bulunan banknot ve madeni paraların bankaya yatırılmasından veya çekilmesinden kaynaklanan işlemlerin kaydedildiği bir hesaptır. Kasa mevcudu yalnızca Türk Parası değerlerden oluşur. Kasaya girişler hesaba borç, kasadan çıkışlar ise alacak olarak kaydedilir. Bu hesap aktif nitelikli olup bakiyesi Türk Parası mevcudunu gösterir.

011 EFEKTİF DEPOSU

Merkez Bankası'nca alım satım konusu yapılan Yabancı Paraların sabit fiyat üzerinden kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır. Satın alınan efektif türlerine göre açılan ilgili yardımcı föylere borç, satışı yapılan efektifler de türlerine göre açılan ilgili yardımcı föylere alacak kaydedilir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için, dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

012 YOLDAKİ PARALAR - TÜRK PARASI

Banka şubelerinin, gerek Genel Müdürlük ile gerekse kendi aralarında, kendi memurlarını kullanarak "grup nakli" şeklinde yaptıkları para nakilleri, Merkez Bankası ve diğer bankalar aracılığıyla gönderdikleri "Havaleler" ile "Posta Çekleri" kullanmak suretiyle çıkardıkları Türk Parası grupların kaydedildiği bir hesaptır. Grubun çıkarılış şekline göre ayrı yardımcı hesaplarda izlenen YOLDAKİ PARALAR aktif nitelikli olup, grubu çıkaran şubece kullanılır.

013 YOLDAKİ PARLAR - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için, dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

014 ALINAN BANKA ÇEKLERİ - TÜRK PARASI

Bankaya müşterileri tarafından ibraz edilen, diğer bankalar üzerine keşideli çeklerin bedelleri ile provizyonu alınmamış bulunan şubeler üzerine keşideli çeklerin bedelleri tahsil şartı ile bu hesaba borç, 39204 TAHSİLİ BEKLENEEN ÇEKLER hesabındaki ilgili alt hesaplara alacak verilerek muhasebeleştirilirler. Provizyonu alınmamış şubeler üzerine keşideli çekler en geç müetakip iş günü provizyonu alınarak bu hesaptan tasfiye edilirler.

Bankanın şubeleri üzerine keşideli çekler ile diğer bankalar üzerine keşideli çekler ayrı yardımcı hesaplarda izlenir. Diğer bankalara ait çek bedelleri ilgili bankadan nakden veya hesaben ya da tasfiye odası aracılığıyla tahsil edilerek tasfiye olunur.

015 ALINAN BANKA ÇEKLERİ - YABANCI PARA

Bankalarca satın alınan döviz üzerinden düzenlenmiş çekler sabit fiyat üzerinden bu defteri kebir hesabının yardımcı hesapları olan 015000 ve 015010 SATIN ALINAN ÇEKLER hesaplarına borç, 2 BAĞLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER içinde yer alan 295 DÖVİZ VAZİYETİ hesabına alacak kaydedilir.

Fakat, bankalarca tahsile alınan döviz üzerinden düzenlenmiş çekler sabit fiyat üzerinden bu defteri kebir hesabının yardımcı hesapları olan 015001 ve 015011 TAHSİLE ALINAN ÇEKLER hesaplarına borç 39304 TAHSİLİ BEKLENEEN ÇEKLER yardımcı hesabının ilgili alt hesaplarına alacak verilir. Çekler tahsil edildiği zaman bu hesaptan tasfiye edilirler.

Aktif nitelikli bu hesap dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

016 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - TÜRK PARASI

Bu hesap sermaye piyasasındaki koşulları göz önüne alarak faiz ve komisyonlardan yararlanma amacını taşımaktadır. 030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - TÜRK PARASI hesabına bağlı 03000 BONOLAR, 03001 MALİ KURULUŞ TAHVİLLERİ, 03002 MALİ OLMAYAN KURULUŞ TAHVİLLERİ, 03003 HİSSE SENETLERİ, 03007 GELİR ORTAKLIĞI SENETLERİ, 03099 DİĞER ve 03004 KUPONLAR (VADESİ GELMEMİŞ) yardımcı hesapların borcu ile

ödenerek cüzdana alınmış tahvil, hisse senedi, tahvil ve hisse senedi kuponlarından vadesi gelmiş bulunanlar bu hesaba aktarılarak tahsil edilmeleri yoluna gidilir. Üçüncü şahıslar tarafından bankaya ibraz edilen ve yukarıda adları yazılı vadesi gelmiş (itfa edilenler dahil) tahvil, tahvil kupanları da bu hesabın borcu ile ödenir. 03004 KUPONLAR (VADESİ GELMEMİŞ) yardımcı hesabında kayıtlı kuponların vadesi hitamında, kuponların tahsil edilen bedellerinin bu hesaba alacak kaydedilmesinden sonra, alış tutarına oranla ortaya çıkan fark bu hesabın borcuna karşılık 58004 KUPONLARDAN (Türk Parası) yardımcı hesabın alacağına kaydolunmak suretiyle hesap tasfiye olunur.

017 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesabın işleyiş biçimi, Türk Parası yerine yabancı paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Yukarıdaki hesaptan farklı olarak, bu hesapla ilişkisi olan yardımcı hesaplar, 031 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - YABANCI PARA hesabına bağlı 03100 BONOLAR, 03101 MALİ KURULUŞ TAHVİLLERİ, 03102 MALİ OLMAYAN KURULUŞ TAHVİLLERİ, 03103 HİSSE SENETLERİ, 03107 GELİR ORTAKLARI SENETLERİ ve 03199 DİĞER yardımcı hesapları ile 03104 KUPONLAR (VADESİ GELMEMİŞ) hesabı ve 58104 KUPONLARDAN (Yabancı Para) yardımcı hesabıdır. Hesap sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

020 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - TÜRK PARASI

Bankanın, TCMB'nda oluşan alacaklarının kaydedildiği bir hesaptır. Aktif nitelikli olup, TCMB nezdindeki serbestçe kullanılacak para mevcudunu gösteren 02000 VADESİZ SERBEST HESAP ve 02001 VADELİ SERBEST HESAP yardımcı hesaplarını içermektedir. TCMB'ndan ay sonlarında gelen ekstrelerle mutabakat sağlanır. Mutabakatta amaç, ekstre farklarının tesbiti, nedenlerinin araştırılması, niteliği belirlenen farkların ve varsa hataların ilgili hesaplara nakledilmek suretiyle düzeltilmesidir. Niteliği tesbit edilemeyen farklar için bakiye eşitliğinin sağlanması amacıyla kesinlikle aracı ve geçici hesaplar kullanılmamalıdır.

021 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - YABANCI PARA

Bankanın, TCMB'nda mevcut döviz alacaklarının kaydına özgü bir hesaptır. Sabit fiyat üzerinden işlem görür. Döviz türlerine göre ayrı föylerde tutulur. Vadesiz ve vadeli olmak üzere iki yardımcı hesaptan oluşur. Bakiyesi dönem sonlarında evalüe edilerek Türk Parasına dönüştürülür. 020 hesapta belirtilen mutabakat uygulaması bu hesap için de geçerlidir.

022 YURTIÇİ BANKALAR - TÜRK PARASI

Banka şubelerinin yurtiçindeki diğer bankalara Genel Müdürlük izniyle yatırılan Türk Parası mevduatı ile bu bankalarla yapılan işlemlerden doğan borç ve alacakların kaydına özgü bir hesaptır. Aktif nitelikli bu hesap, vadesiz ve vadeli oluşuna göre, ayrı yardımcı hesaplardan oluşur ve her banka şubesinin hesapları ayrı yardımcı föylerde izlenir. Diğer bankalardan ay sonlarında gelen ekstrelerle mutabakat sağlanır. Mutabakat işlemi 020 hesapta belirtildiği gibi yapılır. Hesap bakiyesi bankanın diğer bankalar nezdindeki mevcut Türk Parası mevduatının miktarını gösterir.

023 YURTIÇİ BANKALAR - YABANCI PARA

Yurtiçi bankalara yatırılacak döviz türünden mevduatın ve bu bankalarla yapılacak döviz üzerine işlemlerin kaydına özgü bir hesaptır. Bakiyesi bankanın yurtiçi bankalarda mevcut dövizlerinin miktarını gösterir. Aktif nitelikli olup, sabit fiyat üzerinden çalışır ve dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür. Hesap vadesiz ve vadeli oluşuna göre yardımcı hesaplara ayrılır ve her banka şubesinin hesapları ayrı yardımcı föylerde izlenir. Diğer bankalardan ay sonlarında ekstreler istenerek, mutabakat sağlanması gerekir. Mutabakat işlemi 020 hesapta belirtildiği gibi yapılır.

024 YURTDIŞI BANKALAR - TÜRK PARASI

Bu hesabın işlemeye başlaması Türk Parasının tam olarak konvertibl nitelik kazanmasıyla mümkün olabilecektir. Hesaba yurtdışındaki bankalar nezdinde Türk Parası üzerinden yapılan vadeli ve vadesiz işlemler kaydedilecektir. Bakiyesi bankanın yurtdışı banka-

lardaki Türk Parası alacağını gösterecektir. 020 hesapta belirtilen mutabakat işlemi bu hesap için de geçerlidir.

025 YURTDIŞI BANKALAR - YABANCI PARA

Banka ile yabancı ülkelerdeki muhabir bankalar arasındaki işlemleri gösteren ve bankanın serbestçe tasarruf edebileceği efektif ve dövizler, kambiyo çek ve havale bedelleri, iştirah edilen çek ve senet bedelleri ile akreditif bedellerinin kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır. Bakiyesi bankanın yurtdışı bankalardaki döviz alacağını gösterir. Hesap, sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür. Yurtdışı bankalardan gelen ekstrelere mutabakat sağlanması gerekir. 020 hesapta belirtilen mutabakat işlemi bu hesap için de geçerlidir.

026 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - TÜRK PARASI

3182 sayılı Bankalar Kanunu 75/2 hükümlerine uygun olarak, Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankaların ana merkez ile diğer ülkelerdeki şubelerinden ve ulusal bankaların yurtdışındaki şubelerinden olan Türk Parası alacaklarının kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır.

027 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - YABANCI PARA

Yukardaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Para esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Hesap, sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

028 ÖZEL FİNANS KURUMLARI - TÜRK PARASI

Özel finans kurumlarına yatırılacak Türk Parası Mevduatın (özel cari hesap) kaydına özgü vadesiz bir hesaptır. Aktif nitelikli olup ay sonlarında gelen ekstrelere hesap mutabakatı sağlanır.

029 ÖZEL FİNANS KURUMLARI - YABANCI PARA

Özel finans kurumlarına yatırılacak Yabancı Para mevduatın (özel cari hesap) kaydına özgü vadesiz bir hesaptır. Aktif niteliklidir. Hesap sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında

da evalueasyon işlemine tabi tutularak bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür. Ay sonlarında gelen ekstrelerle hesap mutabakatı sağlanır.

030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - TÜRK PARASI

Gerek banka serbest portföyü için gerekse üçüncü kişilere satılmak üzere satın alınan Hazine Plazman Bonoları, her tür tahvil ve hisse senetleri ile vadesi gelmemiş tahvil ve hisse senedi kuponları gibi menkul değerler ile alım-satım konusu yapılan basılı ve külçe halindeki altın bedellerinin kaydedildiği bir hesaptır. Menkul değerlerin satın alınması halinde bu hesaba borç, satılmaları veya amorti edilmeleri halinde alacak kaydolunur. Aktif nitelikli bu hesap ilgili değerlerin alış bedelleri üzerinden hareket görür. Menkul Değerler Cüzdanı - Türk Parası hesabı, ilgili değerlerin türüne ve ihraç eden kurum veya kuruluşa göre aşağıdaki yardımcı hesaplarda izlenir.

03000 MALİ KURULUŞLAR BONO VE TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE

Bankalar ile diğer mali kuruluşların ihraç ettiği nezdimizdeki bono ve vadesine bir yıldan az kalmış tahvilleri kapsayan bir hesaptır. Diğer alt hesabı, kooperatifleri, sosyal güvenlik kurumlarını, sigorta şirketlerini ve toplu tasarruf kuruluşlarını içerir. Nezdimizdeki tahviller ve bonolar, faizli veya faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadeleri bir yıldan az ise bu hesapta izlenir.

03001 MALİ KURULUŞLAR BONO VE TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE OLMAYAN

Bankalar ile diğer mali kuruluşların ihraç ettiği nezdimizde olmayan bono ve vadesine bir yıldan az kalmış tahvilleri kapsayan bir hesaptır. Diğer alt hesabı, kooperatifleri, sosyal güvenlik kurumlarını, sigorta şirketlerini ve toplu tasarruf kuruluşlarını içerir. Nezdimizde olmayan tahviller ve bonolar, faizli veya faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadeleri bir yıldan az ise bu hesapta izlenir.

03002 MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR BONO VE TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE

Bankalar ve diğer mali kuruluşlar dışında kalan ve nitelikleri itibarıyla mali olmayan kuruluşların ihraç ettiği nezdimizdeki bono

ve tahvillerin izlendiği bir hesaptır. Bu grupta yer alan tahviller ve bonolar, faizli ve faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadeleri bir yıldan az ise bu hesapta izlenir. Aşağıdaki alt hesaplardan oluşur.

030020 DEVLET İÇ BORÇLANMA TAHVİLLERİ

188 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan nezdimizdeki Hazine kefaletini haiz devlet iç borçlanma tahvillerinin kaydedildiği bir hesaptır.

030021 YEREL YÖNETİM TAHVİLLERİ

1580 sayılı Belediye Kanununun değişik 19. Maddesine göre belediyelerin, elde edecekleri geliri belirli alanlarda kullanmak üzere, ihraç edebilecekleri nezdimizdeki tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

030022 İ.D.T. TAHVİLLERİ

233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kanunla kurulan kamu iktisadi teşebbüsleri olarak tanımlanan İktisadi Devlet Teşekküllerinin ihraç ettiği nezdimizdeki tahvillerin kaydına özgü bir hesaptır.

0300220 MÜESSESELER TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı bir İktisadi Devlet Teşekülüne ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğu şeklindeki müesseselerin ihraç ettiği nezdimizdeki tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

0300221 BAĞLI ORTAKLIKLAR TAHVİLLERİ

Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası İktisadi Devlet Teşekkülüne ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan şirketlerin çıkardığı nezdimizdeki tahvillerin kaydedildiği bir hesaptır.

030023 K.İ.K. TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kanunla kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan Kamu İktisadi Kuruluşların çıkardığı nezdimizdeki tahviller bu hesaba kaydedilir.

0300230 MÜESSESELER TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı bir İktisadi Kamu Kuruluşuna ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğu şeklindeki müesseselerin ihraç ettiği nezdimizdeki tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

0300231 BAĞLI ORTAKLIKLAR TAHVİLLERİ

Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası Kamu İktisadi Kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan şirketlerin çıkardığı nezdimizdeki tahvillerin kaydedildiği bir hesaptır.

030025 DİĞER TAHVİLLER

Yukarıda sayılan mali olmayan kuruluşlar dışında kalan, mali olmayan diğer kuruluşların Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç ettikleri nezdimizdeki tahviller bu hesapta izlenir.

030026 HAZINE BONOLARI

Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan nezdimizdeki Hazine Plasman Bonolarının kaydedildiği bir hesaptır.

030027 MÜTEAHHİT BONOLARI

Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan nezdimizdeki müteahhit Bonolarının kaydedildiği bir hesaptır.

030029 DİĞER BONOLAR

Yukarıda sayılanlar dışında kalan mali olmayan diğer kuruluşların Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç ettikleri nezdimizdeki bonolar bu hesapta yer alır.

**03003 MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR BONO VE TAHVİLLERİ
- NEZDİMİZDE OLMAYAN**

Bankalar ve diğer mali kuruluşlar dışında kalan ve nitelikleri itibarıyla mali olmayan kuruluşların ihraç ettiği nezdimizde olmayan bono ve tahvillerin izlendiği bir hesaptır. Bu grupta yer alan tahvil-

ler ve bonolar, faizli ve faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vade leri 1 yıldan az ise bu hesapta izlenir.

030030 DEVET İÇ BORÇLANMA TAHVİLLERİ

188 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan Hazine kefaletini haiz nezdimizde olmayan devlet iç borçlanma tahvillerinin kaydedildiği bir hesaptır.

030031 YEREL YÖNETİM TAHVİLLERİ

1580 sayılı Belediye Kanununun değişik 19. Maddesine göre belediyelerin, elde edecekleri geliri belirli alanlarda kullanmak üzere, ihraç edebilecekleri nezdimizde olmayan tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

030032 İ.D.T. TAHVİLLERİ

233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kanunla kurulan kamu iktisadi teşebbüsleri olarak tanımlanan İktisadi Devlet Teşekküllerinin ihraç ettiği nezdimizde olmayan tahvillerin kaydına özgü bir hesaptır.

0300320 MÜESSESELER TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı bir İktisadi Devlet Teşekkülüne ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğu şeklindeki müesseselerin ihraç ettiği nezdimizde olmayan tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

0300321 BAĞLI ORTAKLIKLAR TAHVİLLERİ

Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası İktisadi Devlet Teşekkülüne ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan şirketlerin çıkardığı nezdimizde olmayan tahvillerin kaydedildiği bir hesaptır.

030033 K.İ.K. TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kanunla kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan Kamu İktisadi Kuruluşlarının çıkardığı nezdimizde olmayan tahviller bu hesaba kaydedilir.

0300330 MÜESSESELER TAHVİLLERİ

Sermayesinin tamamı bir Kamu İktisadi Kuruluşuna ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğu şeklindeki müesseselerin ihraç ettiği nezdimizde olmayan tahvillerin izlendiği bir hesaptır.

0300331 BAĞLI ORTAKLIKLAR TAHVİLLERİ

Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası Kamu İktisadi Kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan şirketlerin çıkardığı nezdimizde olmayan tahvillerin kaydedildiği bir hesaptır.

030035 DİĞER TAHVİLLER

Yukarıda sayılan mali olmayan kuruluşlar dışında kalan, mali olmayan diğer kuruluşların Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç ettikleri tahviller bu hesapta yer alır.

030036 HAZİNE BONOLARI

Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan ve nezdimizde olmayan Hazine Plasman Bonolarının kaydedildiği bir hesaptır.

030037 MÜTEAHHİT BONOLARI

Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından çıkarılan ve nezdimizde olmayan müteahhit bonolarının kaydedildiği bir hesaptır.

030039 DİĞER BONOLAR

Yukarıda sayılan bonolar dışında kalan mali olmayan diğer kuruluşların Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç ettikleri nezdimizde olmayan bonolar bu hesapta yer alır.

03009 MEVDUAT SERTİFİKALARI

Diğer Bankalar tarafından çıkarılan ve Bankaca gerek serbest portföy için gerekse üçüncü kişilere satılmak üzere satın alınan mevduat sertifikalarının takip edildiği bir hesaptır.

03010 MALİ KURULUŞLAR TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE

Bankalar ve diğer mali kuruluşların ihraç ettiği nezdimizdeki tahvilleri kapsayan bir hesaptır. Diğer Tahviller alt hesabı, kooperatifleri, sosyal güvenlik kurumlarını, sigorta şirketlerini ve toplu tasarruf kuruluşlarını içerir. Bu grupta yer alan nezdimizdeki tahviller, faizli veya faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadesi bir yıldan fazla ise bu hesapta gösterilir.

03011 MALİ KURULUŞLAR TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE OLMAYAN

Bankalar ve diğer mali kuruluşların ihraç ettiği nezdimizde olmayan tahvillerin izlendiği bir hesaptır. Diğer Tahviller alt hesabı, kooperatifleri, sosyal güvenlik kurumlarını, sigorta şirketlerini ve toplu tasarruf kuruluşlarını içerir. Bu grupta yer alan nezdimizdeki tahviller, faizli veya faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadesi bir yıldan fazla ise bu hesapta izlenir.

03012 MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE

Bankalar ve diğer mali kuruluşlar dışında ve nitelikleri itibariyle mali olmayan kuruluşların ihraç ettiği nezdimizdeki tahvillerin izlendiği bir hesaptır. Bu grupta yer alan tahviller, faizli ve faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadesi bir yıldan fazla ise bu hesapta izlenir.

03013 MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR TAHVİLLERİ - NEZDİMİZDE OLMAYAN

Bankalar ve diğer mali kuruluşlar dışında kalan ve nitelikleri itibariyle mali olmayan kuruluşların ihraç ettiği nezdimizde olmayan tahvillerin izlendiği bir hesaptır. Bu grupta yer alan tahviller, faizli ve faizsiz olmalarına bakılmaksızın kalan vadesi bir yıldan fazla ise bu hesapta izlenir.

03020 HİSSE SENETLERİ

Bankaların iştirak niyetiyle değil, gerektiğinde sermaye piyasasında paraya çevirmek amacıyla ellerinde bulundurdukları, tahhütlerini karşılama bir rezerv olarak kullanılabilecekleri hisse se-

netlerinin kaydına özgü bir hesaptır. 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 8 inci maddesi hükmü gereğince, borsaya kote edilen ve borsaya kote olmayan hisse senetleri olarak alt hesaplarda izlenir.

03030 KUPONLAR (VADESİ GELMEMİŞ)

Sermaye piyasasındaki koşullara göre faiz ve komisyonundan yararlanmak için satın alınacak kuponların kaydedildiği bir hesaptır. Bu hesapta yer alacak olan kuponların henüz vadesinin gelmemiş olması gerekir. Vadesi gelenler 016 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - TÜRK PARASI hesabına alınır.

03040 ÖZEL FINANS KURUMLARI KÂR VE ZARARA KATILIM HESABI

Bankanın özel finans kurumlarında yatırım amacıyla plase ettiği tutarlar bu hesaba kaydedilir.

03050 GELİR ORTAKLIĞI SENETLERİ - NEZDİMİZDE

Bankaca satın alınan nezdimizdeki gelir ortaklığı senetleri bu hesaba kaydedilir.

03051 GELİR ORTAKLIĞI SENETLERİ - NEZDİMİZDE OLMAYAN

Bankaca satın alınan nezdimizde olmayan gelir ortaklığı senetleri bu hesaba kaydedilir.

03060 YATIRIM FONLARI KATILMA BELGELERİ

Yatırım Fonları tarafından çıkarılan ve Bankaca gerek serbest portföy için gerekse üçüncü kişilere satılmak üzere satın alınan Yatırım Fonu Katılma Belgelerinin takip edildiği bir hesaptır.

03080 ALTIN - NEZDİMİZDE

3182 sayılı Bankalar Kanunu 49/1 ile alın satımına izin verilen basılı ve külçe halinde nezdimizdeki altınların bedellerinin kaydedildiği bir hesaptır. Kayıtlara safi gram olarak ve borsada oluşan fiyatlar üzerinden geçirilir. Aşağıdaki alt hesaplardan oluşur.

**030800 ULUSLARARASI STANDARTLARA UYGUN ALTIN -
NEZDİMİZDE**

Uluslararası standartlara uygun olarak, külçe halinde ve 24 ayar olan nezdimizdeki altınlar bu hesapta izlenir.

**030801 ULUSLARARASI STANDARTLARA UYGUN OLMAYAN
ALTIN - NEZDİMİZDE**

Külçe halinde olmayan nezdimizdeki altınların izlendiği hesaptır.

03081 ALTIN - NEZDİMİZDE OLMAYAN

3182 sayılı Bankalar Kanunu 49/1 ile alım satımına izin verilen basılı ve külçe halinde nezdimizde olmayan altınların bedellerinin kaydedildiği bir hesaptır. Kayıtlara safi gram olarak ve borsada oluşan fiyatlar üzerinden geçirilir. Aşağıdaki alt hesaplardan oluşur.

**030810 ULUSLARARASI STANDARTLARA UYGUN ALTIN -
NEZDİMİZDE OLMAYAN**

Uluslararası standartlara uygun olarak, külçe halinde ve 24 ayar olan nezdimizde olmayan altınlar bu hesapta izlenir.

**030811 ULUSLARARASI STANDARTLARA UYGUN OLMAYAN
ALTIN - NEZDİMİZDE OLMAYAN**

Külçe halinde olmayan nezdimiz dışındaki altınların izlendiği hesaptır

03090 DİĞER - NEZDİMİZDE

Yukarıda sayılanlar dışında kalan nezdimizdeki diğer menkul değerler bu hesaba kaydedilir.

03091 DİĞER - NEZDİMİZDE OLMAYAN

Yukarıda sayılanlar dışında kalan nezdimizde olmayan diğer menkul değerler bu hesaba kaydedilir.

031 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - YABANCI PARA

Türk Parasının Kıymatini Koruma Hakkındaki 30 Sayılı Kararın 15 inci maddesi gereğince, her türlü menkul kıymetin ithali ve ihracı ile Yabancı Paralar üzerinden düzenlenen menkul kıymetlerin Türkiye'de, yurtdışında yerleşik kişilere satışı, devri serbest olduğundan, 030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - TÜRK PARASI hesabı ile ilgili açıklamalar, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Aktif nitelikli bu hesap, sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evlasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

032 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI

Maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilen menkul değerlerin değerlerinde piyasa koşullarına göre oluşan değer azalışları söz konusu olabilir. Bu durumlarda menkul değerler için maliyet veya piyasa değerinden düşük olanı alınır.

Yani 030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - TÜRK PARASI hesabında gözüken menkul değerler için piyasa değeri maliyet bedelinin altında ise değer düşüklüğü miktarı kadar bu hesaba alacak ve 820030 MENKUL DEĞERLER PROVİZYONU hesabına borç verilerek zarar muhasebeleştirilir.

Eğer menkul değerlerin piyasa değeri maliyet bedellerinin üzerinde ise oluşan kâr ancak ilgili menkul değer satıldığı zaman hesaplara intikal ettirilecektir.

Bilançoda menkul değerler cüzdanı net olarak yani ilgili değer azalma karşılığı düşüldükten sonra gösterilir.

033 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - YABANCI PARA

Yukarıda 032 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI hesabında izah edildiği gibi 031 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - YABANCI PARA hesabında bulunan Yabancı Para cinsinden belirtilen menkul değerler de maliyet veya piyasa değerinden düşük olanı esasına göre muhasebeleştirilecektir. Doğacak olan zarar bu hesaba alacak ve 821030 MENKUL DEĞERLER PROVİZYONU hesabına borç verilerek kaydedilir. Sabit fiyat

üzerinden hareket gören bu hesabın bakiyesi dönem sonlarında eva-
lüasyon işleminden geçirilerek Türk Parasına dönüştürülür.

Eğer Menkul değerlerin piyasa değeri maliyet bedellerinin üze-
rinde ise oluşan kâr ancak ilgili değer satıldığı zaman hesaplara
intikal ettirilecektir.

Bilançoda Menkul değerler cüzdanı net olarak yani ilgili değer
azalma karşılığı düşüldükten sonra gösterilir.

040 BANKALARARASI PARA PIYASASI İŞLEMLERİ - TÜRK PARASI

Bankanın, TCMB aracılığıyla diğer bir bankaya verdiği Türk
Parası borç tutarları bu hesapta izlenir. Banka, bu hesaba borç, 020
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - TÜRK PARASI
hesabına alacak kaydederek işlemi muhasebeleştirir.

041 BANKALARARASI PARA PIYASASI İŞLEMLERİ - YABANCI PARA

Bankanın, TCMB aracılığıyla diğer bir bankaya verdiği Yabancı
Para Borç tutarları bu hesapta izlenir. Banka, bu hesaba borç, 021
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - YABANCI PARA
hesabına alacak kaydederek işlemi muhasebeleştirir.

Aktif nitelikli bu hesap dönem sonlarında eva-lüasyon işlemin-
den geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

1 KREDİLER

İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİ

Bankalar tarafından iskonto ve iştiraya kabul edilen Türk Parası ve Yabancı Para senetlerin kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Hesabın bakiyesi iskonto ve iştiraya edilen Türk Parası ve Yabancı Para senetlerden henüz vadesi geimemiş ve tahsil edilmemiş olanların tutarını gösterir. İskonto senetleri 100 ve 101, iştiraya senetleri 102 ve 103 numaralı hesaplarda izlenir. Yabancı Para İskonto ve iştiraya senetleri sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evaluasyona tabi tutularak bakiyeleri Türk Parasına dönüştürülür.

KISA VADELİ KREDİLER

Kısa vadeli krediler 110'dan 129'a kadar olan defteri kebir hesaplarında izlenir.

Kısa vadeli krediler defteri kebir seviyesinde açık ve teminatlolu olarak sınıflandırılmıştır. Hangi tür alacağın teminatlolu sayılacağı 85/10128 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 2 inci maddesinde belirtilmektedir.

Kısa Vadeli Yabancı Para krediler sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evaluasyona tabi tutularak bakiyeleri Türk Parasına dönüştürülür.

İŞTİRAK VE KURULUŞLARA VE İŞTİRAK VE KURULUŞLAR KEFALETİYLE VERİLEN KREDİLER

İştirak ve kuruluşlara verilen krediler ile iştirak ve kuruluşlar kefaletiyle verilen krediler yardımcı hesaplarının alt hesapları olan "KISITLI", "DOLAYLI" ve "DİĞER" hesaplarının kullanılması aşğıdaki gibi olacaktır :

a. İştirak ve kuruluşlara verilen krediler

1) KISITLI : 3182 sayılı Bankalar Kanunu Madde 39/1 a'ya göre sermayelerinin % 15 ve daha fazlasına sahip olunan iştirak ve kuruluşlara verilen krediler bu kapsama girer.

11) DOLAYLI : 3182 sayılı Bankalar Kanunu 39/1 a'ya göre sermayelerinin % 15 ve daha fazlasına sahip olunan iştirak ve kuruluşların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin % 25'inden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve kuruluşlara verilen krediler bu kapsama girer.

111) DİĞER : Yukarıda (1) maddesinde belirtilen sermayeye iştirak oranının altında iştirak edilen iştirak ve kuruluşlara verilen krediler bu kapsama girer.

b. İştirak ve kuruluşlar kefaletiyle verilen krediler

1. KISITLI : (a-1) de belirtilen iştirak ve kuruluşların kefaletiyle diğer gerçek ve tüzel kişilere verilen krediler bu kapsama girer.

11. DOLAYLI : (a-11) de belirtilen ortaklık ve kuruluşların kefaletiyle diğer gerçek ve tüzel kişilere verilen krediler bu kapsama girer.

111. DİĞER : Yukarıda (1) maddesinde belirtilen sermayeye iştirak oranının altında iştirak edilen iştirak ve kuruluşlar kefaletiyle verilen krediler bu kapsama girer.

Her ne kadar THP'da belirtilmemiş ise de Fon Kaynaklı Krediler ihtisas ve diğer olarak iki yardımcı hesapta takip edilirler.

Her ihtisas bankasının kullandığı değişik türdeki ihtisas kredileri için ayrı defteri kebir hesapları açılmamıştır. THP'de yer alan İHTİSAS KREDİLERİ hesabı tüm ihtisas bankalarınınca kullanılacaktır.

Yurtdışı Krediler hesabında, kredinin kullanım yeri esas alınır.

3182 sayılı Bankalar Kanunu Madde 41/3'e göre banka mensuplarına verilen kısa vadeli krediler 11811 ve 11911 DİĞER MÜŞTERİLER - ÖZEL hesaplarında izlenir.

Müşteri tarafından krediyi geri öderken yapılan fazla ödemeler vadesiz mevduat olarak kabul edilir ve ilgili mevduat hesabında izlenir. Bu tutarlar munzam karşılığa tabidir.

ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER

Orta ve uzun vadeli krediler 130'dan 149'a kadar olan defteri kebir hesaplarında izlenir.

Orta ve uzun vadeli krediler defteri kebir seviyesinde açık ve teminath olarak sınıflandırılmıştır. Hangi tür alacağın teminath sayılacağı 85/10128 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 2 nci maddesinde belirtilmektedir.

Orta ve Uzun Vadeli Yabancı Para krediler sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutularak bakiyeleri Türk Parasına dönüştürülür.

Yurtdışı krediler hesabında, kredinin kullanım yeri esas alınır.

3182 sayılı Bankalar Kanunu Madde 41/3'e göre banka men-suplarına verilen orta ve uzun vadeli krediler 14011 ve 14111 Dİ-ĞER MÜŞTERİLER - ÖZEL yardımcı hesaplarında izlenir.

ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLER

88/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtildiği şekilde, borçlunun kredi değerliliğini yitirdiğinin tesbiti halinde krediler 168 ve 169 no.lu hesaplara borç kaydedilerek izlenir. Özel takibe alınan bir kredi, borçlusunun kredi değerliliğini yeniden kazandığı tesbit olunursa tekrar ait olduğu kredi hesabına aktarılır.

TAHSİLİ GEÇİKMİŞ ALACAKLAR

Tahsili gecikmiş alacaklar idari ve kanuni takipte olmak üzere iki ana ayırma tabi tutulmuştur. Ayrıca, idari takipteki krediler ana para ve faiz olarak ikiye ayrılmıştır. Kanuni takipteki krediler için bu ayırım söz konusu değildir.

İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLER

İdari takipteki kısa vadeli kredilerin ana parası 150'den 153'e kadar olan hesaplarda, orta ve uzun vadeli kredilerin ana parası 154'den 157'ye kadar olan hesaplarda ve diğer takipteki tazmin edilen gayrinakdi krediler ve yükümlülükler ise 158 ve 159 numaralı hesaplarda izlenir.

İdari takipteki kısa vadeli kredilerin faizi 160'dan 163'e kadar olan hesaplarda ve orta ve uzun vadeli kredilerin faizi 164'den 167'ye kadar olan hesaplarda izlenir.

Ayrıca, idari takipteki krediler defteri kebir seviyesinde teminatsız ve teminath olarak izlenir.

KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLER

Kanuni takipteki kısa vadeli krediler 170'den 173'e kadar olan hesaplarda, orta ve uzun vadeli krediler 174'den 177'ye kadar ve kanuni takipteki tazmin edilen gayrinakdi krediler ve yükümlülükler ise 178 ve 179 numaralı hesaplarda izlenir. Kanuni takipteki krediler defteri kebir seviyesinde teminatsız ve teminatl olarak izlenir. Yardımcı ve alt hesapların detayı kredinin durumunu gösteren ayırım dışında idari takipteki kredilerde belirtilen şekildedir.

İdari ve kanuni takipteki Yabancı Para krediler sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evaluasyona tabi tutularak bakiyeleri Türk Parasına dönüştürülür.

KREDİLER ÖZEL KARŞILIĞI

Krediler özel karşılığı 180 ve 181 numaralı hesaplarda izlenir.

Bu hesaplar banka yönetimi tarafından, 3182 sayılı Bankalar Kanunu 32/3 gereğince Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar dahilinde Türk Parası ve Yabancı Para krediler üzerinden muhtemel riskleri karşılamak amacıyla ayrılan karşılıkların kaydına özgü, aktifin değerinde azalmaya neden olan pasif nitelikli hesaplardır.

Yabancı Para karşılıklar sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evaluasyona tabi tutularak bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

2 BAĞLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER

210 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI - TÜRK PARASI

1211 Sayılı TCMB Kanununun 40 ıncı maddesi uyarınca anılan banka tarafından belirlenen esas ve oranlar dahilinde bankalar tarafından kabul edilen Türk Parası mevduat tutarı üzerinden hesaplanarak TCMB nezdindeki özel bloke bir hesaba (Mevduat Munzam Karşılıkları) yatırılan Türk Parası karşılıkların izlendiği aktif nitelikli bir hesap olup Genel Müdürlükte hareket görür.

211 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI - YABANCI PARA

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 30 Sayılı Karara göre bankalar tarafından kabul edilen Yabancı Para mevduat tutarı üzerinden hesaplanarak TCMB nezdinde tesis edilen Yabancı Para munzam karşılıkların izlendiği aktif nitelikli bir hesap olup Genel Müdürlükte hareket görür. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap, dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ TAHAKKUK VE REESKONTLARI - TÜRK PARASI

22000 FAİZ TAHAKKUKLARI(*)

"Kısa ve orta-uzun vadeli kredilerin dönem kârını ilgilendirdiği halde henüz tahsil olunmamış faizleri tahakkuk yöntemiyle ilgili gelir hesapların alacak verilmek üzere bu hesaba borç kaydedilir. 4 Mayıs 1988 tarihli "Bankalarca Tesisi Gereken Karşılıklar Hakkında Karar", borçlu cari hesap şeklinde çalışan kredilerde üçer aylık dönemler itibariyle tahakkuk ettirilecek devre sonu faizinin bir ay içinde ödenmemesi, diğer kredilerde ise ana para ve/veya faizin tahsil edilmesi gereken tarihten itibaren bir ay içinde ödenmemesi hallerinde temerrüt halinin teşekkül edeceğini öngörmektedir. Bu nedenle tahakkuk ettirilen ve bu hesapta izlenen faiz tutarları kredi borçlusuna tebliğ tarihini takip eden bir ay içinde tahsil edilemediği takdirde bu hesaptan çıkarılır ve ana paraya eklenerek takipteki krediler kapsamına alınır."

22001 FAİZ REESKONTLARI

Dönem sonları itibariyle tahakkuk dönemi gelmemiş tüm krediler için, o dönemi ilgilendiren faizlerin reeskontları yapılır ve bu hesaba borç ilgili gelir hesaplarına alacak verilir.

(*) 13.6.1989, 904 sayılı tebliğ ile değişik şekli.

**22002 KREDİ KOMİSYON VE DİĞER GELİRLER
TAHAKKUKLARI**

Kısa ve orta-uzun vadeli kredilerin dönem kârını ilgilendirdiği halde henüz tahsil olunmamış komisyon ve diğer gelirlerin tahakkuk yöntemiyle ilgili gelir hesaplarına alacak verilmek üzere bu hesaba borç kaydedilir.

**22003 KREDİ KOMİSYON VE DİĞER GELİRLER
REESKONTLARI**

Dönem sonları itibariyle tahakkuk dönemi gelmemiş tüm krediler için, o dönemi ilgilendiren komisyon ve diğer gelirlerin reeskontları yapılır ve bu hesaba borç ilgili gelir hesaplarına alacak verilir.

**221 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ TAHAKKUK VE
REESKONTLARI YABANCI PARA**

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur.

222 DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - TÜRK PARASI

Dönem kârını ilgilendirdiği halde, henüz kâr olarak kaydedilmemiş bulunan menkul değerler ve mevduat munzam karşılıklarıyla ilgili faiz reeskontları ile diğer faiz ve gelir reeskontlarının döneme isabet eden bölümü bu hesaba borç kaydedilerek ilgili kâr/zarar hesabının alacağında gösterilir.

**223 DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - YABANCI
PARA**

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur.

**230 KANUNİ YEDEK AKÇELER KARŞILIĞI DEVLET
TAHVİLİ HESABI**

Bankalar; 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32/1'e göre ödenmiş sermayeleri tutarına ulaşmaya kadar yıllık safi kârlarından % 5 oranında Muhtemel Zararlar Karşılığı olarak, TTK 466, 467 ve Özel Kanunlarına göre ayırdıkları yedek akçeleri yıllık bilançoları-

nın genel kurullarınca onaylanmasını izleyen 15 gün içinde Kanuni karşılık olarak TCMB nezdindeki Hazine adında açılmış Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili Hesabına yatırmak zorunda olup yatırılan meblağın takibi bu hesapta yapılır. Hesap aktif nitelikli olup yatırılan karşılığın ayrılış şekline göre aşağıdaki yardımcı hesaplar da izlenir.

- 23000 I. Tertip Kanuni Yedek Akçeler Karşılığı Kıymetler
- 23001 II Tertip Kanuni Yedek Akçeler Karşılığı Kıymetler
- 23002 Muhtemel Zararlar Karşılığı Kıymetler
- 23003 Özel Kanunlar ve Ana Sözleşme Gereği Ayrılan Yedek Akçeler Karşılığı Kıymetler

240 İŞTİRAKLERİMİZ VE KURULUŞLARIMIZ - TÜRK PARASI

Bankaların doğrudan doğruya kurdukları veya hisselerini satın alarak katıldıkları ortaklıklara sermaye olarak yatırdıkları paraların kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Genel Müdürlük'te hareket gören bu hesap hisse alış bedeli ile tutulur, ayrıca Nazım hesaplarda hisse senetleri nominal değerleri ile izlenir. Bedelsiz alınan hisse senetleri de bu hesaba kaydedilir.

241 İŞTİRAKLERİMİZ VE KURULUŞLARIMIZ - YABANCI PARA

Yabancı Para üzerinden yapılan iştiraklerin kaydına özgü bir hesaptır. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

242 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI

Türk Parası cinsinden ifade edilen iştirakler ve kuruluşlarımızla ilgili sahip olunan hisse senetleri veya iştirak paylarının maliyet bedellerindeki süreklilik arz eden değer düşüklükleri için bu hesaba alacak 820031 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA PROVİZYONU hesabına borç verilerek muhasebeleştirilir.

243 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Ancak bu hesap 821031 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA PROJEVİZYONU hesabıyla karşılıklı çalışır.

Hesap sabit fiyat üzerinden hareket görür ve bakiyesi dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur.

250 MENKULLER

Bankaların faaliyetlerini sürdürebilmek için satın aldıkları kullanma süreleri 1 yıldan fazla olan ve değeri 5.000.— liranın üzerindeki kasalar, büro makinaları, mobilya, mefruşat, nakil vasıtaları ve diğer menkul eşya ile bankalar lehine doğmuş kullanma hakları ile Vergi Usul Kanununun 3094 sayılı Kanunla değişik geçici 11 nci maddesi gereğince yapılacak yeniden değerlendirme sonucu menkullerimizde doğan değer artışları ile bankaca alımı yapılmış ancak henüz kullanım için dağıtım yapılmamış stok menkullerin kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Satın alınan demirbaşlar bu hesaba maliyet bedeli ile kaydedilir. Maliyet bedeli, eşyanın alış fiyatı ile satın alma ve sevk esnasında yapılan nakliye, hammaliye gibi giderlerin toplamından ibarettir. Menkuller hesabında kayıtlı demirbaşlara (stok menkuller hariç) V.U.K. ile buna ilişkin tebliğlerde belirlenen oran ve esaslar dahilinde yıl sonlarında amortisman ayrılır. Amortisman süresi sonunda demirbaş eşyalar halen kullanılır durumda iseler Menkuller hesabından takip edilmeğe devam olunur. Menkuller hesabında kayıtlı demirbaşlar için Demirbaş Eşya ve Amortisman defterleri tutulur. Hesaptan çıkarılacak demirbaşlar hakkında V.U.K. hükümlerine göre hareket edilir.

252 GAYRİMENKULLER

Bankaların faaliyetlerini sürdürmek amacıyla satın aldıkları binalarla, aynı amaç için satın aldıkları arsalar ve arazi ile bunlar üzerindeki inşa halindeki binalar için yatırdıkları paraların ve özel kanunların verdiği yetkiye dayanarak inşaat ve ticaret veya işletmecilik amacıyla edinilen gayrimenkul maliyet bedelleri ile V.U.K.nun 3094 sayılı kanunla değişik geçici, 11 nci maddesi gereğince gayrimenkullerin yeniden değerlemeye tabi tutulması sonucu

meydana gelen değer artışlarının kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır.

Gayrimenkullerin maliyet bedeline, satın alma bedelinden başka emlak alım vergisi, tapu harçları noter ve mahkeme masrafları, komisyon, tellaliye, pul bedeli, plan ve benzer masraflarla, gayrimenkulu genişletmek veya iktisadi kıymetini artırmak amacıyla yapılan masraflar da dahil edilir. İnşaa giderleri satın alma bedeli yerine geçer.

252000 Binalar hesabında kayıtlı gayrimenkullere yıl sonlarında, V.U.K. ile buna ilişkin tebliğlerde belirtilen oran ve esaslar dahilinde amortisman ayrılır.

254 ÖZEL MALİYET BEDELLERİ

Kira ile tutulmuş olan gayrimenkulleri genişletmek veya iktisadi kıymetini devamlı olarak artırmak amacıyla yapılan masraflarla faaliyetin yapılması için meydana getirilen tesisata ait giderler bu hesaba kaydedilir. Hesap aktif niteliklidir. V.U.K.nun 327 nci maddesine göre hesaba intikal ettirilen giderler kira süresine göre eşit yüzdelerle, kira süresi dolmadan binanın tahliye edilmesi halinde ise henüz itfa edilmemiş tutarın tahliye yılında bir defada gider yazılması suretiyle muhasebeleştirilir. Kira süresinin belli olmaması halinde % 20 nisbetinde ayrılacak amortismanlarla itfa olunur.

256 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR

Bilançoların aktifinde yer alan ve bir yıldan fazla kullanılan, yıpranan ve değer kaybına uğrayan menkul ve gayrimenkuller, özel maliyet bedelleri ile ilk tesis ve taazzuv giderlerinin, V.U.K. ile buna ilişkin tebliğlerde belirlenen oran ve esaslar dahilinde amorti edilmelerini sağlamak üzere yıl sonlarında ayrılan amortismanların kaydına özgü pasif nitelikli bir hesaptır.

Hesap pasif nitelikli olmasına rağmen bilançoda ilgili Aktif hesaplarının Amortismanlar kadar eksik gösterilmelerini teminen Tek Düzen Hesap Planında Bağlı Değerler ve Diğer Aktifler bölümüne dahil edilmiştir.

258 AKTİFLEŞTİRİLMİŞ GİDERLER

Bankanın tesis olunması veya yeni bir şubenin açılması veya hutta işlerin devamlı bir surette genişletilmesi için yapılan ve karşılığında maddi bir kıymet iktisap olunmayan giderler bu hesaba kaydedilir. Vergi Usul Kanununun 282 nci maddesine göre yukarıda belirtilen giderlerin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Ancak aktifleştirilerek bu hesaba alınan giderler V.U.K. nun 326 ncı maddesine göre kayıtlı değerleri üzerinden eşit miktarlarda ve 5 yıl içinde amortismanına tabi tutularak itfa olunurlar. Aktif nitelikli bir hesaptır.

260 PEŞİN ÖDENMİŞ VERGİLER

Ticari kârın tespitinde Türk Parası cinsinden gider yazılan bazı kalemler aynı dönemdeki mali kârdan düşülmeyerek ilerdeki yıllarda vergiye tabi olacak mali kârlara mahsup edilebilirler. Bu tip giderlerle ilgili kurumlar vergisi miktarı bu hesaba borç ve 82002 VERGİ PROVİZYONU (TÜRK PARASI) hesabına alacak kaydedilirler.

Örnek : Kıdem tazminatı provizyonunun kanunen kabul edilmeyen kısmı vergi matrahına gelirken mali kâra eklenir. Ticari kâr tesbit ederken ise gider yazılır. Gider yazılan bu provizyonun kurumlar vergisine olan etkisi bu hesaba borç ve 82002 hesaba alacak verilerek muhasebeleştirilir.

270 AYNİYAT MEVCUDU

Hizmetlerin yürütülebilmesi için satın alınıp ihtiyaç halinde kullanılmak üzere stok olarak elde bulundurulmuş basılı kâğıt, kartas ve büro levazımı, çek karneleri, damga pulu, posta pulu ve diğer kıymetlerin takibi için açılan bu hesap aktif niteliklidir.

272 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI ÖZEL HESAPLARI

Müşterilerimizin yapacakları ithalat işlemleriyle ilgili transfer taleplerinden, kuvertürleri TCMB kaynaklarından temin edilenleri için müşterilerimizden tahsil edilerek Dış Ticaret Rejiminde belirtilen esas ve süreler içinde TCMB'na devredilen bloke paraların kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır.

274 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR - TÜRK PARASI

Verilen bir hizmet karşılığı tahsili gereken, ancak protesto veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçluları tarafından ödenmemiş alacaklarla dava ve icra safhasında olup tahsil edilemeyen ücret, komisyon ile idari ve kanuni takipteki krediler dışındaki diğer alacakların kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Tahsil edilemeyen paralar ilgili hesaplara alacak verilmek suretiyle bu hesabın borcuna kaydedilir.

275 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR - YABANCI PARA

Yukardaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap içinde geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

276 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI - TÜRK PARASI

Verilen bir hizmet karşılığı tahsili gereken, ancak protesto veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçluları tarafından ödenmemiş alacaklarla dava ve icra safhasında olup tahsil edilemeyen ücret, komisyon ile idari ve kanuni takipteki krediler dışındaki diğer alacaklar için ayrılan karşılıkların kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

Hesap, pasif nitelikli olmasına rağmen Bilançoda "Tahsili Şüpheli Ücret Komisyon ve Diğer Alacaklar" hesabını karşılıklar kadar eksik gösterebilmek için Bağlı Değerler ve Diğer Aktifler bölümüne dahil edilmiştir.

277 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

278 MUHTELİF ALACAKLAR - TÜRK PARASI

Bankamıza kredi işlemleri dışında diğer çeşitli işlem ve ilişkilerden dolayı borçlu duruma düşen, ancak Bankamız nezdinde cari hesabı bulunmayan kişi ve kuruluşların kısa bir zamanda tasfiye edilmesi gereken borçlarının takip edildiği aktif nitelikli bir hesaptır. Tasfiyeleri uzun zamana bağlı alacaklar bu hesapta izlenemezler. Ayrıca, banka ile Menkul Kıymetler Yatırım Fonu arasındaki Türk Parası mali ilişkilerden doğan alacaklar bu defteri kebir hesabındaki 27806 numaralı yardımcı hesapta izlenir.

279 MUHTELİF ALACAKLAR - YABANCI PARA

278 hesaptaki açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınmasıyla bu hesap için de geçerlidir. Ancak, banka ile Menkul Kıymetler Yatırım Fonu arasındaki Yabancı Para mali ilişkilerden doğan alacak 27806 numaralı yardımcı hesapta izlenir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap dönem sonları itibariyle evalüasyon işlemine tabi tutulur.

280 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - TÜRK PARASI

Aktifte başka bir hesaba geçmesi gerektiği halde, işlemin yapıldığı sırada herhangi bir nedenle ait olduğu asıl hesaba alınamayan ve genellikle bankamızın iç işlemleri ile ilgili geçici nitelikteki kayıtların gösterildiği bir hesaptır.

281 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - YABANCI PARA

Aktifte başka bir hesaba geçmesi gerektiği halde işlemin yapıldığı sırada herhangi bir nedenle ait olduğu asıl hesaba alınamayan ve genellikle bankamızın iç işlemleriyle ilgili geçici nitelikteki kayıtların gösterildiği, döviz üzerinden çalışması nedeniyle sabit fiyatla hareket gören aktif nitelikli bir kambiyo hesabıdır. Dönem sonları itibariyle evalüasyon işlemine tabi tutulur.

282 BÖLGELER VEYA İŞLETMELER CARİ HESABI

Bu hesap İller Bankasının Genel Müdürlük ve Bölge Temsilcilikleri arasındaki işlemler ile T.C. Turizm Bankasının işletmelerinin birbirleriyle ve merkez teşkilatıyla olan işlemlerinin kaydına mahsus çift nitelikli bir hesaptır.



290 ŞUBELER CARİ HESABI - TÜRK PARASI

Şubelerin Genel Müdürlükleriyle veya şubelerin birbirleri arasında yapılacak Türk Parası işlemlerin kaydına özgü çift nitelikli bir hesaptır. Hesabı ilk çalıştıran şubenin göndereceği dekonta istinaden karşı şubece yapılacak mahsup işlemi ile şubeler cari hesabının karşılıklı olarak kapatılması sağlanır. Şubeler cari hesabını çalıştıran her şube, belli dönemlerde tam mutabakat sağlamak zorundadır.

291 ŞUBELER CARİ HESABI - YABANCI PARA

Şubelerin Genel Müdürlükleriyle veya Şubelerin birbirleri arasında Yabancı Para cinsi üzerinden yapılacak işlemlerin kaydına özgü sabit fiyatla hareket gören çift nitelikli bir kambiyo hesabıdır. Hesabın çalışması Türk Parası Şubeler cari hesabında açıklandığı gibidir.

292 EFEKTİF ALIM/SATIM HESABI - TÜRK PARASI

Bankalarca alınan veya satılan efektiflerin Türk Parası karşılıklarının kaydedildiği bir hesaptır. Kambiyo hesaplarından sabit fiyatla hareket gören Efektif Vaziyeti hesabı ile karşılıklı çalışır. Alınan efektifin Türk Parası karşılığı 010 Kasa hesabının alacağı ile bu hesabın borcuna, alınan efektifin cinsine göre miktarı ise sabit fiyat üzerinden 293 Efektif Vaziyeti hesabının alacağı ile 011 Efektif Deposu hesabının borcuna kaydedilir. Efektif satışları ise yukarıdaki işlemin tersi kayıtlarla gerçekleştirilir.

Efektif Vaziyetinin sabit fiyat üzerinden bakiyesi ile Efektif Alım/Satım Hesabının Türk Parası üzerinden bakiyesinin cari kurlara göre eşit olması gerekir. Kur değişimleri nedeniyle bozulan denge belli dönemlerde evalüe edilerek denklik sağlanır. Farklar Efektif Alım/Satım Hesabının borç veya alacağı ile ilgili kâr/zarar hesaplarına intikal ettirilir.

293 EFEKTİF VAZİYETİ - YABANCI PARA

Alınan veya satılan efektiflerin sabit fiyat üzerinden kaydına özgü bir hesaptır. Belli dönemlerde yapılan evalüasyon işlemi ile 292 Efektif Alım/Satım Hesabı ile denkliği sağlanır.

294 DÖVİZ ALIM/SATIM HESABI - TÜRK PARASI

Bankalarca alınan veya satılan dövizlerin Türk Parası karşılıklarının kaydedildiği bir hesaptır. Kambiyo Hesaplarından sabit fiyatla hareket gören 295 Döviz Vaziyeti Hesabı ile karşılıklı çalışır. Hesap isimleri değiştirilmek şartıyla 292 Efektif Alım/Satım Hesabındaki açıklama bu hesap için de geçerlidir.

295 DÖVİZ VAZİYETİ - YABANCI PARA

Alınan veya satılan dövizlerin sabit fiyat üzerinden kaydına özgü bir hesaptır. Sözkonusu hesap genelde pasif karakterli olmakla beraber, alış yapılmayan dövizin satışının yapılması durumunda borç bakiye de verebilir. Bu itibarla Tekdüzen Hesap Planında sözkonusu hesap çift (Borç-Alacak) Karakterli mütalâa edilir.

Belli dönemlerde yapılan evalüasyon işlemi sonucunda 294-Döviz Alım/Satım hesabı ile denkliği sağlar.

Evalüasyon sonucu oluşan farklar 294-Döviz Alım/Satım Hesabının borç veya alacağı ile 77101-Efektif ve Döviz Alım/Satım ve Evalüasyon kârlarının alacağına veya 86101-Efektif ve Döviz Alım/Satım ve Evalüasyon Zararları hesabının borcuna kaydedilir.

296 ÖZEL GÖREV HESAPLARI

Bankaların, çeşitli kanun, kararname ve özel anlaşmalarla üstlendiği kamu görevlerine ait işlemlerin kaydolunduğu bir hesaptır.

298 ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER

Bankanın alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldığı ticari emtia ve gayrimenkullerle, ihtisas bankalarınca özel kanunlarına göre satılmak amacıyla inşaa ettirilen gayrimenkullerin kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır.

3 MEVDUAT

Bankalara gerçek ve tüzel kişilerin faiz veya herhangi bir ivaz karşılığında ve istenildiği anda veya belli bir süre sonunda ya da belli bir ihbar süresine uyarak, geri almak üzere yatırdıkları Türk Parası veya Yabancı Paralara mevduat denir.

Türk Parası mevduat hesapları, Tasarruf Mevduatı, Mevduat Sertifikaları, Döviz Dönüştürülebilir Türk Lirası Mevduat, Döviz Çevrilebilir Türk Lirası Mevduat, Resmi Kuruluşlar Mevduatı, Ticari Kuruluşlar Mevduatı, Bankalararası Mevduat, Diğer Kuruluşlar Mevduatı, Vadesinde İbrahim Edilmeyen Mevduat Sertifikaları hesaplarında, Yabancı Para Mevduat ise Bankalararası Mevduat Y.P. ve Döviz Tevdiat hesaplarında izlenecektir.

Yasa, Kararname ve Tebliğlere göre belirlenen mevduat vadeleri, vadesiz ve vadeli olmak üzere bölümlenmiş olup, mevzuatta meydana gelecek değişikliklere paralel olarak vade ayırımında düzenleme yapılacaktır.

Müşteri tarafından mevduat bakiyesinden fazla yapılan çekilişler bir kredi işlemi olarak kabul edilir ve 116 ve 117 Kısa Vadeli Açık-Diğer Krediler hesaplarında izlenir. Çek Kanunu uyarınca bankaların ödemekle yükümlü olduğu paralar da bu kapsama girer. Suistimal ve dolandırıcılık gibi olaylar sonucu hesabın borç bakiye vermesi halinde ise söz konusu tutarlar 274 ve 275 numaralı Tahsili Şüpheli Ücret Komisyon ve Diğer Alacaklar, TP-YP hesaplarında izlenir.

TASARRUF MEVDUATI

Gerçek kişiler tarafından bu nam altında açtırılan ve ticari işlemlere konu olmayan mevduat Tasarruf Mevduatıdır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticari işlem sayılmaz. Tasarruf Mevduatının vadesiz olanı 300, Vadeli olanı ise 310 Numaralı hesaplarda izlenir.

DÖVİZ TEVDİAT HESABI

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Karar ve buna ilişkin tebliğler uyarınca bankalar tarafından gerek Türkiye'de yerleşik, gerek yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler adına konvertibl dövizler üzerinden açılabilen Döviz Tevdiat Hesabı pasif nitelikli olup, sabit fiyat üzerinden hareket görür. Her dönem sonu, hesap bakiyesi evalüasyon işlemine tabi tutularak, Türk Parasına dönüştürülür. Bu hesabın izlenmesi için hesap plânında 301-Vadesiz ve 311-Vadeli ana hesaplar ile bu hesaplara ait yardımcı hesaplar açılmış bulunmaktadır.

DÖVİZE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR TÜRK LİRASI MEVDUAT

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Karar ve buna ilişkin tebliğler uyarınca bankalar tarafından gerek Türkiye'de yerleşik, gerek yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler adına konvertibl dövizler karşılığı Türk Lirası üzerinden açılabilen Döviz Dönüştürülebilir Türk Lirası Mevduat Hesabı pasif niteliklidir. Söz konusu mevduatın izlenmesi için hesap plânında 302-Vadesiz ve 312-Vadeli ana hesaplar ile bu hesaplara ait yardımcı hesaplar açılmış bulunmaktadır.

DÖVİZE ÇEVİRİLEBİLİR TÜRK LİRASI MEVDUAT

Döviz çevrilebilir mevduat kredi anlaşması çerçevesi içinde TCMB'na devredilecek yurtdışında yerleşik tüzel kişilere ait DÇM hesapları, anılan Banka tarafından ilgili bankalarda mevduat olarak tutulacağından ve bu şekilde TCMB'na devredilen DÇM hesapları, Tekdüzen Hesap Planında vadelerine göre 308 ve 318 no.'lu Bankalar Mevduatı hesabının "TCMB" yardımcı hesabında gösterileceğinden, DÇM anlaşması kapsamına girmeyen DÇM hesapları ise Hesap Planında vadelerine göre 306 veya 316 no.'lu Döviz Çevrilebilir Türk Lirası Mevduat hesaplarında izlenecektir.

RESMİ KURULUŞLAR MEVDUATI

Genel ve katma bütçeli daire ve kurumların, yerel yönetimlerin, mahkemelerin, savcılıkların, icra ve iflâs dairelerinin, tereke hakimliklerinin mevduatı resmi kuruluşlar mevduatı olup 30400, 30401, 30402, 30404 numaralı yardımcı hesaplarda, bu tür mevduatın

vadeli olanları ise 31400, 31401, 31402, 31404 numaralı hesaplarda vadelerine göre izlenir.

Bu hesaplarla ilgili ayırimlarda aşağıdaki tanımlar dikkate alınacaktır.

1. Genel Bütçeli Daire ve Kuruluşlar : Devlet bütçesi ile idare edilen ve Bütçe Kanunlarında gösterilen devlet daireleri ile bunlara bağlı kuruluşlardır.

2. Katma Bütçeli İdareler : bütçe Kanunu dışında idare edilen Genel Muhasebe Kanununa göre giderleri özel gelirlerle karşılanan kamu kuruluşlardır.

3. Yerel Yönetimler : İl Özel İdareleri, Büyük Şehir Belediyeleri, Belediyeler, Köyler gibi, halkın yerel nitelikteki hizmet ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluşları ve esasları kanunla belirtilen, karar organları seçimle oluşturulan kamu tüzel kişileridir. Ancak tüzel kişiliği bulunmayan mahalle yönetimleri, Bozcaada ve Gökçeada idareleri, yerel yönetim kuruluşlarının yasaların öngördüğü işleri yapabilmek üzere aralarında kurdukları birlikler de yerel yönetimler bölümünde yer alacaktır.

4. Mahkemeler, Savcılıklar, İcra İflâs Daireleri ve Tereke Hakimlikleri mevduatı : Mahkemelerin Genel Yönetim Giderleri ile Yargılamanın, icra, iflâs, veraset ve intikal işlemlerinin, resmi birlik kişilik hizmetlerinin yürütülmesi hükümlülerin cezalarının infazı, eğitimleri, tutukluların muhafazası amacıyla Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan tahsisatlarla ilgili paralardan oluşan mevduattır.

TİCARİ KURULUŞLAR MEVDUATI

Gerçek kişilerin ticari işletmelerine, her çeşit ortaklıklara, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunlara bağlı müessese ve bağlı ortaklıklarına, Genel ve Katma bütçeli kuruluşlarla yerel yönetimlerin ticari işletmelerine döner sermayeli kuruluşlara, vakıfların derneklerin sendikaların birliklerin ve mesleki kuruluşların kurdukları veya katıldıkları ticari işletmelere, sigorta şirketlerine ve özel finans kurumlarına ait mevduat ticari kuruluşlar mevduatıdır. Bu tür mevduatın THP de yapılması zorunlu ayırımında aşağıdaki tanımlara dikkat edilecektir.

Türk Ticaret Kanununun 11, 12 ve 13 üncü maddeleri kapsamına giren gerçek kişilere ait işletmelerin mevduatı bu başlık altında yer alacaktır.

2. Her Çeşit Ortaklıklar (Sigorta şirketleri hariç)

Türk Ticaret Kanunu'nun 136 ncı maddesinde belirtilen kollektif, komandit, anonim, limited ortaklıklar ile Borçlar Kanunu'nun 520 nci ve bu maddeyi izleyen maddelerinde yer alan adi ortaklıklara ait mevduat bu başlık altında yer alacaktır.

3. Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Bunlara Bağlı Müessese ve Bağlı Ortaklıklar (bankalar ve sosyal güvenlik kuruluşları hariç)

Kamu iktisadi teşebbüsleri, iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarından oluşmaktadır.

— İktisadi Devlet Teşekkülü : Sermayesinin tamamı Devlete ait iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan kamu iktisadi teşebbüsüdür.

— Kamu İktisadi Kuruluşu : Sermayesinin tamamı Devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan kamu iktisadi teşebbüsüdür.

— Müessese : Sermayesinin tamamı bir iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olup ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğudur.

— Bağlı Ortaklık : Sermayesinin % 50'sinden fazlası iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan anonim şirketlerdir.

4. Döner Sermayeli Kuruluşlar

Genel ya da katma bütçeden bir miktar paranın ya da her an paraya çevrilebilen varlıkların tahsis edildiği, belirli ve sürekli bir amacın elde edilmesi için faaliyette bulunan kuruluş ve işletmelerdir.

5. Yerel Yönetimlerin Ticari İşletmeleri

Yerel yönetimlerin kendilerine verilmiş görev ve yetkilere dayanarak kurdukları ticari işletmeler bu bölümde yer alacaktır.

6. Vakıfların, Derneklerin, Sendikaların, Birliklerin ve Mesleki Kuruluşların Kurdukları veya Katıldıkları Ticari İşletmeler

Bu kuruluşlara ait mevduat "diğer mevduat" içinde yer almaktadır. Ancak, bu kuruluşların ticari işletmelerine ait paralar ise bu bölüm içerisinde yer alacaktır.

7. Kooperatifler

Ortaklarının belirli ekonomik çıkarlarını ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla kurulan ve Kooperatifler Kanununa göre faaliyet gösteren değişir sermayeli, değişir ortaklı kuruluşlardır.

8. Sigorta Şirketleri

Fertleri uğradıkları tehlikelerin zararlarından kurtarmayı amaçlayan ve sigortacılık prensipleriyle işleyen güvenlik kuruluşlarıdır.

9. Özel Finans Kurumları

İlgili Karar ve Tebliğ esaslarına göre kurulan "Özel Finans Kurumlarının" bankalardaki paralarıdır. Bu kurumların yabancı para mevduatları Döviz Tevdiat hesaplarında izlenir.

DİĞER KURULUŞLAR MEVDUATI

Türk Parası mevduat hesaplarından Tasarruf Mevduatı, Mevduat Sertifikaları, Bankalararası Mevduat, Resmi Kuruluşlar Mevduatı ve Ticari Kuruluşlar Mevduatı hesaplarında yer almayan Mevduat bu bölümde muhasebeleştirilecektir.

Bu mevduat grubunda yer alması gereken ayırımlar için aşağıdaki açıklamalara dikkat edilecektir.

1. Kanunla Kurulmuş Sosyal Güvenlik Kurumları

Üyelerinin sosyal güvenlik ve ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla kanunla kurulmuş olan kuruluşlardır.

2. Vakıflar

Medeni Kanun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan vakıflarla, Medeni Kanun hükümlerine göre kurulan vakıflar (tesisler) bu bölümde yer alacaktır.

3. Dernekler

Dernekler Kanununa göre faaliyet gösteren dernekler bu bölümde yer alacaktır.

4. Birlikler

Gerekli kanuni şekillere uygun olarak yasayla veya kararnayla kurulmuş gerçek ve tüzel kişiler topluluklarıdır.

Meslek mensuplarının oluşturduğu, tüzel kişiliği olan, bir kısım kamu görevlerini yerine getiren ve üyeleri üzerinde kamu hukukundan doğan yetkileri bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları da bu gruba dahildir.

5. Sendikalar

İşçiler ve İşverenler tarafından çalışma ilişkilerinde ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerin korunması ve geliştirilmesi özellikle mesleki gelişmenin ve üyeler arasındaki yardımlaşmanın sağlanması için işçiler ve işverenler tarafından Sendikalar Kanununa göre kurulmuş sendikalar ile konfederasyonların paraları bu bölümde yer alacaktır.

6. Tasarruf ve Yardımlaşma Sandıkları

Kanunla veya bir kanuna dayanılarak kurulmuş tasarruf ve yardımlaşma sandıkları ile kurum ve kuruluşların yalnız kendi mensuplarına yönelik olarak kurdukları tasarruf ve yardımlaşma sandıklarına ait paralar ile Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20 nci maddesinin verdiği imkandan faydalanmak maksadıyla Medeni Kanun hükümleri uyarınca birer vakıf şeklinde kurulan banka emekli ve yardım sandıklarına ait paralar bu bölümde yer alacaktır.

7. Noter Teminat ve Emanet Paraları

Bu paralar, noterlerden, mesleki nedenlerle sebep olabilecekleri zararlar ve bu nedenle kendilerine uygulanacak cezalar için tahsil olunan paralar ile saklanmak veya bir şahsa verilmek üzere notere emanet edilen ve noter tarafından noterlik cari hesabına yatırılan paralardır.

8. Mahkemeler, Saycılıklar, İcra ve İflâs Daireleri ve Tereke Hakimlikleri Nezdindeki Paralar

Gerçek ve tüzel kişilerin özel hukuk ilişkilerinden doğan alacak ve borçlarına ilişkin olarak yatırılan paralardır. Bunlar; yetimlere, küçüklere, gâiplere ait paralar ile tereke ve şuyunun giderilmesinden elde edilecek paralar, bunların dışında, adli ve idari yargı yerlerinde elde edilen mahkeme emanet paraları ile icra ve iflas dairelerince tahsil olunan paralar ve suç unsuru olarak müsadere edilen paralardır.

9. Mahkemelerce Tevdi Yeri Gösterilmek Üzere Yatırılan Paralar

Tevdi yeri (banka) mahkemelerce gösterilen, özel ve tüzel kişilerce yatırılan paralardır.

10. Yöneticiler Tarafından Apartman Yönetimi ile İlgili Olarak Açtırılan Hesaplar

Kat Mülkiyeti Kanunu gereğince yönetim giderleri ile ilgili olarak yatırılan paralardır.

11. Elçilik ve Konsolosluklar

Türkiye'deki elçilik ve konsolosluklara ait paralardır.

12. Uluslararası Kuruluşların Türkiye'deki Büro ve Temsilcilikleri

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar sonucu, uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel işbirliği programları ve savunma anlaşmaları uyarınca yasayla veya kararnameyle kurulmuş büro ve temsilciliklerin paraları bu bölümde yer alacaktır.

13. Fonlar

Kanun veya Kararname ile kurulmuş olan fonların bankalarındaki paralarıdır.

14. Devlet Memurları, İşçiler ve Emeklileri Konut Edindirme Yardım Hesabı

Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yardımı Yapılması Hakkındaki 3320 sayılı Kanuna göre Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi adına toplanan paralar bu hesapta yer alacaktır.

15. Diğer

Yukarıda sayılanlar dışında kalan paraların yatırıldığı bir hesaptır.

328 BANKALARARASI PARA PİYASASINDAN ALINAN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Bankanın, TCMB aracılığıyla diğer bir bankadan aldığı Türk Parası borçlar bu hesapta izlenir. Banka bu hesaba alacak, 020 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - TÜRK PARASI hesabına borç kaydederek işlemi muhasebeleştirir.

329 BANLARARASI PARA PIYASASINDAN ALINAN BORÇLAR - YABANCI PARA

Bankanın, TCMB aracılığıyla diğer bir bankadan aldığı Yabancı Para borçlar bu hesapta izlenir. Banka, bu hesaba alacak, 021 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - YABANCI PARA hesabına borç kaydederek işlemi muhasebeleştirir.

Pasif nitelikli bu hesap dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 30 Sayılı Karara ilişkin 04-30/1 sayılı Tebliğin Usul ve Müşterek Hükümler Bölümüne ait Geçici 3 üncü maddesine göre 7.7.1984 tarihinden önce Türkiye'de yerleşik kişiler adına açılmış DÇM hesaplarından vadesiz hesaplara hesap kapatılmamışsa 31.12.1984 tarihine kadar ki kur farkları, vadeli hesaplara ise temdit edilmemek kaydıyla vade sonuna kadar kur farkları 1211 sayılı Kanunun 61 inci maddesi çerçevesinde TCMB'nca karşılanacak ve bankalar bu hesapları, ilgililerin isteğine uyarak yurtdışına transfer edebilecekler, kesin alış yapabilecekler veya döviz tevdiat hesaplarına ya da TCMB'ndaki Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabına devredebileceklerdir.

BANKALAR MEVDUATI

Bankalar Mevduatı, bankaların (İktisadî Devlet Teşekkülü halindeki bankalar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dahil) ve özel kanunlarına göre mevduat kabulüne yetkili kuruluşların bankaya yapmış oldukları mevduattır. Türk Parası mevduat 308 - Vadesiz ve 318 - Vadeli ana hesaplarda, yabancı para mevduat ise 309 - Vadesiz ve 319 - Vadeli ana hesaplarda izlenir. 309 ve 319 no.lu hesaplar sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüe edilir.

MEVDAT SERTİFİKASI

T.C. Merkez Bankasının belirlediği esas ve şartlara uygun olarak düzenlenerek tedavüle çıkarılan Mevduat Sertifikaları 320 MEVDUAT SERTİFİKASI hesabında vadelerine göre izlenir. Vade bitiminde hamili tarafından ödenmek üzere ibraz edilmeyen sertifikalar Anapara ve tahakkuk eden faiz tutarı 322 VADE BITİMİNDE İBRAZ EDİLMEYEN MEVDUAT SERTİFİKALARI hesabına alınır.

330 TAHVİL TALEBİ KARŞILIGI TEVDİAT HESABI

Elde tahvil bulunmadığı zamanlarda tahvil almak amacıyla Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı gibi kuruluşların yatırdığı paralar bu hesapta izlenir. Bakiyesi bankanın borcunu ifade eder. Tahvillerin kuruluşa teslimi halinde bu hesaba borç verilerek ilgili kuruluşun hesabı kapatılır.

340 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - TÜRK PARASI

Bu hesap ile bankaların TCMB'ndan kullandıkları kredilerin vade, teminat türü ve kesimsel dağılımını açıkça görebilmek ve TCMB kayıtları ile bankaların kayıtları arasında uygunluk sağlanmasını kolaylaştırmak amacı güdülmüş olup, yardımcı hesaplarla ilgili açıklamalar aşağıda yapılmıştır.

34000 KISA VADELİ TİCARİ KREDİLER

Bankaların, ticari kesimin (kamu kurum ve kuruluşları dahil) döner sermaye gereksinimini karşılamak amacıyla TCMB'na reeskont ettirdikleri vadelerine en çok 120 gün kalmış senetler karşılığı sağladıkları kredilerin kaydına özgü bir hesaptır.

34001 KISA VADELİ SİNAİ KREDİLER

Bankaların, TCMB'na sanayi ve maden işleriyle uğraşan gerçek ve tüzel kişilerin (kamu kurum ve kuruluşları dahil) vadelerinin bitimine en çok 9 ay kalmış ticari senetlerini reeskont ettirerek sağladıkları krediler bu yardımcı hesapta izlenir.

34002 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ

Bankaların, ihracat sektörünün finansmanı için TCMB'ndan sağladıkları kredilerin gösterildiği bir yardımcı hesap olup, bu hesaba ait alt hesaplar açıklamalı olarak aşağıda gösterilmiştir.

340020 BELGELİ İHRACAT KREDİLERİ

Bankaların, Devlet Planlama Teşkilatı (Teşvik Uygulama Başkanlığı)'ndan alınan ihracatı teşvik belgesine dayanılarak TCMB'ndan sağladıkları krediler bu alt hesapta yer alır.

340021 BELGESİZ İHRACAT KREDİLERİ

Hiçbir yetkili makamdan belge almaksızın aracı bankaların ihracatı Teşvik Kararları ile belirlenen genel esaslar çerçevesinde TCMB'ndan kullandıkları belgesiz krediler bu alt hesapta gösterilir.

340022 TÜTÜN FİNANSMANI KREDİLERİ

Tütün ürününün alınması, işlenmesi ve ihracata hazır duruma getirilmesi amacıyla tütün ihracatçısı firmalara kullanılmak üzere bankaların TCMB'ndan sağladıkları krediler bu alt hesapta izlenir.

34023 İHRACATI TEŞVİK FONU KREDİLERİ

Bankaların, yaş meyve, sebze ve su ürünleri ihracatçıları ile ihracatçı sermaye şirketlerine İhracatı Teşvik Fonundan karşılanmak üzere Devlet Planlama Teşkilatı (Teşvik Uygulama Başkanlığı)'na verilen ihracatı teşvik belgelerine dayandırılarak TCMB'ndan sağladıkları krediler bu hesapta gösterilir.

34003 KISA VADELİ TARIM KREDİLERİ

Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerine, Tarım Kredi Kooperatifleri kanalıyla çiftçilere kullanılmak üzere kanunla görevlendirilmiş bankalara ve üreticilerin döner sermaye gereksinimlerini karşılamak amacıyla diğer bankalara TCMB'nce kullanılan krediler bu yardımcı hesap içindeki şu alt hesaplarda izlenir.

340030 TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ VE BİRLİKLERİ KREDİLERİ**340031 TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ KREDİLERİ****340039 DİĞER TARIM KREDİLERİ****34004 KISA VADELİ MESLEKİ KREDİLER**

Küçük sanat erbabı, esnaf ve esnaf teşekküllerinin kredi gereksinimlerini karşılamak amacıyla kanunla görevlendirilmiş bankaların, bu kredi dahilinde TCMB'na reeskonta verdikleri vadelerinin bitimine en çok 9 ay kalmış senetler karşılığında sağladıkları krediler bu yardımcı hesapta izlenir.

34005 KISA VADELİ ALTIN KARŞILIĞI KREDİLER

Bankaların, TCMB'na teminata verdikleri altın karşılığı kullandıkları krediler bu yardımcı hesapta gösterilir.

34006 KISA VADELİ TAHVİL KARŞILIĞI KREDİLER

Bankaların, TCMB'na teminata verdikleri Devlet tahvilleri ile Borsada kayıtlı diğer sağlam tahviller karşılığı kullandıkları krediler bu yardımcı hesapta izlenir.

34007 KISA VADELİ DÖVİZ KARŞILIĞI KREDİLER

Bankaların, TCMB'na teminatla verdikleri döviz karşılığı kullandıkları krediler bu yardımcı hesapta izlenir.

34010 ORTA VADELİ SINAI YATIRIM KREDİLERİ

TCMB "Orta Vadeli Sınai Reeskont Kredisi Esas ve Şartları" çerçevesinde bankaların, özel sektör kuruluşlarının Devlet Planlama Teşkilatı (Teşvik Uygulama Başkanlığı) tarafından yıllık programlara göre teşviki öngörülen yatırım teşvik belgesine bağlı tarım sektörüne ait projeler dışındaki yatırımlarının finansmanı amacıyla TCMB reeskont kaynaklarından kullandıkları krediler bu yardımcı hesapta gösterilir.

34011 ORTA VADELİ TARIMSAL YATIRIM KREDİLERİ

TCMB "Orta Vadeli Zırai Reeskont Kredisi Esas ve Şartları" çerçevesinde bankaların, özel sektör kuruluşlarının Devlet Planlama Teşkilatı (Teşvik Uygulama Başkanlığı) tarafından yıllık programlara göre teşviki öngörülen yatırım teşvik belgesine bağlı tarım sektörüne ait projelerin finansmanı amacıyla TCMB reeskont kaynaklarından kullandıkları krediler bu yardımcı hesapta gösterilir.

34012 ORTA VADELİ İŞLETME KREDİLERİ

TCMB "Orta Vadeli Sınai Reeskont Kredisi Esas ve Şartları" çerçevesinde bankaların, özel sektör kuruluşlarının Devlet Planlama Teşkilatı (Teşvik Uygulama Başkanlığı)'dan almış oldukları yatırım teşvik belgelerine dayanılarak tesislerini tamamen veya kısmen üretime alan özel sektör kuruluşlarına kullandırılmak üzere TCMB rees-

kont kaynaklarından sağladıkları işletme kredileri bu yardımcı hesapta gösterilir.

34013 ÖZEL ORTA VADELİ KREDİLER

TCMB "Özel Orta Vadeli Sınai Yatırım Reeskont Kredisi Esas ve Şartları" hükümleri çerçevesinde 24 Ocak 1980 tarihine kadar yatırımları ile ilgili olarak yurtiçinden veya yurtdışından orta ve uzun vadeli döviz kredisi almış olan özel sektör kuruluşlarının mali sıkıntılarını hafifletmek amacıyla Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın veya bu Banka aracılığı ile diğer bankaların, ya da Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın aracılık yapmadığı durumlarda doğrudan doğruya ticari bankaların TCMB reeskont kaynaklarından özel sektör kuruluşlarına kullandırdıkları krediler bu yardımcı hesapta yer alır.

34019 DİĞER ORTA VADELİ KREDİLER

34010 - 34013 no.lu hesaplarda yer alan orta vadeli krediler dışında çeşitli Kanun ve Kararname hükümlerine göre bankaların, TCMB reeskont kaynaklarından özel sektör kuruluşlarına kullandırdıkları krediler bu yardımcı hesapta gösterilir.

34030 ÖDEME PLANINAN BAĞLANMIŞ KREDİLER VE TAHKİME BAĞLI BORÇLAR

Bankaların, tahkim kanunları kapsamındaki kurum ve kuruluşlarla ilgili olarak TCMB'na ödemekle yükümlü buldukları borçları bu yardımcı hesapta gösterilir.

34040 TASARRUFLARI KORUMA FONU AVANSLARI

Tasfiye halindeki bankerlere para yatırmış olan tasarruf sahiplerinin haklarını korumak ve izlemek üzere tüzel kişiliğe haiz Tasarrufları Koruma Fonu'na aktarılmak üzere, TCMB'nın söz konusu Fonun yönetim ve temsiliyle görevlendirilen T. Emlak Kredi Bankası'na açtığı avanslar bu hesapta gösterilir.

34050 ÖZEL KREDİLER

Bankerlerin mevduat sertifikası veya tahvil karşılığı borçlarının ödenmesi nedeniyle bankalardan mevduat çekilişi olduğu takdirde mevduatı çekilen bankaların tek imza karşılığı TCMB'ndan aldıkları krediler bu hesapta gösterilir.

341 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - YABANCI PARA

TCMB bankalara Yabancı Para cinsinden kredi vermemesine karşın, bu hesap geleceğe yönelik olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu hesabın yardımcı hesapları 340 — Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kredileri — Türk Parası hesabının yardımcı hesapları ile aynıdır. Pasif nitelikli bu hesap sabit fiyat üzerinden hareket görür ve bakiyesi dönem sonları itibariyle evalüe edilerek Türk Parasına dönüştürülür.

342 YURTIÇİ BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI

Bankaların, yurtiçi bankalardan aldıkları kredilerin izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır. Bu hesabın değerlendirilmesi borçların değerlendirilmesi hükümlerine göre yapılır.

343 YURTIÇİ BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA

Bankaların, yurtiçi bankalardan Yabancı Para cinsinden aldıkları kredilerin izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüe edilir.

344 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI

Bankaların TCMB ve yurtiçi bankalar dışında kalan diğer kuruluşlardan Türk Parası cinsinden aldıkları kredilerin izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır.

345 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA

Bankaların TCMB ve yurtiçi bankalar dışında kalan diğer kuruluşlardan Yabancı Para cinsinden aldığı kredilerin izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüe edilir.

348 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI

Yurtdışındaki banka, kuruluş ve fonlardan bankaların doğrudan sağladıkları kısa, orta ve uzun vadeli Türk Parası krediler bu hesapta izlenir.

349 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA

Bu hesapta, bankaların yabancı bankalardan, uluslararası finansman kuruluşlarından, uluslararası para piyasalarından veya benzeri kaynaklardan doğrudan sağladıkları kısa, orta ve uzun vadeli krediler yer alacaktır.

Yurtdışından alınan krediler, dönem sonlarında evalüe edilerek Türk Parası üzerinden gösterilir.

350 KARŞILIKLAR - TÜRK PARASI

35000 KREDİLER SERBEST KARŞILIĞI

3182 sayılı Bankalar Kanunu 32/3'e göre bankaların Bakanlar Kurulu kararı uyarınca Türk Parası krediler üzerinden ayırmak zorunda oldukları Türk Parası serbest karşılıkların izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır.

35001 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Bankanın, çalıştırdığı elemanların kıdem yılları ile yürürlükteki kıdem tazminatı miktarının çarpımı kadar olan toplam kıdem tazminatı için ayırdığı karşılığın izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır.

35002 BANKA SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI

Bankanın, elemanlarına emeklilik yıllarında da ödeme yapabilmek için oluşturduğu sosyal yardım sandığı mali tablolarında ortaya çıkan varlık açıkları için ayırdığı karşılığın izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır. Bu açıkları karşılamak bankanın sorumluluğunda ise bu hesap kullanılabilir.

35003 SABİT KIYMET YENİLEME FONU KARŞILIĞI

Bankanın sabit kıymetlerinin satışından elde ettiği kârları V.U.K. Madde 328'e göre bankanın ihtiyacı doğrultusunda yeni sabit kıymet alımında kullanmak üzere kaydettiği pasif nitelikli bir hesaptır.

35099 DİĞER KARŞILIKLAR

Yukarıda yer alanlar dışında kalan diğer karşılıklar bu hesapta izlenir.

351 KARŞILIKLAR - YABANCI PARA**35100 KREDİLER SERBEST KARŞILIĞI**

35000 hesaptaki açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınmasıyla bu hesap için de geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesabın bakiyesi dönem sonları itibariyle evallüe edilerek Türk Parasına dönüştürülür.

35199 DİĞER KARŞILIKLAR

Yukarıda yer alanlar dışında kalan diğer Yabancı Para karşılıkları bu hesapta izlenir.

360 FAİZ VE GİDER REESKONTLARI - TÜRK PARASI

Dönem sonları itibariyle, Türk Parası mevduat, Türk Parası alınan krediler, çıkarılan Türk Parası tahviller ve diğer faiz ve gider doğurucu Türk Parası pasif hesapların üzerinden cari hesap dönemine ait olan faiz ve giderler reeskonta tabi tutularak bu hesaba alacak ve ilgili gider hesaplarına borç verilerek kaydolunur.

361 FAİZ VE GİDER REESKONTLARI - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Reeskonta tabi tutulan Yabancı Para faiz ve giderler reeskont tarihindeki kurdan Türk Parasına çevrilir ve ilgili gider hesaplarına kaydolunur. Bu hesaptaki bakiye dönem sonlarında evallüasyona tabi tutulur.

366 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - TÜRK PARASI

3182 Sayılı Bankalar Kanununun 75/2 maddesi hükmüne uygun olarak Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankaların ana merkez ile diğer ülkelerdeki şubelerine ve ulusal bankaların yurtdışındaki şubelerine olan Türk Parası borçlarının kaydedildiği, aktifteki 026 hesaplara karşılıklı çalışan bir hesaptır.

367 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - YABANCI PARA

366 no.lu hesap için yapılan açıklama, aktif hesap karşılığının 027 olması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Hesap sabit fiat üzerinden hareket görür ve dönem sonlarında evalüasyon işleminden geçirilerek, bakiyesi Türk Parasına dönüştürülür.

370 İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ - TÜRK PARASI

Kendi kaynaklarından veya TCMB kaynaklarından yararlanarak ithalata aracılık eden bankaların, İthalat Rejimi Kararı, İthalat Yönetmelik ve Tebliğleri ile bu konuda verilecek Talimatlarla getirilen yükümlülüklerine ait karşılıkların izlenmesi amacıyla açılmış pasif nitelikli bir hesaptır. İthalat bedeli nakden ve/veya ithalat kredisi yoluyla fahsil edildiğinde bu hesaba alacak verilir, 390 Muhtelif Borçlarda izlenmez.

Bu hesap, hesap dönemi sonunda kayıtlı bedeliyle değerlendirilir.

Bu hesabın TCMB Özel Hesapları ile ilgili bölümü, aktifteki TCMB Özel Hesapları ile karşılıklı işlemektedir.

371 İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ (BANKAMIZ POZİSYONUyla İLGİLİ) - YABANCI PARA

Bankanın kendi pozisyonundan karşılanmak üzere müşterilerden tahsil ederek ilgili hesaplara kaydettiği Türk Paraları, kur riski bankaya ait transfer emirleri ile ilgili olarak muhabire otorizasyon talimatı verildiği anda otorizasyon talimatını veren birim tarafından Yabancı Para cinsine dönüştürülür. Söz konusu Yabancı Paraların kaydına özgü olan pasif nitelikli bu hesap, sabit fiyatla hareket görür.

374 GENEL MÜDÜRLÜK CARİ HESABI

Bu hesap tüzel kişiliğe sahip bulunmayan fakat bankacılık işlemleri yapan birimlerin, kendi genel müdürlükleri ile olan parasal ilişkilerine ait işlemler için söz konusu birimler tarafından kullanılır.

380 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - TÜRK PARASI

Bankanın kendi tüzel kişiliği, personeli ve ilişkide bulunduğu üçüncü kişilere ait işlemler nedeniyle vergi sorumlusu veya vergi yükümlüsü olması halinde ödeyeceği vergi, resim, harç ve primler ile gelir ve kurumlar vergileri için ayıracağı karşılıkların kaydedildiği bir hesaptır.

Faaliyetler sonucu elde edilen vergiye tabi kâr üzerinden ödenecek kurumlar vergisi ve kurumlar vergisinden muaf gelirlerle ilgili gelir vergisi stopajı için dönem ve yıl sonları itibariyle ayrılan karşılıklar, 38030 VERGİ KARŞILIKLARI yardımcı hesabının alt hesapları olan 380300 KURUMLAR VERGİSİ KARŞILIĞI ve 380301 GELİR VERGİSİ KARŞILIĞI hesaplarına alacak ve 82002 VERGİ PROVİZYONU (TÜRK PARASI) hesabına borç verilir.

381 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - YABANCI PARA

Bu hesap bankalar tarafından vergi, resim ve harçların döviz olarak ödenmesi hallerinde 380 numaralı hesabın yardımcı hesaplarına uygun bir biçimde kullanılacaktır. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap, dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

382 TAHVİLLERİMİZ VE BONOLARIMIZ - TÜRK PARASI

Banka tarafından ihraç edilen ve üçüncü şahıslara satılan tahvillerin ve bonoların kaybına özgü pasif nitelikli bir hesaptır. Söz konusu hesabın tasfiye işlemi, tahvil ve bono bedelleri itfa edildikçe bu hesaba borç verilerek yapılır.

383 TAHVİLLERİMİZ VE BONOLARIMIZ - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Sa-

bit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap, dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

384 FONLAR

Bu hesap, bankalara, bütçeden, bakanlıklardan ve diğer kamu kaynaklarından yasa veya idari kararlarla tahsis edilen fonlar için kullanılır. Vade ayırımına göre kısa, orta ve uzun vadeli yardımcı hesapları bulunan fonlar hesabı bir borç olduğundan kayıtlı değeriyle değerlendirilmelidir.

385 FONLAR - YABANCI PARA

Bankalara çeşitli yurtdışı kuruluşlarca belli amaçlar doğrultusunda veya belli firmalara kullandırılmak üzere tahsis edilen fonların kaydına özgü bir hesaptır. Bankalara tahsis edilen bu fonlar yabancı para olarak bankalara ödendiğinde bu hesaba kaydedilir. Fonların bankalara Türk Lirası olarak ödenmesi halinde ise 384 FONLAR hesabının kullanılması gerekir. Sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

386 ERTELENMİŞ VERGİLER

Ticari kârın tespitinde gelir yazılan bazı kalemlerin aynı dönemdeki mali kâra gelirken, ilerdeki yıllarda gelir yazılmak üzere, düşülmesinden dolayı doğan kurumlar vergisi miktarı bu hesaba alacak ve 82002 VERGİ PROVİZYONU (TÜRK PARASI) hesabına borç kaydedilir.

388 FONLARDAN KULLANDIRILAN KREDİ KARŞILIKLARI

Bu hesapta, Türkiye Emlâk Kredi Bankası tarafından kendisine tahsis olunan ve 384 numaralı hesapta izlenen fonlardan kredi olarak kullandırılan kısım bu hesaba aktarılır ve izlenir.

390 MUHTELİF BORÇLAR - TÜRK PARASI

Bankalarda alacaklı veya borçlu cari hesabı bulunmayan müşteri veya üçüncü şahısların bankalardan olan alacakları ile bankalarca açılan nakdi ve gayrinakdi kredilerin nakdi teminatı olarak alınan paraların izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır. Veraset yoluyla devredilecek mevduat ile hacizli mevduat bu hesapta izlenemez. Ay-

rica, banka ile Menkul Kıymetler Yatırım Fonu arasındaki Türk Parası mali ilişkilerden doğan borçlar bu defteri kebir hesabındaki 39025 numaralı yardımcı hesapta izlenir.

391 MUHTELİF BORÇLAR - YABANCI PARA

390 hesaptaki açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınmasıyla bu hesap içinde geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap dönem sonlarında evalüe edilir.

392 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - TÜRK PARASI

Mahsup yeri ve şekli önceden kesin olarak belli olmayan veya kısa sürede tediye olunacak veya ilgili hesaplara aktarılacak paralardan, Banka için gerçek bir borç özelliği taşımayan ve genellikle bankanın iç işlemleri ile ilgili geçici durumda olanlarının kayıt edilmesine özgü pasif nitelikli bir hesaptır.

393 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - YABANCI PARA

Mahsup yeri ve şekli önceden kesin olarak belli olmayan veya kısa sürede tediye olunacak veya ilgili hesaplara aktarılacak paralardan, banka için gerçek bir borç özelliği taşımayan ve ilke olarak üçüncü kişileri ilgilendirmeyen ve bankanın bünyesini ilgilendiren geçici dövizli işlemlerin kayıt edilmesine özgü pasif nitelikli bir hesap olup, sabit fiyat üzerinden hareket görür. Hesap dönemi sonunda evalüasyon işlemine tabi tutulur.

394 ÖDEME EMİRLERİ - TÜRK PARASI

Şube veya muhabirler tarafından keşide edilen çeklerle, havale emirlerinin kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

395 ÖDEME EMİRLERİ - YABANCI PARA

Yurtdışındaki muhabirler tarafından, bankanın şubeleri üzerine çekilmiş Yabancı Para cinsinden çeklerle, havale emirlerinin kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesabın bakiyesi, dönem sonlarında evalüe edilerek Türk Parasına dönüştürülür.

396 ÖZEL GÖREV HESAPLARI

Bankaların, çeşitli kanun, kararname ve özel anlaşmalarla üstlendiği görevlere ait işlemlerin kaydolunduğu bir hesaptır.

398 YÜKLENİCİLER HESABI

Bu hesap İller Bankası tarafından müteahhitlere yapılacak ödemelerin tahakkuku için kullanılan bir hesaptır.



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

4 ÖZKAYNAKLAR

410 SERMAYE - TÜRK PARASI

Türk Parası olarak belirtilen nominal sermayenin kaydına mahsus bir hesaptır. Pasif nitelikli olup, Genel Müdürlük muhasebesinde izlenir.

411 SERMAYE - YABANCI PARA

Sermayelerini Yabancı Para cinsinden tutmalarına izin verilen bankaların, nominal sermayelerini gösterdikleri pasif nitelikli bir hesaptır. Genel Müdürlük muhasebesinde izlenen bu hesap sermayenin geldiği tarihteki kur esas alınarak muhasebeleştirilir. Dönem sonlarında aktifteki 413 ÖDENMEMİŞ SERMAYE - YABANCI PARA düşüldükten sonraki bakiye (ÖDENMEMİŞ SERMAYE) üzerinden oluşacak kur farkları önceden izin alınmış veya Kuruluş Kararname-sinde belirtilmiş olmak kaydıyla yedek akçelere ilave (veya tenzil) edilir.

412 ÖDENMEMİŞ SERMAYE - TÜRK PARASI

Türk Parası olarak taahhüt edilen sermayenin kaydedildiği bir hesaptır. Bakiyesi henüz tahsil olunmamış sermaye miktarını gösterir. Aktif nitelikli olup, Genel Müdürlük muhasebesinde tutulur.

413 ÖDENMEMİŞ SERMAYE - YABANCI PARA

Yabancı Para olarak taahhüt edilmiş olupta henüz tahsil edilmemiş sermayenin kaydedildiği bir hesaptır. Genel Müdürlük muhasebesinde tutulan söz konusu hesap aktif niteliklidir.

420 KANUNİ YEDEK AKÇELER

Bankalar Hakkında 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32/1 nci maddesi, Türk Ticaret Kanunu'nun 466 nci maddesinin 1 inci fıkrası ile 2 nci fıkrasının 3 üncü bendi, 467 nci maddesi ve 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 36 nci maddesi gereğince yıllık kârdan ayrılan yedek akçelerin kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

430 İHTİYARI YEDEK AKÇELER

Yıllık vergi öncesi kârdan Kanuni Yedek Akçelerin ayrılmasından sonra, Genel Kurul Kararı uyarınca ayrılan ihtiyari yedek akçeler bu hesaba kaydolunur. Birikmiş zararlar ise bu hesaptan mahsup edilir. Nitelik itibariyle 43001 hesap alacak bakiye 43002 hesap borç bakiye verir.

Sermayelerini yabancı para cinsinden tutmalarına izin verilen bankaların yabancı para sermaye kur farkları 43003 hesaba kaydolunur.

440 BANKA SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU

Vergi Usul Kanununun 3094 Sayılı kanunla değişik geçici 11 nci maddesi gereğince yeniden değerlemeye tabi tutulan sabit kıymetlerin net defter değerinde meydana gelen değer artışlarının kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

442 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME KARŞILIĞI - TÜRK PARASI

Vergi Usul Kanununun 3094 sayılı Kanunla değişik geçici 11 inci maddesi gereğince Türk Parası iştirak ve kuruluşların yaptıkları yeniden değerlendirme sonucu bedelsiz hisse senedi vermeleri nedeniyle Aktifte meydana gelen artışların karşılığının kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

443 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME KARŞILIĞI - YABANCI PARA

Bankanın Yabancı Para cinsinden ortak olduğu iştirak ve kuruluşların yaptıkları yeniden değerlendirme sonucu bedelsiz hisse senedi vermeleri nedeniyle aktifte meydana gelen artışların karşılığının kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır. Bu hesap sabit fiyat üzerinden hareket görür ve dönem sonları itibariyle evalüe edilir.

450 KÂR VE ZARAR

Yıl sonlarında gider ve gelir hesaplarının bakiyelerinin devredildiği gift nitelikli bir hesaptır.

452 GEÇMİŞ YILLAR KÂR VE ZARARI

Bilânço ve Kâr/Zarar Cetveli, yetkili organlar tarafından, henüz onaylanmamış bankaların geçmiş yıllar kâr ve zararı bu hesapta izlenir.

5 FAİZ GELİRLERİ

İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER

İskonto ve iştirah senetlerinden alınan faizler 500 ve 501 numaralı hesaplarda izlenir. Türk Parası iskonto ve iştirah senetlerinden alınan Türk Parası faizlerin cari dönem ile ilgili kısımlarının ve Yabancı Para iskonto ve iştirah senetlerinden alınan Yabancı Para faizlerin cari dönem ile ilgili kısımlarının işlemin yapıldığı tarihteki kurdan Türk Parası karşılıklarının kaydolunduğu hesaplardır.

KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER

Kısa vadeli kredilerden alınan faizler 510'dan 523'e, orta ve uzun vadeli kredilerden alınan faizler 530'dan 543'e kadar olan hesaplarda izlenir.

Bu hesaplar, açık/teminatlı ayırımı hariç kredilerdeki tasnife paralel olarak düzenlenmiştir.

ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER

Özel takipteki Türk Parası ve Yabancı Para kredilere tahakkuk ettirilen faizler 544 ve 545 no.lu hesaplara kaydolunur.

İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER

İdari takipteki Türk Parası ve Yabancı Para nakdi kredilere ve tazmin edilen gayrinakdi kredilere ve yükümlülüklerine tahakkuk ettirilen Türk Parası ve Yabancı Para faizler 546 ve 547 numaralı hesaplara kaydolunur. Yabancı Para faizler işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına çevrilir.

KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER

Kanuni takipteki Türk Parası ve Yabancı Para kredilerin Türk Parası ve Yabancı Para faizleri tahsil olunduğu muhasebe döneminde 548 ve 549 numaralı hesaplara kaydolunur.

550 KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONUNDAN ALINAN PRIMLER

Mevzuat gereği, TCMB nezdinde kurulan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan alınan primlerden yalnız banka hisselerinin kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

560 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARINDAN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

1211 Sayılı TCMB Kanununun 40 ıncı maddesine göre TCMB nezdinde tesis edilen Türk Parası mevduat munzam karşılıklarından alınan faizler bu hesaba kaydedilir.

561 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARINDA NALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 30 Sayılı Karara göre TCMB nezdinde tesis edilen Yabancı Para Mevduat munzam karşılıklarından alınan Yabancı Para faizlerin işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülen tutarları kaydedilir.

570 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

57000 ile 57003 numaralar arasındaki yardımcı hesaplara yurtiçi ve yurtdışı bankalardan alınan Türk Parası faizler kaydedilir.

571 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

57100 ile 57103 numaralar arasındaki yardımcı hesaplara yurtiçi ve yurtdışı bankalardan alınan Yabancı Para faizlerin işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülen tutarları kaydedilir.

572 PARA PIYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

TCMB aracılığıyla diğer bir bankaya verilen borç karşılığında alınan Türk Parası faizler ile vadeli döviz alım satım işlemlerinden

573 PARA PIYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

TCMB aracılığıyla diğer bir bankaya verilen borç karşılığında alınan Yabancı Para Faizler ile vadeli döviz alım satım işlemlerinden alınan Yabancı Para faizler, işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülerek bu hesabı kaydedilir.

580 MENKUL DEĞERLER CÜZDANINDAN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

58000 ile 58099 numaralar arasındaki yardımcı hesaplara menkul değerler cüzdanındaki Türk Parası kıymetlerden alınan, Türk Parası faizler kaydedilir.

581 MENKUL DEĞERLER CÜZDANINDAN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

58100 ile 58199 numaralar arasındaki yardımcı hesaplara menkul değerler cüzdanındaki Yabancı Para kıymetlerden alınan Yabancı Para faizlerin işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülen miktarları kaydedilir.

590 KANUNİ YEDEK AKÇELER KARŞILIĞI KIYMETLERDEN ALINAN FAİZLER

3182 sayılı Bankalar Kanunu madde 33 hükmüne göre TCMB nezdinde tesis edilen "Kanuni Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili Hesabı"ndan alınan faizler bu hesaba kaydedilir.

592 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

Bu hesaba, şubelerin karşılıklı işleyen hesapları üzerinden Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilip dekont edilen Türk Parası faizler kaydedilir. Bu faizler yıl sonlarında aynı miktardaki 650 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI hesabı ile Merkez Muhasebesince takas edilerek kâr ve zarar nihai tablosunda gösterilmez.

593 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

Bu hesaba, şubelerin karşılıklı işleyen hesapları üzerinden Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilip dekont edilen Yabancı Para faizlerin

işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülen miktarları kaydolunur. Bu faizler yıl sonlarında aynı miktardaki 651 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA hesabı ile Merkez Muhasebesince takas edilerek kâr ve zarar nihai tablosunda gösterilmez.

598 DİĞER ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI

Bu hesaba, yukarıda belirtilenler dışındaki işlemler sonucu elde edilen Türk Parası faiz gelirleri kaydedilir.

599 DİĞER ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

Bu hesaba, yukarıda belirtilenler dışındaki işlemler sonucu elde edilen Yabancı Para faiz gelirlerinin işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülen miktarları kaydedilir.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

6 FAİZ GİDERLERİ

Bankanın çalışmalarını sürdürmek amacıyla sağladığı yabancı kaynaklara ödenen faizler ile yasal yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle ödediği faizler bu gruptaki hesaplarda yer alır.

610 TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER

Tasarruf mevduatı, mevduat sertifikaları ile bunlar dışında kalan diğer mevduat hesaplarına ödenen Türk Parası faizler, bu hesaplar için açılmış bulunan yardımcı hesaplara borç kaydolunur.

611 YABANCI PARA MEVDUATA VERİLEN FAİZLER

Her türlü yabancı para mevduata verilen faizler, bu hesaba borç kaydolunur.

620 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİNE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

TCMB'ndan reeskont veya avans işlemiyle sağlanan krediler için, söz konusu Bankanın tahakkuk ettirdiği Türk Parası faizler, bu ana hesabın ilgili yardımcı hesaplarına borç verilerek ödenir.

621 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİNE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

TCMB'ndan reeskont veya avans işlemiyle sağlanan Yabancı Para cinsi dövizler üzerinden alınan kredilere ödenen Yabancı Para faizlerin, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden borç kaydolunduğu bir hesaptır.

622 YURTIÇİNDEN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

Bankanın, yurtiçindeki bankalar ile diğer kuruluşlardan Türk Parası üzerinden kullandığı kredilere ödediği Türk Parası faizler, bu ana hesabın yardımcı hesaplarına borç kaydolunur.

623 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

Bankanın yurtiçi bankalar ile yurtiçindeki diğer kuruluşlardan Yabancı Para cinsi dövizler üzerinden kullandığı kredilere verdiği Yabancı Para faizler, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden bu hesabın yardımcı hesaplarına borç kaydolunur.

624 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

Bankanın yurtdışındaki banka, kuruluş ve fonlardan Türk Parası üzerinden kullandığı kredilere ödediği Türk Parası faizler, bu ana hesabın yardımcı hesaplarına borç kaydolunur.

625 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

Bankanın yurtdışındaki banka, kuruluş ve fonlardan Yabancı Para cinsi dövizler üzerinden kullandığı kredilere verdiği Yabancı Para faizler, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden bu hesabın yardımcı hesaplarına borç yazılır.

626 PARA PİYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

TCMB aracılığıyla diğer bir bankadan alınan borç karşılığında verilen Türk Parası faizler ile vadeli döviz işlemlerine verilen Türk Parası faizler bu hesaba kaydedilir.

627. PARA PİYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

TCMB aracılığıyla diğer bir bankadan alınan borç karşılığında verilen Yabancı Para faizler ile vadeli döviz işlemlerine verilen Yabancı Para faizler, işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüştürülerek bu hesaba kaydedilir.

630 TAHVİLLERİMİZE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

Banka tarafından üçüncü kişilere Türk Parası üzerinden satılarak ihraç edilen tahvillere verilen Türk Parası faizler, bu ana hesabın borcuna yazılır.

631 TAHVİLLERİMİZE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

Banka tarafından üçüncü kişilere Yabancı Para üzerinden satılarak ihraç edilen tahvillere verilen Yabancı Para faizler, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı, Türk Parası üzerinden, bu ana hesabın borcuna yazılır.

640 FONLARA VERİLEN FAİZLER

Bankanın bütçeden ve diğer kamu kaynaklarından yasa veya idari kararlarla Türk Parası üzerinden sağlamış olduğu fonlara ödediği Türk Parası faizler, bu hesabın borcuna yazılarak kaydedilir.

650 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI

Alacaklı Şubeler Hesabına Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilen Türk Parası faizler bu ana hesaba kaydolunur. Bu faizler yıl sonlarında aynı tutardaki 592 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI hesabı ile takas edildiğinden kâr ve zarar nihai tablosunda gösterilmez.

651 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA

Alacaklı Şubeler Hesabına Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilen Yabancı Para faizler, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden bu ana hesaba kaydolunur. Bu faizler yıl sonlarında aynı tutardaki 593 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA hesabı ile takas edildiğinden kâr ve zarar nihai tablosunda gösterilmez.

698 VERİLEN DİĞER FAİZLER - TÜRK PARASI

TCMB'nin, Bankaca eksik tesis olunan dispoñibilite ve mevduat munzam karşılıklarına ve Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu kesintilerinin zamanında ve tüm olarak yatırılmaması nedeniyle tahakkuk ettirdiği cezai faizler ile hesaplara geçirilememiş bulunan diğer Türk Parası faiz tahakkukları, bu hesabın borcuna yazılır.

699 VERİLEN DİĞER FAİZLER - YABANCI PARA

Yabancı Para faizlerin dışı kalmış olanları, Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden bu hesabın borcuna yazılarak ödenir.

7 FAİZ DIŞI GELİRLER

ISKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN KOMİSYON

Bankanın iskonto ve iştiraya kabul ettiği Türk Parası ve Yabancı Para üzerinden düzenlenmiş senetlerden aldığı komisyonlar 700 ve 701 numaralı defterikebir hesaplarında izlenir. Yabancı Para cinsinden düzenlenmiş senetlerden alınan komisyonlar, işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına dönüŐtürölerek kayıtlara geçilir.

KREDİLERDEN ALINAN KOMİSYONLAR VE ÜCRETLER

Kredilerden alınan Türk Parası ve Yabancı Para komisyon ve ücretler 710'dan 743'e kadar olan hesaplarda izlenir. Yabancı Para komisyon ve ücretler işlem tarihindeki kurdan Türk Parasına çevrilerek kayıtlara geçirilir.

Bu hesaplar açık/teminatlı ayırımı hariç kredilerdeki defteri kebir hesaplarına paralel olarak düzenlenmiştir.

ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR

Özel takipteki Türk Parası ve Yabancı Para Kredilerden alınan ücret ve komisyonlar 752 ve 753 no.lu hesaplarakaydolunur.

İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR

İdari takipteki kredilerden alınan Türk Parası ve Yabancı Para ücret ve komisyonlar tahsil olunduğu takdirde 744 ve 745 numaralı hesaplara kaydedilir.

KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR

Kanuni takipteki kredilerden alınan Türk Parası ve Yabancı Para ücret ve komisyonlar tahsil olunduğu takdirde 746 ve 747 numaralı hesaplara kaydedilir.

748 NAKDİ OLMAYAN KREDİLERDE NALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI

Bankanın, üçüncü kişi ve kuruluşlara hitaben müşterileri lehine verdiği teminat mektubu, garantiler, kabul kredisi, aval ve ciroları ile benzeri nakdi olmayan krediler için ilgili müşterilerden tahsil ettiği Türk Parası ücret ve komisyonların kaydına özgü bir hesaptır. İthal Garantisi komisyonları ile prefinansman kredisi komisyonları 74802 numaralı Garanti Komisyonları yardımcı hesabında izlenir.

749 NAKİT OLMAYAN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA

Bankanın, üçüncü kişi ve kuruluşlara hitaben müşterileri lehine verdiği Yabancı Para cinsi dövizler üzerinden düzenlenmiş teminat mektubu, garantiler, kabul kredisi, aval ve ciroları ile benzeri nakdi olmayan krediler için ilgili müşterilerden tahsil ettiği Yabancı Para ücret ve komisyonların Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden kaydedildiği bir hesaptır. İthal Garantisi ve prefinansman kredisi komisyonları 74902 numaralı Garanti Komisyonları yardımcı hesabında izlenir.

750 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - TÜRK PARASI

Gerek menkul değerler cüzdanında gerekse iştirakler portföyünde yer alan Türk Parası tahvil ve hisse senedi gibi menkul kıymetlerin maliyet bedellerini aşan bir tutar üzerinden satışı halinde oluşan kârın, tahvil ve hisse senetlerinin alım-satımı ile ilgili komisyon bedellerinin ve özel finans kurumları kâr ve zarara katılım hesabı kârları ile menkul kıymetler yatırım fonu gelirlerinin kaydedildiği bir hesaptır.

751 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir.

760 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - TÜRK PARASI

Herhangi bir kredi işlemine bağlı olmayıp, başlı başına bankanın yaptığı hizmetler karşılığında alınan Türk Parası ücret ve komisyonların kaydına özgü bir hesaptır.

761 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - YABANCI PARA

Herhangi bir kredi işlemine bağlı olmayıp, başlı başına bankanın yaptığı hizmetler karşılığında alınan Yabancı Para üzerinden ücret ve komisyonların Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden kaydedildiği bir hesaptır.

771 KAMBIYO KÂRLARI

Kambiyo hesapları kapsamında efektif ve döviz alım-satımı ve evalüasyondan ve arbitraj işleminden elde edilen kârlar ile dövizli havalelerden alınan komisyonlar gibi çeşitli kambiyo kârlarının kaydedildiği bir hesaptır. Yardımcı hesapları aşağıda gösterilmiştir :

77100 ARBİTRAJ KÂRLARI

Bankanın mevcut dövizlerinden bir bölümünün ihtiyaç duyulan başka cins dövizde dönüştürülmesi sırasında bankanın kurlarına nazaran iki borsa fiyatı arasında meydana gelen lehte farkların Türk Parası karşılıkları bu hesapta izlenir.

77101 EFEKTİF VE DÖVİZ ALIM/SATIM VE EVALÜASYON KÂRLARI

Efektif ve döviz alış kurları ile satış kurları arasında banka lehine oluşan farkın ve evalüasyon kârının izlendiği bir hesaptır.

77130 VADELİ DÖVİZ ALIM KÂRLARI

Bankanın yaptığı vadeli döviz alım işlemi sonucunda belirlenen vadeli alış kurunun, vade tarihindeki spot alış kurundan düşük olması durumunda banka lehine oluşan fark bu hesaba kaydedilir.

77140 VADELİ DÖVİZ SATIM KÂRLARI

Bankanın yaptığı vadeli döviz satım işlemi sonucunda, anlaşmada belirlenen vadeli satış kurunun, vade tarihindeki spot satış kurundan yüksek olması durumunda banka lehine oluşan fark bu hesaba kaydedilir.

77199 DİĞER

Yukarıdaki yardımcı hesaplar içinde yer almayan diğer kam-
biyo kârları bu hesapta izlenir.

**780 İŞTİRAKLERİMİZDEN VE KURULUŞLARIMIZDAN
ALINAN KÂR PAYLARI - TÜRK PARASI**

Bankanın Türk Parası iştiraklerinin ve kuruluşlarının faali-
yetleri sonucunda elde ettikleri kârdan sermaye payı olarak dağı-
tılan Türk Parası temettülerin banka payına düşen miktarının kay-
dedildiği bir hesaptır.

**781 İŞTİRAKLERİMİZDEN VE KURULUŞLARIMIZDAN
ALINAN KÂR PAYLARI - YABANCI PARA**

Bankanın Yabancı Para iştiraklerinin ve kuruluşlarının faali-
yetleri sonucunda elde ettikleri kârdan sermaye payı olarak dağı-
tılan Yabancı Para temettülerin banka payına düşen miktarının Ya-
abancı Para cinsi dövizler karşılığı Türk Parası üzerinden kaydedil-
diği bir hesaptır.

**790 DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ - TÜRK
PARASI**

Yukarıda sayılanlar dışında kalan diğer faiz dışı faaliyet ge-
lirlerinin kaydedildiği bir hesaptır. Aşağıda yer alan yardımcı ve ait
hesaplarda izlenir.

79000 DEPO GİDERLERİ KARŞILIĞI

Emtia karşılığında açılan krediler dolayısıyla bankaya rehin
olarak bırakılan emtia için bankaca yapılan her türlü harcamayı
karşılama üzere tahsil edilen paraların kaydına özgü bir hesaptır.

79001 HABERLEŞME GİDERLERİ KARŞILIĞI

Müşteriler nam ve hesabına yapılan işlemler nedeniyle yapılan
haberleşme harcamaları karşılığı olarak tahsil edilen bedellerin kay-
dedildiği bir hesaptır.

79002 DAMGA VERGİSİ KARŞILIĞI

Müşteriler nam ve hesabına yapılan işlemler nedeniyle dam-
ga vergisi karşılığı olarak müşterilerden tahsil edilen bedellerin iz-
lendiği bir hesaptır.

79003 PUL BEYİYELERİ

Banka şubelerinin, bayilik ruhsatına sahip bulunmaları nedeniyle, Maliye ve Gümrük Bakanlığından tahsil etikleri pul beyiyeleri bu hesaba kaydedilir.

79004 MENKULLER SATIŞINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

V.U.K.'nun 328 inci maddesi hükümleri gözönünde bulundurulurarak kullanılmasına gerek kalmayan ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu madde 49/2'deki durumu da kapsayacak biçimde, elden çıkarılması gereken menkullerin satış bedeli ile deftere kayıtlı değeri arasındaki lehte farkın kaydedildiği bir hesaptır.

79005 GAYRİMENKULLER SATIŞINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

V.U.K.'nun 328 inci maddesi hükümleri gözönünde tutularak kullanılmasına gerek kalmayan ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu madde 50/5'deki durumu da kapsayacak biçimde, elden çıkarılması gereken gayrimenkullerin defter değerini aşan bir bedelle satılmasından elde edilen kârlar bu hesaba kaydedilir.

79006 GAYRİMENKULLERİMİZ GELİRLERİ

Bankanın aktifinde kayıtlı bulunan gayrimenkullerin kiraya verilmesi sonucunda elde edilen gelirlerin kaydına özgü bir hesaptır.

79007 GEÇMİŞ YILLAR GİDERLERİNE AIT TAHSİLAT

Geçmiş yıllarda herhangi bir nedenle gider yazılan ve cari yılda tahsil edilen Türk Paralarının kaydına özgü bir hesaptır. Geçmiş yıllarda gelir yazılan ve cari yılda geri ödenmesi gereken paralar da 882 07 numaralı hesapta izlenir.

79008 TİCARİ İŞLETMECİLİK GELİRLERİ

T.C. Turizm Bankası işletmelerinin gelirlerinin kaydına özgü bir hesaptır. Bu işletmelerin giderleri ise 88208 numaralı hesapta izlenir.

79099 DİĞER GELİRLER

Yukarıda izah edilenler dışında kalan değer faiz dışı faaliyet gelirlerinin izlendiği bir hesaptır.

791 DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ - YABANCI PARA

Yabancı Para diğer faiz dışı faaliyet gelirlerinin Yabancı Para cinsi d6vizler karşılığı T6rk Parası 6zerinden kaydedildiği bir hesaptır.

792 OLADAN6ST6 GELİRLER - T6RK PARASI

Bankanın normal bankacılık faaliyetlerinin dışında tekrar olma olasılığı d6Ő6k olan işlemlerden ve/veya olaylardan elde ettiği, cari yıl kârını veya zararını 6nemli 6l66lerde etkileyen, T6rk Parası gelirlerin kaydolunduğu bir hesaptır. Dikkat edilmesi gereken husus, hesabın muhasebe hataları ve ge6miŐ yıllara ait gelir hesaplarının değiştirilmesi sonucu doğacak işlemler i6in kullanılamayacağıdır.

Oladan6st6 gelirler bankanın bir kredi borcunun Şartlarının yeniden d6zenlenmesinden veya o kredinin başkaları tarafından 6stlenilmesinden, ilgili Şirketlerden elde ettiği sabit kıymetlerin satışından, iştiraklerinin satışından, arazi ve arsa gibi sabit kıymetlerin istimlakından ve benzeri işlemlerden veya olaylardan doğabilirler.

793 OLADAN6ST6 GELİRLER - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap i6in yapılan a6ıklama, T6rk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap i6in de ge6erlidir.

UNİVERSİTESİ

8 FAİZ DIŞI GİDERLER

Banka faaliyetlerinin yürütülmesi için bilanço dönemi içinde yapılan Personel Giderleri, Provizyonlar, yatırılan Vergi Harçlar ile çeşitli Türk Parası işlemlerden dolayı verilen ücret ve komisyonlar, ayrılan Amortismanlar, Kambiyo İşlemleri ile ilgili zararlar, sermaye piyasası zararları ve diğer işletme giderleri "FAİZ DIŞI GİDERLER" bölümünün aşağıda gösterilen defteri kebir hesaplarında izlenir.

810 PERSONEL GİDERLERİ

Bankada çalışan bütün personele ödenen aylık ve ücretler, ödenek ve tazminatlar ve yapılan sosyal yardımlar yolluk ve sigorta primlerinin kaydına özgü bir hesaptır.

820 PROVİZYONLAR - TÜRK PARASI

82000 NAKDİ VE GAYRİNAKDİ KREDİLER PROVİZYONU

Türk Parası nakdi ve tazmin edilmiş gayrinakdi krediler üzerinden muhtemel riskleri karşılayabilmek amacıyla ayrılan karşılıklar. 130-KREDİLER ÖZEL KARŞILIĞI T.P. hesabına alacak; 820 000, 820 001, 820 002 hesaplara borç yazılmak suretiyle muhasebeleştirilir.

82001 KIDEM TAZMİNATI PROVİZYONU - DÖNEM SONUNDA HESAP EDİLEN

Bankanın kıdem tazminatı yükümlülüğünü dönem sonu itibarıyla hesaplaması sonucu bir önceki dönem sonu kıdem tazminatı yükümlülüğü miktarına göre doğacak olan artış 35001 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI - TÜRK PARASI hesabına alacak bu hesaba borç verilerek gider yazılır.

82002 VERGİ PROVİZYONU

Bankanın yurtiçi faaliyetleri sonucu elde edilen vergiye tabi olan kârı üzerinden ödeyeceği kurumlar vergisi ve gelir vergisinin

tahakkuku yapılarak 380300 KURUMLAR VERGİSİ KARŞILIĞI ve 380301 GELİR VERGİSİ KARŞILIĞI bilanço hesaplarına alacak ve bu hesaba borç verilerek muhasebeleştirilir.

82003 DİĞER PROVİZYONLAR

820030 MENKUL DEĞERLER PROVİZYONU

Türk Parası menkul değerlerin maliyet bedellerinin piyasa değerlerinin altına düşmesi sonucu doğan değer düşüklükleri için ayrılan karşılık miktarı 032 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek zarar yazılır.

820031 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA PROVİZYONU

İştirakler ve Kuruluşlardan elde edilen Türk Parası hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının maliyet bedellerinde süreklilik arz eden bir değer düşüklüğü meydana gelmesi halinde 242 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek bu değer düşüklüğü miktarı zarar yazılır.

820032 BANKA SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI PROVİZYONU

Bankanın, elemanlarına emeklilik yıllarında da ödeme yapabilmek için oluşturdukları sosyal yardım sandığı mali tablolarında ortaya çıkan Türk Parası varlık açıkları için ayrılan karşılık 35002 BANKA SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek zarar yazılır.

820033 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR PROVİZYONU

Tahsili şüpheli olan Türk Parası ücret, komisyon ve diğer alacaklara, bankaca ayrılan karşılıklar 276 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI - TÜRK PARASI hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek zarar yazılır.

820039 DİĞER

Yukarıda belirtilenler dışında kalan diğer karşılıklarla ilgili provizyonlar bu hesaba kaydedilir.

821 PROVİZYONLAR - YABANCI PARA**82100 NAKDİ VE GAYRİNAKDİ KREDİLER PROVİZYONU**

Yabancı Para nakdi ve tazmin edilmiş gayri nakdi krediler üzerinden muhtemel riskleri karşılayabilmek için ayrılan yabancı para karşılıklar 181 - KREDİLER ÖZEL KARŞILIĞI Y.P. hesabına alacak 821000, 821001, 821002 hesaplara borç yazılarak muhasebeleştirilir.

82103 DİĞER PROVİZYONLAR**821030 MENKUL DEĞERLER PROVİZYONU**

Yabancı Para menkul değerlerin maliyet bedellerinin piyasa değerlerinin altına düşmesi sonucu doğan değer düşüklükleri için ayrılan karşılık miktarı 033 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - YABANCI PARA hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek zarar yazılır.

821031 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA PROVİZYONU

İştirakler ve kuruluşlardan elde edilen Yabancı Para hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının maliyet bedellerinde süreklilik arz eden bir değer düşüklüğü meydana gelmesi halinde 243 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - YABANCI PARA hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek bu değer düşüklüğü miktarı zarar yazılır.

821033 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR PROVİZYONU

Tahsili şüpheli olan Yabancı Para ücret, komisyon ve diğer alacaklara, bankaca ayrılan karşılıklar 277 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI - YABANCI PARA hesabına alacak ve bu hesaba borç verilerek zarar yazılır.

821039 DİĞER

Yukarıda yer alanlar dışında kalan diğer karşılıklarla ilgili provizyonlar bu hesaba kaydedilir.

830 VERGİ VE HARÇLAR - TÜRK PARASI

Bankanın menkul ve gayrimenkulleri için ödemekle yükümlü olduğu her türlü vergiler ile faaliyetleri nedeniyle ödeyeceği çeşitli Türk Parası vergi ve harçların kaydedildiği bir hesaptır.

831 VERGİ VE HARÇLAR - YABANCI PARA

Bankanın yurtdışındaki ülkelere ödedikleri Yabancı Para vergi ve harçların karşılıklarının Türk Parası üzerinden kaydedildiği bir hesaptır.

840 TÜRK PARASI İŞLEMLERDEN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCRETLER

Bankanın diğer ortaklık ve kuruluşlardan sağladığı Türk Parası yabancı kaynaklar ile diğer işlemler nedeniyle ödediği komisyon ve ücretlerin izlendiği bir hesaptır.

841 YABANCI PARA İŞLEMLERDEN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCRETLER

Bankanın diğer ortaklık ve kuruluşlardan sağladığı Yabancı Para cinsi dövizler karşılığı kaynaklar ile Yabancı Para üzerinden yapılan işlemler nedeniyle Yabancı Para olarak ödediği komisyon ve ücretlerin Türk Parası karşılıklarının izlendiği aktif nitelikli bir hesaptır.

850 AMORTİSMAN GİDERİ

Banka malı menkul ve gayrimenkuller ile ilk tesis ve taazzuv giderlerinin ve özel maliyet bedellerinin Vergi Usul Kanununda belirtilen oranlar dahilinde amorti edilmelerini teminen ilgili blanço yılı için yıl sonlarında ayrılan amortismanlar bu hesapta izlenir.

861 KAMBIYO ZARARLARI

Arbitraj işlemleri, efektif ve döviz alım/satımı ve evalliasyondan kaynaklanan zararlar bu hesapta izlenir.

Yardımcı hesapları aşağıda gösterilmiştir :

86100 ARBİTRAJ ZARARLARI

Mevcut dövizlerimizden bir kısmının ihtiyaç duyulan başka cins dövize dönüştürülmesi sırasında bankamız kurlarına nazaran

iki borsa fiyatı arasında meydana gelen aleyhte farkların Türk Parası karşılıkları bu hesapta izlenir.

86101 EFEKTİF VE DÖVİZ ALIM/SATIM VE EVALÜASYON ZARARLARI

Efektif ve döviz alış kurları ile satış kurları arasında banka aleyhine oluşan farkın ve evalüasyon zararının izlendiği bir hesaptır.

86130 VADELİ DÖVİZ ALIM ZARARLARI

Bankanın yaptığı vadeli döviz alım işlemi sonucunda anlaşmada belirlenen vadeli alış kurunun, vade tarihindeki spot alış kurundan yüksek olması durumunda banka aleyhine oluşan fark bu hesaba kaydedilir.

86140 VADELİ DÖVİZ SATIŞ ZARARLARI

Bankanın yaptığı vadeli döviz satım işlemi sonucunda anlaşmada belirlenen vadeli satış kurunun, vade tarihindeki spot satış kurundan düşük olması durumunda banka aleyhine oluşan fark bu hesaba kaydedilir.

86199 DİĞER

Yukarıdaki yardımcı hesaplara alınamayan diğer kambiyo zararlarının takibi de bu hesapta yapılır.

870 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - TÜRK PARASI

Gerek menkul değerler cüzdanında gerekse iştirakler portföyünde yer alan menkul kıymetlerin maliyet bedellerinin altında bir fiyat üzerinden satışı halinde oluşan zararların ve özel finans kurumları kâr ve zarar katılım hesabı zararlarının kaydedildiği bir hesaptır.

871 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - YABANCI PARA

Gerek menkul değerler cüzdanında gerekse iştirakler portföyünde yer alan Yabancı Para cinsi üzerinden kayıtlı menkul kıymetlerin, maliyet bedellerinin altında bir fiyat üzerinden satışı ha-

linde oluşan zararların ve özel finans kurumları kâr ve zarara katılım hesabı zararlarının Türk Parası karşılıklarının kaydedildiği bir hesaptır.

880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ

Bankanın faaliyetlerini yürütebilmesi için Bilanço dönemi içinde yaptığı diğer işletme giderleri bu hesaba kaydedilir.

882 DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR

Bankanın faaliyetlerini yürütebilmesi için Bilanço dönemi içinde yaptığı ve işletme giderleri haricindeki diğer gider ve zararlar bu hesaba kaydedilir.

890 OLAĞANÜSTÜ GİDERLER - TÜRK PARASI

Bankanın normal bankacılık faaliyetlerinin dışında tekrar olma olasılığı düşük olan işlemlerden ve/veya olaylardan elde ettiği, cari yıl kârını veya zararını önemli ölçülerde etkileyen, Türk Parası giderlerin kaydolunduğu bir hesaptır. Dikkat edilmesi gereken husus bu hesabın muhasebe hataları ve geçmiş yıllara ait gider hesaplarının değiştirilmesi sonucu doğacak işlemler için kullanılmayacağıdır.

Olağanüstü giderler bankanın bir kredi borcunun şartlarının yeniden düzenlenmesinden; ilgili şirketlerden elde ettiği sabit kıymetlerin satışından; iştiraklerinin satışından; arazi ve arsa gibi sabit kıymetlerin istimlakından; sel, yangın ve benzeri doğal afetlerden; aleyhte açılan davalardan ve benzeri işlemlerden veya olaylardan doğabilirler.

891 OLAĞANÜSTÜ GİDERLER - YABANCI PARA

Yukarıdaki hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Bu hesaba 890 hesapta bahsedilen işlemlerden veya olaylardan doğan Yabancı Para giderler işlem veya olay tarihindeki kurdan Türk Parasına çevrilerek kaydolunur.

9 NAZIM HESAPLAR

910 TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR

912 TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR

Herhangi bir kişi ya da kuruluşa hitaben, belirli bir işin saptanan koşullara uygun olarak belli bir süre içinde yapılacağını, aksi takdirde işi yapmakla yükümlü olan tarafın işi veren tarafa ödemesi gereken Türk Parası tutarının banka tarafından ödeneceğine dair verilen teminat mektuplarının kaydedildiği bir hesaptır.

Bu hesapta "Geçici", "Kesin", "Avans" ve "İstihkaklardan işverence yapılan kesintilerin müteahhite ödenmesi için düzenlenen" teminat mektupları "Limit İçi" ve "Limit Dışı" olarak izlenirler. 1615 sayılı Gümrük Kanununa göre verilecek olan teminat mektupları ise "Gümrük" teminat mektupları hesabında gösterilir.

Bu hesap 910 TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR hesabıyla karşılıklı çalışır. 910 numaralı hesapta teminat mektupları teminat türlerine göre yardımcı hesaplarda, bankanın kefil olduğu kişi ya da kuruluşların niteliğine göre de (İştiraklerimiz ve Diğer Müşteriler) alt hesaplarda izlenir.

911 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR

913 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR

Herhangi bir kişi ya da kuruluşa hitaben, belirli bir işin saptanan koşullara uygun olarak belli bir süre içinde yapılacağını, aksi takdirde işi yapmakla yükümlü olan tarafın işi veren tarafa ödemesi gereken Yabancı Para cinsi döviz tutarının banka tarafından ödeneceğine dair verilen teminat mektuplarının kaydedildiği bir hesaptır. Yabancı Para teminat mektupları işlem tarihindeki kurdan

bu hesaba kaydolunur. Dönem sonları itibariyle evaluasyon işleminden geçirilerek, ortaya çıkan kur farkları 911 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR hesabına borç veya alacak verilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

Bu hesapta teminat mektupları "Geçici", "Kesin", "Avans", "Gümrük" ve "İstihkaklardan işverence yapılan kesintilerin müteahhite ödenmesi için düzenlenen" olarak izlenirler.

Bu hesap 911 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR hesabıyla karşılıklı çalışır. 911 numaralı hesapta teminat mektupları teminat türlerine göre yardımcı hesaplarda, bankanın kefil olduğu kişi ya da kuruluşların niteliğine göre de (İştiraklerimiz ve Diğer Müşteriler) alt hesaplarda izlenir.

920 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

922 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Yabancı ihracatçıların keşide ettikleri Türk Parası poliçelerin banka tarafından kabulü veya aval sıfatı ile imzalanması, veya yurtdışındaki muhabirlere banka adına verecekleri kabul kredileri için tevdi edilecek garantiler bu hesaba kaydedilir.

İthalatın yapılması ve mal bedellerinin vadesinde transferi halinde ters bir kayıtla ilgili hesaplardaki bakiyeler tasfiye edilir.

Kabul kredili ithalatta, bir akreditif işlemi söz konusu ise bu tür işlemler 92300 KABUL KREDİLİ İTHALAT AKREDİTİFLERİ yardımcı hesabında, eğer sadece poliçelere aval verme işlemi söz konusu ise ithalatın cinsine göre (Mal veya vesaik mukabili ithalat) 92302 MAL MUKABİLİ İTHALAT ve 92304 VESAİK MUKABİLİ İTHALAT yardımcı hesaplarında izlenir.

Bu hesap 920 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI hesabıyla karşılıklı çalışır. Bu hesapta kabul kredileri, yardımcı hesaplar düzeyinde teminat cinslerine göre, alt hesaplar düzeyinde ise verilen kişilerin niteliğine göre (İştiraklerimiz ve Diğer Müşteriler) izlenir.

921 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA

923 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - YABANCI PARA

922 numaralı hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerli-

dir. Bu hesaba kayıt sabit fiyat üzerinden yapılır. Dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur ve doğan kur farkları 921 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabına borç veya alacak verilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap 921 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabıyla karşılıklı çalışır.

930 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

932 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR T.P.

Banka tarafından açtırılan kabul kredili İthalat Akreditifleri, Vesaik İbrahiminde Ödenecek İthalat Akreditifleri, Vadeli İthalat Akreditifleri, Teyitli İhracat Akreditifleri ile Garanti Akreditifleri (Stand-by L/C) bu hesabın ilgili yardımcı hesaplarında izlenir.

Bu hesap 930 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - T.P. hesabı ile karşılıklı çalışır.

931 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA

933 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR - YABANCI PARA

932 numaralı hesap için yapılan açıklama, Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla, bu hesap için de geçerlidir. Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap, dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur ve ilgili kur farkları 931 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabına borç veya alacak verilir.

Bu hesap 931 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabıyla karşılıklı çalışır.

940 CİRANTALARIMIZ - TÜRK PARASI

942 CİROLARIMIZ - TÜRK PARASI

TCMB'na reeskonta veya teminata verilen Türk Parası kıymetlerle, bankanın diğer bankalara ciro ettiği veya ciranta sıfatıyla

imza ettiği Türk Parası kıymetlerin izlendiği bir hesaptır. Bu hesap 940 CİRANTALARIMIZ - TÜRK PARASI hesabıyla karşılıklı çalışır.

941 CİRANTALARIMIZ - YABANCI PARA

943 CİROLARIMIZ - YABANCI PARA

TCMB'na reeskonta veya teminata verilen Yabancı Para kıymetlerle, bankanın diğer bankalara ciro ettiği veya ciranta sıfatıyla imza ettiği Yabancı Para kıymetlerin izlendiği bir hesaptır. Bu kıymetler, sabit kurla işlem görür ve dönem sonlarında evaluasyona tabi tutularak, doğan kur farkları 941 CİRANTALARIMIZ - YABANCI PARA hesabına borç veya alacak verilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap 941 CİRANTALARIMIZ - YABANCI PARA hesabıyla karşılıklı çalışır.

950 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - T.P.

952 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - T.P.

Bankanın kefaleti ile "Anonim Şirket" halindeki müşterilerin ihraç ettikleri Türk Parası Hisse Senedi ve Tahvillerin kaydına özgüdür.

Bu hesap Hisse Senedi ve Tahvil ihraç eden şirketle yapılan sözleşmeye ve geri ödeme planına göre tasfiye olunur.

Bu hesap 950 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - T.P. hesabı ile karşılıklı çalışır.

951 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - Y.P.

953 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - Y.P.

Bankanın kefaleti ile "Anonim Şirket" halindeki müşterilerin ihraç ettikleri Yabancı Parası Hisse Senedi ve Tahvillerin kaydına

T. C.

Marmara Üniversitesi

İngilizce İşleme ve Baskı 3510

Kütüphanesi

özgüdür. Bu hesap Hisse Senedi ve Tahvil İhraç eden şirketle yapılan sözleşmeye ve geri ödeme planına göre tasfiye olunur. Bu hesaba kayıtlar sabit fiyat üzerinden yapılır. Dönem sonları itibariyle evalüasyona tabi tutulur ve doğan kur farkları 951 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - Y.P. hesabına borç veya alacak verilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap 951 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - Y.P. hesabı ile karşılıklı çalışır.

**960 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN
ALACAKLAR - TÜRK PARASI**

**962 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR -
TÜRK PARASI**

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 40' ıncı maddesi gereğince, Bankaların TCMB'na yatırmakla yükümlü oldukları Türk Parası Mevduat Munzam Karşılıklarından henüz yatırılmamış olanlar 96200 Takside Bağlanmış Mevduat Munzam Karşılıklarından yardımcı hesabında;

Bankanın aktifindeki bir değerın üçüncü kişilere satışında, bu kişilerin bu muameleden doğabilecek risklerinin Banka tarafından karşılanmasına olanak sağlayan işlemler 96201 Riski Bankaya Rücu Edilebilen Bankamız Aktif Değerleri İle İlgili Satış İşlemlerinden yardımcı hesabında;

Bunlar dışında kalan ancak Bankanın bir garanti veya kefalet akdine taraf olduğu işlemler 96299 Diğer yardımcı hesabının 962990 Garantilerimiz veya 962991 Kefaletlerimiz alt hesaplarında, izlenir.

**961 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN
ALACAKLAR - YABANCI PARA**

**963 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR -
YABANCI PARA**

962 numaralı hesap için yapılan açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir.

Sabit fiyat üzerinden hareket gören bu hesap, dönem sonları itibarıyla evalüe edilir.

964 DÖVİZ VE FAİZ HADDİ İLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

966 DÖVİZ VE FAİZ HADDİ İLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Bankanın döviz ve faiz haddi ile ilgili işlemleri aşağıdaki yardımcı hesaplarda izlenir.

96600 VADELİ DÖVİZ ALIM SATIM İŞLEMLERİ

Bankanın vadeli olarak aldığı veya sattığı dövizlerin, Bankaca belirlenen vadeli kur üzerinden Türk Parası karşılıklarının izlendiği bir hesaptır.

96610 PARA VE FAİZ SWAPLARI

İlerideki bir günde ters işlemle satılan paranın geri alınması gartıyla; bir paranın başka bir para ile aynı gün içinde değişimi işlemleri 966100 Para Swapları alt hesabında,

Aynı miktarda ve aynı vadedeki, ayrıca aynı geri ödeme miktarına sahip borcun faiz ödemelerinin veya bazen de geri ödeme taksitlerinin karşılıklı olarak değiştirilmesi işlemi olan faiz swapları 966101 Faiz Swapları alt hesabında izlenir.

96620 FUTURES PARA İŞLEMLERİ

Standart miktardaki Yabancı Paranın gelecekteki bir tarihte teslimi ile ilgili sözleşmelerden kaynaklanan işlemler bu hesapta izlenir. Sözleşmenin alındığı ya da satıldığı gündeki Döviz kuru esas alınır. Futures sözleşmelerde miktar, sözleşme şartları ve teslim tarihi standart hale getirilmiştir. Kâr veya zarar kurlardaki dalgalanmalar ile okuşur.

96630 FUTURES FAİZ ALIM-SATIM İŞLEMLERİ

Futures Para İşlemleri ile benzer niteliklere sahip olan ancak futures sözleşmelerinde teslimleri belirtilen menkul değerlerin (Ha-

zine Bonoları, Devlet Tahvilleri veya Banka Mevduat Sertifikaları) standartlaşmış miktarlarının faizi bu hesapta izlenir.

Kâr veya zarar faiz hadlerindeki değişimler ile ortaya çıkar.

96699 DİĞER

Yukarıda açıklanan işlemler dışında kalan para opsiyonları, faiz opsiyonları, vadeli faiz işlemleri, limitli faiz işlemleri, futures hisse senedi indeksleri ve hisse senedi indeksi opsiyonları gibi faizli ve dövizli değişik işlemler bu hesapta izlenir.

965 DÖVİZ VE FAİZ HADDİ İLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA

967 DÖVİZ VE FAİZ HADDİ İLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN BORÇLAR - YABANCI PARA

Yukarıdaki işlemlerin Yabancı Para cinsinden tutarları bu hesapların ilgili alt ve yardımcı hesaplarında izlenir. Sabit fiyattan hareket görür. Ay sonları itibariyle evaluasyona tabi tutulur.

970 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

972 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Bankanın teminat mektubu vermeden garanti ettiği Türk Parası prefinansman kredilerinin kaydına özgü bir hesaptır.

Bu hesap 970 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI hesabıyla karşılıklı çalışır.

971 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİN DEN ALACAKLAR - YABANCI PARA

973 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİN DEN BORÇLAR - YABANCI PARA

Bankanın teminat mektubu vermeden garanti ettiği Yabancı Para prefinansman kredilerinin kaydına özgü bir hesaptır. Sabit fi-

yat üzerinden hareket görür, dönem sonları itibariyle evaluasyona tabi tutulur ve ortaya çıkan kur farkları 971 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabına alacak veya borç verilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap 971 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA hesabıyla karşılıklı çalışır.

978 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

979 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA

980 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Taahhutlerden borçlar bölümü "Cayılamaz Taahhütler" ve "Cayılabilir Taahhütler" olmak üzere iki alt bölüme ayrılmıştır. Taahhütlerin ilgili yardımcı hesapları aşağıda açıklanmıştır.

98000 REPO İŞLEMLERİ

Bir bankanın kararlaştırılan şartlarla ve tesbit edilen bir tarihte geri alma koşuluyla aktif bir varlığını satma işlemleri ile yine kararlaştırılan şartlarla ve tesbit edilen bir tarihte satma koşuluyla müşteriye ait bir varlığı satın alma işlemleri bu hesapta izlenir.

98001 VADELİ AKTİF DEĞERLER ALIM TAAHHÜTLERİMİZ

Bir banka tarafından gelecek için belirlenmiş bir tarihte kredi, menkul değer veya diğer bir varlığın önceden kararlaştırılmış şartlarda yapımı şşatın alım sözleşmeleri bu hesaba kaydolunur.

98002 VADELİ MEVDUAT ALIM-SATIM TAAHHÜTLERİMİZ

İki taraf arasında yapılan anlaşmayla bir tarafın diğer tarafa önceden belirlenmiş bir tarihte ve faiz haddi ile mevduat yapmasını sağlayan bir düzenlemenin kaydolunduğu hesaptır.

98003 İŞTİRAK VE KURULUŞLARIMIZ SERMAYESİNE İŞTİRAK TAAHHÜTLERİMİZ

Bankanın iştiraklerine ve kuruluşlarına olan Türk Parası sermaye taahhütlerinin henüz ödenmemiş kısımları bu hesapta izlenir.

98004 KULLANDIRMA GARANTİLİ KREDİ TAHSİS TAAHHÜTLERİMİZ

Bankaca borçluya karşı ödeme yapılmasını sağlayan cayılamaz kesin bir kredi tahsis taahhüdünü içeren ve Bankanın müşterisine tahsis ettiği, fakat müşteri tarafından henüz kullanılmayan kredi kısmını gösteren bir hesaptır. Genel kredi sözleşmesi uygulaması dışında müşteri ile Banka arasında özel bir kredi sözleşmesi anlaşması yapılması ve bankanın her an krediyi kullanıma hazır tutması ve bu krediden cayılmasının sözkonusu olmadığı şeklindeki kredi taahhütleri bu hesapta izlenir.

98005 SENET İHRACINA ARACILIK TAAHHÜTLERİMİZ

Firmaların ticari senet ve finansman bonoları gibi ihraç ettikleri senetlerine Bankaların aracılık taahhütleri bu hesapta izlenir.

Bu hesapta yer alacak senetler ve finansal araçlar 952 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK KEFALET İŞLEMLERİ hesabında yer alması gereken hisse senetleri ve tahviller dışındaki finansal araçlardır.

98006 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIĞI ÖDEME TAAHHÜTLERİMİZ

Bankaların yatırımları gerektiği halde yatırılmayan fakat TCMB'nin takside bağladığı mevduat munzam karşılığı ödeme taahhütlerinin izlendiği bir hesaptır.

98049 DİĞER

Yukarıda belirtilenler dışında kalan Bankaların diğer cayılamaz taahhütleri bu hesapta izlenir.

98050 CAYILABİLİR KREDİ TAHSİSİ TAAHHÜTLERİMİZ

Kredi sözleşmesine başlangıçta veya sonradan konulan özel bir şarta bağlanmış olan ve bu şartın yerine getirilmemesi halinde cayılabilir hale gelen kredi tahsis taahhütleri bu hesaba kaydedilir.

98099 DİĞER CAYILABİLİR TAAHHÜTLERİMİZ

Yukarıda belirtilenler dışında Bankaların diğer cayılabilir taahhütleri bu hesapta takip edilir.

981 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - YABANCI PARA

978 ve 980 numaralı hesaplar için yapılan açıklamalar Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesaplar için de geçerlidir.

982 ŞUBELERİMİZE TAHSİS OLUNAN SERMAYE - TÜRK PARASI

Bankaların yurtiçinde ve yurtdışında açtıkları şubelere tahsis ettikleri Türk Parası sermaye tutarlarının izlendiği bir hesaptır. Aktif nitelikli olup, 98200 numaralı yardımcı hesap şubelerde, 98250 numaralı yardımcı hesap genel müdürlükte izlenir.

983 ŞUBELERİMİZE TAHSİS OLUNAN SERMAYE - YABANCI PARA

Bankaların yurtiçinde ve yurtdışında açtıkları şubelere tahsis ettikleri Yabancı Para sermaye tutarlarının izlendiği bir hesaptır. Aktif nitelikli olup, 98300 numaralı yardımcı hesap şubelerde, 98350 numaralı yardımcı hesap genel müdürlükte izlenir. Dönem sonları itibariyle evaluasyon işleminden geçirilir ve doğan kur farkları 985 ŞUBELER SERMAYESİ - YABANCI PARA hesabına alacak verilerek muhasebeleştirilir.

984 ŞUBELER SERMAYESİ - TÜRK PARASI

Genel Müdürlük tarafından yurtiçi ve yurtdışı şubelere tahsis olunan Türk Parası sermayelerin izlendiği bir hesaptır. Pasif nitelikli olup, 98400 numaralı yardımcı hesap şubelerde, 98450 numaralı yardımcı hesap genel müdürlükte izlenir.

985 ŞUBELER SERMAYESİ - YABANCI PARA

Genel Müdürlük tarafından yurtiçi ve yurtdışı şubelere tahsis olunan Yabancı Para sermayelerin izlendiği bir hesaptır. Pasif nitelikli olup, 98500 numaralı yardımcı hesap şubelerde 98550 numaralı yardımcı hesap Genel Müdürlükte izlenir.

986 MEVDUAT SERTİFİKALARINDAN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

Bankaların bastırdıkları ve şubelerine gönderdikleri, depolarında bulundurdukları, tedavüle çıkardıkları, çeşitli sebeplerle iptal

ettikleri Mevduat Sertifikaları ile Vade Bitiminde İbraz Edilmeyen Mevduat Sertifikalarının nominal değerleri üzerinden kaydına özgü aktif karakterli bir hesaptır.

98600 MEVDUAT SERTİFİKALARI DEPOSU

Mevduat sertifikaları ile ilgili T.C. Merkez Bankasının 1 No.lu tebliğine göre 1 Ekim 1987 tarihinden sonra bastırılan mevduat Sertifikaları bu hesaba kaydedilir. Bu hesap 98800 Mevduat Sertifikaları Hesabı ile karşılıklı çalışır.

98610 YOLDAKI MEVDUAT SERTİFİKALARI

Mevduat Sertifikaları yetkili birimlerce şubelere sevk edildiğinde bu hesaba borç 98600 Mevduat Sertifikaları Deposu hesabına alacak kaydedilir. Gönderilen sertifikaların teslim alındığının tesbitinde de 98800 Mevduat Sertifikaları Hesabına borç, bu hesaba alacak kaydı yapılır.

98620 TEBLİĞE GÖRE BASTIRILMIŞ TEDAVÜLDEKİ MEVDUAT SERTİFİKALARI

T.C. Merkez Bankasının 1 No.lu tebliğine uygun şekilde düzenlenmiş sertifikaların mudilere verilerek tedavüle çıkarılması halinde bu hesaba borç 98600 Mevduat Sertifikaları Deposu hesabına alacak kaydı yapılır.

98630 İPTAL EDİLEN MEVDUAT SERTİFİKALARI

a) Mevduat Sertifikalarının bozuk veya yanlış doldurulması gibi sebeplerle iptal edilmesi halinde bu hesaba borç 98600 Mevduat Sertifikaları Deposu hesabına alacak kaydı yapılır.

b) Mevduat Sertifikalarının müşteriden geri alınarak paraya çevrilmesi halinde ise bu hesaba borç 98620 Tebliğe Göre Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat Sertifikaları hesabına alacak kaydı yapılır.

c) Mevduat sertifikalarının vade bitiminde yenisi ile değiştirilmesinde geri alınan sertifika için bu hesaba borç, 98620 Tebliğe Göre Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat Sertifikaları hesabına alacak kaydı yapılır. Ayrıca yeni verilen sertifika için 98620 Tebliğe Göre Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat sertifikaları hesabına borç 98600 Mevduat Sertifikaları Deposu hesabına alacak kaydı yapılmamıştır.

98640 TEBLİĞE GÖRE BASTIRILMIŞ VADE BİTİMİNDE İBRAZ EDİLMEYEN MEVDUAT SERTİFİKALARI

322 Vade Bitiminde İbraz Edilmeyen Mevduat Sertifikaları hesabına kaydedilen Mevduat Sertifikalarından Tebliğe Göre Bastırılmış Olanlar 98620 Tebliğe Göre Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat Sertifikaları hesabına alacak kaydedilerek bu hesabın borcuna nakledilir.

98650 TEBLİĞ ÖNCESİ BASTIRILAN VADE BİTİMİNDE İBRAZ EDİLMEYEN MEVDUAT SERTİFİKALARI

322 Vade Bitiminde İbraz Edilmeyen Mevduat Sertifikaları hesabına kaydedilen, Mevduat Sertifikalarından Tebliğ Öncesi Bastırılmış Olanlar 98680 Tebliğ Öncesi Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat Sertifikaları hesabına alacak kaydedilerek bu hesabın borcuna nakledilir.

98680 TEBLİĞ ÖNCESİ BASTIRILMIŞ TEDAVÜLDEKİ MEVDUAT SERTİFİKALARI

1 Ekim 1987 tarihinden önce düzenlenerek mudilere verilen ve halen tedavülde bulunan mevduat sertifikaları 320 veya 322 no.lu Mevduat Sertifikaları hesaplarındaki bakiyeleri üzerinden bu hesaba borç ,98880 Tebliğ Öncesi Bastırılmış Tedavüldeki Mevduat Sertifikaları hesabına alacak kaydedilir. Ödeme yapıldıkça bu hesaplar karşılıklı olarak tasfiye edilir.

988 MEVDUAT SERTİFİKALARINDAN BORÇLAR - TÜRK PARASI

Bu hesap 986 Mevduat Sertifikalarından Alacaklar hesabı ile karşılıklı çalışan pasif karakterli bir hesaptır.

98800 Mevduat Sertifikaları Hesabı'nın bakiyesi her an için 98600, 98610, 98620, 98630, 98640 hesaplarının bakiyelerinin toplamına, 98880 hesabın bakiyesi ise 98650 ve 98680 hesaplarının bakiyelerinin toplamına eşit olacaktır.

**992 SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
ALACAKLAR - TÜRK PARASI (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)**

Bankalar Kanunu madde 38 fıkra 5 kapsamına giren krediler için 1 KREDİLER hesap grubu içerisindeki ilgili hesaba kayıt verildikten başka bu hesabada aynı kayıt verilmek suretiyle sınırlamaya tabi olmayan krediler bu hesapta izlenir. Bu hesap 994 no.lu hesapla karşılıklı çalışır.

**994 SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
BORÇLAR - TÜRK PARASI (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)**

**993 SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
ALACAKLAR - YABANCI PARA (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)**

992 numaralı hesap için yapılan açıklama Türk Parası yerine Yabancı Paranın esas alınması kaydıyla bu hesap içinde geçerlidir. Dönem sonları itibariyle evalüasyondan geçirilir ve doğan kur farkları 995 SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN BORÇLAR - YABANCI PARA (BANKALAR KANUNU MADDE 38/5) hesabına alacak verilerek muhasebeleştirilir. Ancak bu hesap 995 numaralı hesapla karşılıklı çalışır.

**995 SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
BORÇLAR - YABANCI PARA (BANKALAR KNUNU
MADDE 38/5)**

**996 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - TÜRK
PARASI**

Yukarıdaki hesaplarda yer almayan diğer nazım hesaplar burada izlenir. Ayrıca, Menkul Kıymetler Yatırım Fonunun Türk Parası faaliyetleri de bu hesapta izlenir. Bu hesap 998 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - TÜRK PARASI hesabıyla karşılıklı çalışır.

998 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - TÜRK PARASI

997 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - YABANCI PARA

996 numaralı hesap için yapılan açıklama Türk Parası yerine Yabancı Para esas alınması kaydıyla bu hesap için de geçerlidir. Ayrıca, Menkul Kıymetler Yatırım Fonunun Yabancı Para faaliyetleri de bu hesapta izlenir. Ancak bu hesap 999 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - YABANCI PARA hesabıyla karşılıklı çalışır.

999 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - YABANCI PARA

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

IV- İŞLEMLER ve MUHASEBE KAYITLARI

Bankacılıkta ortaya çıkan işlemler ve bunların muhasebeleştirilmesi bu bölümde ele alınmaktadır. Bunun için Tekdüzen Hesap plânındaki hesaplara göre bir sıra izlenmektedir.

40- KASA İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Kasa hesabı aktif nitelikteki hesaplardan biridir. Nakit para yatırma ve nakit para çekme işlemlerinde çalışmaktadır.

400- Aynı Banka Şubesine Para Yatırılması Durumu:

Bir müşteri bankanın cari hesap servisine başvurarak vadesiz tasarruf mevduatı hesabı açtırmak istediğinde 2 kopyalı "nakit para yatırma formu" düzenlenir. Örnek; Bay Ali Güneş 2.1.1989 tarihinde 1.000.000.Tl. nakit yatırarak bir vadesiz tasarruf hesabı açtırmak istemektedir. Nakit para yatırma formu düzenlenip imzalatılır. Buna göre yevmiye kaydı aşağıdaki gibi gerçekleşir.

----- 2.1.1989 -----	
010- KASA	1.000.000
300-TASARRUF MEVDUATI	1.000.000
Gerçek kişiler	
VADESİZ	
30000- Ali Güneş	

401- Aynı Banka Şubesinden Para Çekilmesi Durumu

Vadesiz tasarruf mevduatı hesabı bulunan bir kişi para çekmek istediğinde form hazırlanır ve imzalatılır.

Örnek: Bay Ali Güneş 5.1.1989 tarihinde hesabından 500.000.TL. çekmek istemiştir. Buna göre yevmiye kaydı şöyle gerçekleşir.

----- 5.1.1989 -----	
300- TASARRUF MEVDUATI	500.000
Gerçek Kişiler	
VADESİZ	
30000- Ali Güneş	
010- KASA	500.000

402- Alacaklı Cari Hesaba Para Yatırılması Durumu:

Kasa hesabı vadesiz tasarruf mevduatı karşılığında çalıştığı gibi, alacaklı veya vadeli cari hesap karşılığında da çalışmaktadır. Buna göre, alacaklı cari hesaba para yatırılması halinde yevmiye kaydı örnekteki gibidir.

ÖRNEK; Bay Mehmet Can Alacaklı Cari hesabına 5.1.1989 tarihinde 1.250.000.TL.sı yatırmıştır.

----- 5.1.1989 -----		
010- KASA		1.250.000
304- DİĞER MEVDUAT		1.250.000
VADESİZ		
30420- Gerçek kişilerin		
Tic.İşl.		
Mehmet Can Hs.		

403- Alacaklı Cari Hesaptan Para Çekilmesi Durumu:

Bay Mehmet Can'ın alacaklı cari hesabından 8.1.1989'da 750.000.TL. çektiği kabul edildiğinde yevmiye kaydı şöyle gerçekleşir.

----- 8.1.1989 -----		
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ		750.000
30420- Gerçek kişilerin		
Tic.İşl.		
Mehmet Can Hs.		
010- KASA		750.000

Alacaklı cari hesap sahibi gerçek kişi değilse, ortaklık şeklinde ise yardımcı defter hesabı numarası ona göre değişecektir. (30421 Herçesit ortaklıklar)

404- Bir Bankanın Başka Bir Şubesindeki Hesaba Para Yatırılması Durumu:

Bir müşteri bankanın herhangi bir şubesine başvurarak aynı bankanın başka bir şubesindeki hesabına para yatırma talebinde

bulunabilir. Böyle bir işlemin gerçekleşmesi mümkündür.

ÖRNEK; Bayan Semra Gül A Bankasının Yeşilköy Şubesine 16.1.1989 tarihinde gelerek, aynı bankanın İzmir Konak Şubesindeki kendi hesabına 2.000.000.TL. yatırmak istemiştir. Yeşilköy şubesi bir nakit para yatırma formu düzenler ve müşteriye imzalatır. Bununla ilgili aşağıdaki yevmiye maddeleri yapılır.

Yeşilköy şubesinde;

----- 16.1.1989 -----	
010- KASA	2.000.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI	
TÜRK PARASI	2.000.000
(İzmir Konak)	

Yeşilköy şubesi teslim aldığı parayı diğer şubeye telefon, mektup, telgraf, telex yardımıyla bildirir. İzmir Konak şubesi dekontu aynı gün alabilirse aldığı anda müşteri hesabına aynı tutarı kaydeder. Eğer dekont hemen eline geçmezse müşteri hesabına hemen kayıt yapılmaz. Borçlu geçici hesaplara kayıt yapılır. Şöyle ki;

İzmir Konak Şubesinde;

----- 16.1.1989 -----	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TÜRK PARASI	2.000.000
28004- Dekontu beklenen işlemler	
300- TASARRUF MEVDUATI	2.000.000
Gerçek Kişiler	
VADESİZ	
30058- Semra Gül	

İzmir Konak şubesi Dekontu aldığı anda hesap kapatılır.

----- 17.1.1989 -----	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TÜRK PARASI	2.000.000
(Yeşilköy)	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	
28004-Dekontu Beklenen İşlemler	2.000.000

Yalnız mektup ile havale gönderilseydi yevmiye kaydının şu şekilde gerçekleşmesi gerekirdi.

İzmir Konak Şubesinde;

----- 9.1.1989 -----	
290- ŞUBELER CARI HESABI-TÜRK PARASI (Yeşilköy Şubesi)	2.000.000
300- TASARRUF MEVDUATI	2.000.000
Gerçek kişiler	
VADESİZ	

405- Bir Bankanın Başka Bir Şubesindeki Hesaptan Para Çekilmesi
Durumu

Bir müşteri bankanın herhangi bir şubesine başvurarak para yatırabildiği gibi, para da çekebilir.

ÖRNEK: 9.1.1989'da A bankası Bakırköy şubesine başvuran Ayşe Aslan A bankası Ankara Kızılay şubesindeki hesabından 300.000.TL. çekmek istemektedir. Bunun için önce şubeler arasında bir görüşme yapılır. Başvurulan şube yani Bakırköy şubesi, hesabın bulunduğu şubeyi yani Ankara Kızılay şubesini arayarak 300.000.TL.sının ödemesine hesabın uygun olup olmadığını sorar. Bu işleme provizyon veya provizyon almak denir. Provizyon alındığında ödeme yapılır ve şu şekilde yevmiye kaydı yapılır.

Bakırköy şubesinde;

----- 9.1.1989 -----	
290- ŞUBELER CARI HESABI-TÜRK PARASI (Ank.Kızılay)	300.000
010- KASA	300.000

Ankara Kızılay Şubesinde;

----- 9.1.1989 -----	
300- TASARRUF MEVDUATI	300.000
Gerçek kişiler	
VADESİZ	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TÜRK PARASI	300.000
392050-Şubelere verilen Provizyonlar	

Görüldüğü gibi diğer bir şubeden para ödenmekte o kişinin tasarruf mevduatı, hesabının bulunduğu şube tarafından borçlandırılmaktadır. Bu kayıttan sonra Ankara Kızılay Şubesi, Bakırköy şubesinden gönderilecek dekontu bekler ve dekont geldiğinde Ankara Kızılay şubesi aşağıdaki yevmiye kaydını yapar.

----- 10.1.1989 -----		
392-	ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TÜRK PARASI	300.000
	392050- Şubelere Verilen Provizyonlar	
	290- ŞUBELER CARİ HESABI-TÜRK PARASI	300.900
	(Bakırköy Şbs.)	

406- Müsteriye Çek Karnesi Verilmesi Durumu :

Bankada vadesiz tasarruf mevduatı veya ticari mevduatı bulunan kişi çek karnesi talebinde bulunabilir. Müsteriye çek karnesi verildiğinde, müşteri ismi, hesap numarası, çek karne numarası gibi bilgileri içeren bir mahsup fişi düzenlenir. Buna karşılık yevmiye kaydı ise şöyle olur.

880-	DİĞER İŞLETME GİDERLERİ
	880062- Matbuat Giderleri
	270- AYNİYAT MEVDUATI
	27002- Çek Karneleri

407- Şubeler Arasında Hesap Nakli Yapılması Durumu:

Bir müşteri bir şubedeki hesabını yer değişikliği veya herhangi bir nedenden dolayı başka bir şubeye naklini talep edebilir.

ÖRNEK: 10.1.1989'da A Bankası Ankara Çankaya Şubesinde 2.500.000.TL.lık 3 ay vadeli hesabı bulunan Turgut Öz hesabını A Bankası İstanbul Taksim şubesine nakletmek istemektedir. Bu işlemde hesap kapatılması sırasında bir faiz tahakkuku yapılmaz sadece hesabın devri yapılır. Hesabın bulunduğu şube, Ankara Çankaya Şubesi Mudi adı, soyadı, açılış tarihi, vadesi, faiz oranı gibi bilgileri içeren bir dekont hazırlar ve gönderir. Buna dayanarak şu yevmiye kayıtları yapılır.

Ankara Çankaya Şubesinde;

----- 10.1.1989 -----	
310- TASARRUF MEVDUATI	2.500.000
Gerçek Kişiler	
VADELİ	
310003- 3 ay Vadeli	
Turgut Öz	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-T.P.	2.500.000
(Ankara Çankaya)	

Dekont, İstanbul Taksim şubesine geldiğinde;

----- 12.1.1989 -----	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TÜRK PARASI	2.500.000
(Ankara Çankaya)	
310- TASARRUF MEVDUATI	2.500.000
Gerçek Kişiler	
VADELİ	
310003- 3 ay Vadeli	
Turgut Öz	

Bu şekilde İstanbul Taksim şubesinde hesap aynı şartlarda zaman açısından bir kesintiye uğramadan devam edecektir.

Aynı işlem ikinci bir şekilde de gerçekleşebilir. İstanbul Taksim şubesine mektup ile değil de telefonla nakil alınsaydı yevmiye kayıtlarının aşağıdaki gibi olması gerekirdi. İstanbul Taksim şubesi telefonla Ankara Çankaya şubesini arayıp nakil istediğinde İstanbul Taksim;

----- 10.1.1989 -----	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.	2.500.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
310- TASARRUF MEVDUATI	2.500.000
Gerçek Kişiler	
31003- 3 ay Vadeli	
Turgut Öz	

şeklinde kayıt yapmalıdır.

408- Faiz Tahakkukları ve Faiz ile İlgili İşlemler

Vadeli hesaplara vade sonunda, vadesiz hesaplara her yıl sonunda faiz tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilen faizler ilgili mevduat hesabına alacak, ait olduğu yardımcı hesap durumuna göre Türk Lirası Mevduata Verilen Faizler hesabına borç kaydedilmektedir. Vadeli mevduat hesaplarına ise vade sonunda faiz tahakkuk ettirilir. Bakiyesi 1.000.TL.nin altındaki hesaplara faiz tahakkuk ettirilmez.

Faiz günlük faiz kuralına göre hesaplanır. Faiz hesabına esas alınan gün sayısına valör tarihi dâhil edilir. Valör tarihi paranın yatırıldığı, yani hesabın açıldığı tarihten bir gün sonraki gündür. Mevduat hesaplarına peşin faiz verilmez. Türk Lirası Bankalar Mevduatına uygulanacak faiz oranları serbesttir. Fakat Bankalar arasındaki anlaşmalarda faiz oranlarını belirlemede önemli rol oynamaktadır. Mevduat hesaplarının vadeden önce kapatılması veya mevduat hesabından ödemede bulunulması halinde vade şartları bozulmuş olduğundan vadeli faiz oranı uygulanmaz. Vade bozulduğunda, genellikle vadesiz faiz oranı faiz hesabına esas teşkil etmektedir. Şöyle ki;

Mevduatın yatırıldığı tarih ile çekildiği tarih arasında geçen süre 6 aydan az ise vadesiz mevduat faiz oranı uygulanmakta, süre 6 aydan fazla ise vadesiz mevduat faiz oranının iki katı bir faiz oranı uygulanmaktadır.

Mevduat faiz oranlarının değişmesi halinde daha önce açılan hesaplara uygulanan faiz oranları vade sonuna kadar geçerli olmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun 75. maddesine göre bankalarda bulunan mevduat hesaplarından elde edilen faizler "menkul sermaye iradı" sayılmaktadır. 96. maddeye göre ise bunların gelir vergisine tabi tutulması gerekmektedir. Ayrıca 1 Ocak 1986'dan itibaren mevduat faizleri üzerinden tasarruf sahibinin tam ve dar mükellef olmasına bakılmaksızın kesilecek verginin % 5'i (1989 yılı için) oranında Savunma Sanayii Destekleme Fonu kesilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Bir mevduat hesabının faizinden Menkul Sermaye İradı Gelir Vergisi kesilmeyeceğini belirlemek için hesap sahibinin kişiliğine bakılması gerekir. Buna göre, Resmî Mevduat ve Bankalar mevduatı guruplarında yer alan hesapların tüzel kişilere ait olması nedeniyle

bu hesapların faizlerinde gelir vergisi kesintisi yapılamaz. Tasarruf mevduatı ve Diğer Mevduat gruplarında ise, sadece gerçek kişilerin hesaplarında vergi kesintisi yapılır, tüzel kişilerin hesaplarından kesinti yapılmaz. Ticari mevduat guruplarında dar mükellefler hariç, tahakkuk ettirilen faizlerden gelir vergisi kesintisi yapılmaz. Halen uygulanan Menkul Sermaye İradı Gelir Vergisi oranı % 10'dur.

Faiz Hesaplaması:

Mevduat hesaplarında faiz hesabına esas teşkil eden tarihe valör adı verilmektedir. Genellikle tahsilatta bir sonraki işgünü, ödemelerde ödeme tarihi valör olarak kabul edilir. Mevcut hesapların vadelerinin uzatılması yoluyla açılan yeni hesaplarda valör, tatil günlerine rastlarsa dahi önceki hesabın vade günüdür. Mevcut vadeli hesapların vade türleri değiştirildiğinde daha önceki hesabın valör günüdür. Ancak valör, vadesiz hesaplardan yapılan virmanla vadeli hesap açılması halinde bir sonraki işgünüdür. Valör; mahsuben tahsilatta, mahsup işlemini izleyen ilk işgünü, mahsuben ödemede ise mahsup işleminin yapıldığı tarihtir. Bir şubedeki vadesiz mevduat hesabına alacak kaydedilmek üzere diğer bir şubeden yapılan teslimatlarda Valör paranın yatırılıp gününü izleyen işgünüdür.

Tüm mevduat hesaplarına faiz tahakkuk ettirilirken aylar gerçek gün sayısı, yıllar ise 365 veya 366 gün üzerinden değerlendirilir.

Faizin hesaplanmasına esas alınan formüle Adat adı verilir. Adat gün sayısının ana para miktarı ile çarpımı suretiyle bulunan bir değerdir.

Faiz hesaplamalar, yatırılan para miktarı, vade ve faiz oranına göre aşağıdaki şekillerde hesaplanmaktadır.

1- Klasik Faiz formülüne göre:

$$\text{Faiz} = \frac{\text{Ana para} \times \text{Gün} \times \text{Faiz Oranı}}{365 \times 100}$$

Eğer Şubat ayı o yıl 29 çekiyorsa

$$\text{Faiz} = \frac{\text{Ana Para} \times \text{Gün} \times \text{Faiz Oranı}}{366 \times 100}$$

2- Adat yolu ile;Sabit Çarpan Yöntemi:

Sabit çarpan sayısı, faiz fiyatının bir yıldaki gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunur. Faiz miktarı, sabit çarpan sayısının adet ile çarpılması yolu ile bulunur. Örneğin; 250.000.TL.lık 6 ay vadeli mevduat hesabının faizi, (Faiz oranı % 50)

$$\text{Adat} = \frac{250.000 \times 180 \text{ Gün}}{100} = 450.000$$

$$\text{Sabit çarpan} = 50/365 = 0,1369863$$

$$\text{Faiz tutarı} = 450.000 \times 0,1369863 = 61.644 \text{ TL.dir.}$$

Sabit Bölen Yöntemi:

Sabit bölen sayısı, bir yıldaki gün sayısının faiz fiyatına bölünmesi suretiyle bulunur. Yukarıdaki örneğe göre,

$$\text{Adat} = \frac{250.000 \times 180 \text{ gün}}{100} = 450.000$$

$$\text{Sabit Bölen} = 365/50 = 7,3$$

$$\text{Faiz tutarı} = \frac{450.000}{7,3} = 61.644 \text{ TL.dir.}$$

Görüldüğü gibi, sabit çarpan yöntemi ile sabit bölen yöntemi aynı sonucu vermektedir.

ÖRNEK I : (Vadeli Hesaplarda Faiz Hesabı)

1.3.1989 tarihinde 10.000.000.TL.lık 3 ay vadeli bir mevduat hesabı temdit edilme şartı ile açılmıştır. Hesap sahibi ikinci dönem sonunda anaparayı ve faizini almayı talep etmiştir. Gerekli işlemler yapınız.

Hesap açılma tarihi	: 1 Mart 1989
Valör	: 2 Mart 1989
I. 3 aylık dönem sonu	: 2 Haziran 1989
Gün Sayısı	: 92 gün
Faiz Oranı	: % 45

Klasik faiz formülüne göre;

$$\text{1. üç ayda ; Faiz} = \frac{10.000.000 \times 92 \times 45}{100 \times 365} = 1.134.246 \text{ TL.}$$

Brüt Faiz	:	1.134.246	TL
MSİGV(%10)	:	113.425	TL
SSDF (% 5)	:	5.671	TL
Net Faiz	:	1.015.150	TL

2. üç ayda;

Valör : 2 Haziran 1989

2. üç aylık
Dönemsonu : 2 Eylül 1989

Faiz % : % 45

Gün Sayısı : 92 gün

Ana para + Faiz = 1.000.000 + 1.015.150 TL. = 11.015.150 TL.

$$\text{Faiz} = \frac{11.015.150 \times 92 \times 45}{100 \times 365} = 1.249.390 \text{ TL.}$$

Brüt Faiz	=	1.249.390	TL.
MSİGV (%10)	=	124.939	TL
SSDF (% 5)	=	6.247	TL
		1.118.204	

2 Eylül 1989 tarihinde ödenecek Faizli Bakiye

Ana para	:	10.000.000	TL	Toplam MSİGV	:	238.364
1.dönem net faizi	:	1.015.150	TL	Toplam SSDF	:	11.918
2.dönem net faizi	:	1.118.204	TL	Toplam Öd.	:	250.282
Toplam ödenecek TL		12.133.354	TL			

ÖRNEK II- (Vadesiz hesaplarda Faiz hesabı)

Vadesiz hesap sahibi bir müşteri hesabını kapatmak istediğinde faiz hesaplaması yapılması gerekmektedir. Bu örnekte müşterinin hesap kartı aşağıdaki gibidir.

Tarih	Açıklama	Borç	Alacak	Bakiye	Valör	Gün	Adat
2.3.1989	Yatırılan	—	1.500.000	1.500.000	3.3.1989	7	105.000
9.3.1989	Yatırılan	—	750.000	2.250.000	10.3.1989	4	90.000
14.3.1989	Çekilen	500.000	—	1.750.000	14.3.1989	23	402.500
5.4.1989	Yatırılan	—	250.000	2.000.000	6.4.1989	33	660.000
5.5.1989	Yatırılan	—	100.000	2.100.000	9.5.1989	—	
9.5.1989	Verilen F.		68.904	2.168.904			
	MSİGV	6.890		2.162.014			
	SSDF	345		2.161.669			
	Ödenen	<u>2.161.669</u>					
							<u>1.257.500</u>

Faiz Oranı % 20 (Vadesiz Mevduat)

Bu durumda her işlemde adatın hesaplanması gerekir.

$$1.500.000 \times 7 / 100 = 105.000$$

$$2.250.000 \times 4 / 100 = 90.000$$

$$1.750.000 \times 23 / 100 = 402.500$$

$$2.000.000 \times 33 / 100 = 660.000$$

$$\text{Toplam Adat} = 1.257.500$$

$$\text{Faiz} = \frac{\text{Adat} \times \text{Faiz Oranı}}{365}$$

$$\text{Faiz} = \frac{1.257.500 \times 20}{365} = 68.904 \text{ TL}$$

$$\text{Brüt Faiz} = 68.904 \text{ TL}$$

$$\text{MSİGV (\% 10)} = 6.890 \text{ TL}$$

$$\text{SSDF (\% 5)} = 345 \text{ TL}$$

$$\text{Net Faiz} = 61.669 \text{ TL}$$

Faiz tahakkukunda yapılması gereken yevmiye kayıtları faiz verilen hesabın sahibine veya vade şekline göre farklılık gösterir. Verilen faizler Türk Lirası mevduata verilen faizler adlı hesaba borç ilgili mevduat hesabına alacak şeklinde kaydedilir. Şöyle ki;

Vadesiz hesaplarda;

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA

VERİLEN FAİZLER

61000- Tasarruf Mevduatına

Gerçek kişi

610000- Vadesiz

300- TASARRUF MEVDUATI

Gerçek kişiler

VADESİZ

vadeli hesaplarda;

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA

VERİLEN FAİZLER

61000- Tasarruf Mevduatına

Gerçek Kişiler

610002- 3 ay Vadeli

310- TASARRUF MEVDUATI

Gerçek kişiler

VADELİ

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA

VERİLEN FAİZLER

61000- Tasarruf Mevduatına

Gerçek Kişiler

610003- 6 ay Vadeli

610020- Resmi Kuruluşlar
Mevduatına

314- DİĞER MEVDUAT

VADELİ

(RESMİ KURULUŞLAR MEV.)

Faiz tahakkuk ettirilen hesaba ve alt hesap guruplarına göre yevmiye kayıtları hesap planında yer alan numaralara göre kaydedilir.

Faiz hesaplamalarındaki birinci örnek için yevmiye kayıtları şöyle gerçekleşir.

----- 2.9.1989 -----		
610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER		2.383.636
610003- 3 ay vadeli		
310- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler		2.383.636
310003- 3 ay vadeli		

310- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler		250.282
310003- 3 ay vadeli		
380- ÖDENECEK VERGİ RESİM, HARÇ		250.276
380002- MSİGV		238.364
3800019- Diğer Ver. SSDF		11.918

İkinci örnek için yevmiye kayıtları ise şöyledir;

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER		68.904
Vadesiz		
300- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler		68.904
Vadesiz		

300- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler		7.235
Vadesiz		
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ		7.235
380002- MSİGV		6.890
380019- Diğer Ver. SSDF		345

409- Subelerarası Nakillerde Faiz Tahakkuku:

Bir şubeden başka bir şubeye hesap nakillerinde, faiz tahakkuku vade bitiminde devir olan şubece yapılarak gider kaydedilir. Tahakkuk ettirilen faiz hesabın devralındığı şubede bulunduğu döneme ait kısmı hesaplanarak, bulunan miktar şubeye borç kaydedilir.

ÜRNEK:

A Bankası Ankara Kızılay Şubesinde 5.000.000 TL.lik 3 ay vadeli bulunan Ahmet Öz hesabı 1 Mart 1989'da açtığı bu hesabının 2 Nisan 1989'da İstanbul Aksaray şubesine naklini talep etmiştir. Haziran ayında vade bitiminde faiz hesabı ve şubelerarası işlemler aşağıdaki şekilde gerçekleşir.

Hesabın açılma tarihi	: 1 Mart 1989
Valör	: 2 Mart 1989
I. 3 aylık dönem sonu	: 2 Haziran 1989
Nakil Tarihi	: 2 Nisan 1989
Ana para	: 5.000.000 TL
Gün sayısı	: 92 gün
Faiz Oranı	: % 50
Ankara Kızılay Şubesindeki süre	: 1 ay
İstanbul Aksaray Şubesindeki süre	: 2 ay
Faiz hesabı ;	

$$\text{Faiz} = \frac{5.000.000 \times 92 \times 50}{365 \times 100} = 630.137 \text{ TL.}$$

Brüt Faiz	=	630.137	TL.
MSİGV (% 10)	=	63.014	TL.
SSDF (% 5)	=	3.151	TL.
<hr/>			
		563.972	TL.

(Bir aylık brüt faiz 210.046)
net faiz 187.991 TL.dir.

Buna göre yevmiye maddeleri şöyle gerçekleşmelidir;

2.7.1989

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	630.137
610002- 3 ay vadeli	
310- TASARRUF MEVDUATI (Gerçek Kişiler) VADELİ	630.137
310001- 3 ay vadeli	

Hesabın ilk bulunduğu şubeye ait faiz bölümü için borç dekontu eki düzenlenerek hesaba alacak olarak kayıt yapılır.

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TÜRK PARASI (Ankara Kızılay Şb.)	187.991
610- MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	187.991
610002- 3 ay vadeli	

Vergi Kesintisi için de;

310- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler VADELİ	63.014
310001- 3 ay vadeli	
380- ÖDENECEK VERGİ-RESİM HARÇ, PRİMLER	63.014
380002- Menkul Ser.İGV	

şeklinde kayıt yapılır.

Savunma Sanayii Destekleme Fonu için de;

310- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler 310001- 3 ay Vadeli	3.151
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM	3.151

şeklinde yevmiye maddesi düzenlenir. Hesabın ilk bulunduğu şube faiz ile ilgili borç dekontu alındığında,

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	187.991
610003- 3 ay Vadeli	

290- ŞUBELER CARI HESABI TÜRK PARASI	187.991
---	---------

(İstanbul Aksaray Şb.)

şeklinde muhasebe kaydı yapılır.

41- EFEKTİF DEPOSU İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Türkiye'de Kambiyo ve Döviz Hukuku ilk olarak 25 Şubat 1930 tarihinde yürürlüğe konan "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 1567 Sayılı Kanun" ile düzenlenmiştir. Daha sonra çeşitli değişikliklere uğrayarak yürürlükte kalmıştır. Günümüzde kambiyo sistemi 11 Ağustos 1989 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 32 sayılı karar ile düzenlenmiştir. Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki kanun; döviz, TL senet ve tahviller, taşınabilir değerler, ticari senetler ile ödemeyi sağlayan araç ve belgeler, değerli maden, taş ve eşyaların yabancı ülkelere ihracı veya bunların ihracatı ile ilgili işlemleri düzenleyen kuralları kapsamaktadır.

Bu noktada döviz, efektif, konvertible döviz kavramlarının açıklanması yararlı olacaktır.

Efektif : Madeni ve banknot şeklindeki yabancı ülke paralarına efektif denir. T.P.K.K. hakkında 32 sayılı karar ile efektif sadece banknot şeklindeki yabancı ülke paraları olarak tanımlanmıştır.

Döviz : T.P.K.K. Hakkındaki 32 sayılı karar da döviz (kambiyo), efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nev'i hesap, belge ve vasıtalar şeklinde tanımlanmaktadır. Uygulamada döviz olarak sadece yabancı ülke paraları cinsinden ödemeyi sağlayan her tür hesap, belge ve vasıtalar olarak kabul edilmektedir.

Konvertibl-Döviz = Serbestçe diğer ülke paralarına çevrilebilen dövizlere denir. Bir ülkenin parasının yabancı ülke paralarına serbestçe dönüştürülmesine konvertibilite denir. T.C. Merkez Bankasınınca Örneğin, ABD Doları, Batı Alman Markı, Kanada Doları, Danimarka Kronu, Fransız Frangı, Avusturya Şilini, vs. gibi dövizler konvertibl olarak kabul edilmişlerdir.

Bankalar tüm efektif ve döviz alışlarında ve satışlarında Döviz Alım Belgesi ve Döviz Satım Belgesi düzenlemek zorundalar.

Türkiye'de yerleşik kişilerin, dışarıda yerleşik kişilerden Türkiye'de yapacakları işlemler nedeniyle döviz kabul etmeleri, yurt dışına çıkışlarında beraberlerinde 3000 ABD doları veya eşiti kadar döviz yurt dışına çıkarmaları serbesttir. Bu miktarın üzerinde döviz çıkarılması bankalar tarafından döviz verildiğinin tespiti ile mümkündür. Türkiye'deki kişilerin beraberlerinde döviz bulundurmaları serbesttir. Bu nedenle bankaların döviz alışlarında bir kısıtlama yoktur. Yurt dışında çalışan işçiler yurda girişlerinde beyan etmelerine dayanarak 3000 Dolardan fazla döviz yurt dışına çıkarabilirler.

410- Efektif Alım İşlemleri

Türkiye'ye döviz ithali serbest olduğundan 32. kararın amir hükmü gereği efektifin menşei araştırılmamaktadır. Efektiflerin banka tarafından satın alınması için konvertibl döviz olarak belirlenen türden olması yeterlidir.

Döviz alım işlemleri ile ilgili olarak iki şekilde kayıt tutulmaktadır.

1. efektiflerin TL karşılığı üzerinden
2. yabancı para üzerinden muhasebe kaydı yapılmaktadır.

Örnek: Bankanın müşteriden 1000 ABD Doları satın aldığı varsayıldığında; (1 \$ = 2.500 TL efektif kuru) cari kur üzerinden;

292- EFEKTİF ALIM SATIM HESABI TÜRK PARASI (TL) 2.500.000

01. Efektif Cinsi

010- KASA

2.500.000

Sabit fiyat üzerinden ;

011- EFEKTİF DEPOSU	(₺)	1000
00- Alınan Satılan Efektifler		
001- Döviz Cinsi (₺)		
293- EFEKTİF VAZİYETİ	₺	1000

kayıtlar yapılır.

293- Efektif vaziyeti hesabının sabit üzerinden bakiyesi ile 292- Efektif Alım Satım hesabının TL üzerinden bakiyesinin cari kurlara göre eşit olması gerekir. Kur değişimleri nedeniyle bozulan denge belli dönemlerde evaluate edilir. Efektif Alım Satım hesabına ve Kâr Zarar hesabına aktarılır.

011- Efektif Deposu hesabı yabancı paraların nominal değerleri (yabancı para üzerindeki kayıtlı değeri) esas alınarak kaydedilen bir hesaptır. Her yabancı para için ayrı ayrı föyler açılır. Satın alınan efektifler bu hesaba borç, satılan efektifler bu hesaba alacak kaydedilir. Bu hesabın bakiyesi kasadaki o yabancı paranın miktarını gösterir. Hep sabit fiyat üzerinden çalıştığından ay sonları bakiye evaluate edilerek TL.sına dönüştürülür. Efektiflerin TL karşılıkları ise 292- efektif alım satım hesabında hareket görür.

Efektif vaziyeti hesabı, alınan veya satılan efektiflerin sabit fiyat üzerinden kaydına aittir. Satın alınan efektifler bu hesabın alacağına kaydedilir. Pasif nitelikli bir hesaptır.

411- Efektif Kasası Noksanı ve Fonları

4110- Kasa Noksanı

Efektif Kasasında bir noksanlık olduğunda efektif deposu noksanı sözkonusudur. Bu durumda meydana gelen noksanlığın 011/01100 Alınan satılan Efektifler veya 011/01101- Diğer işlemlere kayıt yapılır.

Örneğin, 50 Dolar kasa noksanı söz konusu olduğunda,

281- BORÇLU GEÇİCİ HESAP Y.P. (\$) 50

28102- Kasa Noksanı

011- EFECTİF DEPOSU

01101- Diğer İşlemler (\$) 50

(sabit kurdan)

Yabancı Para kasa noksanının, efektif karşılığı TL.sı tutarının ilgili kişilerden tahsil edilecek olması halinde tutulan fişin (zabıtın) kesilmesinden sonra, aynı gün,

291- ŞUBELER CARI HESAP Y.P. (\$) 50

909- DİM

281- BORÇLU GEÇİCİ HESAP Y.P. (\$) 50

28102- KASA NOKSANI

(sabit kurdan)

kayıt yapılır. Aynı gün efektiflerin TL.sı tutarı kadar,

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAP TÜRK PARASI 1.250.000 TL

28002- Kasa Noksanı

290- ŞUBELER CARI HESABI T.P. 1.250.000 TL

909-DİM

(50 × 2500 TL)

şeklinde kayıt yapılır.

28002- Kasa Noksanı ilgililerden yapılacak TL.sı tahsilat ile kapatılır.

Bu durumda 28102- Kasa Noksanda da bakiye kalmaz.

4011- Kasa Fazlası

Efektif değişimi yapılırken çeşitli nedenlerle efektif kasasında fazlalık oluşabilir. Bu durumda örneğin 50 \$ kasa fazlası olduğu varsayıldığında;

 011- EFEKTİF DEPOSU

Dolar

(\$) 50

 393- ALACAKLI GEÇİCİ
 HESAPLAR Y.P. (\$)

50

39301- Kasa Fazlalıkları

(sabit kurdan)

 şeklinde muhasebeleştirilir.

Efektif fazlalığında iki uygulama sözkonusudur.

1. Efektiflerin sahibinin saptanmasına rağmen, ilgili kişiyi bulmak mümkün olmadığında, efektifler 5 yıl bekletilir, beşinci yılın sonunda gelir hesabına aktarılır.

2. Efektiflerin sahibi saptanamamış ile ilgili efektifler bir yıl bekletilir ve birinci yılın sonunda gelir hesabına aktarılır.

Bekleme süresinin sonunda ise aşağıdaki kayıtlar yapılır.

 393- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR Y.P. (\$) 50

39301- Kasa Fazlalıkları

293- EFEKTİF VAZİYETİ \$ 50

(sabit kurda) Döviz Cinsi

 292- EFEKTİF ALIN SATIM HESABI 1.250.000 TL.

290- ŞUBELER GARI HESABI T.P. 1.250.000 TL.

Muhasebe Müdürlüğü

(50 × 2.500 TL)

 412- Dövizli Çek Alışlar

Yabancı para üzerinden düzenlenmiş çekler dört grupta toplanabilir.

Seyahat çekleri

Eurocheque

Banka çekleri

Şahıs çekleri

Seyahat Çekleri;

Travellers veya Travelers Cheque adı verilen işadamları ve turistlerin para taşıma riskini önlemek için çıkarılan konvertibl paralar üzerinden hazırlanan çeklerdir.

Eurocheque; Avrupa ülkelerindeki bankalar tarafından ihraç edilen ve tek tip olarak kullanılan bir çektir. Eurocheque'ler çeki veren banka tarafından belirli bir miktara kadar garanti edilmektedir.

Banka çekleri; bir bankanın diğer bir banka üzerine üçüncü bir şahıs veya başka bir banka emrine düzenlediği çeke banka çeki adı verilmektedir.

Şahıs çekleri; bir şahsın bankasında bulunan hesabı üzerine çektiği çeklerdir.

İbraz edilen çekler aynı gün içinde;
travellers çek ise; 281151 nolu hs.'a
eurocheque ise; 281152 nolu hs.'a
banka çeki ise; 281152 nolu hs.'

borç, 291- ŞUBELER CARI HS. Y.P. hesabına alacak kaydedilir.
TL.sı olarak 290 Şubeler Cari Hs.'na borç, kasa veya Mevduat hs.'na alacak verilerek ödenir.

Örneğin; 1000 Dolarlık bir Eurocheque bankaya ibraz edildiğinde;

281- BORÇLU GEÇİCİ HESABI Y.P.	/\$	1000
281151- Eurocheque		
291- ŞUBELER CARI H.Y.P.	/\$	1000
290- ŞUBELER CARI HESABI T.P.		2.500.000 TL
010- KASA		2.500.000 TL.
1000 x 2500 TL		

Günün sonunda ise;

291- ŞUBELER CARI HESABI Y.P.	/\$	1000
281- BORÇLU GEÇİCİ HESABI Y.P.	/\$	1000
281151- Eurocheque		

413- Efektif Satış İşlemleri

Türkiye'de yerleşik kişiler, bankalardan 3000 ABD Doları veya eşiti döviz serbestçe satın alabilirler. Yurt dışına çıkmak için efektif alan kişiden Toplu Konut Fonu kesintisi yapılır. Yurt dışına çıkmayan sadece tasarruf amacı ile yapılan efektif satışları diğer efektif satışları hesabında izlenmelidir.

Yurt dışına seyahat etme amacı ile 1000 \$ satın alındığı kabul edildiğinde muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi gerçekleşir.

Hesaplamalar, aşağıdaki formlara göre yapılır;

Döviz Miktarı \times Cari Kur = efektiflerin TL.sı tutarı

Efektiflerin TL.sı tutarı \times % 1 = Banka Komisyonu

Banka Komisyonu \times % 5 = Banka ve Sigorta Muamele Vergisi

Efektiflerin TL.sı Tutarı \times % 01 = Kambiyo Muameleleri Vergisi

Toplu Konut Fonu Harcı \times Dövizin Cari Kuru = Toplu Konut Fonu Harcı

Buna göre;

1000 \$ \times 2500 TL (cari kurdan)	= 2.500.000 TL. tutar
% 1 \times 2.500.000 TL	= 25.000 TL. Banka Komisyonu
% 5 \times 25.000	= 1.250 TL. Banka Sigorta Muamele Vergisi
% 01 \times 2.500.000	= 2.500 TL. Kambiyo Muameleleri Vergisi
100 \$ \times 2.500 TL	= 250.000 Toplu Konut Fonu Harcı

Bu hesaplamalara göre muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi gerçekleşir;

010- KASA	2.500.000
292- EFETİF ALIM SATIM HS. T.P.	2.500.000
(Cari Kurdan 1000 \times 2.500 TL)	
293- EFETİF VAZİYETİ Y.P.	\$ 1000
Dolar	011- EFETİF DEPOSU Y.P.
	\$ 1000
(Sabit kur)	01100- Alınan Efektifler

010- KASA	278.750
760- BANKACILIK HİZMET GELİRLERİ	25.000
76011- Efektif ve Döviz Alım Satım Kom. T.P.	
360- ÖDENECEK VERGİ RESİM, HARC ve Prim T.P.	3.750
380005- Banka ve Sig.(1250) Hua. V.	
380006- Kambyo Hu.V.(2500)	
390- MUHTELİF BORÇLAR T.P.	250.000
390023- Toplu Konut Fonu Kesintileri	

Toplu Konut Fonu Kesintileri T.C.M.B.'na devredildiğinde;

390- MUHTELİF BORÇLAR T.P.	250.000
390023- Toplu Konut Fonu Kes.	
020- T.C.M.B. T.P.	250.000
02000- Vadesiz Serbest Hesap.	

Toplu Konut Fonu Merkez Bankasına değil, bağlı şubelere de devri sözkonusu olabilir. Her durum böyle ise;

390- MUHTELİF BORÇLAR T.P.	250.000
390023- Toplu Konut Fonu Kes.	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P	250.000
Bağlı Şubeler	

414- Evaluator İşlemi

Faaliyet dönemi içinde cari kur ve sabit kur üzerinden işlem gören dövizli hesapların dönemsonu bakiyeleri belirlenen kurallara göre TL.sına dönüştürerek gerçek değerlerinin saptanması işlemine evaluator işlemi denir. Bankalarda evaluator işlemi her ayın sonunda ve ayın son iş gününü geçerli olan efektif ve döviz alış kurları üzerinden yapılmaktadır. Daha önce belirtildiği efektif deposu ve efektif vaziyeti hesapları sabit kur üzerinden,

Efektif Alım Satım hesabı ise Türk Lirası olarak tutulmaktadır.

Sabit kur üzerinden çalışan dövizli hesapların ay sonu bakiyesi, alış kuru ile çarpılarak bulunacak değerden döviz hesap bakiyesinin çıkarılması ile bulunan değer ilgili hesaplara ilâve edilmesi işlemine evalüasyon işlemi, ilâve edilen tutara da evalüasyon tutarı adı verilmektedir.

Örneğin evalüasyon tutarı olarak 200 Dolar (500.000 TL) hesaplandığı varsayıldığında,

011- EFEKTİF DEPOSU Y.P.	# 50
281- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR Y.P.	# 50
28120- Dövizli Hesaplar Evalüasyonu	

ay sonunda efektif vaziyet hs. evalüe edildiğinde evalüasyon tutarı için,

281- BORÇLU GEÇİCİ HESABI Y.P.	50
28120- Dövizli Hesaplar Evalüasyonu	
293- EFEKTİF VAZİYETİ Y.P.	50

kayıt yapılır. Böylece 28120 nolu hesabın borç ve alacak tutarları birbirine eşitlenmiş olacaktır. Takip eden ayın ilk işgünü evalüasyon kayıtları ters madde ile iptal edilir. Bu durumda evalüasyon kayıtları sonucu, Efektif Deposu Hs. ile Efektif Vaziyeti Hs.'nin bakiyeleri ay sonu itibariyle eşitlenmiş olacaktır. Türk Parası üzerinden çalışan Efektif Alım Satım Hesabın bakiyesinin de bu hesapların bakiyesine eşit olmalıdır. Bu hesabın evalüasyonundan doğan kur farkları da ilgili hesaplara aktarılır. 50 Dolar (500.000 TL) kâr söz konusu olduğunda;

292- EFEKTİF ALIM SATIM HESABI 500.000

Bolar

771- KAMBIYO KARLARI 500.000

77101- Efektif Döviz Alım.

Satım Kârları

771011- Efektif evaluasyonları

Eğer zarar sözkonusu olsa idi;

861- KAMBIYO ZARARLARI 500.000

86101- Efektif Döviz Alım Satım
Ev. Zararları

861011- Efektif Ev.

292- EFEKTİF ALIM SATIM HS. 500.000

Dolar

şeklinde kayıt yapılır.

42- YOLDAKİ PARALAR TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Banka şubelerinin kendi aralarında veya genel müdürlük ile aralarında para nakilleri yapmaktadır. Merkez Bankası ve diğer bankalar arasında da havaleler gönderilmektedir. Hesap plânında görüldüğü gibi yurtiçi havaleler, yurt dışı havaleler, yurtiçi posta çekleri, yurt dışı posta çekleri gibi yardımcı hesapları vardır.

Örneğin; A Şubesi B şubesine 50.000.000 TL. gönderdiğinde

A Şubesi;

012- YOLDAKİ PARALAR 50.000.000

01204- Grup Nakilleri

010- KASA 50.000.000

B şubesi A şubesine gönderilen gurubu aldığı telefonla

bildirdiğinde;

280- BORÇLU GEÇİĞİ HESAPLAR T.P. 50.000.000

28004- Dekontu Beklenen İşlemler

012- YOLDAKİ PARALAR T.P. 50.000.000

01204- Grup Nakilleri

Dekont A Şubesine geldiğinde;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P. (B Şubesi)	50.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	50.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
_____ / _____	

şeklinde kayıtlar yapılır.

B Şubesi ise parayı aldığı anda aşağıdaki kaydı gerçekleştirir.

_____ / _____	
010- KASA	50.000.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P. (A Şubesi)	50.000.000
_____ / _____	

Herhangi bir banka Merkez Bankası kanalıyla havale gönderebilir. Örneğin; C Bankası 1.000.000.TL. havaleyi T.C. Merkez Bankası tarafından D Bankasına göndersin.

_____ / _____	
012- YOLDAKİ PARALAR T.P.	1.000.000
01200- Yurtiçi Havaleler	
020- T.C. MERKEZ BANKASI	1.000.000
02000- Vadesiz Serbest Hesap	
_____ / _____	

D Bankası 1.000.000 TL.yı T.C. Merkez Bankasında tahsil ettiğini C Bankasına telefonla bildirdiğinde; C Şubesi;

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	1.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
012- YOLDAKİ PARALAR T.P.	1.000.000
01200- Yurtiçi Havaleler	
_____ / _____	

Alacak Dekontu alındığında;

290- ŞUBELER CARI HESABI T.P. (D Şubesi)	1.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	1.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşl.	

aynı gün nakil gerçekleştiğinde; D şubesi,

010- KASA	1.000.000
290- ŞUBELER CARI HESABI T.P. (C Şubesi)	1.000.000

şeklinde bir yevmiye maddesi düzenler.

43- YOLDAKİ PARALAR YABANCI PARA ile İLGİLİ İŞLEMLER

Yabancı para grup nakillerinde 013- Yoldaki Paralar Y.P. hesabı kullanılır. Yabancı paranın sabit değeri üzerinden kaydedilir. Her ay sonunda evaluate edilerek bakiyesi Türk Lirasına dönüştürülür. Bu hesap sadece gurubu gönderen şubede işlem görür. Efektif nakli aynı gün içinde gerçekleşmezse Şubeler Cari Hesabı T.P. aynı gün çalışmaz efektifleri alan şubede TL üzerinden Dekont gönderen şubeye ulaştığında TL. üzerinden kayıt yapılır.

Örneğin; A Şubesi B şubesine 10.000 dolarlık efektif gönderdiğinde, kayıtlar şöyle gerçekleşir (Dolar kuru: 2.500 TL)

A Şubesinde;

013- YOLDAKİ PARALAR Y.P.	10.000
01304- Grup Nakilleri	
011- EFEKTİF DEPOSU	10.000
01100- Alınan Satılan Efektifler (Dolar)	

(sabit kurdan)

Dekont efektif gönderen şubeye geldiğinde;

290- ŞUBELER CARI HESABI T.P. (Grubu alan şube)	25.000.000
292- EFEKTİF ALIM SATIM Hs.T.P. (Dolar)	25.000.000
293- EFEKTİF VAZİYETİ Y.P. (Dolar)	10.000
013- YOLDAKI PARALAR 01304-Grup Nakilleri (sabit kurdan)	10.000

Grubu alan B şubesindeki kayıtlar ise şöyledir. Oğünkü efektif alış kuru üzerinden TL.sı değer hesaplanır. Dekont efektif gönderen şubeye gönderilir.

292- EFEKTİF ALIM SATIM HESABI T.P. (Dolar)	25.000.000
290- ŞUBELER CARI HESABI T.P. (Grubu gönderen Şb)	25.000.000
011- EFEKTİF DEPOSU 01100- Alınan Satılan Efektifler (Dolar)	10.000
293- EFEKTİF VAZİYETİ Y.P. (Dolar)	10.000
(Sabit Kurdan)	

şeklinde kayıtlar yapılır.

44- ALINAN BANKA ÇEKLERİ İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Tahsile alınan banka çekleri ile ilgili olarak hesap plânında yer alan birçok yardımcı hesap kullanılır. Şöyle ki,

014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ - TÜRK PARASI

01400- Şubelerimiz üzerine keşideli

01401- Diğer bankalar üzerine keşideli

015- ALINAN BANKA ÇEKLERİ - YABANCI PARA

015000- Satın alınan çekler

015001- Tahsile alınan çekler

015010- Satın alınan çekler

015011- Tahsile alınan çekler

Şubelere müşteriler tarafından ibraz edilen provizyon alınmamış bulunan şubeler üzerine keşideli çeklerin bedelleri ile diğer bankalar üzerine keşideli çeklerin bedelleri tahsil şartıyla 014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ - TÜRK PARASI hesabına borç 392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR 39204- Tahsili beklenen çekler hesabına alacak kaydedilir.

Çeklerin tahsile alınması sırasında çek tevdi bordroları düzenlenmektedir. Çek tevdi bordrolarının 1 ve 2. kopyaları Balans Denetimine gönderilir. 3. kopya ise imzalanarak müşteriye teslim edilir. Balans denetiminde mutabakat sağlandıktan sonra, bankanın kendi şubesine keşideli çekler provizyon yetkilisine diğer bankalar üzerine keşideli çekler ile çek tevdi bordroları cari hesap yetkilisine teslim edilmektedir.

Balans Denetim sorumlusu tarafından teslim alınan bankanın kendi şubeleri üzerine keşideli çeklerin provizyonu alınır. Çek tutarının tamamına provizyon alındıktan sonra şifre kontrolü yapılır ve provizyon alınmıştır kaşesi basılır. Eğer kısmi provizyon alınmışsa (çeki veren müşterinin böyle bir talebi varsa) kısmen provizyon alınmıştır, kaşesi basılır ve çekin arkasında miktar ve açıklaması yazılır. Provizyon masrafı için provizyon masraf formu ve dekontu hazırlanır.

Çek tahsile alınırken tahsile alınan çekler hesabına giriş yapıldığından ödenen çeklerin de tahsile alınan çekler hesabından çıkış yapılması gerekir. Bunun için alınan banka çekleri çıkış fişi düzenlenir. Çek tevdi bordrolarına da çeklerin durumu açıklanır.

440- Bankaların Kendi Şubeleri Üzerine Keşideli Çekler:

Bankaların kendi şubeleri üzerine keşideli çekler ile ilgili olarak kısmen veya tamamen provizyon alındığında; aşağıdaki gibi yevmiye kaydı gerçekleştirilir.

Örneğin; 1.2.1989 tarihinde A şubesine başvuran Bay Ahmet Güneş B şubesine keşideli 10.000.000.TL.lık çekin tahsili talep etmektedir. Bununla ilgili yevmiye kaydı şöyledir.

290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	10.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	10.000.000
01400- Şubelerimiz Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	10.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392040- Şubelerimiz Üzerine Keşideli	
304- DİĞER MENDUAT VADESİZ	10.000.000
30420- Gerçek kişiler	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	10.000.000
01400- Şubelerimiz Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ H.S T.P	10.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çek.	

441- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli Çekler:

Takas odasının olması veya olmaması durumuna göre farklılık gösterir.

4410- Takas Odasının Olmaması Durumu:

Takas odasının olmaması durumunda alınan çekler aynı gün veya ertesi gün nakden tahsil edilir.

Örneğin, 3.000.000.TL.lık B bankasına ait bir çekin A bankası tarafından aynı gün tahsil edildiği varsayıldığında kayıtlar;

010- KASA	3.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ TÜRK PARASI	3.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	3.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ	3.000.000
30421- Her çeşit Ortaklıklar	

Çek ilgili bankaya tahsildar tarafından gönderilir. Çek tahsil edildiğinde hesaba alacak geçer ve masraflarla ilgili borç dekontu hazırlanır. 3.000.000.TL.lık bir çekin sözkonusu olduğu varsayılınsın ve provizyon masrafı olarak 10.000.TL. talep edilsin.

Bu durumda şu kayıtlar yapılır.

022- YURT İÇİ BANKALAR TÜRK PARASI	3.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	3.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	3.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ	3.000.000
30421- Her Çeşit Ortaklıklar	

Masraflar için borç dekontu hazırlandığında (hesaptan mahsuben);

304- DİĞER MEVDUAT - VADESİZ	10.000
30421- Her Çeşit Ortaklıklar	
022- YURTIÇİ BANKALAR T.P.	10.000

ÖRNEK:

5.3.1989'da A Bankasına gelen bir müşteri B bankası üzerine keşideli 5.000.000.TL.lık çekin tahsili talep etmektedir. Takas odası olmadığına göre kayıtlar şöyle gerçekleşmektedir.

B bankasında tahsilat aynı gün gerçekleşirse;

010- KASA	5.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	5.000.000
01401- Diğer Bankalar	
Üzerine Keşideli	
0140101- B Bank.	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	5.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar Üzerine	
Keşideli	
304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	5.000.000
30420- Gerçek Kişiler	

Eğer B Bankasına A bankası tahsildar gönderip tahsil yoluna giderse;

kayıtlar şöyle olmalıdır.

022- YURTIÇİ BANKALAR T.P.	5.000.000
02200- Vadesiz Hesap	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	5.000.000
01401- Diğer Bankalar	
Üzerine Keşideli	

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	5.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ	5.000.000
30420- Gerçek Kişiler	

Çekin tahsilinde 10.000 TL. masraf olmuşsa;

304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	10.000
30420- Gerçek Kişi	
022- YURTIÇİ BANKALAR T.P.	10.000
02200- Vadesiz Hesap	

4411- Aynı Şehirde Takas Odasının Bulunması Durumu:

Bankadaki cari hesaplar yetkilisi, diğer bankalar üzerine keşideli çeklerden takas odasına gönderilecek çekleri föy üzerinde ayrı ayrı düzenler. Şehirlere göre çeklerin miktarı ayrı ayrı yazılır ve kontrolleri yapılır. Buna göre; 5.000.000.TL.lık çekin tahsili sözkonusu ise;

290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	5.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	5.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	

Provizyon sorumlusu çek tevdi bordrosuna çekin durumu ile ilgili bilgileri yazar. Çek tahsil edildiğinde çek tahsil fişi, tahsil olunamayan için ise tahsili beklenen çekler çıkış fişi düzenlenir.

Takas merkezi kanalı ile ödendiği öğrenildiğinde,

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESABI T.P.	5.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	5.000.000
30421- Ortaklıklar	

Ödenmediği öğrenildiğinde tahsili beklenen çekler, çıkış fişine dayanarak işlem yapılır. Örneğin 2.000.000.TL.lık çek ödenmediğinde;

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESABI T.P.	2.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
392041- Diğer Bankalar	
Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESABI	
TÜRK PARASI	2.000.000
39203- Dekontu Beklenen	
İşlemler	

Ödenmeyen çekler takas merkezi tarafından borç dekontu ile birlikte bankaya geri gönderilir. Buna göre;

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESABI T.P.	2.000.000
39203- Dekontu Beklenen İşlemler	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	2.000.000

yevmiye kaydı yapılır ve ödenmeyen çekler müşteriye geri iade edilir.

ÖRNEK:

5.3.1989 günü A Bankasının Taksim şubesinin müşterisi olan Ahmet KORKMAZ A Bankasına başvurarak, Beyazıt Şubesi üzerine keşideli 2.000.000.TL.lık, Malatya Şubesi üzerine keşideli 1.000.000.TL.lık, B Bankası Sirkeci Şubesine ait 5.000.000.TL.lık, C Bankası Mecidiyeköy Şubesine ait 2.000.000.TL.lık çeklerin tahsilini talep etmiştir. Bununla ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

1. Çekler tahsile alındığında;

-----5.3.1989-----	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	3.000.000
01400- Şubelerimiz Üzerine Keşideli	
....Beyazıt Şb.si	
....Malatya Şb.si	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	3.000.000
39204- Tahsili Beklenen Çekler	
302040- Şubelerimiz Üzerine	
Keşideli	

5.3.1989

014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P. 7.000.000

01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli

392- ALACAKLI GEÇİCİ

HESAPLAR T.P.

7.000.000

39204- Tahsili Beklenen

Çekler

392041- Diğer Bankalar

Üzerine Keşideli

Beyazıt ve Malatya şubeleri aranarak provizyon alınır.

Provizyon alındıktan sonra;

5.3.1989

290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P. 3.000.000

- Beyazıt Şubesi 2.000.000

- Malatya Şubesi 1.000.000

014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P. 3.000.000

01400- Şubelerimiz Üzerine

Keşideli

- Beyazıt Şubesi

- Malatya Şubesi

5.3.1989

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P. 3.000.000

39204- Tahsili Beklenen Çekler

392040- Şubelerimiz Üzerine Keşideli

304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ 3.000.000

30420- Gerçek Kişi

Diğer bankalara, C ve D bankalarına ait çekler takas odasına

gönderilir. Buna göre yevmiye kayıtları,

290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P. 7.000.000

... - C Bankası 5.000.000

... - D Bankası 2.000.000

014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P. 7.000.000

01401- Diğer Bankalar
Üzerine Keşideli

... C Bankası

... D Bankası

Takas odasından çeklerin tahsil edildiği öğrenildiğinde;

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	7.000.000	
39204- Tahsili Beklenen Çekler		
392041- Diğer Bankalar Üzerine		
Keşideli		
..... C Bankası		
..... D Bankası		
304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ		7.000.000
30420- Gerçek kişi		

çeklinde yevmiye kayıtları yapılır.

45- YURTIÇİ BANKALAR TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bu hesaba para yatırıldığında borçlanır, bu hesaptan para çekildiğinde alacaklanır.

Para yatırıldığında; (5.000.000.TL. yatırıldığında)

022- YURT İÇİ BANKALAR T.P.	5.000.000	
02200- Vadesiz hesap		
022000- Kamu Mevduat Bankaları		
010- KASA		5.000.000

para çekildiğinde; (3.000.000.TL. çekildiğinde)

010- KASA	3.000.000	
022- YURT İÇİ BANKALAR T.P.		3.000.000
02200- Vadesiz Hesap		
022000- Kamu Mevduat		
Bankaları		

Hesap açtırılan banka ile anlaşma gereği faiz tahakkuk ettirildiğinde; (Örneğin 250.000.TL. faiz tahakkuku söz konusu ise,)

022- YURTIÇI BANKALAR T.P.	250.000
02200- Vadesiz Hesap	
022000- Kamu Mevduat Bankaları	
570- BANKALARDAN ALINAN FAİZLER T.P.	250.000
57001- Yurtiçi Bankalardan	
830- VERGİ ve HARÇLAR T.P.	12.500
83000- Banka ve Sigorta Muameleler Vergisi	
380- ÖDENECEK VERGİ	
RESİM, HARÇ T.P.	12.500
38000- Ödenecek Vergi	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	

46- İSKONTO SENETLERİ TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankaların şubeleri tarafından senet tutarları vadelerinden önce alacaklısının talebi üzerine ödenebilir. Bu işleme senet iskontosu denilmektedir. Bu hesap iskontoya kabul edilen senetlerin kaydına aittir ve bu hesabın bakiyesi, vadesi gelmemiş ve tahsil edilmemiş iskonto olmuş senetlerin tutarını gösterir. İskonto ve iştirah işlemlerinde senet tutarının nakden veya hesaben ödendiği gün faizin hesaplanacağı valörüdür. Faiz, iskonto ve iştirah işlemlerinde peşin tahsil edilmektedir. Bununla birlikte faize hak kazanabilmek için işlemin yapıldığı gün üzerinden bir tam günün geçmesi gerekir. Senet vadesi son gün olarak senet vadesine dahil edilmelidir. Vadeyi izleyen ve protesto süresi olarak adlandırılan iki iş gününe ait faizin peşin tahsil edilmesi sözkonusu değildir. Eğer senet protesto süresi sonunda yani vadeden sonra ikinci işgünü ödendiğinde, bu iki günlük faiz üzerinden kesintiler yapılır. Bu iki günlük faiz müşteri ilişkileri açısından sorunlar doğurmaktadır.

Senet iskonto edildiği zaman senedin vadesine kadar olan süre belirlenir ve faiz oranına göre iskonto tutarı hesaplanır.

bunun üzerinden (faiz üzerinden) % 10 kaynak kullanım Destekleme Fonu, Banka ve Sigorta Muamele Vergisi (faiz üzerinden) % 5 hesaplanır, net tutar ödenir.

Eğer senet vadesinde değil de vadeden sonra 2. işgünü içinde ödenirse aynı faiz oranı üzerinden 2 günlük faiz hesaplanır. Bu faiz tutarı üzerinden kaynak kullanım destekleme fonu ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi hesaplanır ve müşteriden talep edilir.

ÖRNEK:

A Bankası Aksaray müşterilerinden Derya AK borçlusu İstanbulda bulunan 2.100.000.TL.lık alacak senedini vadesinden 45 gün önce % 50 iskonto oranına göre iskonto ettirmek için bankaya başvurmuştur. Buna göre yapılması gereken işlemler aşağıdaki gibidir.

$$45 \text{ günlük faiz tutarı} = \frac{2.100.000 \times 45 \times 50}{365 \times 100} = 129.452 \text{ TL}$$

(iskonto tutarı)

Kaynak Kullanım Destekleme Fonu	=	12.942 TL
Banka ve Sigorta M.V.	=	6.473 TL
Posta Gideri	=	5.000 TL
		<hr/>
		153.867 TL.

Buna göre yevmiye kayıtları şöyle gerçekleşmelidir.

100- İSKONTO SENETLERİ T.P.	2.100.000
10011- Diğer Müşteriler-Özel	
500- İSKONTO ve İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER T.P.	129.452
50000- İskonto senetlerinden	
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ T.P.	
790010- Posta Giderleri	5.000

390- MUHTELİF BORÇLAR T.P.		
39022- Kaynak Kullanımı Destekleme Fonuna Devredilecek Kesintiler		12.942
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ PRİMLER		
38000- Ödenecek Vergiler		6.473
380005- Banka ve Sigorta Muameleler Vergisi		
010- KASA		1.946.133

Senet bedelleri tahsil edildiğinde;

010- KASA		2.100.000
100- İSKONTO SENETLERİ T.P.		2.100.000
10011- Diğer Müşteriler-Özel		

Senet başka bir şubede ödenseydi;

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.		2.100.000
28004- Dekontu beklenen işlemler		
100- İSKONTO SENETLERİ T.P.		2.100.000
10011- Diğer Müşteriler-Özel		

Dekont geldiğinde;

290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.		2.100.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HES.T.P.		2.100.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler		

47- İŞTİRA SENETLERİ TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankaların şubeleri tarafından istira edilen (keşideci şubenin bulunduğu yerde fakat borçlusu veya muhatabı Belediye hudutları dışında olan senetler) senetlerin kaydı 102 nolu hesapta takip edilmektedir. Bu hesabın bakiyesi vadesi gelmemiş ve tahsil edilmemiş

olan senetlerin tutarını gösterir. Yardımcı hesapları hesap plânında ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

ÖRNEK:

A Bankası Aksaray şubesi müşterilerinden Ahmet Can 5.000.000 TL.lik borçlusu Ankara'da bulunan alacak senedini vadesinden 30 gün önce iskonto ettirmek istemiş bankada bu senedi iştiraya kabul etmiştir. Bu durumda faiz üzerinden Kaynak Kullanım Destekleme Fonu % 1 komisyon, posta gideri, Banka ve Sigorta Kuamele Vergisi kesintileri yapılmalıdır. Hesaplamalar şöyledir;

$$\frac{5.000.000 \times 30 \times 50}{365 \times 100} = 205.480 \text{ TL. faiz tutarı}$$

205.480 × 0.10	=	20.548 TL.	K.K.D.F.
5.000.000 × 0.01	=	50.000 TL.	Komisyon
205.480 × 0.05	=	10.274 TL.	Banka Sig.M.V.
		5.000 TL.	Posta Gid.

291.302 TL. Kesinti Toplamı

Kalan net tutar 4.708.698 TL.dir. Buna göre,

Senet iştirası nakit olarak ödendiğinde;

102- İŞTİRA SENETLERİ T.P.	5.000.000
10211- Diğer Müşteriler-Özel	
500- İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER T.P.	205.480
50001- İştirai senetlerinden	
700- İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN KOMİSYONLAR	50.000
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ	
790010- Posta Giderleri Karşılığı	5.000
390- MORTALİF BORÇLAR	
39022- Kaynak Kullanımı Destekleme Fonuna Kesintiler	20.548
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ PRİMLER	
38000- Ödenecek Vergiler	10.274
380005- Banka ve Sigorta Kuameleleri	
010- KASA	4.708.698

Senedin tahsili telefon ile alınırsa;

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	5.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
102- İŞTİRA SENETLERİ T.P.	5.000.000
10211- Diğer Müşteriler-Özel	

Alacak Dekontu geldiğinde;

290- ŞUBELER GARI HESABI T.P.	5.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ H.T.P.	5.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	

şeklinde muhasebeleştirilir.

48- KISA VADELİ KREDİLER İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Kısa vadeli krediler defteri kebir hesaplarında özetle aşağıdaki gibi sınıflandırılır.

- Ihracat kredileri
- İthalat kredileri
- İhtisas kredileri
- Fen Kaynaklı Krediler
- Mali Kesime Verilen Krediler
- Yurtdışı Krediler
- Diğer Krediler

Bu bölümlerle ilgili yardımcı ve alt hesaplar hesap plânında yer aldığı gibidir.

480- Kısa Vadeli Teminatlı Krediler:

Örneğin, 10.000.000 TL.lık kısa vadeli teminatlı kredi verildiğinde;

118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER T.P.	10.000.000
11811- Diğer Müşteriler-Özel	
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ	10.000,000
30421- Herçesit Ortaklıklar	

veya

112- KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ T.P.	10.000.000
112110- Diğer Müşteriler Özel	
304- DİĞER MEVDUAT Vadesiz	10.000.000
30420- Gerçek Kişilerin Ticari İşlemleri	

veya;

118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER T.P.	10.000.000
11811- Diğer Müşteriler Özel Döviz Tevdiat Karşılığı Krediler	
304- DİĞER MEVDUAT Vadesiz	10.000.000
30421- Herçeşit Ortaklıklar	

kredi karşılığı nakden ödendiğinde;

010- KASA	10.000.000
118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER T.P.	10.000.000

kredi karşılığı hesaben ödendiğinde;

304- DİĞER MEVDUAT Vadesiz	10.000.000
118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER	10.000.000

şeklinde muhasebe kayıtları yapılır.

481- Senet Karşılığı Kısa Vadeli Krediler

Senet karşılığı kredilerin teminatı için senet alındığında

Nazım Hesaplardan yararlanır. Örneğin 5.000.000 TL.lık senet karşılığı kredi verilirse;

996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	5.000.000
veya 99603- Teminat Senetleri Cüzdanı	
99604- Teminat Senetleri Muhabir Cüzdanı	
998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR T.P.	5.000.000
99805- Teminat Senetleri (Müşte.)	

Teminata alınan senet ödendiğinde;

010- KASA		5.000.000
118- KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER		5.000.000
DİĞER		
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR T.P.		5.000.000
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.		5.000.000

Şeklinde yevmiye maddeleri yapılır.

ÖRNEK: 5.5.1989'da ABC Ltd.Şti adına 50.000.000 TL.lık kısa vadeli kredi verilmesine karar verilmiş, DE Ltd. Şirketine de 20.000.000.TL.lık senet karşılığı kısa vadeli kredi verilmesine karar verilmiştir. Bunun için gerekli yevmiye kayıtlarını yapınız.

ABC Ltd.Şti için;

-----5.5.1989-----		
118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER T.P.		50.000.000
11811- Diğer Müşteriler Özel ...ABC Şti.		
304- DİĞER NEVDUAT-Vadesiz		50.000.000
30421- Herçesit Ortaklıklar ...ABC Şti		

DE Ltd. Şirketi için

-----5.5.1989-----		
118- KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER T.P.		20.000.000
11811- Diğer Müşteriler Özel ..DE Ltd.Şti.		
304- DİĞER NEVDUAT - Vadesiz		20.000.000
30421- Herçesit Ortaklıklar ..DE Şti.		

5.5.1989

996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	20.000.000
99603- Teminat Senetleri Güzdanı	
998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR T.P.	20.000.000
99805- Teminat Senetleri ..DE Ltd. Şti	

yevmiye kayıtları yapılır.

3 ay sonra her iki şirket aldıkları kredilerin % 10'u ABC Ltd. Şti. nakden, DE Ltd.Şti. de hesaben ödemiştir. Bunun için yapılacak yevmiye defterindeki kayıtlar şöyledir;

ABC Ltd. Şti. için;

5.8.1989

010- KASA	5.000.000
118- KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER	5.000.000
11811- Diğer Müşteriler Özel ..ABC Ltd.Şti.	

DE Ltd.Şti. için;

5.8.1989

304- DİĞER NEVDUAT VADESİZ	2.000.000
118- KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER	2.000.000
11811- Diğer Müşteriler Özel DE Ltd.Şti	

5.8.1989

998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR T.P.	2.000.000
99805- Teminat Senetleri ..DE Ltd.Şti.	
996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	2.000.000
99603- Teminat Senetleri Güzdanı	

şeklinde kayıtlar yapılmalıdır.

482- Kısa Vadeli Kredilerde Faiz Tahakkuku

Kısa vadeli kredilere üçer aylık dönemlerde faiz tahakkuk ettirilmektedir.

Kısa vadeli kredilerde genelde uygulanan oran % 60'dır. Senet karşılığı kredilerde komisyon faiz tahakkukuna esas teşkil eden adet toplamı üzerinden yıllık % 2'dir. Mal karşılığı kredilerde komisyon adet toplamı üzerinden % 1'dir. Tahvil ve hisse senetleri karşılığı rehinli menkul kıymetlerin nominal değerleri üzerinden hesap açılış tarihinden itibaren yılda bir kez olmak üzere alınan komisyon oranı % 1'dir. Faizin % 10'u Kaynak Kullanım Destekleme Fonuna yatırılmak üzere müşteriden tahsil edilir. Bankanın faiz ve komisyon gelirleri üzerinden % 5 Banka ve Sigorta Muameleleri gider vergisi müşteriden tahsil edilmektedir.

ÖRNEK: ABC işletmesine 100.000.000.TL.lık senet karşılığı kısa vadeli bir kredi verilmiştir. Üç aylık dönem sonundaki (92 gün) faiz gelirini ve kesintilerini hesaplayıp muhasebe kaydını yapınız.

Kısa Vadeli Faiz Oranı % 60

Komisyon: adet üzerinden % 2 (yıllık)

Kaynak Kullanım Destekleme Fonu: Faiz % 10'u

Banka ve Sig.Muamele Vergisi : Faiz + Komisyonun % 5'i

$$\text{Adet} = \frac{\text{anapara} \times \text{gün}}{100} = \frac{100.000.000 \times 92}{100}$$

$$\text{Adet} = 92.000.000$$

$$\text{Sabit çarpan} = 60/365 = 0,1643835$$

$$\text{Faiz Tutarı} = 92.000.000 \times 0,1643835 = 15.123.282$$

$$\text{Komisyon} = 92.000.000 \times \% 2/4 = 460.000 \text{ (3 aylık)}$$

$$\text{Kaynak Kullanım Destekleme Fonu} = 15.123.282 \times 10 = 1.512.328$$

$$\text{Banka ve Sigorta Muamele Vergisi} = 779.164$$

118- KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER	17.874.774
11811- Diğer Müşteriler	
ABC	
514- KISA VADELİ KREDİLERDEN	
ALINAN FAİZLER T.P.	15.123.282
51411- Diğer Müşterilerden	
ABC	
714- KISA VADELİ DİĞER KURUMLAR-	
DAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYON	460.000
380- ÖD. VERGİ, RESİM, HARÇ	
38000- Öd. Vergiler	779.164
380005- Banka Sig.M.V.	
390- MUHTELİF BORÇLAR T.P.	
39022- Kay.Kul.Des.Fonu.	
Der.Kes.	1.512.328

49- ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Orta ve Uzun Vadeli kredinin kullanılabilir hale gelebilmesi için gerekli şartlar yerine getirildikten sonra kredi verilir ve muhasebe bölümünde aşağıdaki gibi yevmiye kayıtları yapılır.

kredi teminatı olarak 3.000.000.TL.lık senet alındığında;

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	3.000.000
99603- Teminat Senetleri Cüzdanı	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	
BORÇLAR	3.000.000
99805- Teminat Senetleri	
(Müşteri)	

ipotek olarak 50.000.000.TL. değerinde gayrimenkul alındığında;

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	
ALACAKLAR T.P.	50.000.000
99619- Teminat Olarak	
ipotek alınan gayrimenkuller	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	
BORÇLAR T.P.	50.000.000
99820- Teminat Olarak	
Gayrimenkul İpotek	
Edenler	

Rehin olarak 5.000.000 TL.lık mal alındığında,

996-	DIĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	5.000.000
99623-	Teminat Olarak Alınan Emtea	
998-	DIĞER NAZIM HESAP- LARDAN BORÇLAR T.P.	5.000.000
99824-	Teminat Olarak Emtea Verenler	

Kredi verildiğinde ise;

140-	ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME KREDİLERİ T.P.	5.000.000
14011-	Diğer Müşteriler Özel	
304-	DIĞER MEVDUAT Vadesiz	5.000.000
30420-	Gerçek kişi Ort.	

şeklinde kayıt yapılır.

Orta vadeli kredinin faizlerinin hesaplanmasında tamamı banka kaynaklarından verilen kredilerle 3 er aylık dönemlerde, T.C. Merkez Bankası ile birlikte kredi verilmesi durumunda 6 aylık dönemlerde faiz tahakkuku yapılır. Kısa vadeli kredilerdeki hesaplamalara ek olarak kredinin vergi, resim, harç istisna belgesi yoksa faiz ve komisyon toplamı üzerinden % 5 BSM vergisi kesilir.

ÖRNEK: 5.6.1989 tarihinde şubemiz müşterilerinden Mehmet Güneş gerekli şartları ve belgeleri hazırladıktan sonra 10.000.000 TL.lık 5 yıl vadeli kredi almaya hak kazanmıştır. Bunun karşılığında 5.000.000 TL.lık müşteri senedi ve 5.000.000.TL.lık gayrimenkul ipotegi teminat olarak kabul edilmiş ve kredinin 2.000.000.TL.lık kısmı nakden, kalanı hesaben ödenmiştir. İlgili muhasebe kayıtlarını yapınız (Faiz oranı % 75).

Buna göre aşağıdaki kayıtlar yapılır.

<u>5.6.1989</u>	
996- DİĞER NAZİM HES.ALACAKLARI T.P.	5.000.000
99603- Teminat Senetleri Cüzdanı	
998- DİĞER NAZİM HES. BORÇLAR T.P.	5.000.000
99805- Teminat Senetleri	
998050- Mehmet Güneş	
Senetlerin teminata alınması	
<u>5.6.1989</u>	
996- DİĞER NAZİM HES.ALACAKLAR T.P.	5.000.000
99619- Teminat Olarak İpotek alınan Gayrimenkuller	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR T.P.	5.000.000
99820- Teminat Olarak Gayrimenkul İpotek edenler	
998200- Mehmet Güneş	
Gayrimenkul ipoteği alınması	
<u>5.6.1989</u>	
140- ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME KR.T.P.	10.000.000
14011- Diğer Müşteriler	
1401100- Mehmet Güneş	
010- KASA	2.000.000
304- DİĞER NEVDUAT Vadesiz	8.000.000
304200- Mehmet Güneş	
kredinin verilmesi	

Bu örnekte üç aylık dönem sonunda hesaplanması gereken faiz şöyledir.

$$\text{Faiz tutarı} = \frac{10.000.000 \times 75 \times 92}{365 \times 100} =$$

Faiz tutarı = 1.890.411 TL.

Komisyon tutarı = adat × % 2 yıllık

$$\text{Adat} = \frac{10.000.000 \times 92}{100} = 9.200.000$$

Üç Aylık Komisyon = 9.200.000 × 0,02/4 = 46.000 TL.

Faiz + Komisyon = 1.890.411 + 46.000 = 1.936.411

BSMV = 1.936.411 × 0.05 = 96.821 TL.

Kay.Kul.Des.Fonu = 1.890.411 × 0.10 = 189.041

Muhasebe kaydı ise;

-----6.9.1989-----	
140- ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME KR. T.P.	2.222.273
14011- Diğer Müşteriler	
1401100- Mehmet Güneş	
534- ORTA VE UZUN VADELİ İŞL.KR.ALINAN FAİZ T.P.	1.890.411
54311- Diğer Müşteriler Özel	
734- ORTA VE UZUN VADELİ İŞL.KR. ALINAN KOM.	46.000
380- ÜD.VERGİ RESİM, HARÇ, 38000-Üd.Vergiler	96.821
390- MÜTELİF BORÇLAR T.P.	189.041
39022- Kay.Kul.Des.Fonu	

50- NAKİT OLMAYAN KREDİLER (Teminat Mektupları) İLE
İLGİLİ İŞLENLER

Kredi almaya hak kazanmış bir kişi için teminat mektubu verilmeden önce genel kredi sözleşmesi hazırlanır. Genel Kredi Sözleşmesinin damga vergisi (%05) nakit veya hesaben tahsil edilir. Örneğin 5.000.000 TL.lık teminat mektubu verildiğinde aşağıdaki gibi yevmiye defterine kayıt yapılır.

010- KASA	25.000
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER TP.	25.000
38000-Ödenecek Vergiler	
380007- Makbuz Mukabili Ödenecek Damga Ver.	

Nakdi olmayan kredinin çeşitine göre düzenlenmesi gereken belgeler hazırlanarak imzalanır.

_____ / _____	
010- KASA	26.250
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ T.P.	25.000
79003- Damga Vergisi Karşılığı (%5)	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER-TP.	1.250
38000- Ödenecek Vergiler	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (25.000x0,05)	
_____ / _____	
Damga vergisi için alınan karşılığın vergiye dönüşmesi için;	
_____ / _____	
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ- TP.	25.000
79003- Damga Vergisi Kar- şılığı (% 05)	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER-TP.	25.000
38000-Ödenecek Vergiler	
380007- Makbuz Mukabili Ödenecek Damga Verg.	
_____ / _____	
Damga vergisinin Vergi Dairesine ödenmesinde;	
_____ / _____	
380- ÖDENECEK VERGİ RESİM, HARÇ ve PRİMLER T.P.	25.000
38000- Ödenecek Vergiler	
380007- Makbuz Mukabili Ödenecek Damga Vergisi	
KASA	25.000
_____ / _____	
Teminat mektup makbuz karşılığı müşteriye verildiğinde,	
_____ / _____	
910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLA- RINDAN ALACAKLAR-TP.	5.000.000
912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLA- RINDAN BORÇLAR T.P.	5.000.000
_____ / _____	

mektup bankaya iade edildiğinde;

_____ / _____	
912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR T.P.	5.000.000
910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR T.P.	5.000.000
_____ / _____	

şeklinde kayıt yapılır.

910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR hesabının ve 912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR hesaplarının yardımcı ve alt hesapları hesap plânında görüldüğü gibidir.

91000-Açık Kredi;

Yalnız müşterinin imzası karşılığında verilen teminat mektuplarına açık kredi denir. 91000- Açık Kredi hesabı bu işleme aittir.

91010- Nakit Karşılıkları

Tamamen veya kısmen nakit karşılıklı olarak verilen teminat mektupları, nakit karşılıkları alt hesabında gösterilir.

5.000.000 TL.lık teminat mektubu verilirken 2.500.000.TL. alınan nakit aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir.

_____ / _____	
010- KASA	2.500.000
390- MUHTELİF BORÇLAR - TP.	2.500.000
39000- Alınan Nakdi Teminatlar	
390000- Türk Lirası Teminat Mektupları	
_____ / _____	

91011- Kefalet Karşılığı;

Bir ya da daha fazla kefalet imzasına dayanılarak verilen teminat mektuplarına ait bir hesaptır.

91012- Diğer Teminat Karşılığı

Altın, hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, emtea gibi menkul kıymetlerin rehni ya da Bankalar Kanunu hükümlerine uygun olarak alınan gayrimenkul ipotegi karşılığında müşterilere verilen teminat

mektuplarının kaydedildiği bir hesaptır.

91013- Yurtiçi Bankalar Teminatı ile

Yurtiçi bankaların teminatları ile verilen teminat mektuplarının kaydedildiği bir hesaptır.

91014- Yurtdışı Bankalar Teminatı ile

Yurtdışındaki muhabirlerimizin kontrgarantisine karşılık verilen teminat mektuplarının kaydedildiği hesaptır.

91015- Şubelerimiz Emirleri

Diğer bir şubenin emri ile verilen teminat mektuplarının kaydedildiği hesaptır.

Yukarıda sayılan yardımcı hesaplar ilgili oldukları konularda yevmiye defterinde büyük defter hesabının altında yer alırlar.

500- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR

İnşaat ve Mühendislik İşleri ile uğraşan gerçek ve tüzel kişiler lehine geçici olarak limit içi ve limit dışı verilen teminat mektupları inşaat ve Mühendislik İşleri ile ilgili alt hesaplara kaydedilir.

91202- Limit içi Geçici Teminat Mektupları-Diğer

91203- Limit Dışı Geçici Teminat Mektupları-Diğer

İnşaat ve Mühendislik İşleri ile uğraşanların dışında kalan gerçek ve tüzel kişiler lehine geçici olarak verilen limit içi ve limit dışı teminat mektupları limit içi ve limit dışı geçici Teminat Mektupları-Diğer alt hesaplarına kaydedilir.

91210- Limit İçi Kesin Teminat Mektubu-İnşaat ve Mühendislik İşleri

91211- Limit Dışı Kesin Teminat Mektubu-İnşaat ve Mühendislik İşleri

İnşaat ve Mühendislik İşleri ile uğraşan gerçek ve tüzel kişiler lehine verilen limit içi ve limit dışı kesin teminat mektupları limit içi veya dışı Kesin Teminat Mektubu alt hesaplarına kaydedilir.

TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR hesabı ile ilgili olarak kullanılması gereken yardımcı ve alt hesaplar hesap planındaki gibidir.

501- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR'DAN KOMİSYON TAHSİLİ:

Komisyonlar mektubun türüne göre değişiklik gösterir. Geçici Teminat Mektuplarından 100.000.TL.dan az olmamak şartı ile %02,5

Kesin ve Avans. Teminat Mektuplarından 100.000.TL.dan az olmamak şartı ile %02,5

Mektubun verildiği tarih komisyon devresinin başlangıç tarihidir. Komisyon dönemi 3 aydır.

Örneğin; 5.000.000.TL. nakdi olmayan krediye üç aylık dönem sonunda komisyonun alt sınırı 100.000.TL. olduğundan bu miktar tahsil edilir veya ilgili kişinin mevduat hesabından mahsup edilir. Bu komisyon üzerinden de % 5 Banka ve Sigorta Muamele Vergisi kesilir. Buna göre yevmiye maddeleri;

<hr/>	
010- KASA	105.000
<hr/>	
748- NAKDİ OLMAYAN KR.D.ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR-TP.	100.000
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	5.000
38000- Ödenecek Vergiler	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	
<hr/>	
Hesaben komisyon tahsil edildiğinde;	
<hr/>	
304- DİĞER MEVDUAT-Vadesiz	105.000
748- NAKDİ OLMAYAN KR.AL. ÜC.KOM. T.P.	100.000
74800- Türk Parası Teminat Mektubu Komisyonları	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	5.000
38000- Ödenecek Vergiler	
380005- Banka ve Sig.Mua.V.	
<hr/>	

şeklinde muhasebeleştirilir.

Teminat mektubunun düzenlenmesi sırasında alınması gereken damga vergilerinin gününde tahsil edilememesi halinde;

<hr/>	
278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP.	25.000
27803- Bankacılık Hizmetlerinden Alacaklar	
278035- Türk Parası Teminat Mektubu Masraf ve Komisyonlarından Alacaklar	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.000
39299- Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar	
<hr/>	

şeklinde muhasebeleştirilir.

Tahsilinde teminatın kaldığı süreyle orantılı olarak gecikme faisi tahsil edilir. Örneğin 100.000.TL.sı gecikme faizi tahakkuk ederse, bunun için aşağıdaki kayıtlar yapılır.

<hr/>	
010- KASA	105.000
598- DİĞER ALINAN FAİZLER TP.	100.000
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRIMLER-TP.	5.000
38000- Ödenecek Vergiler	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	
<hr/>	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	105.000
39299- Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar	
748- NAKDİ OLMAYAN KRD, ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR-TP.	100.000
74800- Türk Parası Teminat Mektubu Komisyonları	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRIMLER	5.000
<hr/>	

502- Bir Şubenin Talimatıyla Diğer Bir Şubenin Mektup Vermesi:

Riski talimatı veren şubeye ait olmak üzere bir şubenin talimatıyla diğer bir şube teminat mektubu verebilir. Örneğin 10.000.000.TL.lık

bir teminat mektubu diğer bir şubenin talimatıyla verilsin.
Bu işlemle ilgili olarak aşağıdaki muhasebe kayıtları yapılır.

910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR-TP. 10.000.000

912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR-TP. 10.000.000

91280-Şubelerimize Emirlerimiz

Talimatı veren şube, karşı şubeden mektubun bir kopyası ve damga puluna ait borç dekontunu aldığı anda aşağıdaki muhasebe işlemini yapar.

Mektubu düzenleyen şube;

910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR-TP. 10.000.000

91015- Şubelerimiz Emirleri

912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR-TP. 10.000.000

91280- Şubelerimize Emirlerimiz

010- KASA 50.000

380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLERİ 50.000

38000- Ödenecek Vergiler

380007- Nakbuz Mukabili Ödenecek Damga Vergisi

şeklinde kayıt yapar.

Teminat mektubu verilen şubeye geri verildiğinde;

912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR-TP. 10.000.000

91280-Şubelerimize Emirlerimiz

910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR-TP. 10.000.000

910- Şubelerimiz Emirleri

şeklinde muhasebeleştirilir.

503- Teminat Mektubu Tazmini

Mektup konusu taahhüdün yerine getirilmemesi üzerine muhatap tarafından mektup bedelinin açık bir yazı ile talep edilmesi halinde mektup tutarı hemen ödenmelidir. Bundan kaçınmak sözkonusu değildir.

Yukarıdaki 10.000.000.TL.lık teminat mektubunun tazmini sözkonusu olduğunda;

Ödeme ile ilgili olarak,

----- / -----	
158- İDARİ TAKİPTESKİ TAZMİN ED.GAY.NAK.KR. VE YÜKÜM. T.P.	10.000.000
010- KASA	10.000.000
----- / -----	
Diğer bir şube tarafından mektup verilmişse,	
----- / -----	
158- İDARİ TAK.TAZMİN ED.GAY.NAK. KR.VE YÜK. T.P. ... ilgili hesaplar	10.000.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI	10.000.000
----- / -----	

Aynı gün borçlu ve kefillere durum bildirilerek sözkonusu tutarın bankaya bir hafta içinde ödenmesi istenir, yerine gelmediği zaman, süre sonunda;

----- / -----	
NAZİM HESAPLAR	
912- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR	10.000.000
NAZİM HESAPLAR	
910- TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR	10.000.000
----- / -----	

şeklinde kayıt yapılır.

504- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR

Hesap planında yurt dışına verilen teminat mektupları Nazım Hesaplarda gösterilir. Herhangi bir kişi ya da kuruluşa hitaben

belirli bir işin saptanan koşullara uygun olarak belli bir süre içinde yapılacağını, aksi takdirde işi yapmakla yükümlü olan tarafın işi veren tarafa ödemesi gereken yabancı para cinsi döviz tutarının banka tarafından ödeneceğine ait verilen teminat mektuplarının kaydedildiği Aktif nitelikli bir hesaptır. Yabancı para teminat mektupları, işlem tarihindeki kurdan bu hesaba kaydolunur. Ay sonları itibariyle evalüasyon işlemi yapılır. Kur farkı olduğunda, 911- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR hesabı ile 913- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR hesaplarına kayıt yapılır.

Bu hesap 913- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR hesabı ile karşılıklı çalışır. Söz konusu hesap teminat türlerine ve bankanın kefil olduğu kişi ya da kuruluşların niteliğine göre hesap plânında görülen yardımcı ve alt hesaplarda izlenir.

Dövizi natık teminat mektuplarının verilmesi halinde hem DİM hem de şubeler muhasebe kayıtları düzenlenmektedir.

Örneğin; 10.000 Dolarlık (kuru 2.500.TL.dan)

Teminat Mektubu Verildiğinde;

DİM'de;

----- / -----	
911- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR	25.000.000
911150- Şubelerimiz Emirleri	
913- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR	25.000.000
----- / -----	

Dış İşlemler Müdürlüğü tarafından teminat mektubuna ait kontrgarantinin muhabir banka tarafından kabul edildiğinin bildirilmesinden sonra ilgili şube aşağıdaki muhasebe kaydı yapmalıdır.

----- / -----	
911- YABANCI PARA, TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR	25.000.000
..ilgili hesaplar	
913- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR	25.000.000
91380- Şubelerimize Emirlerimiz	
----- / -----	

Dağ İşlemler Müdürlüğü tarafından teminet mektubuna ait kontrgarantinin muhabir banka tarafından kabul edildiğinin bildirilmesinden sonra ilgili şube aşağıdaki muhasebe kaydını yapmalıdır.

911- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR 25.000.000

913- YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR 25.000.000

91380- Şubelerimize Emir-lerimiz.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

51- İTHALAT TAHSİLAT VE TRANSFER İŞLEMLERİ TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

İthalatın gerçekleştirilmesi ile ilgili işlemlerin bir bölümü bankalara aittir. İthalat işlemlerine aracılık eden bankalara intikal şubeleri adı verilir. Bu şubeler ithalat işlemlerine başlamadan önce pozisyon adresi ve muhbir ilişkiler hakkında bilgi vererek izin almak zorundadır. Bu işlem, izin alma işlemine KOD ALMA denir. ve yazılı olarak yapılması zorunludur. Ancak çok acile işlerde istisnai olarak telefonla KOD ALMA talebinde bulunulabilmektedir.

Akreditifli İthalat İşlemleri

- Bedeli tamamen idamen akreditifli ithalat
 - Bedeli kısmen idamen akreditifli ithalat
- olmak üzere ikiye ayrılır.

510- BEDELİ TAMAMEN İDAMEN AKREDİTİFLİ İTHALAT İŞLEMLERİ

Bu durumda mal bedeli şu şekilde hesaplanır. İthalat konusu döviz miktarı dani döviz kuru ile çarpımı sonucu mal bedeli bulunur.

$$\text{Örneğin; } 10.000 \text{ \$} \times 2.500 \text{ TL/\$} = 25.000.000 \text{ TL}$$

Mal bedeli 25.000.000 TL'dir.

Mal bedelinin (%1) 03 oranında küsgad pulu hesaplanır.

$$\text{Küsgad pulu : } 25.000.000 \text{ TL} \times \%3 = 750.000 \text{ TL.}$$

Türk lirası mal bedeli üzerinden %2 komisyon hesaplanır.

$$25.000.000 \text{ TL} \times \%2 = 500.000 \text{ TL.}$$

Müşteriden alınması gereken küsgad pulu ve komisyon tutarlarının toplamı üzerinden %5 DSI Vergisi hesaplanır.

$$(750.000 + 500.000) \times \%5 = 625.000 \text{ TL}$$

Ayrıca her ay için %4 oranında kur farkı alınır. Aynı hesaplamada akreditif vadesi esas alınır. Eğer akreditif 3 aylık ise kur farkı 3 aylık hesaplanır.

Mal bedeli $\times \%4$ = Bir aylık kur farkı

$$25.000.000 \times \%4 = 1.000.000 \text{ TL.}$$

$$1.000.000 \text{ TL} \times 3 \text{ ay} = 3.000.000 \text{ TL. (3 aylık kur farkı)}$$

Teminat hesap hesaplamasında ithalatçıları için %3 diğerleri için %1 teminat oranları esas alınır.

25.000.000 TL \times $\frac{3}{100}$ = 750.000 TL veya,

25.000.000 TL \times $\frac{1}{100}$ = 250.000 TL

Yukarıdaki hesaplamalara göre muhasebe kaydı ise şöyle ger-
çekleşir.

----- / -----	
010- KASA	27.353.750
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ-TP.	27.353.750
370000-akreditif İthalat İşlemleri	
Mal bedeli	25.000.000
Küşad Pulu	75.000
Komisyon	500.000
BSM Vergisi	28.750
Kur Farkı	1.000.000
Teminat (İthalatçı)	750.000
----- / -----	

Yardımcı defterlerde her işlem için ayrı ayrı föy açılır.
Aynı firmaya ait birden fazla işlem varsa, her işlem için ayrı föy
açılır.

İntikal şubeleri, müşterisinden aldığı işlemle ilgili bel-
geleri ithalat ihracat ve Dövizli Diğer İşlemler Müdürlüğüne veya
bu konuda tam yetkili şubelere aynı gün ulaşmasını sağlar.

Yetkili şube küşad mektubunu hazırlar ve küşad teleksle
ilgili muhabir bankaya çekilir. İthalat ihracat ve Dövizli Diğer
İşlemler Müdürlüğü veya Tam yetkili şubeler aynı gün intikal şu-
besine bir borç dekontu çıkartır.

Bu borç dekontu aşağıdaki bilgileri içerir (Yukarıdaki bil-
gilere göre)

- 1- Küşad pulu ve BSM vergisi, (75.000 + 3.750 TL)
- 2- Posta ve telex masrafı, (10.000)
- 3- Libere mallar için teminat tutarı (750.000 TL) 838.750
- 4- Komisyonun alınmasını hatırlatıcı bir not (500.000 TL)

İlgili şube dekontu aldığı anda aşağıdaki kaydı yapar.

----- / -----		
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.	838.750	
370000- Akreditif İthalat İşlemleri		
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	838.750	
----- / -----		

Dekont üzerinde belirtilen komisyon tutarı vergisi ve akreditifin teyitli ya da teyitsiz oluşu dikkate alınarak;

----- / -----		
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.	525.000	
370000-Akreditif İthalat İşlemleri		
760- BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ-TP.	500.000	
76000-İthalat Akreditifi Komisyonları		
760000-Teyitli veya		
760001- Teyitsiz		
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	25.000	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi		
----- / -----		

şeklinde muhasebeleştirilir.

Muhabir nezdindeki hesaba borç kaydedilen döviz miktarı o günkü döviz satış kuru ile çarpılarak mal bedelinin Türk Lirası karşılığı bulunur. Bulunan Türk Lirası ve Kambiyo M. Vergisi toplamı üzerinden intikal şubesinden telefonla provizyon talep edilir.

(25.000.000x0.001: 25.000)

Provizyon veren şube;

----- / -----		
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.	25.025.000	
370000- Akreditif İthalat İşlemleri		
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.	25.025.000	
39205- Verilen Provizyonlar		
392050- Şubelere Verilen		
----- / -----		

Yetkili şube provizyon aldığı gün intikal şubesine borç dekontu gönderir. Dekont şubenin eline geçtiğinde; aşağıdaki şekilde geçici hesap kapatılır.

----- / -----	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.	25.025.000
39205- Verilen Provizyonlar	
392050- Şubelere Verilen	
290- ŞUBELER CARI HESABI	
T.P.	25.025.000
----- / -----	

İthalat İhracat ve Dövizli Diğer İşlemler Müdürlüğünce veya yetkili şubelerce ithalat ile ilgili belgeler intikal şubesine gönderildiğinde;

----- / -----	
997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	
ALACAKLAR-Y.P.	27.353.750
99716- İthalat Akreditifleri	
Vesaik Cüzdanı	
999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	
BORÇLAR-Y.P.	27.353.750
99916- İthalat Akreditifleri	
Vesaiki Mudi	
----- / -----	

şeklinde kayıt yapılır.

Belgeler müşteriye teslim edildiğinde makbuz imzalatılarak, teslim tarihi yazılır ve belgelerin çıkışı için şu kayıt yapılır.

----- / -----	
999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-Y.P.	27.353.750
99916- İthalat Akreditifleri	
Vesaik Mudi	
997- DİĞER NAZİM HESAPLAR-	
DAN ALACAKLAR Y.P.	27.353.750
99716- İthalat Akreditifleri	
Vesaik Cüzdanı	
----- / -----	

Bu işlem nedeniyle herhangi bir borç kaydı artık yapılmayacak ise, 370- İTHALAT TEMİLAT VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.

370000- Akreditif İthalat İşlemleri hesabında ilgili föy kontrol edilir, bakiye var ise, mevduat hesabına alacak kaydedilir.

Şöyle ki;

_____ / _____		
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ- T.P.		27.353.750
370000- Akreditif İthalat İşlemleri		
010- KASA		27.353.750
_____ / _____		

veya

_____ / _____		
370- İTHALAT TEMİNAT VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.		27.353.750
370000- Akreditif İthalat İşlemleri		
304- DİĞER MEVDUAT VADESİZ Mevduat Hesabı		27.353.750
30421- Herçeşit Ortaklıklar		
_____ / _____		

Böylece daha önce akreditif için açılmış bulunan föy kapanış tarihi belirtilerek teminat tutarı yetkili şubece ilgili bankaya bildirildiğinde;

teminatın gözülmesinden önce,

_____ / _____		
290- ŞUBELER CARİ HESABI-T.P.		750.000
010- KASA		750.000
_____ / _____		

şeklinde kayıt yapılır ve teminat müşteriye iade edilir.

511- Kredili (Bedeli Kısmen Peşin Ödenen) Akreditifli İthalat İşlemleri

Kredili akreditifli ithalat işleminde öncelikle ithalatı yapacak firmanın banka nezdinde "GAYRİ MAKDİ AKREDİTİF KREDİSİ" alması şarttır. İkinci olarak firmadan mal bedelinin % 25'i küşad pulu, akreditif açılış komisyonu (ilk üç ay için % 3, daha sonraki devre için % 1.5 oranında akreditif bedeli üzerinden) küşad pulu ile açılış komisyonu üzerinden hesap edilen BSM vergisi, aylık % 4 oranında kur farkı ithalatçı müşteriden % 3 sanayici, % 1 oranında teminat tutarı tahsil edilmektedir.

Bu bilgiler formüle edilirse;

Küşad pulu = (mal bedeli) × % 25

Akreditif açılış kom. (akreditif bedeli) × % 3 veya % 1.5

BSM Vergisi = (küşad pulu + açılış kom.) % 5

Kur farkı = % 4 (aylık)

Teminat = % 3 ithalatçı müşteriden
% 1 sanayiciden

şeklinde tablo elde edilir.

Örneğin; 10.000.000 TL (4.000 \$) lık mal gayri nakdi akreditif kredisi ile ithalat edilsin yukarıdaki tabloya göre hesaplar aşağıdaki gibi gerçekleşir.

Mal bedeli = 10.000.000 TL (4.000 Dolar)

Küşad Pulu = 2.500.000 TL

Akreditif Açılış Komisyonu % 3 = 300.000 TL

BSM Vergisi = (2.500.000 + 300.000) % 5 = 140.000 TL

Kur farkı % 4 = 400.000 TL (aylık)

Teminat % 3 = 300.000 TL

3.640.000 (mal bedeli hariç)

010- KASA

3.640.000

370- İTHALAT TEMİNATLARI
VE TRANSFER EMİRLERİ
T.P.

3.640.000

370000- Akreditif İthalat
İşlemleri

Yardımcı defterlerde her işlem için (her akreditif için)

370000- Akreditif İşlemleri hesabında ayrı bir föy tutulur ve bu föyle akreditif referans numarası ve firma ismi gibi bilgiler bulunur.

Bu kayıttan sonra, mal bedelinin geri kalan bölümü için fiş kesilir ve kaydedilir (10.000.000 - 2.500.000 = 7.500.000)

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-T.P. 7.500.000

99699-Gayrinakdi Akreditif Kredilerinden Alacaklar

998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
BORÇLAR-T.P.

7.500.000

99899- Gayrinakdi Akreditif
Kredilerinden Borçlar

Müşteriden alınan belgeler yetkili şubeye devredilince yetkili şube akreditifi alır, küşad pulu ve gider vergisi posta teleks masrafı ve gider vergisi ve libere mallar listesinden müra-caatlarda teminat tutarlarını intikal şubesine borç dekontu ile bildirir.

Dekont alındığında intikal şubesi,

----- / -----	
370- İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ-T.P.	3.640.000
370000- Akreditif İthalat İşlemleri	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-T.P.	3.640.000
----- / -----	

şeklinde kayıt yapar.

Ayrıca dekont üzerinde belirtilen komisyon tutarını da ver-gisiyle birlikte aşağıdaki yevmiye maddesi ile kayıtlara geçirir.
(Komisyon üzerinden % 5 Banka ve Sigorta M.V hesaplanır.)

----- / -----	
370- İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ-TP.	315.000
370000-Akreditif İthalat İşlemleri	
760-BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ-TP.	300.000
76000- İthalat Akreditifi Komisyonları	
760000- Teyitli veya	
760001- Teyitsiz	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	15.000
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Ver.	
----- / -----	

Yetkili şubeden mal bedeli ile ilgili provizyon alındığında bloke tutulan % 25 nisbetindeki mal bedelinin geri kalan kısmı, fir-manın mevduat hesabında mevcut değilse, verilen provizyon ile bloke hesap arasındaki fark muhtelif alacaklar hesabından karşılanır.

278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP. 7.500.000
27899- Diğer Muhtelif Alacaklar

392- ALACAKLI GEÇİCİ
HESAPLAR-TP. 7.500.000

39205- Verilen Provizyonlar
392050-Şubelere Verilen

şeklinde muhtelif alacaklar hesabından karşılanır.

Akreditif belgelerinin tesliminden evvel Muhtelif Alacaklar
hesabı müşteriden tahsilat yapılarak kapatılır.

304- DİĞER NEVDJAT-VADESİZ 7.500.000

veya

010- KASA

278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP. 7.500.000

27899- Diğer Muhtelif Alacaklar

512- Kısa Vadeli İhracat Kredileri

Tek düzen hesap planında kısa vadeli açık ihracat kredileri-YP.
ve kısa vadeli teminatlı ihracat kredileri-Y.P. olarak ayrılmıştır.

5120- Kredinin Döviz Olarak Kullanılması

Müşteri döviz kredisini dövizli çek ile kendisine ödenmesini
istediğinde ilgili şube talep mektubunun bir suretini Dış İşler Müdürlüğüne
gönderir ve aşağıdaki kayıtlar yapılır.

Örneğin; 10.000 Dolarlık bir döviz kredisi söz konusu ise;

Dış İşler Müdürlüğünde;

Kredi açık ihracat kredisi ise,

111- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT
KREDİLERİ-Y.P. (#) 10.000

025- YURTDIŞI BANKALAR-YP. (#) 10.000

veya;

_____ / _____

113- KISA VADELİ TEMİNATLI
İHRACAT KREDİLERİ-YP. (\$) 10.000

025- YURTDIŞI BANKALAR-YP. (\$) 10.000

_____ / _____

Şubede;

_____ / _____

997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
ALACAKLAR-YP. (\$) 10.00099714- Döviz Kredilerinden
Alacaklar999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
BORÇLAR-YP. (\$) 10.00099914- Döviz Kredilerinden
Borçlar

_____ / _____

5121- Kredinin Döviz Olarak Havale Gönderilmek Suretiyle
Kullanılması

Müşteri döviz kredisini havale yöntemi ile kullanacağını ve havalenin hangi kişi adına gönderileceğini içeren bir talep mektubu hazırlar ve bir sureti Dış İşler Müdürlüğüne gönderilir. Bu işlemden sonra Dış İşler Müdürlüğü, muhabir bankaya ödeme emrini gönderir ve sonucu ilgili şubeye bildirir. Havale emrinin verildiği tarih itibarıyla muhasebe kayıtları yapılmalıdır. Şöyle ki,

Dış İşler Müdürlüğünde;

_____ / _____

111- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT
KREDİLERİ-YP. (\$) 10.000

025- YURT DIŞI BANKALAR-YP. (\$) 10.000

_____ / _____

veya,

_____ / _____

113- KISA VADELİ TEMİNATLI
İHRACAT KREDİLERİ-YP. (\$) 10.000

025- YURTDIŞI BANKALAR-YP. (\$) 10.000

_____ / _____

Şubede;

_____ / _____	
997- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP.	(₺) 10.000
99714- Döviz Kredilerinden Alacaklar	
999- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP.	(₺) 10.000
99914- Döviz Kredilerinden Borçlar	
_____ / _____	

şeklinde yevmiye maddeleri yapılır.

Döviz kredilerine belirli dönemlerde, 3 ayda bir "Dış İşler Müdürlüğü"nce faiz tahakkuk ettirilmektedir. Hesaplanan faiz ilgili şubelere bildirilir. Şubelere düşen pay için ilgili şube alacaklandırılır. Şubelere düşen pay ise libor faiz tutarının dışında kalan faiz tutarının yarısı kadardır. Örneğin, 10 Dolar LIBOR olmak üzere 100 Dolar faiz hesaplanırsa, buna göre Dış İşler Müdürlüğünde ve şubede aşağıdaki kayıtlar yapılır.

Dış İşler Müdürlüğünde;

_____ / _____	
111- KISA VADELİ AYLIK İHRACAT KREDİLERİ-YP.	(₺) 100
511- KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER-YP.	(₺) 55
291- ŞUBELER CARİ HESABI-YP.	(₺) 45
_____ / _____	

Şubede;

Dış İşler Müdürlüğü Şubeye ilgili dekontu gönderip şube teslim aldığı anda;

_____ / _____	
291- ŞUBELER CARİ HESABI-YP.	(₺) 45
511- KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER-YP.	(₺) 45
_____ / _____	

Ana para ve faiz ödemeleri yurt dışındaki muhabir bankaya yatırıldığında aşağıdaki kayıtlar yapılır.

Dış İşler Müdürlüğünde;

_____ / _____	
025- YURTDIŞI BANKALAR-YP.	(₺) 10.100
111- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ-YP.	(₺) 10.100
_____ / _____	

Şubede;

_____ / _____	
999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP.	(₺) 10.100
99914- Döviz Kredilerinden Borçlar	
997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP.	(₺) 10.100
99714- Döviz Kredilerinden Alacaklar	
_____ / _____	

5122- Türk Lirası Olarak Döviz Kredisi Kullanılması:

Kredinin TL.sı olarak kullanılacağı Dış İşler Müdürlüğüne bildirilir ve Dış İşler Müdürlüğü bankanın cari döviz alış kurundan döviz alım belgesini düzenleyerek ilgili şubeye provizyon verir. Yukarıdaki örneğin TL. olarak kullanılacağı kabul edilsin.

Buna göre,

Dış İşler Müdürlüğünde;

_____ / _____	
110- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ-TP.	25.000.000
024- YURTDIŞI BANKALAR-TP.	25.000.000
veya _____ / _____	
112- KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ-TP.	25.000.000
024- YURTDIŞI BANKALAR-TP.	25.000.000
_____ / _____	
024- YURTDIŞI BANKALAR-TP.	25.000.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI	25.000.000
_____ / _____	

şeklinde yevmiye maddeleri gerçekleştirilir.

Şubede;

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR, MEV. VADESİZ	25.000.000
30421- Harçesit Ort.	

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	

Muhabir bankadaki hesabımıza ana para veya faiz bedeli alacak geçtiğinde Dış İşler Müdürlüğü, cari döviz alış kurundan döviz alım belgesini hazırlar, ilgili şubeye provizyon verir. Buna göre;
(10.000 Dolar x 2500 TL)

DİM Muhasebe Kayıtları,

024- YURTDIŞI BANKALAR-TP.	25.250.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.250.000

İlgili şubeye provizyon verildiğinde;

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
010- KASA	25.250.000

Dekont geldiğinde,

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.250.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	

İlgili şube DİM'den provizyon aldığı anda cari döviz satış kurundan döviz satış bordrosu hazırlanır ve DİM'e provizyon verilir. DİM'ne sadece faiz ve anaparaya karşılık gelen döviz tutarı için provizyon verilir.

DİM provizyon alınca,

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
110- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ-TP.	25.250.000
_____ / _____	

veya,

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
112- KISA VADELİ T.MİNATLI İHRACAT KREDİLERİ-TP.	25.250.000
_____ / _____	

İlgili şubeden dekont gelince,

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.250.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	
_____ / _____	

İlgili şube provizyonu verinde DİM'ne alacak dekontu gönderilir.

_____ / _____	
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR MEV.	25.250.000
30421- Herçeşit. Ort.	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.250.000
(909- DİM)	
_____ / _____	

Anapara tahsilatında ilgili şube nazım hesaba aşağıdaki kaydı yapar.

_____ / _____	
999- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP.	
99914- Döviz Kredilerinden Borçlar	
997- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP.	
99714- Döviz Kredilerinden Alacaklar	
_____ / _____	

Anapara ve Faiz ödemesi yetkisiz şubeler tarafından da yapılabilir. Bu durumda;

Muhabir bankadaki hesaba ana para veya faiz tutarı alacak geçtiğinde yetkili şube, bankanın cari döviz alış kurundan döviz alım belgesi düzenler.

DİM'de,

_____ / _____		
024- YURTDIŞI BANKALAR-TP.	25.250.000	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP. (İlgili Şube)		25.250.000
_____ / _____		
İlgili Şubede;		
_____ / _____		
290- ŞUBELER CARİ HESABI 909-DİM	25.250.000	
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR		25.250.000
30420- Gerçek Kiş.Tic.İş.		
_____ / _____		

kayıtlar yapılır.

Aynı anda yetkili şubenin banka cari satış kurundan döviz satım belgesini düzenler, DİM provizyon verir.

Dış işlemler Müdürlüğünde

Yetkili şubeden Provizyon Alındığında,

_____ / _____		
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000	
28004- Dekontu Beklenen İşlemler		
110- KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ-TP.		25.250.000
_____ / _____		

veya

_____ / _____		
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	25.250.000	
28004- Dekontu Beklenen İşlemler		
113- KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ-TP.		25.250.000
_____ / _____		

İlgili Şube Provizyon Verdiğinde

_____ / _____		
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR MEV. VADESİZ	25.250.000	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP. (909-DİM)		25.250.000
_____ / _____		

İlgili şube dekontunu alan Dış İşler Müdürlüğü,

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	25.250.000
(İlgili şube)	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	25.250.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	

kayı yapar.

İlgili şubede ana paradan tahsilat yapıldığında aşağıdaki nazım hesaplara kayıt yapılır.

999- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN	(\$) 10.100
BORÇLAR-YP	
99914-Döviz Kredilerinden Borçlar	
997- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN	(\$) 10.100
99714- Döviz Kredilerinden Alacaklar	

513- KABUL AVAL KREDİSİ İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Akreditifle ilgili işlem yetkili ve yetkisiz şubelerde gerçekleştirilir.

5130- Yetkisiz Şubelerde Akreditifli İşlemler:

Akreditifin açıldığı, yetkili şubece bildirildiğinde, Akreditif bedeli dövizin cari satış kurundan Türk Lirası tutarı üzerinden % 3 müteakip devre için % 1 ve bu komisyonlara ilişkin % 5 BSM vergisi tahsil edilir ve muhasebeleştirilir.

Örneğin, 10.000 Dolarlık akreditif açıldığında % 1 Akreditif Komisyonu alınır.

010- KASA	262.500
760- BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ-TP.	250.000
76000- İthalat Akreditifi Komisyonları	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRIMLER	12.500
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	

Vesaik ve poliçeler yetkili şubeden devralındığında poliçe tutarı cari döviz satış kurundan Türk Lirası üzerinden birinci üç aylık dönem için % 3 komisyon ve BSM vergisi tahsil edilir ve aşağıdaki kayıt yapılır.

----- / -----	
010- KASA	787.500
748- MAKDİ OLMAYAN KR.D,ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR-TP.	750.000
74803- Kabul Kredisi, Aval ve Cirolarımızdan Alınan Komisyonlar	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	37.500
380005- Banka ve Sigorta Mua.Verg.	

ayrıca döviz üzerinden;

----- / -----	
921- KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR-YP.	(₺) 10.000
923- KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR-YP.	(₺) 10.000
92306- Şubelerimize Emirlerimiz(DİM)	

Akreditifle ilgili vesaik tutarı üzerinden;

----- / -----	
997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP.	(₺) 10.000
99709- Tahsile Gelen İthalat Vesaiki Cüzdanı	
999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP.	(₺) 10.000
99909- Tahsile Gelen İthalat Vesaiki Kudi	

şeklinde kayıt yapılır.

Vesaik müşteriye teslim edilirken ters kayıtla Nazım Hesaplardan çıkışı yapılır.

Poliçe bedelleri transfer edildiğinde ve

Poliçe bedeli poliçelerin vadesinden 10 gün önce ilgili müşteriden tahsil edildiğinde;

010- KASA 25.000.000

304- DİĞER MEVDUAT-Vadesiz

370- İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ-TP. 25.000.000

37000- Bankamız Pozisyonuyla İlgili Transfer Emirleri

Police bedeli üzerinden yetkili şubenin borç dekontu alındığında;

370- İTHALAT TEMİNATLARI ve TRANSFER EMİRLERİ-TP. 25.000.000

37000- Bankamız Pozisyonuyla İlgili Transfer Emirleri

290- ŞUBELER CARI HESABI-TP. 25.000.000

Döviz tutarı üzerinden;

923- KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR-YP. (\$) 10.000

92306- Şubelerimize Emirlerimiz (DİM)

921- KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR-YP. (\$) 10.000

şeklinde muhasebeleştirilir ve vesaik müşteriye teslim edilir.

5131- VESAIK VE MAL MUKABİLİ İŞLEMLER:

İthalatla ilgili vesaik Yetkili Şubeden alındığında,

921- KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR-YP. (\$) 10.000

923- KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR-YP. (\$) 10.000

92306- Şubelerimize Emirlerimiz (DİM)

Birinci devre komisyonu (§3) nakden tahsil edildiğinde;

_____ / _____	
010- KASA	787.500
748- NAKDİ OLMAYAN KR.D. ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLARI-TP.	750.000
74803- Kabul Kredisi, Aval ve Cirolarımızdan Alınan Komisyonlar	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRIMLER	37.500
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	

Vesaik tutarı döviz üzerinden;

_____ / _____	
997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP.	(§) 10.000
99797- Tahsile Gelen İthalat Vesaiki Cüzdan	
999- DİĞER NAZİM HESAP- LARDAN BORÇLAR-YP.	(§) 10.000
99909- Tahsile Gelen İthalat Vesaiki Nudi	

Police Bedelleri Transfer Edildiğinde; (Vadeden 10 gün önce)

_____ / _____	
010- KASA	25.000.000
370- İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ-TP.	25.000.000
37000- Bankamız Pozisyonuyla İlgili Transfer Emirleri	

Yetkili şubenin borç dekontuna göre,

_____ / _____	
370- İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ-TP.	25.000.000
290- ŞUBELER CARI HESABI-TP.	25.000.000
923- KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR-YP.	(§) 10.000
92306- Şubelerimize Emirlerimiz (DİM)	
921- KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR-YP.	(§) 10.000

kayıtlar yapılır ve vesaik müşteriye teslim edilir.

Vesaik müşteriye teslim edildiğinde;

999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP. (\$) 10.000

99909- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Mudi

997- DİĞER NAZİM HESAP-
LARDAN ALACAKLAR-YP. (\$) 10.000

99709- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Cüzdanı

şeklinde kayıt yapılır

5132- Yetkili Şubelerde Akreditifli İşlemler:

Yetkili Şubelerde akreditif işlemler şöyle gerçekleşir.

Akreditif konusu poliçe İthalat İhracat ve Dövizli Diğer İşlemler Müdürlüğü'nce kabul edilir ve vesaik ve poliçeler muhabetir bankadan alınır ve şöyle muhasebeleştirilir.

Yukarıdaki örneğe göre,

997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
ALACAKLAR-YP. (\$) 10.000

99709- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Cüzdanı

999- DİĞER NAZİM HESAPLAR-
DAN BORÇLAR-YP. (\$) 10.000

99909- Tahsile Gelen
İthalat Vesaiki Mudi

Vesaik Şubeye devredildiğinde,

999- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
BORÇLAR-YP. (\$) 10.000

99909- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Mudi

997- DİĞER NAZİM HESAP-
LARDAN ALACAKLAR-YP. (\$) 10.000

99709- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Cüzdanı

Poliçe bedellerinin transferini takiben İthalat İhracat ve Dövizli Diğer İşlemler Müdürlüğü borç dekontunu alır ve,

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.
(İlgili Şube)

25.000.000

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.
(DİM)

25.000.000

şeklinde muhasebe kaydı yapar.

5133- Yetki Şubelerde Vesaik ve Mal Mukabili İşlemler

Vesaik ve poliçeler muhabirden geldiğinde Nazım hesap yolu ile kayıt yapılır. Şubeye gönderildiğinde ters kayıt yapılarak kapatılır. Diğer işlemler akreditifli işlemlerle aynıdır.

997- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN
ALACAKLAR-YP.

(\$/ 10.000

99709- Tahsile Gelen İthalat
Vesaiki Cüzdan

999- DİĞER NAZİM HESAPLAR-
DAN BORÇLAR-YP.

(\$/ 10.000

99909- Tahsile Gelen
İthalat Vesaiki Mudi

52- MENKULLER İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankaların faaliyetlerini sürdürebilmek için satın aldıkları kullanma süreleri 1 yıldan fazla olan ve değeri 100.000.TL.nın üzerindeki kasalar, büro makinaları, mobilya, mefruşat, nakil vasıtaları ve diğer menkul eşya ile bankaların lehine doğmuş kullanma hakları yeniden değerlendirme sonucu menkullerde doğan değer artışlarının kayıtlarına ait aktif özellikli bir hesaptır.

Satın alınan menkuller bu hesaba maliyet bedeli ile kaydedilir. Her yıl belirlenen amortisman oranlarına göre amortisman ayrılır. Bankalarda kullanılan menkuller için ayrı ayrı kartonlar kullanılır. Bunlara ait maliyet bedelleri kullanım süreleri amortismanlar gibi bilgiler kartonlarda yer alır. Her yıl ayrılan amortisman Birikmiş Amortisman hesabına aktarılır. Bir menkul kıymet satılıp gelir elde edildiğinde 790- Diğer faiz dışı faaliyet gelirleri hesabı alınacaktır.

53- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankaların çeşitli işlem ve ilişkilerinden dolayı borçlu

duruma düşen, fakat bankada hesabı bulunmayan kişi ve kişilere (NEVI) ait borçları gösterir ve kısa sürede tasfiye edilmesi gerekir.

530- Verilen Depozitolar:

İlgili kişilerin elektrik, su, mahkemelere yatırılan teminatlar bu hesapta işlenir. İlgili Depozito hesabına ödeme yapıldığında, ilgili Depozito hesabı borçlanır kasa alacaklandırılır. Bu borçların yatırıldığına dair makbuz alınır. Makbuzlar gösterilerek yatırılan depozitolar geri alınır.

531- Bankacılık Hizmet Gelirlerinde Alacaklar

Senetlerin protesto masrafları 278030- Protesto ve komisyon masraflarından alacaklar hesabından ödenir. Noterden protestolu evrak ve senet alındığında giderler müşterinin hesabından düşülür.

Şubelerden gelen senetlerin giderleri ilgili şubeye borç kaydedilerek muhasebeleştirilir. Hesap borç bakiye vermesi gerektiğinden, hesabı bulunmayan müşterilerin daha sonra doğacak protesto masrafları için Alacaklı Geçici Hesaplar kullanılır.

Örneğin 5.000.TL.lık protesto giden notere ödendiği zaman

_____ / _____
278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. 5.000

278030- Protesto komisyon masraflarından alacaklar

010- KASA 5.000

_____ / _____
Müşterinin hesabı uygun ise protesto masrafı müşterinin hesabından düşülür. Şöyle ki,

_____ / _____
304- DİĞER MEVDUAT (Vadesiz) 5.000

278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. 5.000

278030- Protesto ve Komisyon masraflarından alacaklar

_____ / _____
Senet başka bir şubeye keşideli ise protesto giderleri aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir.

_____ / _____
290- ŞUBELER CARI HESABI 5.000

278- MUHTELİF ALACAKLAR

T.P. 5.000

278030- Protesto ve Komisyon masraflarından alacak.

Müşterinin şubede hesabı olmadığına 392- Alacaklı geçici hesap kullanılmışsa;

392- ALACAKLI GEÇİCİ HES.
MUHTELİF BORÇLAR T.P. 5.000

39299- Diğer alc.geçici hs.

278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. 5.000

278030- Protesto ve komisyon masraflarından alacak.

şeklinde kayıt yapılır.

Müşterinin şubede hesabı olmayıp protesto masrafı nakit olarak alındığında;

010-KASA 5.000

278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. 5.000

278030- Protesto ve Komisyon Masraflarından alacaklar

şeklinde muhasebeleştirilir.

532- Teminat Mektubu Masraf ve Komisyonlardan Alacaklar

Teminat mektupları için üçer aylık sürelerde tahakkuk ettirilen komisyon ve banka ve sigorta muameleleri vergisi tutarı teminat mektubunun düzenlenmesi sırasında tahsili gereken damga vergileri 278035- Türk Parası Teminat mektubu masraf ve komisyonlardan alacaklar hesabına borç kaydedilir. Dönem sonlarında (3 er aylık) tahsil edilemeyen komisyon ve gider vergisi aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir.

Örneğin, 100.000 TL. alacak sözkonusu ise,

278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P. 100.000

278035- Türk Parası Teminat Mektupları masraf komisyonlarından alacaklar

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESABI T.P. 100.000

39299- Diğer alacaklı geçici hesaplar

şeklinde kayıt yapılır.

Tahsil edildiğinde;

010- KASA	100.000
278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P.	100.000
278035- Türk Parası Teminat Mektupları masraf komisyonlarından alacakl.	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLARI T.P.	100.000
39299- Diğer Alacaklı Geçici Hs.	
748- NAKDİ OLMAYAN KR.D. ALINAN ÜCRET ve KOMİSYONLAR	95.238
74800- Türk Parası Teminat Mektubu Komisyonları	
74801- Kesin Teminat Mektuplarından	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM-HARÇ ve PRİMLER	4.762
38000-Ödenecek Vergiler	
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	

şeklinde muhasebeleştirilir.

533- Kaynak Kullanım Destekleme Fonundan Alacaklar

Kaynak kullanımı destekleme fonundan banka için talep edilen faiz farkı iadeleri 278036- Kaynak kullanım destekleme fonundan alacaklar hesabına kaydedilir. Düzenlenen faiz farkı işlem cetvelinde yer alan destekleme primi tutarı üzerinden, Örneğin, 50.000 TL. destekleme primi sözkonusu ise,

278- MUHTELİF ALACAKLAR	50.000
278036- Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan Alacaklar	
550- KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONUNDAN ALINAN PRİMLER	50.000

kaydı tahsis edilir.

534- Diğer Muhtelif Alacaklar

Yardımcı ve alt hesaplarda sayılan işlemlerin dışında diğer işlem ve ilişkilerden dolayı borçlu duruma düşen kişi veya kuruluşlardan olan alacaklar 27899- Diğer Muhtelif Alacaklar Hesabına kaydedilir. Tahsil olunan pul beyiyeleri ve Kur faizleri de bu hesapta izlenir.

Tahsil olunan pul beyiyeleri; beyiyelik ruhsatı olan ve buna göre maliyeden satın alınan pulların miktarı üzerinden % 4 oranında pul beyiyesi hesap edilerek tahsil olunacak pul beyiyeleri hesabının borcu ile ilgili gelir hesabına alacak kaydedilir. Gider vergisi V.U.K. göre ilgili banka tarafından karşılanır. Pul maliyeden satın alındığında; örneğin, 500.000 TL.lık pul karşılığı

----- / -----	
278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P.	500.000
27899- Diğer Muhtelif Alacaklar	
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GEL.T.P.	500.000
79004- Pul Beyiyeleri	
----- / -----	
----- / -----	
830- VERGİ ve HARÇLAR T.P.	20.000
83000- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRIMLER	20.000
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	
----- / -----	
Beyiye Maliye'den tahsil edildiğinde;	
----- / -----	
010- KASA	500.000
278- MUHTELİF ALACAKLAR T.P.	500.000
27899- Diğer Muhtelif Alacaklar	
----- / -----	

şeklinde işlem yapılması gerekmektedir.

54- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Başka bir hesaba geçmesi gerektiği halde herhangi bir nedenle ilgili hesaba geçirilemeyip geçici olarak işlemlerin kaydedildiği bir hesaptır. Yardımcı ve alt hesapları hesap planında gösterildiği gibidir. Avanslar, peşin ödenmiş giderler kasa noksanı, takas hesabı örnek olarak gösterilebilir.

540- Avanslar

Bankaların personelinin tayinlerinde ve uygun görülen görevlendirmeler gereği yol giderlerini karşılamak için verilen avans niteliğindeki nakitlerin kaydedildiği bir hesaptır. Örneğin, 1.000.000 TL.lık avans alındığında;

Avansın alınması halinde;

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	1.000.000
28000- Avanslar	
010- KASA	1.000.000

Avansların kapatılması halinde ise;

_____ / _____	
010- KASA	1.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	1.000.000
28000- Avanslar	

şeklinde kayıt yapılır.

541- Peşin Ödenmiş Giderler

Peşin Ödenmiş Giderlerden en önemlisi kiralardır.

Bankalar tarafından kiralanılan gayrimenkuller için kira sözleşmesi gereğince Genel Müdürlük emri ile peşin olarak ödenen kiralaların kaydedildiği bir hesaptır. Örneğin, 10.000.000.TL.lık 10 aylık nakit olarak ödeme yapıldığında;

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	10.000.000
280010- Kiralar	
010- KASA	10.000.000

şeklinde muhasebeleştirilir.

Peşin ödemeden sonra her ay başında aşağıdaki gibi gider gösterilerek hesap kapatılır.

----- / -----	
880- DİĞER İŞLETME GİDERLERİ	1.000.000
880000- Ödenen Kiralar	
880001- Ardiye ve Depo Kiraları	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	1.000.000
280010- Kiralar	
----- / -----	
542- Kasa Noksanı	

Günlük kasa sayımı sonucunda kasadaki para mevcudunun muhasebe kayıtlarına göre noksan çıkması ve farkın tesbit edilememesi halinde kasa mevcudunun muhasebe kayıtlarına uygunluğunu sağlamada bu hesap kullanılır. Kasa noksanı için üç nüsha tutanak düzenlenir. Tutanak gişe yetkilisi ve iki yetkili kişi tarafından imzalanıp genel müdürlüğe gönderilir. Genel müdürlük kasa noksanının ilgili kişiden tahsil edilmesini isteyebilir ya da başka bir şekil önerebilir.

Örneğin 250.000.TL.lık kasa noksanı meydana geldiğinde;

----- / -----	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	250.000
28002- Kasa Noksanı	
010- KASA	250.000

şeklinde kayıt yapılır.

Kasa noksanı ilgili kişiden tahsil edildiğinde;

----- / -----	
010- KASA	250.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	250.000
28002- Kasa Noksanı	

şeklinde kayıt yapılarak borçlu geçici hesap kapatılır.

543- Takas Hesabı

Bu hesap T.C. Merkez Bankası olan yerlerdeki "Takas Merkezi"

durumunda olan Şubeler tarafından kullanılmaktadır.

Şubelere müşteriler tarafından tahsil için verilen diğer bankalar çeklerinin, diğer bankalara müşterilerinin verilen banka üzerine keşideli çeklerin T.C. Merkez Bankasında kurulu "Takas Odası"

takas edilir. Takas işlemi 28003- Takas hesabına kayıt yapılır.

Takas işleminden sonra "Takas Odası" Bankaya borçlu veya alacaklı olabilir. Şöyleki; A Bankası x Şubesinin takas odasına gönderdiği çeklerin tutarı diğer bankaların takas odasına verdikleri A Bankası çeklerinin tutarından fazla ise, takas odası A Bankasına borçludur. Aksi durumda A Bankası x Şubesinin takas odasına gönderdiği takas çeklerinin tutarı, diğer bankaların takas odasına verdikleri A Bankası çeklerinden az ise, takas odası A Bankasından alacaklı duruma geçebilir. Takasa gönderilen çek tutarı, takastan gelen çek tutarından fazla ise, aradaki fark üzerinden takas odası borçlandırılır. Takasa gönderilen çek tutarı takastan gelen çek tutarından az ise, takas odasının alacaklandırılması için pasif bir hesap olan 39200- Takas Hesabı kullanılır. 28003- Takas hesabından veya 39200- Takas hesabında oluşan bakiyelerin T.C. Merkez Bankası Serbest Hesabına geçirilir. Uygulamada T.C. Merkez Bankası illerdeki takas işlemleri sonuçlarını Ankara Merkez Bankasında toplamaktadır. Buna göre Bankaların Ankara Şubelerinde takas işlemleri sonuçları hesaplara aktarılmaktadır.

ORNEK;

Takas Merkezi durumunda olan A Bankası x Şubesine;

- 1) Kendi müşterileri tarafından 250.000.000.-TL.lık diğer banka çekleri verilmiştir.
- 2) Başka şubelerden tahsil için 140.000.000.-TL. diğer banka çeki verilmiştir.
- 3) Kendi müşterileri ve başka şube müşterileri tarafından gelen toplam 390.000.000.-TL.lık çek takas merkezine gönderilir.

Takas odasından Z Şubesi üzerine keşideli 25.000.000.-TL,

U şubesi üzerine keşideli 60.500.000.-TL, A Bankası çekleri getirilmiştir.

Takas durumunda olan A Bankası x şubesinin kendi müşterileri tarafından verilen 250.000.000.TL. çekler için;

----- / -----	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	250.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR	250.000.000
392041- Tahsili Beklenen Çekler (Diğer Banka Üzerine Keşideli)	
----- / -----	

b) Şubelerden gönderilen 140.000.000.TL. başka banka çekleri için;

----- / -----	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	140.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	140.000.000
392041- Tahsili Beklenen Çekler	
----- / -----	

c) Takas kapanıp takas memuru şubeye döndüğünde takas ile ilgili muhasebe kayıtları yapılır. Takas odası borçlu olduğunda aktif karakterli olan 28003- Takas hesabı, Takas odası alacaklı olduğunda pasif karakterli 39200- Takas hesabı kullanılır. Bu örnekte 28003- Takas hesabı kullanılır.

----- / -----	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	390.000.000
28003- Takas Hesabı	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	390.000.000
01401- Diğer Bankalar Üzerine Keşideli	
----- / -----	

Takas odasından geçen çeklerin tutarı 85.500.000.-TL. için aşağıdaki gibi kayıt yapılır.

----- / -----	
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	85.500.000
01400- Şubelerimiz üzerine keşideli	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	85.500.000
28003- Takas Hesabı	
----- / -----	

şeklinde kayıt yapılır.

T.C. Merkez Bankası şubeler arasındaki takas işlemini Ankara Merkezinde sonuçlandırdıktan sonra Ankara şubesine bildirir. Ankara şubesinin takas farkı ile ilgili 304.500.000.TL.lık dekontu müteakip iş gününde alınınca;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	304.500.000
Ankara şubesi	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	304.500.000
28003- Takas Hesabı	
_____ / _____	
Başka şubelerden gönderilip takas aracılığı ile tahsili sağlanan çekler için;	
_____ / _____	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	140.000.000
392041- Tahsili Beklenen Çekler	
Diğer Bankalar üzerine keş.	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	140.000.000
_____ / _____	
Kendi müşterileri tarafından verilen çekler tutarı 250.000.000.- TL. için;	
_____ / _____	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	250.000.000
392041- Tahsili Beklenen Çekler	
Diğer bankalar üzerine keşideli	
300- TASARRUF MEVDUATI	250.000.000
_____ / _____	
Diğer şubeler için;	
_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	45.000.000
014- ALINAN BANKA ÇEKLERİ T.P.	45.000.000
01400- Şubelerimiz üzerine keşideli	
_____ / _____	

şeklinde kayıtlar gerçekleştirilir.

544- Şubeler T.P. Tashihi Hesabı

Kendilerinin kod numarası verilmiş bir borç dekontu alınmasına karşılık işlem kendilerine ait olmayan dekonttaki işlemin hatalı olması durumunda kullanılır. Bu hesap yolu ile, borç dekontunun

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ
 bekletilmeden muhasebeleştirilmesini sağlamış olmaktadır. Örneğin,
 50.000 TL.lık bir hata olduğunda;

----- / -----	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.	50.000
28006- Şubeler T.P. Tashih Hesabı	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	50.000
----- / -----	

55- DÖVİZ TEVDİAT HESABI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Döviz Tevdiat Hesabı vadeli ve vadesiz olarak, yurt içinde yerleşik gerçek ve tüzel kişiler, yurt dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılabilir. Bu hesap ile ilgili kullanılan yardımcı ve alt hesaplar hesap plânındaki gibidir. Döviz tevdiat hesapları ABD Doları, Batı Alman Markı, Avusturya Şilini, İsviçre Fransı, Hollanda florini, İngiliz Sterlini, Fransız Fransı gibi paralar karşılığında açılır. Genellikle bankalarda bu hesabın açılmasında bir alt limit söz konusu değil fakat faiz tahakkuku için bir alt limit söz konusudur. Her banka uygulanan serbest faiz politikasına göre döviz tevdiat hesabının cinsine göre değişik faiz oranları tahakkuk ettirmektedir. Döviz tevdiat hesaplarından ayrıca % 15 Mevduat Munzam karşılığı ayrılmaktadır. Diğer önemli bir nokta ise döviz tevdiat hesaplarına tahakkuk eden faiz üzerinden gelir vergisi kesintisi yapılmamasıdır. Devre sonlarında tahakkuk eden faiz için döviz alış kuru üzerinden döviz satım belgesi düzenlenir ve muhasebeleştirilir. Aşağıdaki örnekte konu daha iyi açıklanabilecektir.

ÖRNEKLER

a) 1000 Dolar karşılığında, vadesiz Döviz Tevdiat Hesabı açtırılmak istendiği varsayılın. Efektiflerin sahte olup olmadığı tesbit edildikten sonra hesabın açıldığı tarih itibariyle geçerli bankanın cari alış kuru uygulanarak bulunan TL sı karşılığında hesap açılarak kayıt yapılır. (Doların kuru : 2500 TL)

Hesap vadesiz olursa;

_____ / _____	
011- EFEKTİF DEPOSU	1000
01101- Diğer İşlemler (Dolar)	
301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI	1000
(sabit kurdan)	
_____ / _____	

Hesap vadeli olursa;

_____ / _____	
011- EFEKTİF DEPOSU	1000
01101- Diğer İşlemler (Dolar)	
311- DÖVİZ TEVDİAT HES.	1000
(sabit kurdan)	
_____ / _____	

b) Genel Müdürlükten İthalat İhracat ve Dövizli Diğer İşlemler Müdürlüğünden telefon, telex vs. ile hesap açma talimatı 2000 Dolarlık havale karşılığında hesap açılsın.

_____ / _____	
281- BORÇLU GEÇİCİ HESABI-YF	2000
28104- Dekontu Beklenen Muameleler	
301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI	2000
(sabit kurdan)	
_____ / _____	

yabancı para alacak dekontu geldiğinde;

_____ / _____	
291- ŞUBELER GARI HESABI Y.P.	(/) 2000
(909- DİM)	
281- BORÇLU GEÇİCİ HES.Y.P.	2000
28104- Dekontu Beklenen Muameleler	
(sabit kurdan)	
_____ / _____	

şeklinde kayıtlar yapılır.

c- Dövizli çekler karşılığında Döviz Tevdiat hesabı açılabilir. Travellers Çek, Eurocheque ve benzerleri gibi çeklerin bankanın üzerine keşideli olması halinde tahsile alınır ve Tahsile Alınan Dövizli Çek Teslim Bordrosu düzenlenir. Bu bordronun ekinde çek Dış İşlemler Müdürlüğüne gönderilir.

Başvurulan şubede;

997- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR-YP. (\$) 2000

99717- Tahsil Edilecek Çekler
Muhabir Cüzdanı (Dolar)

999- DİĞER NAZIM HESAP-
LARDAN BORÇLAR-YP. (\$) 2000

99917- Tahsil Edilecek
Çekler Mudi Cüz.
(Dolar)

(sabit kurdan)

kayıt ile çekin girişi yapılır.

Dış İşlemler Müdürlüğünce, çeklerin tahsili şubeye telefon, telex, ile bildirildiğinde şubede;

281- BORÇLU GEÇİCİ HS.YP. 2000

28104- Dek.B.Mu.
(Dolar)

395- ÖDEME EMİRLERİ-YP. 2000

39500- Ödenecek Çekler
(Dolar)

(sabit kurdan)

yapılır. DİM nin alacak dekontu şubeye gelince,

291- ŞUBELER CARİ HS.YP. (\$) 2000

909- DİM

281- BORÇLU GEÇİCİ HS.-YP. (\$) 2000

28104- Dek.Bek.Mu.
(Dolar)

(sabit kurdan)

şeklinde Dekontu beklenen işlemler hesabı kapatılır.

veya;

Şubeye telefonla bilgi verilmeden doğrudan doğruya DIM'den
alacak dekontu gelirse şubede;

291- ŞUBELER CARİ HES.YP. (#) 2000

909- DIM

395- ÖDEME EMİRLERİ YP. (#) 2000

39500- Ödenecek Çekler
(Dolar)

(sabit kurdan)

kayıt yapılır. Nazım hesaplardan çıkış ise;

999- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR-YP. (#) 2000

99917- Tahsil Edilecek Çekler
Mudiler (Dolar)

997- DİĞER NAZIM HES.
ALACAKLAR-YP. (#) 2000

99717- Tahsil Edilecek
Çek.Muhabir Cüz.
(Dolar)

şeklinde yapılır. Ödenecek çeklerde aşağıdaki gibi Döviz
Tevdiat hesabına aktarılır.

395- ÖDEME EMİRLERİ-YP. (#) 2000

39500- Ödenecek Çekler
(Dolar)

301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI (#) 2000

550- DÖVİZ TEVDİAT HESABINDAN ÖDEME YAPILMASI

Bu hesaplardan Türk Lirası ve Efektif (Döviz) olmak üzere
iki şekilde ödeme yapılabilir.

5500- Efektif olarak ödeme yapılması :

Hesabın açıldığı döviz cinsinden efektif olarak ödeme

011- Efektif Deposundan yapılır. Örneğin; 2000 Dolarlık Döviz
Tevdiat Hesabı efektif olarak ödenmesi halinde efektif deposu
ana hesabının yardımcı hesabı olarak 01101- Diğer İşlemler veya
01100- Alınan Satılan Efektifler Hesapları kullanılabilir.

Buna göre;

_____ / _____
 301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI 2000
 VADESİZ

30100- Yurtiçinde yerleşik
 gerçek kişiler (Dolar)

011- EFEKTİF DEPOSU 2000

01101- Diğer İşlemler
 (Dolar)

(sabit kurdan)

veya;

_____ / _____
 301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI 2000
 VADESİZ

30100- Yurt içinde yerleşik
 gerçek kişiler(Dolar)

011- EFEKTİF DEPOSU 2000

01100- Alınan Satılan
 Efektifler(Dolar)

(sabit kurdan)

sabit kurdan;

_____ / _____
 293- EFEKTİF VAZİYETİ 2000
 (Dolar)

291- ŞUBELER CARİ HS.-YP. 2000

909- DİM

(sabit kurdan)

TL.sı üzerinden;

_____ / _____
 290- ŞUBELER CARİ HS.TP. 5.000.000
 (909- DİM)

292- EFEKTİF ALIM-SATIM HESABI 5.000.000

(Dolar)

(2000x2500)

_____ / _____

Havale olarak ödeme yapılması:

Döviz Tevdiat hesaplarından yurt dışına havale yapılmasında bir sınırlama yoktur.

Hesaptaki döviz cinsinden havale yapılabildiği gibi başka bir döviz cinsinden de havale yapılabilir.

Örneğin; 2000 Dolarlık bir havale yapılsın.

_____ / _____	
301- DÖVİZ TEVDİAT HS. VADESİZ	2000
30100- Yurt İçinde Yerleşik Gerçek Kişiler (Dolar)	
393- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR	2000
393050- Şubelere Verilen Provizyonlar	
_____ / _____	

şube yukarıdaki kayıdı yaptıktan sonra yetkili şubeye talimatı gönderir. Döviz Pozisyon Müdürlüğü tarafından ödeme uygun görüldüğü takdirde yetkili şube tarafından ödeme yapılır.

Yetkili Şubede;

_____ / _____	
291- ŞUBELER CARİ HESABI-YP. (hesabın bulunduğu şube)	2000
291- ŞUBELER CARİ HS.YP. (909- DİM)	2000
(sabit kur)	
_____ / _____	

yetkili şubeden hesabın bulunduğu şubeye borç dekontunu aldığı anda;

_____ / _____	
393- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-YP.	2000
393050- Şubelere Verilen Provizyonlar	
291- ŞUBELER CARİ HESABI-YP. (Yetkili Şube)	2000
(sabit kur)	
_____ / _____	

Seyahat çeki ile ödeme yapılması:

Döviz Tevdiat Hesabı sahibinin seyahat çeki talep edebilir.

Bu durumda yapılması gereken kayıtlar şubede ve yetkili şubede bir önceki bölümdeki gibidir.

5501- Türk Lirası olarak ödeme yapılması:

Döviz Tevdiat Hesabı sahibi Türk Lirası ödeme talebinde bulunabilir. Bu durumda bankanın döviz alış kuru üzerinden işlem yapılır ve döviz alım belgesi düzenlenir. Örneğin 2000 Doların, cari kuru 2500 TL.dan TL.sı olarak ödenmesi talep edildiğinde;

şubede;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	5.000.000
(909- DİM)	
010- KASA	5.000.000
(2000 \$ × 2500 TL)	
_____ / _____	
301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI	\$ 2000
Dolar	
291- ŞUBELER CARİ HESABI-YP.	\$ 2000
(909- DİM)	
(sabit kur)	
_____ / _____	

56- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-T.P. İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Banka için gerçek bir borç özelliği taşımayan ve mahsup şekli önceden belli olmayan ve iç işlemler ile ilgili geçici durumda olanların kayıt edilmesi için kullanılan bir hesaptır. Takas hesabı, kasa fazlalıkları Dekontu beklenen işlemler, verilen provizyonlar vs. gibi alt ve yardımcı hesapları mevcuttur.

560- Kasa Fazlalıkları

Günlük kasa sayımı sonucunda para mevcudunun muhasebe kayıtlarına göre farklı çıkması halinde, bu farklılığın nedeninin bulunması için Alacaklı Geçici Hesap kullanılır.

Şöyleki, 100.000 TL.lık kasa fazlalığı halinde; NİVERSİTESİ YAYINEVİ

_____ / _____	
010- KASA	100.000
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAP	100.000
39201- Kasa fazlalıkları	
_____ / _____	

şeklinde muhasebeleştirilir.

561- Dekontu Beklenen Muameleler Hesabı

Takas şubesi dışındaki şubelerin takas merkezinden çek durumlarını telefonla sorulduğunda çeşitli nedenlerle iade olanların takas şubesinin borç dekontu ilgili şubeye ulaşıncaya kadar geçen sürede izlenmesinde 39203- Dekontu Beklenen Muameleler Hesabı kullanılır.

iade olan çek tutarları için aşağıdaki kayıt yapılır.

Örneğin; 500.000.TL.lık çek ile ilgili Dekont bekleniyorsa;

_____ / _____	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR	500.000
392041- Diğer bankalar üzerine keşideli	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	500.000
39203- Dekontu beklenen muameleler hesabı	
_____ / _____	

Takas merkezi olan şubeden borç dekontu geldiğinde;

_____ / _____	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	500.000
39203- Dekontu beklenen muameleler hesabı	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	500.000
_____ / _____	

şeklinde bir kayıtla geçici hesap kapatılmış olur.

562- Verilen Provizyonlar

Gerek mevduat gerekse borçlu cari hesap üzerine keşideli çekler için şubeler tarafından veya diğer bankalarca talep edilen provizyonlar, hesap bakiyelerinin müsait olmaması ve ödenmesinde bir sakınca bulunmaması halinde müşteri hesabına borç, 39205- Verilen Provizyonlar hesabına alacak kaydedilmektedir.

Şöyleki, Şukarıdaki örneğe göre;
Hesabın bulunduğu şubenin muhasebe kayıtları;

<hr/>	
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR MEV. VADESİZ	500.000

392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	500.000
--------------------------------------	---------

39205- Verilen Provizyonlar	
392050- Şubelere verilen	

Karşı şubenin borç dekontu alındığında;

<hr/>	
392- ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	500.000

392050- Verilen Provizyonlar Şubelere verilen	
--	--

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	500.000
------------------------------	---------

şeklinde gerçekleşir.

563- Şubeler T.P. Tashih Hesabı:

Bir alacak dekontundaki işlemin hatalı olması veya dekont içeriğinin hepsinin aynı gün mahsubunun mümkün olmaması durumunda şubeler tarafından kullanılır. Bu hesabın kullanım amacı alacak dekontunu bekletmeden muhasebeleştirmesidir. Bu durumda aşağıdaki muhasebe kaydı yapılır. Örneğin 300.000.TL.lık dekont için;

<hr/>	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	300.000

392- ALACAKLI GEÇİCİ HE- SAPLAR-TP.	300.000
--	---------

39206- Şubeler TP.Tashih Hesabı	
------------------------------------	--

57- ÖDEME EMİRLERİ-TÜRK PARASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankacılık açısından havale, bir kişinin diğer bir şehirde veya aynı şehirde ikamet eden başka bir kişiye para gönderme işlemdir. Havale para yatırılarak gerçekleştirildiği gibi, o kişinin

hesabından aktarma yapmak suretiyle de gerçekleştirilebilir. Gönderilmek üzere alınan paraya "alınan havaleler", verilmek üzere şubeye gelen paralara "ödenen havaleler", havaleyi alacak alan kişiye lehdar adı verilmektedir.

Havale işlemlerinde aşağıdaki gibi bir işlemler serisi ve muhasebe kayıtları gerçekleştirilir.

570- Nakit Olarak Havale Kabulü Durumu:

Bir kişi nakden havale göndermek üzere bankaya başvurduğunda aşağıdaki gibi muhasebe kaydı yapılır. Örneğin 1.000.000.TL.lık havale gönderildiğinde,

_____ / _____	
010- KASA	1.021.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	1.000.000
760- BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ-TP.	10.000
76005- Havale Komisyonu	
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ-T.P.	10.000
79001- Haberleşme Giderleri Karşılığı	
790012- Telf.Gd.Kar.	
380- ÖDENECEK VERGİLER RESİM,HARÇ ve PRIM	
38000- Ödenen Vergiler	1.000
380005- Banka Sig.Mua.Ver.	
_____ / _____	

571- Gelen havalelerin ödenmesi durumu:

Gelen havalenin hesaba kaydedilmesi için müşteriden bir talimat gelmiş olması halinde;

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.	1.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR MEV.	1.000.000
_____ / _____	

müşteriden bir talimat gelmemiş ise;

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR T.P.	1.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	
394- ÖDEME EMİRLERİ-T.P.	1.000.000
39401- Ödenecek Havaleteler	
_____ / _____	

şeklinde muhasebeleştirilir. Yukarıda görüldüğü gibi müşteriden talimat geldiğinde havale; doğrudan doğruya hesaba geçirilmekte, talimat gelmediğinde ise ödenecek havaleteler hesabında tutulmaktadır.

Havalenin nakden ödenmesi halinde;

_____ / _____	
394- ÖDEME EMİRLERİ-TP.	1.000.000
39401- Ödenecek Havaleteler	
010- KASA	1.000.000
_____ / _____	

Ödeme ile ilgili Dekont gelmesi halinde;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI - TP.	1.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	1.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	
_____ / _____	

şeklinde kayıt yapılır.

572- Havaletelerin İptal Edilmesi Durumu:

Havale, Lehdarı tarafından kabul edilmesi veya ikinci intara rağmen Lehdar tarafından iki ay içinde alınmayan havaleteler iptal edilir.

Lehdar tarafından kabul edilmeyen havalenin iptalinde,

_____ / _____	
394- ÖDEME EMİRLERİ-T.P.	1.000.000
39401- Ödenecek Havaleteler	
290- ŞUBELER CARİ HS.-TP.	1.000.000
_____ / _____	

şeklinde muhasebe kaydı yapılır ve şubeye geri gönderilir. İade dekontunu alan havale gönderen şubede ise aşağıdaki gibi kayıt yapılır.

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARI HESABI-TP.	1.000.000
390- MUHTELİF BORÇLAR-T.P.	1.000.000
39070- Diğer Muhtelif Borçlar	
_____ / _____	

ve müşteriye havale bedeli ödenir.

573- Bir şubeye gönderilen havalenin başka bir şube tarafından ödenmesi durumu:

Havale gönderildiği şube tarafından ödenmelidir. Ancak başka bir şubeden ödenmesi için talep olduğu zaman gönderildiği şube tarafından provizyon alınmak yolu ile ödeme yapılmasında bir engel yoktur. Bu durumda,

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARI HESABI-T.P.	1.000.000
010- KASA	1.000.000
_____ / _____	

şeklinde ödeme ile ilgili olarak kayıt yapılır.

58- FAİZ ve GİDER REESKONTLARI-T.P. İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankanın gelir ve giderlerinin yıl sonu itibarıyla gerçek miktarlarını belirlemek için yapılan işlemler ve değerlendirmeler reeskont adı altında ele alınmaktadır. Telefon, Elektrik, su gibi giderlerin dönemsonu itibarıyla ilgili döneme ait bölümünün hesaplanması o dönemin gerçek gelir ve giderinin bulunması için gereklidir. Dolayısı ile bu tip giderler reeskonta tabi tutulmaktadır. Aynı şekilde gelirler için esas olarak mevduata verilen faizler de reeskont işlemine tabi tutulmaktadır.

Yıl sonu Vadeli Mevduat Faiz Reeskontları;

Vadeli mevduata yıl sonunda gerçekleşmesi gereken faizler hesaba kaydedilmeyip müşteriye ödenir.

Örneğin, 750.000.TL. reeskont hesaplanırsa, bu durumda;

<hr/>	
610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	750.000
360- FAİZ ve GİDER REESKONTLARI-T.P.	750.000
360001- Yıl sonu Vadeli Mevduat Faiz Reeskontları	
<hr/>	

şeklinde kayıt yapılır.

Yılsonu itibariyle hesaplanan faizler, yani reeskont hesabında bekleyen faizler, müşteriye ödendiğinde; örneğin 50.000.TL. müşteriye ödenirse;

<hr/>	
360- FAİZ ve GİDER REESKONTLARI-T.P.	50.000
360001- Yıl sonu Vadeli Mevduat Faiz Reeskontları	
310- TASARRUF MEVDUATI	50.000
Gerçek kişiler	
<hr/>	

şeklinde muhasebeleştirilir.

Vade bitiminde ödenen faizlerden Menkul Sermaye İradı Gelir Vergisi kesilir.

Mevduat hesabı vadeden önce kapatıldığında yılsonu itibariyle hesaplanan mevduat faiz reeskontları hesabında düzeltme yapılması gerekir. Bunun için;

<hr/>	
360- FAİZ ve GİDER REESKONTLARI-TP.	50.000
360001- Yılsonu Vadeli Mevduat Faiz Reeskontları	
790- DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET DIŞI GELİRLER	50.000
79099- Diğer Gelirler	
<hr/>	

şeklinde kayıt yapılmasının yanında dönemsonuna kadarki süre için hak edinilen cari yıla ait faiz tutarı için de; örneğin 20.000.TL. için;

610- TÜRK LİRASI MEVDUATTA VERİLEN FAİZLER	20.000
---	--------

61000- Tasarruf Mev.Ger.Kişi
Vadesiz

310- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler	20.000
--	--------

şeklinde muhasebe kaydı yapılır.

Vadesiz hesaplara yılsonlarında faiz tahakkuku yapılmaktadır. Gerçek giderlerin hesaplanması açısından tüm mevduat hesaplarına, vadeli veya vadesiz olarak, reeskont yolu ile faiz tahakkuku işlemi yapılmaktadır.

Herhangi bir ay için reeskont işlemi yapılacak ise o ayki mevduat hesaplarının adatları bulunur. Bulunan adet, faiz oranının sabit çarpanı ile çarpılarak reeskont bakiyesi bulunur. Bulunan reeskont tutarından ay sonuna kadar verilen faizler düşülür ve kalan tutar üzerinden reeskont işlemi yapılır.

Örneğin, ay sonu itibarıyla ödenmesi gereken faiz 100 milyon ise, Türk lirası mevduata verilen faizler hesabının bakiyesi 90 milyon ise aradaki fark faiz ve Gider Reeskontları hesabına aktarılır.

Bunun sonucu yapılması gereken muhasebe kaydı ise şöyledir.
örneğin, 10.000.000.TL. için;

610- TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	10.000.000
--	------------

61000- Tasarruf Mev.Ger.Kişi.
(Vadesiz)

360- FAİZ ve GİDER REESKONTLARI-T.P.	10.000.000
---	------------

36000- Mevduat Faiz Reeskontları	
-------------------------------------	--

Ay sonunda düzenlenen bu kayıt bir sonraki ayın ilk günü ters kayıtla iptal edilir.

59- KREDİ FAİZLERİ ve GELİRLERİ TAHAKKUK VE REESKONTLARI
İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Gerçekleşen fakat tahsil edilmeyen faiz tutarları ve komisyonların ilgili dönemin gelirine dahil edilmesi için aşağıdaki şekilde yevmiye maddeleri yapılır. Örneğin ilgili ay için 5.000.000 TL.lık kredi faizi tahakkuk etmiş fakat tahsil edilmemiş olduğu varsayılın;

Faiz tahakkuku için;

<hr/>		
220-	KREDİ FAİZLERİ ve GELİRLERİ TAHAKKUK ve REESKONTLARI	5.750.000
	22000- Faiz Tahakkukları	
	514- KISA VADELİ KREDİLER- DEN ALINAN FAİZLER-TP.	5.000.000
	380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER	250.000
	380005- Banka ve Sig. Muamele Vergisi	
	390- MUHTELİF BORÇLAR-T.P.	500.000
	39022- Kaynak Kullanımı Destekleme Fonuna Devredilecek Kesinti	
<hr/>		

Yıllık 100.000.TL. komisyon belirlenmiş ise; ilgili faiz dönemine ait bölümü için reeskont yapılır. $100000/12 = 8.335$

<hr/>		
220-	KREDİ FAİZLERİ ve GELİRLERİ TAHAKKUK ve REESKONTLARI-TP.	8.335
	22002- Kredi komisyon ve Diğer Gelirler Tahakkukları	
	714- KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET ve KOMİSYON	8.335
<hr/>		

şeklinde kayıt yapılır.

Kredi faizleri için reeskont işlemi yapıldığında; o dönemi ilgilendiren faiz hesaplanır. Dönemsonunda bulunan değer 50.000.000.TL. ise;

----- / -----	
220- KREDİ FAİZLERİ ve GELİRLERİ	50.000.000
22001- Faiz Reeskontları	
514- KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER-T.P.	50.000.000
----- / -----	

şeklinde kayıt yapılır. Bir sonraki dönemin ilk günü,

----- / -----	
514- KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER-TP.	50.000.000
220- KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ TAHAKKUK VE REESKONTLARI-TP.	50.000.000
22001- Faiz Reeskontları	
----- / -----	

şeklinde bir kayıtla işlem iptal edilir.

60- KAMBIYO KÂRLARI VE KAMBIYO ZARARLARI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Dönem içinde cari kur ve sabit kur üzerinden işlem gören

dövizli hesapların bakiyeleri belirlenen kurallara göre değerlemeye tabi tutularak gerçek değerleri saptanır. Bu değerlendirme işlemine evallüasyon denildiği daha önce belirtilmişti. Bu değerlendirme sonucu kâr söz konusu ise 771- Kambiyo Kârları hesabı alacaklanır, zarar söz konusu ise 861- Kambiyo Zararları hesabı borçlanır.

Örneğin Alman markı ile ilgili işlemlerden sonra TL.sı ve sabit kur ile tutulan hesapların bakiyeleri eşitlendikten sonra 50.000.TL. kur farkı doğmuş ise;

----- / -----	
292- EFEKTİF ALIM SATIM HESABI	50.000
(IM)	
771- KAMBIYO KÂRLARI	50.000
77101- Efektif ve Döviz Alım Satım ve Evallüasyon Kârları	
----- / -----	

ikinci olarak, değerlendirme sonucu 50.000.TL. zarar doğmuş ise;

861- KAMBIYO ZARARLARI	50.000
86101- Efektif ve Döviz Alım Satım ve Ewalüasyon Zararları	
292- EFEKTİF ALIM SATIM HESABI (İM)	50.000

şeklinde kayıtlar yapılır.

Döviz Tevdiat Hesabı ewalüasyon işlemine tabi tutulduktan sonra, kâr sözkonusu ise; örneğin 200.000.TL.

301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI VADESİZ	200.000
771- KAMBIYO KÂRLARI	200.000
77101- Efektif ve Döviz Alım Satım ve Ewalüasyon KÂrları	

zarar sözkonusu ise; örneğin 100.000.TL.

861- KAMBIYO ZARARLARI	100.000
86101- Efektif ve Döviz Alım Satım ve Ewalüasyon Zararları	
301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI-VADESİZ	100.000

şeklinde kayıt yapılır.

61- SENETLERİN TAHSİLİ İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Tahsil edilmek üzere şubeye verilen senetler, senet borçlusunun başvurulan şubenin bölgesi dahilinde olması halinde "tahsil senetlericüzdanı"na, başvurulan şubenin dışındaki şubelerin bölgesinde olması halinde "tahsil senetleri muhabirdüzdanı"na kaydedilir.

Tahsil senetleri cüzdanına giden senetler için kayıt belgesi doldurulur ve tahsil için olduğu tespit edilir. Senetlerin senet tevdi bordrosu ile denkliği kontrol edilir. Daha sonra vadelerine göre bir sıralamaya gidilerek "vade dosyası tahsil senetleri cüzdanı"nda banka düzenlenen belgelerin kopyaları toplanır.

Tahsil senetleri muhabir cüzdanına giren senetler borçlusunun bulunduğu yerde başvuru bankası şubesinin bulunması veya bulunmaması durumuna göre iki şekilde işleme tabi tutulur. Başvuru bankası şubelerine gönderilecek senetler için kayıt belgesi doldurulur ve tahsil için olduğu belirtilir. Muhabir bankalara gönderilecek senetlerin hangi banka şubesine gönderileceği saptanır ve muhabir bankanın senet tevdi bordrosu düzenlenir.

Bir günün sonunda senetler ve senet kayıt belgelerinin toplamları alınmak suretiyle mutabakat sağlanır. Toplam olarak Tahsil senetlerine borç fişi, tahsil senetleri mudilerine alacak fişi keserek yevmiyeleştirebilir. Örneğin, 10.000.000 TL.lık tahsil senetleri cüzdanına girmesi gereken senet miktarı, 7.000.000 TL.lık da tahsil senetleri muhabir cüzdanına girmesi gereken senet miktarı hesaplanmış olsun.

<hr/>	
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR T.P.	17.000.000
99600- Tahsil Senetleri Cüzdanı	10.000.000
99601- Tahsil Senetleri Muhabir Cüzdanı	7.000.000
998- DİĞER NAZİM HESAP- LARDAN BORÇLAR-TP.	17.000.000
99802- Tahsil Senetleri Mudi	
<hr/>	

Senetler servisi birgün önceden, ertesi gün vadesi gelen senetleri tahsil işlemi için vade dosyasından çıkartır. Ayrıca bir gün önce vadesi dolan senetlerin o gün ödenmediği takdirde ertesi gün protesto edileceğini belirtir. O gün tahsil edilecek senetler tahsilat bordrosuna yazıldığı gibi, protesto olabilecek senetlerde ayrı bir tahsilat bordrosuna kaydedilir.

610- Tahsil Senetleri Cüzdanı çıkış işlemleri

Senet bedeli, senedin bulunduğu şubeye ödenirse, senet bedeli tahsil edilir ve tutar tahsilat bordrosuna kaydedilir. Örneğin, 1.500.000 TL.lık senet tahsil edilirse;

010- KASA

1.500.000

304- DİĞER MEVDUAT
VADESİZ

1.500.000

şeklinde kayıt yapılır ve ayrıca o günün sonunda tahsil senetleri cüzdanından çıkan senetlerin miktarı bu hesaptan toplu olarak düşülür. Şöyle ki,

998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN
BORÇLAR-TP.

1.500.000

99802- Tahsil Senetleri Mudi

996- DİĞER NAZIM HESAPLAR-
DAN ALACAKLAR-TP.

1.500.000

99600- Tahsil Senetleri
Cüzdanı

Herhangi bir senet bulunduğu şubede değil başka bir şubede ödemede bulunulabilir. Bu durumda senet bedelini tahsil eden şube, senedin bulunduğu şubeye senedin tahsil edildiğini bildirir. Örneğin; 300.000.TL.lık senedin, senedin bulunmadığı bir şubeden ödendiği kabul edilsin;

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-T.P.

300.000

28004- Dekontu Beklenen Muameleler

290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.

300.000

şeklinde kayıt yapılır ve günün sonunda toplam olarak Tahsil Senetleri Cüzdanına alacak kaydedilir. Günün sonunda bu tip işlem toplamı 1.000.000 TL ise;

998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR-TP.

1.000.000

99802- Tahsil Senetleri Mudi

996- DİĞER NAZIM HESAPLAR-
DAN ALACAKLAR-TP.

1.000.000

99600- Tahsil Senetleri
Cüzdanı

Tahsil edilmek üzere bankaya verilen senetler borçlusu tarafından ödenmediği takdirde, kanuni sürenin içinde protesto edilir. Protesto gideri senedin bulunduğu şube tarafından ödenir. Örneğin; 1.000.000.TL.lık senet protesto edilirse protesto masrafı olarak 5000 TL. hesaplanırsa;

_____ / _____	
278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP	5.000
27803- Bankacılık Hizmetlerinden alacaklar	
27830- Protesto ve Komisyon Masraflarından.	
010- KASA	5.000
(Veya varsa. Noterin hesabı)	
_____ / _____	

şeklinde olur. Protesto olan senet miktarı tahsil senetleri cüzdanından çıkartılır.

_____ // _____	
998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR-TP.	1.000.000
99802- Tahsil Senetleri Mudi	
996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR-TP.	1.000.000
99600- Tahsil Senetleri Cüzdanı	
_____ / _____	

Protesto masrafı müşteriden nakden tahsil edildiğinde;

_____ / _____	
010- KASA	5.000
278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP.	5.000
27803- Bankacılık Hizmetlerinden alacaklar	
27830- Protesto ve Komisyon Masraflarından.	
_____ / _____	

şeklinde muhasebeleştirilir.

Diğer bir şube tarafından gönderilen senet protesto olmuş ise, protesto gideri o şubeden borç dekontu eki ile tahsil edilir. Yukarıdaki örneğe göre;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI T.P.	5.000
278- MUHTELİF ALACAKLAR-TP.	5.000
27803- Bankacılık Hizmet- lerinden Alacaklar	
27830- Protesto ve Komisyon Masraflarından.	
_____ / _____	

611- Tahsil Senetleri Muhabir Cüzdanı Çıkış İşlemleri

Başka bir banka şubesine ait senet şubede ödendiğinde, örneğin, 3.000.000.TL. bir senet ödendiğinde;

_____ / _____	
290- ŞUBELER CARİ HESABI-T.P.	3.000.000
304- RESMİ, TİCARİ ve DİĞER KURULUŞLAR MEV. VADESİZ	3.000.000
_____ / _____	

şeklinde yevmiye maddesi yapılır.

Günün sonunda Tahsil Senetleri Muhabir Cüzdanından tahsil edilen senetler (muhabir bankalara ait) toplam olarak çıkarılır. Örneğin bu miktar 10.000.000 TL. ise;

_____ / _____	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-TP.	10.000.000
99802- Tahsil Senetleri Mudi	
996- DİĞER NAZİM HESAP- LARDAN ALACAKLAR-TP.	10.000.000
99601- Tahsil Senetleri Muhabir Cüzdanı	
_____ / _____	

Diğer bir şube tarafından senedin ödendiği telefon vs. ile bildiriliyorsa Dekontu beklenen muameleler borçlanıp, ilgili mevduat hesabı alacaklandırılır.

_____ / _____	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR-TP.	3.000.000
28004- Dekontu Beklenen Muameleler	
304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	3.000.000
_____ / _____	

Daha sonra da

_____ / _____	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-TP.	3.000.000
99802- Tahsil Senetleri Mudi	
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-TP.	3.000.000
99601- Tahsil Senetleri Muhabir Güzdanı	
_____ / _____	

şeklinde kayıt yapılır.

Tahsil senetleri Muhabir Güzdanına giren bir senet ödenmediği takdirde, protesto edilir. Protesto masrafı için ilgili şube alacaklandırılır, müşteri borçlandırılır ve yukardaki örnek için;

_____ / _____	
304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	5.000
290- ŞUBELER CARİ HESABI-TP.	5.000
_____ / _____	
_____ / _____	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR-TP.	3.000.000
99802- Tahsil Senetleri Mudi	
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-TP.	3.000.000
99601- Tahsil Senetleri Muhabir Güzdanı	
_____ / _____	

şeklinde yevmiye maddeleri gerçekleştirilir.

Muhabir Bankada ise aşağıdaki şekilde muhasebe kayıtları yapılır.

Ödenmeyen senedin protesto masrafı ilgili mevduat hesabına borç yazılır ve müşteriye iade edilir.

304- DİĞER MEVDUAT-VADESİZ	5.000
022- YURT İÇİ BANKALAR-TP.	5.000
02200- Vadesiz Hesap	
022000- Kamu Mevduat Bankaları	

Senet çakışı için, tahsil senetleri muhabir cüzdanı alacaklandırılır;

998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN-TP.	3.000.000
99802- Tahsil Senetleri Nudi	
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR-TP.	3.000.000
99601- Tahsil senetleri Muhabir Cüzdanı	

62- KREDİ KARTLARI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

- 620- Kredi Kartları ile ilgili genel bilgiler
6200- Kredi Kartı Türleri

KK'ları dört ana bölümde toplanabilir.

Banka Kartları

Bankaların müşterilerine direkt olarak vermiş oldukları otomatik para çekme makinelerini kullanarak hesaplarından para çekmelerine yarayan kartlardır. Deutschebank Kundenkarte, YKB Telecard İş Bankası, Bankamatik, Hamburger Sparkasse Kundenkarte vs. banka ile müşterisi arasındaki sözleşmeye göre, müşteri hesabında para olmasa da belli limitler içinde banka kartı ile para çekebilmektedir.

Ulusal Kredi Kartları

KK Kuruluşlarınınca ya doğrudan doğruya ya da bir banka aracılığı ile (KK'nın üstünde bankanın da ismi amblemi yer alır) KK müşterilerine verilen ulusal alanda belli limitler için geçerli KK'larıdır.

Servis Kartları

Kimi şirketlerin cirolarını artırmak, müşterilerine ve kendilerine kolaylık sağlamak, piyasa da rekabet imkânlarını arttırmak ya da pazardaki paylarını korumak amacıyla vermiş oldukları KK'larıdır.

Benzin İstasyonları, (Aral Card, Shell Card, Mobil Card, YAYINEVİ BP Card, ESSO vb) Oto Kiralama Şirketleri, (AVIS, ANSA, HERTZ, ALLIANZ, İnter Rent vs.)

Posta İdareleri, (Telefonkarte, TeleKarte)

Uluslararası Otel İşletmeleri (Best Hotels, Sheraton, Hilton Vista Club, İnter Continental-Ramada, VIP Service Card)

Hastane İşletmeleri (Medi-Card, Klinik-Card)

Süpermarket İşletmeleri (Kaufhaus, C A, HERTIE Quelle, vs.)

Havayolu İşletmeleri (Lufthansa, Air France, Air Canada Aeroplan Card)

Kitapevleri (Bücherbund Club-Auswels)

Seyahat İşletmeleri (Cathay Pacific Marco Polo Club, SRS Hotels Steigenberger Reservation Service)

Otomobil Klüpleri (ADAC)

Otomobil Firmaları (Nissan AKB-Kredikarte, Renault)

Sigorta Kartları (RAT-TAT CARD- Avrupa Seyahat Sigortası, SDK Klinik Card, Sağlık Sigortası)

Uluslararası KK

KK Kuruluşlarının ya doğrudan doğruya ya da bir banka aracılığı ile KK müşterilerine verilen uluslararası alanda yine belli limitler için geçerli KK'larıdır. Dünyada çeşitli yer, şekil ve alanlarda kullanılmakta olan 1000'i aşkın KK tipi ve 200'ü aşkın KK kuruluşu bulunmaktadır.

6201- Türkiye'de Kredi Kartı Kuruluşları

Halen Türkiye'de kullanılan kartlar Diners Club, Amerikan Express, Visa, Eurocard, Mastercard ve Acredit olmak üzere altı tür.

Türkiye'de iki tür Kredi Kartı uygulaması vardır.

(1) "Yalnız Türkiye için Geçerlidir" şerhi taşıyan KK'ları

(2) Uluslararası geçerlilik taşıyan KK'ları

Kartın nerelerde kullanılabileceğine gelince, Aslında neredeyse geçmediği yer yok gibi. Oteller, restoranlar, mağazalar, kuyumcular ve daha niceleri. Ancak buralarda yapılacak tüm harcamalar için birer limit belirlenmiş KK üyesinin çok itibarlı olduğu durumlarda bu limitler yükseltilebiliyor. (Gold Kard, Silber Kart. Premier Kart vb.)

İster Türkiye'de isterse Uluslararası düzeyde geçerli olsun KK. birbirine zincirleme bağlı uluslararası kredi kuruluşlarına mali ve hukuki sorumluluk yükleyen sözleşmelerin kanıtıdır.

6202- Kredi Kartı Kavramı

Kredi Kartı Tanımı  MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Kredi kartı, kart sahibine peşin para ödemededen bir mal satın almayı veya bir hizmetten yararlanmayı sağlayan bir belge olarak tanımlanabilir. Kart sahibinin adını, imzasını, kart numarasını taşır. Ayrıca geçerlilik süresi de üzerinde belirtilmiştir.

Kredi Kartı belirli yerlerde alıcının kredi belgesi yerine geçen, ona peşin parasız ticaret sağlayan bir araçtır. Kart sahibi kartını ibraz ederek önce istediği malı ya da hizmeti alır. Faturalarda imzasını görerek bunların doğruluğunu saptar. Ödeme belgeyi (kartı) veren organizasyon tarafından çoğunlukla banka ya da Kredi Kartı Kuruluşu aracılığıyla yapılır. (Eurocard ya da Diners Club gibi)

6203- Kredi Kartı Organizasyonu ve Sistemin İşleyişi

Kredi kartı peşin para olmaksızın ödeme yapmayı mümkün kılar. Kart sahibine ödeme kolaylığı ve kısa vadeli kredi sağlar. Özellikle Amerika'da çok yaygındır. Avrupa'da ise Visa, Diners Club ve American Express ve Eurocarden çok kullanılanlardır. Eurocard Kredikart organizasyonu (İngiltere) ve Master Card (USA) zinciri ile tüm dünyada geçerlidir.

Kredi kartı uygulaması oldukça teknik, organizasyonu hassas ve bilgi işlem ağı alt yapısı fevkalade önemli ilginç bir faaliyet koludur. Çok yönlü geniş kişisel ilişkileri hem mali hem de insani yöntemlerle aralıksız ve aksaksız olarak sürdürmek zorunludur. Bu tür geniş ilişki Kredi Kart Kuruluşlarını çok hassas olmaya zorlamakla beraber kaçınılmaz olarak bazı sorunları da birlikte getirir.

Bir kredi kartına sahip olup bu organizasyona üye olan kişi mal satın alırken veya bir hizmetten faydalanırken peşin ödeme zorunluluğundan kurtulur. Borcu kredi kartı şirketi tarafından ödenir. Şirket belirli zamanlarda (çoğunlukla her ay) ödediği toplam miktarı kart sahibinin borç hanesine geçirir. Böylece kart sahibine borcu hesabına geçene kadar bir kredi sağlamış olur.

Kredi kartı sisteminin işleyişinde 3 temel unsur vardır.

KK Kuruluş, kendisine KK almak üzere başvuran kişiye gerekli incelemeleri yaptıktan sonra KK verir.

KK Sahibi (Üye) KK Kuruluşu ile daha önce sözleşme yapmış bulunan satıcı firmadan nakit para ödemeksizin alışveriş yapabilir. KKartı ancak KK Kuruluşu ile sözleşmesi bulunan satıcı firmalarda geçerlidir.

Satıcı Firma (Üye İşyeri), malı KK Sahibine teslim eder, mal bedelini aralarındaki sözleşmede belirtilen süre içinde KK kuruluşundan tahsil eder. KK Kuruluşu ile KK Sahibi arasındaki borç alacak ilişkisi KK Kuruluşu ile sözleşme yapan satıcı firmayı ilgilendirmez. Eş değişle, satıcı firma KK Sahibi (maliki)ndeki alacağını KK Kuruluşundan tahsil eder. KK sahibi ile alacağının tahsili konusunda muhatap olmaz.

Almanya'daki Eurocard örnek olarak alınır: Eurocard şirketi kart sahibinin borcunu hemen satıcıya öder. Diğer Kredi Kartlarında satıcıya borçların ödeneceğine dair bir garanti verilir. Böyle durumlarda satıcıyla kredi kart şirketi arasında bir garanti anlaşması yapılır.

6204- Kredi Kartı Sisteminde Hukuki İlişkiler

KK Kuruluşu ile Sözleşmeli Satıcı Arasında Hukuki İlişkiler

KK Kuruluşu ve satıcı arasında bir sözleşme yapılır.

Bu sözleşmeye göre;

KK Kuruluşunun Sorumlulukları:

- Satıcının alacaklarını hemen ödemek ve
- Ödeyememe riskini taşımak.

Satıcının Sorumlulukları

- Kart sahiplerine malını peşin fiyatına fakat peşin ödeme almaksızın sunmak,

- KK Kuruluşuna yıllık ciro üzerinden bir bedel ödemek.

Bir malı alırken kart sahibi belirli bir limiti geçiyorsa, satıcı KK Kuruluşundan Provizyon almalıdır. 2302. KK Sahibi ve sözleşmeli Satıcı Arasındaki Öteki İlişkiler

Bu ilişkileri de yine bir sözleşme belirler. Fatura, (Satış Sözleşmesi, kira kontratı gibi)

Bu sözleşmedeki ana nokta kredi kartının diğer sözleşmelere aykırı bir durum olmadığı taktirde kabul edileceğidir.

KK sahibi kartını kullanarak bir şey satın almak istiyor veya bir hizmetten yararlanmak istiyorsa (Örn. bir otelde geceleme):

- Kartını göstermelidir.

- Bu kartın geçerlilik süresi, kartı ödeme aracı olarak kabul edecek olan tarafından kontrol edilmelidir.

- Kart numarası, kart sahibini ismi, tarihi gibi tüm veriler kartı kabul edecek olan tarafından kaydedilmelidir.

- Fatura bedeli, fatura tarihi kaydedilmelidir.

- Bu belge kart sahibine imzalatılmalıdır.

- İmzalar karşılaştırılmalıdır.

- Kart sahibine evrakın bir nüshası verilmelidir.

- Belgenin bir nüshası KK Kuruluşuna gönderilmelidir.

Aylık olarak kart sahibine KK Kuruluşu tarafından borç toplamı bildirilmeli ve bu miktar kart sahibinin banka hesabına borç kaydedilmelidir.

Ayrıca kredi kartı sahibinin tüm dünya üzerinde kredi kartı organizasyonuna dahil olan bankalardan nakit para alma imkânı vardır (Belirli limitler içerisinde)

Önemli olan üyelerin hesaplarını ve kendilerine yollanan dekontların doğru olmasıdır. Üyeler bakımından önem taşıyan konuların başında şunlar gelmektedir.

- Kart kaybına karşı korunma,

- Doğru faturalama,

- Sözleşmeli işyerlerinin yaygınlığı ve iyi kabul görme,

- Dekontların basit ve anlaşılır olması

Görüldüğü üzere, üyelere yollanan dekontların doğru olması önemli bir faktördür. Üye ödemesini yapmakta ancak bu ödeme KK kuruluşunun hesaplarınıza öyle veya böyle zamanında geçmemektedir. İşte bu önemli bir sorun olmaktadır. Zira üye ödemesini yaptığı anda isterse son gün yapmış olsun bunun havale süresine posta süresine dikkat etmemektedir.

On-Line çalışmayan kredi kartı kuruluşlarında bu sorun devamlı olarak gündemde olacaktır. Diğer önemli bir konu da provizyon sorunudur. Tüm dünyada kredi kartı uygulamasında provizyon vardır. Provizyon şahsa bağlı olmayıp, yapılan harcamanın yöneldiği hizmet ve mala göre ayarlanmaktadır. Satın alınan malın nakte çevrilebilme ka-

biliyetine göre provizyon limitleri belirlenmektedir. Provizyon konusu kredi kartı kuruluşlarının risklerini izleme yönünden en önemli araçtır. Üyeleri belli miktarların üzerinde harcama yaptıkları zaman sözleşmeli işyerince provizyon talep edilmektedir. Alışveriş yapan üye öyle veya böyle provizyon içim sorulmasından hoşlanmaktadır. Bunu kendisine yönelik bir davranış saymaktadır. Şimdi Amerika ve Avrupada bu konu, satış noktası terminaleri dediğimiz Pos terminaleri ile çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Bu oldukça yaygın telekomünikasyon yatırımı gerektirmektedir. Belki kredi kartı kuruluşları bu konuda ortak bir çalışmaya girebilirler. Zira binlerce müessesede herkesin terminal koyması veya bağlantı yapması mümkün değildir.

KK Kuruluşu ile KK sahibi Arasındaki Hukuki İlişkiler KK kuruluşu ve KK sahibi arasında bir sözleşme yapılır.

KK Kuruluşunun Sorumlulukları:

- Kart sahibinin kredi kartını kullanarak peşin ödeme yapmaksızın mal almasını garanti etmek,
- Satıcının kart sahibinden olan alacaklarını ödemek.

KK Sahibinin Sorumlulukları

- Kredi kartının yıllık ücretini ödemek,
- Aylık borcunun kaydedildiği banka hesabında yeterli parayı bulundurmak.

Kredi kartı kullanılarak yapılan tüm transaksiyonlarda fiyat satıcı tarafından belirlenir.

KK Sahibinin alışveriş yaptığı sözleşmeli satıcı tarafından üç nüsha halinde hazırlanan, biri kart sahibine verilen, diğeri de kredi kart şirketine gönderilen fatura niteliğindeki borçlandırıcı belgeye dayanarak KK Sahibi, KK Kuruluşunca borçlandırılır.

KK Kuruluşu, sözleşmeli borç tutarını çekle veya peşin olarak öder. Eğer fatura gönderildikten 8 - 14 gün sonra ödeme hâlâ yapılmamışsa satıcı firma tarafından ihtar çekilir.

KK sahibinin KK şirketine ödemeleri genellikle aylık olur. Ayrıca önceden anlaşılmışsa taksitle de ödeme yapılabilir. Ancak her halükârda borcun belirlenen süre içinde KK sahibince, KK kuruluşuna ödenmemesi kartın iptali sonucunu doğurur.

6205- Banka Aracılı Kredi Kartı Sistemi

Sistemin İşleyişi

KK Kuruluşu bir banka ile sözleşme imzalanmakta banka önce KK pazarlamasını yapmakta sonra da KK hizmetlerinin nakdi yönünü KK sisteminin 3 temel unsuru da kendi müşterisi olduğundan; KK sahibi sözleşmeli satıcı ve KK Kuruluşu arasındaki borç alacak ilişkisini kendi bünyesi içinde nakitsiz Virman yoluyla çözümlenmekte, böylelikle mümkün olduğunca faizsiz ya da düşük faizli mevduat yaratmaktadır.

Banka aracılı KK sisteminin işleyişi şematik olarak şöyledir. KK İsteklisi çeşitli formüller vesözleşmeleri doldurarak, KK Aracısı Bankaya başvurmakta, banka KK isteklisine bir ya da birkaç mevduat hesabı açmaktadır.

Banka, kendi görüşünde belirterek KK isteklisinin başvurusunu KK Kuruluşuna iletmektedir.

KK Kuruluşu, gerekli inceleme ve araştırmaları yaptıktan sonra KK isteklisi adına düzenlediği K.Kartını ya KK isteklisine doğrudan doğruya ya da Aracı Banka aracılığı ile teslim etmektedir. KK'nın yıllık ücreti KK sahibinin aracı bankadaki hesabından KK kuruluşunun hesabına virman yapılarak ödenmektedir.

KK Sahibi sözleşmeli satıcıya KK'nı ibraz edip dilediği malı (KK Limitleri içinde) almaktadır.

Sözleşmeli satıcı, KK Sahibine sattığı mal ya da hizmet bedeli tutarı kadar KK Kuruluşunu borçlandırmaktadır.

KK Sahibi, KK sözleşmelisi satıcıdan aldığı malların bedelini

KK sözleşmesinde belirtilen sürede KK aracıları Bankaya yatırmakta ya da KK aracıları KK Kuruluşunun hesabına virman yoluyla gerekli tutarı intikal ettirmektedir.

KK Kuruluşu, sözleşmeli satıcısına aralarındaki sözleşmede belirtilen sürede KK Sahibinin almış olduğu mal bedelinden doğan borcunu kendi komisyonunu düşttükten sonra ödemektedir.

Banka aracılı KK sistemi, banka ile KK Kuruluşunun ortaklığı olarak gözükmekte ise de, bu ortaklık ülkemizde "Banka Avantajlı" bir ortaklık türüdür.

Banka, KK verme vaadiyle, KK isteklisinden vadesiz tasarruf mevduatı (TL) KK isteklisi uluslararası KK istemişse vadeli ya da vadesiz döviz mevduatı almaktadır.

Banka, mevduatı mümkün olduğunca faizsiz ya da düşük faizle tutabilmek için KK isteklisinin başvurusunu KK Kuruluşuna geç intikal ettirmekte, KK'ni kendisi teslim edecekse bir sürede kendisinde bekletmektedir.

KK sahibinin mevduat hesabından KK Kuruluşunun hesabına zamanında virman yapmayarak ya da yazılı virman talimatı verilmediği gerekçesiyle KK sahibine gereksiz gecikme faizi yürütmektedir.

Bankalarca görünürde KK Pazarlaması olarak yapılan iş ve işlemler aslında bir mevduat pazarlamasına dönüşmektedir.

6206- Kredi Kartı Ücretleri

Türkiye'deki büyük bankalarca uygulanan KK ücretleri şöyledir. Bu uygulama genelde öteki bankalarımız için de geçerlidir.

VISA MASTERCARD EUROCARD AMERICAN EXPRESS

KART VEREN BANKALAR	Gold	Silber	Gold	Silber	Gold	Silber	Gold	Green
VAKIFLAR BANKASI	150	80	150	80	-	-	-	-
YAPI ve KREDİ BANKASI	150	80	150	80	150	80	-	-
İKTİSAD BANKASI	150	80	150	80	-	-	160	80
AKBANK	80	60	80	60	-	-	160	80
KOÇ AMERİKAN	-	-	-	-	-	-	200	90

Yurt dışında geçerli olan bu kartların yıllık ücretleri # olarak

ödenmektedir. Bu kartı isteyenlerden KK karşılığında 1000 ₺ - 5000 ₺ arasında değişen tutarlarda bir dövizin bloke edilmesi istenmektedir.

"Yalnız Türkiye'de Geçerlidir" şerhini taşıyan KK'larının yıllık ücretleri ise 60.000 TL. 80.000 TL. arasında değişmekte 500.000 - 1.000.000 TL. arasında bir hesap açılması öngörülmektedir.

621- Kredi Kartları ile ilgili işlemlerin muhasebesi

Kredi kartları ile ilgili işlemlerin muhasebesi kredi kartları merkezinde tutulmaktadır. Bu çerçevede, müşterilerin gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile nakit çekme işlemlerinden doğan borçları ve bunların geri ödenmesine ait tüm kayıtlar kredi kartları nezdindeki müşteri hesaplarında izlenmektedir. Bu işlemlerden dolayı müşterilerden alınan faiz, komisyon, Kaynak Kullanım Destekleme Fonu ve Banka ve Sigorta Muamele Vergisi tutarları yine kredi kartları merkezi tarafından hesaplanarak müşteri hesaplarına borç kaydedilmektedir. Şubeler ise kredi kartları merkezi adına; müşterilere nakit ödemeleri yapmalı ve müşteriler tarafından borçlarına mahsuben yatırılan paraları kabul etmektedir. Diğer taraftan yurt içi ve dışı işlemlerdeki tüm mutabakat işlemleri de kredi kartları merkezi tarafından yürütülmektedir. Ayrıca kart sahiplerinden alınan kart ücretleri de kredi kartları merkezi tarafından ilgili şubeye borç kaydedilmektedir.

Müşterilere teslim edilmemiş kredi kartları Nazım Hesaplarda yeni açılan yardımcı hesaplarda 1 TL.lık değer üzerinden izlenmektedir.

Kredi kartı şubeye geldiğinde;

_____ / _____	
996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR-TP.	1
99617- Kredi Kartları Cüzdanı	
998- DİĞER NAZIM HESAP- LARDAN BORÇLAR-TP.	1
99817-Kredi Kartları Mudi	
_____ / _____	

Müşteri kartını aldığı anda;

_____ / _____

998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN 1
BORÇLAR-TP

99817- Kredi Kartları
Mudi

996- DİĞER NAZİM HESAPLAR- 1
DAN ALACAKLAR-TP.

99617- Kredi Kartları
Güzdanı

_____ / _____

şeklinde muhasebeleştirilir. İki ay içinde alınmayan kartlar Kredi Kartları Merkezine iade edilir ve yukardaki kayıt yapılır.

Kredi Kartları Merkezi haftanın 7 günü 24 saat hizmet vermektedir. Görevleri ise kısaca şöyledir.

Şubelerden gönderilen kredi kartı taleplerinin incelenerek karara bağlanması,

Başvuruları olumlu bulunan kişilerle ilgili kartların hazırlanarak müşterilere teslim edilmek üzere şubelere gönderilmesi,

Kart sahiplerinin harcamalarının izlenmesi ve dönemsonlarında kendilerine hesap özeti gönderilmesi,

Geri ödemelerin takibidir.

6210- Kredisiz Yurtiçi Kartlarda Tahsilatın Muhasebeleştirilmesi:

Kredi Kartlarından Borç Dekontu Geldiğinde (Örneğin 500.000 TL değerinde)

_____ / _____

278- MUHTELİF ALACAKLAR 500.000

278080 TL. Kredi Kartlarından

2780800- Visa kart veya

2780801- Mastercard

290- ŞUBELER CARI HESABI 500.000

_____ / _____

Müşteri Hesabından Tahsilatında ise;

300- TASARRUF MEVDUATI
VADESİZ
Gerçek Kişiler

500.000

278- MUHTELİF ALACAKLAR 500.000

278080- TL.Kredi
Kartlarından

2780800- Visa kart veya

2780801- Mastercard

şeklinde kayıt yapılır.

Ödemenin zamanında yapılmaması nedeni ile gecikme faizi tahsilatı yapılabilir. Örneğin 50.000faiz sözkonusu olsun.

300- TASARRUF MEVDUATI
VADESİZ
Gerçek Kişiler

57.500

598- DİĞER ALINAN FAİZLER-TP. 50.000

390- MUHTELİF BORÇLAR-T.P. 5.000

39022- KKDF

380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ
ve PRİMLER 2.500

380005- Banka ve Sigorta
Muamele Vergisi

6211- Kredili Kredi Kartlarında Tahsilatın Muhasebeleştirilmesi

Kredi Kartlarından 1.000.000.TL.lık Borç Dekontu Geldiğinde

278- MUHTELİF ALACAKLAR

1.000.000

278080- TL. Kredi Kartlarından

2780800- Visa kart veya

2780801- Mastercard

290- ŞUBELER CARI HESABI

1.000.000

Müşteri Hesabından Tahsilatında ise;

300- Tasarruf Mevduatı
VADESİZ
Gerçek Kişiler

1.000.000

116- AÇIK KREDİLER

11621- Kredi Kartları

1.000.000

116- AÇIK KREDİLER

1.000.000

11621- Kredi Kartları

278- MUHTELİF ALACAKLAR 1.000.000

278080- TL. Kredi Kartla-
rından278080- Visa Kart veya
2780801- Mastercard

ödeme gecikmesinden dolayı örneğin 100.000.TL.lik bir faiz tahsilatı gerekirse;

116- AÇIK KREDİLER

115.000

11621- Kredi Kartları

514- K.VAD.DİĞER KRĐ.ALAC.
FAİZİ 100.000

51411- Diğer müşteriler özel

390- MUHTELİF BORÇLAR 10.000

39022- KKDF

380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARG
ve PRİMLER 5.000380005- Banka ve sigorta
muamele vergisi

şeklinde kayıtlar yapılır.

6212- Kredi Kartları Aidat Bedelleri Tahsilatının
Muhasebeleştirilmesi

Kredi kartları aidat bedellerinin tahsilatı için dekont geldiğinde, kart bedeli 60.000.TL. ise;

278- MUHTELİF ALACAKLAR

60.000

278080- TL.Kredi Kartlarından

2780800- Visa kart veya

2780801- Mastercard

290- ŞUBELER CARİ HESABI 60.000

300- TASARRUF MEVDUATI HS.

60.000

VADESİZ

Gerçek Kişiler

278- MUHTELİF ALACAKLAR 60.000

278080- TL.Kredi Kartla-
rından

2780800- Visa Kart

Aidat bedellerinin tamamı, müşteri ekstrelerine çıkarılacak, sözkonusu bedelin % 50'si Kredi Kartları Merkezi payı, % 50'si şube payıdır. Şube gelirlerine kaydedilir.

----- / -----	
290- ŞUBELER CARİ HESABI	30.000
760- BANKA HİZMET GELİRLERİ	30.000
76020- Kredi Kartları Aidat Geliri	
760200- Visa Kart Aidat Geliri	
----- / -----	

Şube gelirine aldığı kârdan (%50'nin yani 30.000.TL'nin)

----- / -----	
830- VERGİ ve HARÇLAR	150
830000- Banka Muameleleri Vergisi	
380- ÖDENECEK VERGİ ve HARÇ	150
380005- BSMV	
----- / -----	

6213- Kredili Kredi Kartlarında Faiz Hesaplaması

Bu hesaplama aşağıdaki gibi formüle edilebilir.

DÖNEM FAİZİ : DEVİR BAKİYESİ × 0,063

NAKİT AVANSI FAİZİ = $\frac{\text{ANAPARA} \times \text{GÜN SAYISI} \times 0,07}{30}$

GEÇİKME FAİZİ = $\frac{\text{ANAPARA} \times \text{GÜN SAYISI} \times 0,083}{30}$

GÜN SAYISI HESABI : TAHSİLAT TARİHİ-HESAP KESİM TARİHİ (GEÇİKME FAİZİ İÇİN)

NAKİT AVANSINDA GÜN SAYISI HESABI

ÖRNEK: SLİP TARİHİ 15.12.1990

SON ÖDEME TARİHİ 10.1.1991 ise 31-15 = 16-10-1 = 27 Gün
BİR GÜNDE VALÖR KONUR.

KREDİSİZ KREDİ KARTLARINDA FAİZ HESABI : (Yıllık faiz oran
% 89'a göre)

GEÇİKME FAİZİ : $\frac{\text{ANAPARA} \times \text{GÜN SAYISI} \times 0,89}{360}$

GÜN SAYISI HESABI = TAHSİLAT TARİHİ-SON ÖDEME TARİHİ - 1

KREDİLİ ve KREDİSİZ KARTLARDA FAİZ TUTARI ÜZERİNDEN % 6

K.K.D.F, FAİZ TUTARI ÜZERİNDEN % 5 BSMV TAHSİL EDİLİR.

ÖRNEK: Aylık limitini aşmamış bulunan yurt içi kart sahibi bir müşteri 500.000.TL.lık Butik, 250.000 TL.lık ayakkabı, 250.000 TL.lık yemek olmak üzere 1.000.000.TL.lık alışveriş yapmış olduğu varsayıl-
sın. Bu durumda :

----- / -----	
278-MUHTELİF ALACAKLAR	1.000.000
278080-TL Kredi	
Kartlarından	
290-SUBELER GARI H.	1.000.000
(KKM)	
----- / -----	

şeklinde kayıt yapılır.

Müşteri borcunun tamamını nakit olarak öder ise,

----- / -----	
010-KASA	1.000.000
278-MUHTELİF ALACAKLAR	1.000.000
278080-TL Kredi	
Kartlarından	
----- / -----	

Müşteri tasarruf mevduatı hesabından ödeme yapılması talimatı verir ise,

----- / -----	
300- TASARRUF MEVDUATI	1.000.000
Gerçek Kişiler	
Vadesiz	
278-MUHTELİF ALACAKLAR	1.000.000
278080-TL Kredi	
Kartlarından	
----- / -----	

Eğer müşteri borcunun yarısını ödemeyip, kredi şekline dönüştürmeyi bankadan talep etmişse,

116- KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER	500.000
11615- Kredi Kartlarından Alacak	
010-KASA	500.000
278-MUHTELİF ALACAKLAR	1.000.000
278080-TL Kredi Kartlarından	

şeklinde muhasebeleştirilir. Müşteri borcunun yarısını ödediği için, kalan borcu için sözleşme gereği, faiz tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir. Faizle ilgili olarak % 5 Banka ve sigorta Muamele vergisi ve % 6 Kaynak kullanım destekleme fonu kesintisi yapılmaktadır.

Borç bir ay sonra % 7 faiz oranına göre müşterinin mevduat hesabından ödeniyorsa aşağıdaki gibi bir kayıt yapılmalıdır.

300- TASARRUF MEVDUATI Gerçek Kişiler Vadesiz	538.850
116-KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER	500.000
11615-Kredi Kartlarından Alacak	
514- KISA VADELİ DİĞER KREDİ FAİZİ	35.000
51411-Diğer Müşteriler Özel	
380- ÜD.VERGİ,RES.HARÇ 380005- Bankaya Sig MV	1.750
390- MUHTELİF BORÇLAR	2.100
39022-Kaynak Kullanım Destekleme Fonu	

Yurt dışı kart sahibi olan bir müşteri yurt dışındaki harcamalarını çeşitli ülke para birimleri üzerinden yapabilir. Fakat, bu paralar sonuçta bankalar tarafından Amerikan Dolarına çevrilerak kart sahibine dekont edilir. Döviz Tevdiat Hesabında dolar dışında para bulunan müşterilerin harcamaları, hesabındaki para cinsi ile arbitraj yapılarak tahsilat yoluna gidilir .

Burada önemli olan kur farkından dolayı her iki tarafında herhangi bir kayba uğramasının önlenmesidir. Örneğin, yurt dışı kredi kartı sahibi bir müşteri 1000 dolarlık bir alışveriş yapmış olsun.

----- / -----
301- DÖVİZ TEVDİAT HESABI

1.000

(Dolar)

291- ŞUBELER CARI HESABI

1.000

(KKM)
----- / -----

Ödemede gecikme olduğu takdirde, müşterinin dolar borcu o günkü satış bedeli üzerinden Türk Lirasına çevrilir ve sözleşmedeki faiz tahakkuk ettirilerek tahsil yoluna gidilmektedir.

63- MENKUL DEĞERLER CÜZDANI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Bankalar, aracı kurum olarak hisse senedi alım satım işlemlerini, müşteri hesabına ve banka hesabına olmak üzere iki şekilde gerçekleştirirler.

630- Müşteri hesabına hisse senedi alım işlemleri:

Bankalar, hisse senedi alım satım işlemlerini İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapmak zorundadırlar. Borsa'da alım satım işlemleri Borsa uzmanları huzurunda, borsa üyelerinin arzu ve taleplerinin karşılığında oluşmaktadır.

Borsa'da alınan ve satılan hisse senetlerinin alınması, teslim edilmesi, bedellerinin tahsil ve ödemesi Borsa Takas Merkezinde gerçekleşir. Aracı kurumlar, hisse senetlerini veya bunlara ait Emanet Makbuzlarını Borsadan alırlar. Buna karşılık, Borsa hisse senetlerinin bedellerini hisse senetlerini alan aracı kurumun hesabına borç kaydeder. Hisse senedini satan kurum, sattığı hisse senetlerini borsaya teslim eder. Borsada, buna karşılık hisse senedi bedelini aracı kurumun hesabına virman yapmak suretiyle öder. Borsa üyeleri aynı gün aynı şirkete ait hisse senedi alıp satmışlarsa, mahsubu yapılır. Aracı kurumun taahhüdü mahsup farkı kadar olur.

Müşteri tarafından yapılan alım emrinin bazı bilgileri içermesi ve şube tarafından alım emrinin kabul edilmesi gerekir. Bu bilgiler şunlardır:

- Alım emri ve bu hisse senetlerinin en son Borsa seansının kapanış fiyatından TL. karşılığı,
- Alım emrinin geçerlilik süresi içinde hergün için kapanış fiyatının % 5'i oranında fiyat aralık marjı,
- Toplam üzerinde binde yedibuçuk oranında aracılık komisyonu.

Bu alış emrinin Menkul Kıymetler Merkezine havale edilmiş olması gerekir. Bu havale işlemi, şube tarafından veya Menkul Kıymetler Merkezinde müşteri adına açılmış bir hesap olması halinde, müşteri tarafından doğrudan doğruya yapılabilir.

Müşteri Alış emri Şube tarafından kabul edildiğinde, Alış emri ile birlikte gerekli para tahsil edilir. Örneğin 10.000.000.-TL.lik bir alım söz konusu ise,

-----	-----	10.000.000
010-Kasa		
	290- Şubeler Cari Hesabı.TP.	10.000.000
	(MKM)	
-----	-----	
veya		
-----	-----	
300- Tasarruf Mevduatı		10.000.000
Gerçek Kişiler		
Vadesiz		
	290- Şubeler Cari Hesabı.TP.	10.000.000
	(MKM)	
-----	-----	

Müşteri emri tahsilattan sonra, online olarak veya telefonla veya şahısla Menkul Kıymetler Merkezine ulaştırılır.

Bu durumda Menkul Kıymetler Merkezinde gönderilen para bloke hesapta tutulur.

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	10.000.000
28994- Dekontu Beklenen İşlemler	
390- MUHTELİF BORÇLAR TP	10.000.000
39050- Bloke Paralar	

Şubeden ilgili dekont gelince veya online halinde ise otomatik olarak Dekontu beklenen işlemler hesaba kapatılır. Şöyleki;

290- Şubeler Cari Hesabı TP	10.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	10.000.000
28004- Dekontu Beklenen İşlemler	

Alınan hisse senetleri nominal değeri üzerinden müşteri emanet hesabına kaydedilir.

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	10.000.000
99639- Emanet Kıymetler Cüzdanı (Hisse Senetleri)	
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR	10.000.000
99841- Emanet Kıymetler Mudi (Hisse Senetleri)	

Daha sonra Kurtaj (Borsa üyelerinin müşteri hesabına gerçekleştirdikleri alım satım bedelleri üzerinden müşterilerden alabilecekleri aracılık komisyonu) ve Banka ve Sigorta Muamele Vergisi tahsil edilir ve Hisse Senedi bedeli müşterinin bloke hesabından düşülür.

390- MUHTELİF BORÇLAR TP	10.000.000
39050- Bloke Paralar	
280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	10.000.000
28099- Diğer Borçlu Geçici Hesaplar	

10.000.000 × % 0,75	=	75.000	Komisyon
75.000 × % 10	=	7.500	TL. BSMV

010- KASA	82.500
750- SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KARLARI TP	75.000
75000- Menkul Değerler Alım/Satımları	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİMLER	7.500
380005- Banka ve Sigorta Muameleleri V.	

631- Banka Nam ve Hesabına Hisse Senedi Alım İşlemleri

Bankalar müşterileri nam ve hesabına alım satım yaptıkları gibi kendi nam ve hesaplarına hisse senedi alımında bulunabilirler. Bankaların hisse senedi cüzdanı yatırım cüzdanı ve iştirakler cüzdanı olmak üzere iki bölümden oluşur. Menkul Kıymetler Merkezince yatırım amacı ile yalnızca borsadan alım yapılabilirken, 13.9.1990 tarih ve 101 sayılı Borsa Genelgesi uyarınca gerekli işlemler tamamlandıktan sonra müşterilerden de banka cüzdanına hisse senedi alımı yapılabilir.

Örneğin, Bankanın nominal tutarı 5.000.000.TL, borsa değeri 10.000.000 olan (500 TL × 10.000 adet) hisse senedini satın aldığı kabul edilsin.

Nominal tutarı üzerinden;

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR TP Serbest Kıymetler Cüzdanı	5.000.000
998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR TP Serbest Kıymetler-Mudi	5.000.000

Borsa değeri üzerinden;

030- MENKUL DEĞERLER CÜZDANI TP.	10.000.000
280- BORÇLU GEÇİCİ HES.	10.000.000
28099- Diğer Borçlu Geçici Hesaplar	

Borsa dışından, müşteriden alım yapılması halinde yalnız borsa değeri üzerinden kayıt yapılır. Örneğin 10.000.000 TL. hisse senedinin müşteriden alındığı kabul edilse idi,

996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN AL.TP.	5.000.000
998- DİĞER NAZİM HS.BORÇ TP.	5.000.000
030- MENKUL DEĞERLER CÜZDANI	10.000.000
010- KASA	10.000.000

şeklinde kayıt yapılır.

İştirak amacı ile alınan hisse senetleri Bankaların Genel Müdürlüğü tarafından takip edilir ve adına kayıt yapılır. Alınan hisse senetleri müşteri gibi, Genel Müdürlük adına açılan bir emanet hesabında takip edilir.

632- Müşteri Adına Hisse Senedi Satış İşlemleri

Alınan satış emirlerinin işleme konulması için ilk şart

satılacak hisse senetlerinin fiziki olarak Menkul Kıymetler Merkezinde olmasıdır. Hisse Senetlerinin şubede olması yeterli olmayıp, senetlerin Menkul Kıymetler Merkezine ulaştırılması şarttır.

Menkul Kıymetler Merkezine ulaşan hisse senetlerinin satış emri verildiğinde, herhangi bir muhasebe kaydı yapılmaz. Daha sonra, satış emri ile gönderilen hisse senetlerinin sayısal kontrolü yapılır. Satış emri ile uygunluğu araştırılır ve aşağıdaki muhasebe kaydı yapılarak satış emri veren adına emanete alınarak satış işleme konulur. Örneğin 5.000.000.TL.lık Hisse Senedi söz konusu ise,

996- DİĞER NAZİM HESAPLARINDAN		5.000.000
ALACAKLAR TP.		
Emanet Kıymetler Cüzdanı		
(Hisse S.)		
	998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	5.000.000
	BORÇLAR TP.	
	Emanet Kıymetler Mudi	
	(Hisse S.)	

Satış emrinin geçerlilik süresi içinde satış gerçekleştiğinde takas merkezine hisse senetleri ibraz edilir ve bedel banka hesabına kaydedilir. Şöyle ki;

MKM'deki kayıtlar:

998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN		5.000.000
BORÇLAR TP.		
Emanet Kıymetler		
Mudi(Hisse S.)		
	996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN	5.000.000
	ALACAKLAR TP.	
	Emanet Kıymetler Cüzdanı	
	(Hisse S.)	

Hisse Senedi Bedeli müşterinin bloke hesabına aktarılır ve ilgili BSMV ve Kurtaj bedeli tahakkuku yapılır. Eğer verilen hisse senetlerinden satılamayan bölüm kalsa idi müşterinin ikinci bir talimatının alınması ve buna göre hareket edilmesi gerekirdi.

$$\begin{aligned} \text{Komisyon } (\%02) &= 5.000.000 \times 0.002 = 10.000.- \text{ TL.} \\ \text{BSMV} &= 10.000 \times 0.10 = 1.000. \text{ TL.} \end{aligned}$$

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLARI TP.	5.000.000
29099- Diğer Borçlu Geçici Hesaplar	
390- MUHTELİF BORÇLAR TP.	4.989.000
39050- Bloke Paralar	
750- SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KARLARI TP.	10.000
75001- Tahsil ve Hisse Senedi Alım Satım Komisyonu	
380- ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ PRİMLER	1.000
380005- Banka ve Sigorta Muamele V.	

633- Bankanın Menkul Kıymetler Cüzdanında Hisse Senedi Satış İşlemleri

Bankanın Menkul Kıymetler Cüzdanından hisse senedi satışı yapıldığında nominal değer üzerinden nazım hesaplardan çıkışı yapılır. Alış değerinden yüksek bir fiyatla satılmış ise menkul değer alım satım kârı söz konusudur.

Örneğin yatırım cüzdanından daha önce 5.000.000.TL.ya alınan (500 TL x 10.000 hisse) hisse senetleri 6.000.000 TL.ya satılmış olsun. Buna göre;
nominal değer üzerinden;

998- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN BORÇLAR TP	5.000.000
Serbest Kıymetler (Mudi)	
996- DİĞER NAZIM HESAPLARDAN ALACAKLAR TP.	5.000.000
Serbest Kıymetler Cüzdanı (Hisse Sen.)	

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR TP.	6.000.000
Diğer Borçlu Geçici Hesaplar	
030- MENKUL DEĞERLER CÜZDANI TP.	5.000.000
Menkul Değerler Cüzdanı	
750- SERMAYE PİYASASI KARLARI TP.	1.000.000
Menkul Değerler Alım Satım Kârı	

Eğer hisse senetleri 4.000.000.TL.ya satılmış olsa idi.

998- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR TP.	5.000.000
Serbest Kıymetler (Mudi)	
996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR TP.	5.000.000
Serbest Kıymetler Cüzdanı Hisse Sen.	

280- BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	4.000.000
870- SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI TP.	1.000.000
Sermaye Piyasası İşlem Zarar- ları Hisse Sen.	
030- MENKUL DEĞERLER CÜZDANI	5.000.000
Menkul Değerler Cüzdanı	

Banka yatırım cüzdanından değil de, İştirak Cüzdanından Hisse Senedi satışı söz konusu olabilir. İştirakler cüzdanından hisse senedi satıldığında, satılan hisse senetlerinin nominal tutarı üzerinden 998- DİĞER NAZİM HESAPLAR BORÇLAR TP. Emanet Kıymet Mudi Hesabı borçlanır, 996- DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR TP. Emanet Kıymetler Cüzdanı. Hisse Senedi Hesabı alacaklanır. Satış Değeri üzerinden ise, 280- DİĞER BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR borçlanır, 290- ŞUBELER CARI HESABI alacaklanır.

Borsada günlük olarak yapılan alış ve satışlar karşılaştırılır. Günlük işlem farkı 022- Yurtiçi Bankalar Hesabına aktarılır. 280- Diğer Borçlu Geçici hesabın bakiyesi bize işlem farklılığını verir. Alacak bakiyesi verirse 022- Yurtiçi Bankalar Hesabı borçlanır. Borç bakiyesi verirse 022- Yurtiçi bankalar hesabı alacaklanır.

Y - TEKDÜZLER HESAP PLANI ÖZETİ

0 DÖNER DEĞERLER

- 010 KASA
- 011 EFEKTİF DEPOSU
- 012 YOLDAKİ PARALAR - TÜRK LİRASI
- 013 YOLDAKİ PARALAR - YABANCI PARA
- 014 ALINAN BANKA ÇEKLERİ - TÜRK PARASI
- 015 ALINAN BANKA ÇEKLERİ - YABANCI PARA
- 016 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - TÜRK PARASI
- 017 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - YABANCI PARA
- 020 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - TÜRK PARASI
- 021 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI - YABANCI PARA
- 022 YURTIÇİ BANKALAR - TÜRK PARASI
- 023 YURTIÇİ BANKALAR - YABANCI PARA
- 024 YURTDIŞI BANKALAR - TÜRK PARASI
- 025 YURTDIŞI BANKALAR - YABANCI PARA
- 026 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - TÜRK PARASI
- 027 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - YABANCI PARA
- 028 ÖZEL FİNANS KURUMLARI - TÜRK PARASI
- 029 ÖZEL FİNANS KURUMLARI - YABANCI PARA
- 030 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - TÜRK PARASI
- 031 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI - YABANCI PARA
- 032 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - TÜRK PARASI
- 033 MENKUL DEĞERLER DEĞER AZALMA KARŞILIĞI - YABANCI PARA
- 040 BANKALAR ARASI PARA PİYASA İŞLEMLERİ - TÜRK PARASI
- 041 BANKALAR ARASI PARA PİYASASI İŞLEMLERİ - YABANCI PARA

1 KREDİLER

- 100 İSKONTO SENETLERİ - TÜRK PARASI
- 101 İSKONTO SENETLERİ - YABANCI PARA
- 102 İŞTİRA SENETLERİ - TÜRK PARASI
- 103 İŞTİRA SENETLERİ - YABANCI PARA
- 110 KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 111 KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 112 KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ - TÜRK PARASI

- 113 KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 114 KISA VADELİ TEMİNATLI İTHALAT KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 115 KISA VADELİ TEMİNATLI İTHALAT KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 116 KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER - TÜRK PARASI
- 117 KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER - YABANCI PARA
- 118 KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER - TÜRK PARASI
- 119 KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER - YABANCI PARA
- 120 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 121 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 124 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLER - TÜRK PARASI
- 125 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLER - YABANCI PARA
- 126 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - TÜRK PARASI
- 127 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - YABANCI PARA
- 128 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLER - TÜRK PARASI
- 129 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLER - YABANCI PARA
- 130 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 131 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 132 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 133 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 134 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK DİĞER YATIRIM KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 135 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK DİĞER YATIRIM KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 136 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI DİĞER YATIRIM KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 137 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI DİĞER YATIRIM KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 138 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK İŞLETME KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 139 ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK İŞLETME KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 140 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 141 ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME KREDİLERİ - YABANCI PARA

- 142 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 143 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 144 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLER - TÜRK PARASI
- 145 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLER - YABANCI PARA
- 146 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - TÜRK PARASI
- 147 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - YABANCI PARA
- 148 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - TÜRK PARASI
- 149 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - YABANCI PARA
- 150 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - ANA PARA - TÜRK PARASI
- 151 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - ANA PARA - YABANCI PARA
- 152 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - ANA PARA - TÜRK PARASI
- 153 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - ANA PARA - YABANCI PARA
- 154 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - ANA PARA - TÜRK PARASI
- 155 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - ANA PARA - YABANCI PARA
- 156 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - ANA PARA - TÜRK PARASI
- 157 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - ANA PARA - YABANCI PARA
- 158 İDARİ TAKİPTEKİ TAZMİN EDİLEN GAYRİ NAKDİ KREDİLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER - TÜRK PARASI
- 159 İDARİ TAKİPTEKİ TAZMİN EDİLEN GAYRİ NAKDİ KREDİLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER - YABANCI PARA
- 160 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - FAİZ - TÜRK PARASI
- 161 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - FAİZ - YABANCI PARA
- 162 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - FAİZ - TÜRK PARASI
- 163 İDARİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER - FAİZ - YABANCI PARA
- 164 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER - FAİZ - TÜRK PARASI

- 165 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ
KREDİLER - FAİZ - YABANCI PARA
- 166 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI
KREDİLER - FAİZ - TÜRK PARASI
- 167 İDARİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI
KREDİLER - FAİZ - YABANCI PARA
- 168 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLER - TÜRK PARASI
- 169 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLER - YABANCI PARA
- 170 KANUNİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER
- TÜRK PARASI
- 171 KANUNİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER
YABANCI PARA
- 172 KANUNİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER -
TÜRK PARASI
- 173 KANUNİ TAKİPTEKİ KISA VADELİ TEMİNATLI KREDİLER -
YABANCI PARA
- 174 KANUNİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ
KREDİLER - TÜRK PARASI
- 175 KANUNİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ
KREDİLER - YABANCI PARA
- 176 KANUNİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI
KREDİLER - TÜRK PARASI
- 177 KANUNİ TAKİPTEKİ ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI
KREDİLER - YABANCI PARA
- 178 KANUNİ TAKİPTEKİ TAZMİN EDİLEN GAYRİ NAKDİ KRE-
DİLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER - TÜRK PARASI
- 179 KANUNİ TAKİPTEKİ TAZMİN EDİLEN GAYRİ NAKDİ KRE-
DİLER VE YÜKÜMLÜLÜKLER - YABANCI PARA
- 180 KREDİLER ÖZEL KARŞILIĞI - TÜRK PARASI
- 181 KREDİLER ÖZEL KARŞILIĞI - YABANCI PARA

2 BAĞLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER

- 210 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI - TÜRK PARASI
- 211 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI - YABANCI PARA
- 220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ TAHAKKUK VE
REESKONTLARI - TÜRK PARASI
- 221 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ TAHAKKUK VE
REESKONTLARI - YABANCI PARA
- 222 DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - TÜRK PARASI
- 223 DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - YABANCI PARA
- 230 KANUNİ YEDEK AKÇELER KARŞILIĞI DEVLET TAHVİLİ
HESABI
- 240 İŞTİRAKLERİMİZ VE KURULUŞLARIMIZ - TÜRK PARASI
- 241 İŞTİRAKLERİMİZ VE KURULUŞLARIMIZ - YABANCI PARA
- 242 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI
TÜRK PARASI

- 243 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR DEĞER AZALMA KARŞILIĞI
YABANCI PARA
- 250 MENKULLER
- 252 GAYRİMENKULLER
- 254 ÖZEL MALİYET BEDELLERİ
- 256 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR
- 258 AKTİFLEŞTİRİLMİŞ GİDERLER
- 260 PEŞİN ÖDENMİŞ VERGİLER
- 270 AYNİYAT MEVCUDU
- 272 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI ÖZEL
HESAPLARI
- 274 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER
ALACAKLAR - TÜRK PARASI
- 275 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER
ALACAKLAR - YABANCI PARA
- 276 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER
ALACAKLAR KARŞILIĞI - TÜRK PARASI
- 277 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER
ALACAKLAR KARŞILIĞI - YABANCI PARA
- 278 MUHTELİF ALACAKLAR - TÜRK PARASI
- 279 MUHTELİF ALACAKLAR - YABANCI PARA
- 280 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - TÜRK PARASI
- 281 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - YABANCI PARA
- 282 BÖLGELER VEYA İŞLETMELER CARİ HESABI
- 290 ŞUBELER CARİ HESABI - TÜRK PARASI
- 291 ŞUBELER CARİ HESABI - YABANCI PARA
- 292 EFETİF ALIM/SATIM HESABI - TÜRK PARASI
- 293 EFETİF VAZİYETİ - YABANCI PARA
- 294 DÖVİZ ALIM/SATIM HESABI - TÜRK PARASI
- 295 DÖVİZ VAZİYETİ YABANCI PARA
- 296 ÖZEL GÖREV HESAPLARI
- 298 ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER

3 MEVDUAT VE DİĞER PASİFLER

- 300 TASARRUF MEVDUATI (YURTİÇİNDE YERLEŞİK GERÇEK
KİŞİLER) - VADESİZ
- 301 DÖVİZ TEVDİAT HESABI - VADESİZ
- 302 TASARRUF MEVDUATI (YURTDIŞINDA YERLEŞİK GERÇEK
KİŞİLER) - VADESİZ
- 304 RESMİ, TİCARİ VE DİĞER KURULUŞLAR MEVDUATI -
(YURTİÇİNDE YERLEŞİK) - VADESİZ
- 306 TİCARİ VE DİĞER KURULUŞLAR MEVDUATI (YURTDIŞIN-
DA YERLEŞİK - VADESİZ
- 308 BANKALAR MEVDUATI - VADESİZ
- 309 BANKALAR MEVDUATI - VADESİZ - YABANCI PARA

- 310 TASARRUF MEVDUATI - (YURTIÇİNDE YERLEŞİK GERÇEK KİŞİLER) - VADELİ
- 311 DÖVİZ TEVDİAT HESABI - VADELİ
- 312 TASARRUF MEVDUATI - (YURTDIŞINDA YERLEŞİK GERÇEK KİŞİLER) - VADELİ
- 314 RESMİ, TİCARİ VE DİĞER KURULUŞLAR MEVDUATI - (YURTIÇİNDE YERLEŞİK) - VADELİ
- 316 TİCARİ VE DİĞER KURULUŞLAR MEVDUATI (YURTDIŞINDA YERLEŞİK) - VADELİ
- 318 BANKALAR MEVDUATI - VADELİ
- 319 BANKALAR MEVDUATI - VADELİ - YABANCI PARA
- 320 MEVDUAT SERTİFİKASI - VADELİ
- 322 VADE BİTİMİNDE İBRAZ EDİLMEMEYEN MEVDUAT SERTİFİKALARI
- 324 DÖVİZE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR TL MEVDUAT (YURTIÇİNDE YERLEŞİK) - VADESİZ
- 326 DÖVİZE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR TL MEVDUAT (YURTDIŞINDA YERLEŞİK) - VADESİZ
- 328 BANKALARARASI PARA PİYASASINDAN ALINAN BORÇLAR - TÜRK PARASI
- 329 BANKALARARASI PARA PİYASASINDAN ALINAN BORÇLAR - YABANCI PARA
- 330 TAHVİL TALEBİ KARŞILIĞI TEVDİAT HESABI
- 334 DÖVİZE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR TL MEVDUAT (YURTIÇİNDE YERLEŞİK) - VADELİ
- 336 DÖVİZE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR TL MEVDUAT (YURTDIŞINDA YERLEŞİK) - VADELİ
- 340 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - TÜRK PARASI
- 341 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - YABANCI PARA
- 342 YURTIÇİ BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI
- 343 YURTIÇİ BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA
- 344 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI
- 345 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA
- 348 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - TÜRK PARASI
- 349 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - YABANCI PARA
- 350 KARŞILIKLAR - TÜRK PARASI
- 351 KARŞILIKLAR - YABANCI PARA
- 360 FAİZ VE GİDER REESKONTLARI - TÜRK PARASI
- 361 FAİZ VE GİDER REESKONTLARI - YABANCI PARA
- 366 YURT DIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - TÜRK PARASI

- 367 YURT DIŞI MERKEZ VE ŐUBELEK - YABANCI PARA
370 İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ -
TÜRK PARASI
371 İTHALAT TEMİNATLARI VE TRANSFER EMİRLERİ -
(BANKAMIZ POZİSYONU İLİGLİ) - YABANCI PARA
374 GENEL MÜDÜRLÜK CARİ HESABI
375 GENEL MÜDÜRLÜK CARİ HESABI - YABANCI PARA
380 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - TÜRK
PARASI
381 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - YABANCI
PARA
382 TAHVİLLERİMİZ VE BONOLARİMİZ - TÜRK PARASI
383 TAHVİLLERİMİZ VE BONOLARİMİZ - YABANCI PARA

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

- 384 FONLAR - TÜRK PARASI
 385 FONLAR - YABANCI PARA
 386 ERTELENMİŞ VERGİLER
 388 FONLARDAN KULLANDIRILAN KREDİ KARŞILIKLARI
 390 MUHTELİF BORÇLAR - TÜRK PARASI
 391 MUHTELİF BORÇLAR - YABANCI PARA
 392 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - TÜRK PARASI
 393 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - YABANCI PARA
 394 ÖDEME EMİRLERİ - TÜRK PARASI
 395 ÖDEME EMİRLERİ - YABANCI PARA
 396 ÜZEL GÖREV HESAPLARI
 398 YÜKLENİCİLER HESABI

4 ÖZKAYNAKLAR

- 410 SERMAYE - TÜRK PARASI
 411 SERMAYE - YABANCI PARA
 412 ÖDENMEMİŞ SERMAYE - TÜRK PARASI
 413 ÖDENMEMİŞ SERMAYE - YABANCI PARA
 420 KANUNİ YEDEK AKÇELER
 430 İHTİYARI YEDEK AKÇELER
 440 BANKA SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU
 442 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR SABİT KIYMET YENİDEN
 DEĞERLEME KARŞILIĞI - TÜRK PARASI
 443 İŞTİRAKLER VE KURULUŞLAR SABİT KIYMET YENİDEN
 DEĞERLEME KARŞILIĞI - YABANCI PARA
 450 KÂR VE ZARAR
 452 GEÇMİŞ YILLAR KÂR VE ZARARI

5 FAİZ GELİRLERİ

- 500 İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER -
 TÜRK PARASI
 501 İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER -
 YABANCI PARA
 510 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN
 FAİZLER - TÜRK PARASI
 511 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN
 FAİZLER - YABANCI PARA
 512 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN
 FAİZLER - TÜRK PARASI
 513 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN
 FAİZLER - YABANCI PARA
 514 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
 TÜRK PARASI
 515 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
 YABANCI PARA

- 516 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER
- TÜRK PARASI
- 517 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER
- YABANCI PARA
- 518 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN ALINAN
FAİZLER - TÜRK PARASI
- 519 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN ALINAN
FAİZLER - YABANCI PARA
- 520 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN
ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 521 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN
ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 522 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER
- TÜRK PARASI
- 523 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER
- YABANCI PARA
- 530 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM
KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 531 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM
KREDİLERİNDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 532 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 533 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 534 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 535 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 536 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN
FAİZLER - TÜRK PARASI
- 537 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN
FAİZLER - YABANCI PARA
- 538 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN
ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 539 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN
ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 540 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ
KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 541 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ
KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 542 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN
FAİZLER - TÜRK PARASI
- 543 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN
FAİZLER - YABANCI PARA
- 544 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
TÜRK PARASI

- 545 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
YABANCI PARA
- 546 İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
TÜRK PARASI
- 547 İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
YABANCI PARA
- 548 KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
TÜRK PARASI
- 549 KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER -
YABANCI PARA
- 550 KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUNDAN
ALINAN PRİMLER
- 560 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARDAN ALINAN
FAİZLER - TÜRK PARASI
- 561 MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARINDAN ALINAN
FAİZLER - YABANCI PARA
- 570 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER TÜRK PARASI
- 571 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 572 PARA PİYASSI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 573 PARA PİYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNDEN
ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 580 MENKUL DEĞERLER CÜZDANINDAN ALINAN FAİZLER -
TÜRK PARASI
- 581 MENKUL DEĞERLER CÜZDANINDAN ALINAN FAİZLER -
YABANCI PARA
- 590 KANUNİ YEDEK AKÇELER KARŞILIĞI KIYMETLERDEN
ALINAN FAİZLER
- 592 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 593 ŞUBELERDEN ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA
- 598 DİĞER ALINAN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 599 DİĞER ALINAN FAİZLER - YABANCI PARA

6 FAİZ GİDERLERİ

- 608 TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER
(YURTDIŞINDA YERLEŞİK KİŞİ VE KURULUŞLAR)
- 610 TÜRK LİRASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER
(YURTIÇİNDE YERLEŞİK KİŞİ VE KURULUŞLAR)
- 611 YABANCI PARA MEVDUATA VERİLEN FAİZLER
- 620 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİNE
VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI
- 621 TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KREDİLERİNE
VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA
- 622 YURTIÇİNDEN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN
FAİZLER TÜRK PARASI
- 623 YURTIÇİNDEN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN
FAİZLER - YABANCI PARA

- 624 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI
 625 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA
 626 PARA PİYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI
 627 PARA PİYASASI VE VADELİ DÖVİZ İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA
 630 TAHVİLLERİMİZE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI
 631 TAHVİLLERİMİZE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA
 640 FONLARA VERİLEN FAİZLER
 650 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - TÜRK PARASI
 651 ŞUBELERE VERİLEN FAİZLER - YABANCI PARA
 698 VERİLEN DİĞER FAİZLER - TÜRK PARASI
 699 VERİLEN DİĞER FAİZLER - YABANCI PARA

7 FAİZ DIŞI GELİRLER

- 700 İSKONTO VE İSTİRA SENETLERİNDEN ALINAN KOMİSYONLAR ? TÜRK PARASI
 701 İSKONTO VE İSTİRA SENETLERİNDEN ALINAN KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 710 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 711 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 712 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 713 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 714 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 715 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 716 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 717 KISA VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 718 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 719 KISA VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 720 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
 721 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
 722 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI

- 728 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET
VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 730 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM
KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR -
TÜRK PARASI
- 731 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM
KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR -
YABANCI PARA
- 732 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 733 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 734 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 735 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 736 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 737 ORTA VE UZUN VADELİ İHTİSAS KREDİLERİNDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 738 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 739 ORTA VE UZUN VADELİ FON KAYNAKLI KREDİLERDEN
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 740 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ
KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR -
TÜRK PARASI
- 741 MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VADELİ
KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR -
YABANCI PARA
- 742 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN
ÜCRET VE KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 743 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN
ÜCRET VE KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 744 İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 745 İDARİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 746 KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 747 KANUNİ TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 748 NAKDİ OLMAYAN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - TÜRK PARASI
- 749 NAKDİ OLMAYAN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE
KOMİSYONLAR - YABANCI PARA
- 750 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - TÜRK PARASI

- 751 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KARLARI - YABANCI PARA
 752 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN KOMİSYONLAR -
 TÜRK PARASI
 753 ÖZEL TAKİPTEKİ KREDİLERDEN ALINAN KOMİSYONLAR -
 YABANCI PARA
 760 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - TÜRK PARASI
 761 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - YABANCI PARA
 771 KAMBIYO KARLARI
 780 İŞTİRAKLERİMİZDEN VE KURULUŞLARIMIZDAN ALINAN
 KAR PAYLARI - TÜRK PARASI
 781 İŞTİRAKLERİMİZDEN VE KURULUŞLARIMIZDAN ALINAN
 KAR PAYLARI - YABANCI PARA
 790 DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ - TÜRK PARASI
 791 DİĞER FAİZ DIŞI FAALİYET GELİRLERİ - YABANCI PARA
 792 OLAGANÜSTÜ GELİRLER - TÜRK PARASI
 793 OLAGANÜSTÜ GELİRLER - YABANCI PARA

8 FAİZ DIŞI GİDERLER

- 810 PERSONEL GİDERLERİ
 820 PROVİZYONLAR - TÜRK PARASI
 821 PROVİZYONLAR - YABANCI PARA
 830 VERGİ VE HARÇLAR - TÜRK PARASI
 831 VERGİ VE HARÇLAR - YABANCI PAR A
 840 TÜRK PARASI İŞLEMLERİNDEN VERİLEN KOMİSYON VE
 ÜCRTLER
 841 YABANCI PARA İŞLEMLERİNDEN VERİLEN KOMİSYON VE
 ÜCRTLER
 850 AMORTİSMAN GİDERİ
 861 KAMBIYO ZARARLARI
 870 SERMA PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - TÜRK
 PARASI
 871 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - YABANCI
 PARA
 880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ
 882 DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR
 890 OLAGANÜSTÜ GİDERLER - TÜRK PARASI
 891 OLAGANÜSTÜ GİDERLER - YABANCI PARA

9 NAZİM HESAPLAR

- 910 TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR
 911 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN
 ALACAKLAR
 912 TÜRK PARASI TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR
 913 YABANCI PARA TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR
 920 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI

- 921 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA
 922 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI
 923 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - YABANCI PARA
 930 AKKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - TÜRK
 PARASI
 931 AKKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - YABANCI
 PARA
 932 AKKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR - TÜRK
 PARASI
 933 AKKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR - YABANCI
 PARA
 940 CİRANTALARIMIZ - TÜRK PARASI
 941 CİRANTALARIMIZ - YABANCI PARA
 942 CİROLARIMIZ - TÜRK PARASI
 943 CİROLARIMIZ - YABANCI PARA
 950 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK
 KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI
 951 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK
 KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA
 952 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK
 KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI
 953 HİSSE SENEDİ VE TAHVİL İHRACINA ARACILIK
 KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - YABANCI PARA
 960 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR -
 TÜRK PARASI
 961 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR -
 YABANCI PARA
 962 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR -
 TÜRK PARASI
 963 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR -
 YABANCI PARA
 964 DÖVİZ VE FAİZ HADDİYLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN
 ALACAKLAR - TÜRK PARASI
 965 DÖVİZ VE FAİZ HADDİYLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN
 ALACAKLAR - YABANCI PARA
 966 DÖVİZ VE FAİZ HADDİYLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN
 BORÇLAR - TÜRK PARASI
 967 DÖVİZ VE FAİZ HADDİYLE İLGİLİ İŞLEMLERDEN
 BORÇLAR - YABANCI PARA
 970 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN
 ALACAKLAR - TÜRK PARASI
 971 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN
 ALACAKLAR - YABANCI PARA
 972 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN
 BORÇLAR - TÜRK PARASI
 973 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KREDİLERİNDEN
 BORÇLAR - YABANCI PARA

- 978 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - TÜRK PARASI
979 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - YABANCI PARA
980 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - TÜRK PARASI
981 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - YABANCI PARA
982 ŞUBELERİMİZE TAHSİS OLUNAN SERMAYE - TÜRK
PARASI
983 ŞUBELERİMİZE TAHSİS OLUNAN SERMAYE - YABANCI
PARA
984 ŞUBELER SERMAYESİ - TÜRK PARASI
985 ŞUBELER SERMAYESİ — YABANCI PARA
986 MEVDUAT SERTİFİKALARINDAN ALACAKLAR - TÜRK
PARASI
988 MEVDUAT SERTİFİKALARINDAN BORÇLAR - TÜRK
PARASI
992 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
ALACAKLAR - TÜRK PARASI (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)
993 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
ALACAKLAR - YABANCI PARA (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)
994 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
BORÇLAR - TÜRK PARASI (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)
995 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLERDEN
BORÇLAR - YABANCI PARA (BANKALAR KANUNU
MADDE 38/5)
996 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - TÜRK
PARASI
997 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - YABANCI
PARA
998 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - TÜRK PARASI
999 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - YABANCI PARA

KİTAPLAR

- Aktuğlu, Mehmet Ali : Banka İşletmeleri ve Muhasebesi Genel Prensipler, Ege Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları No: 148, İzmir, 1981.
- Altuğ, Osman : Finansal Yönetim 1, İlkeler Uygulamalar, Marmara Üniversitesi Yayınları, No: 466, İstanbul, 1988.
- Arkun, Osman Fikret ; Ücal, Fikret : Banka İşletmesi ve Muhasebesi, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Neşriyat ve Yardım Bürosu Yayınları, No: 76, İstanbul, 1971.
- Ataman, Ümit; Sümer, Haluk : Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi, İstanbul, 1988.
- Bayraktar, Kemal : Banka Muhasebesi, İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Özel Yüksek Okulu Yayını No: 8, Ege Üniversitesi Matbaası, 1968.
- Çömlekçi, Ferruh : Bankalarda Kambiyo İşlemleri ve Muhasebesi, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No: 86/46, Sevinç Matbaası, 1971.
- Dikel, Mübin : Banka, Banka Muameleleri, Banka Muhasebesi, İstiklal Matbaası, Ankara, 1964.
- Erez, Mesut : Bankalar Sistemi ve Devlet Kontrolü, Eskişehir Bankası Yayını, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1975.
- Kölemenli, Murteza : Banka Muhasebesi, İzmir, 1983.
- Sihay, Jale; Sevilengül, Orhan : Banka Muhasebesi, Ankara, 1978.
- Yalkın, Yüksel Koç : Bankacılar İçin Genel Muhasebe Bilgisi, Ankara, 1985.
- Yücesoy, Cevat : Bankacılık ve Muhasebesi, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1967.
- Yüksel, Ali Sait : Bankacılık Hukuku ve İşletmesi Altıncı Bası, Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı No: 436/669, İstanbul, 1989.

Banks in Turkey 1989, The Banks Association of Turkey No: 159

Rekmay LTD. Ankara, May 1990.

Tekdüzen Hesap Plânı ve İzahnamesi, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No: 153, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1989.

Temel Bankacılık Hizmetleri , Garanti Eğitim Merkezi Yayınları No. 29, Aralık 1990.

NAKALELER

- Altuğ, Osman : Kredi Kartı, kişi, müessese ve Ülke Ekonomisi Bakımlarından fayda sağlar 1, İstanbul Ticaret Gazetesi, 20 Ekim 1989, Yıl: 32, Sayı: 1582.
27 Ekim 1989, Yıl: 32, Sayı: 1583.
3 Kasım 1989, Yıl: 32, Sayı: 1584.
10 Kasım 1989, Yıl: 32, Sayı: 1585.
17 Kasım 1989, Yıl: 32, Sayı: 1586.
24 Kasım 1989, Yıl: 32, Sayı: 1587.

KANUN ve TEBLİĞLER :

- Bankalar Kanunu
Danga Vergisi Kanunu
Gelir Vergisi Kanunu
Gider Vergisi Kanunu
Kurumlar Vergisi Kanunu
Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsaları Kanunu
Savunma Sanayii Destekleme Fonu Kanunu
T.C. Merkez Bankası Kanunu
T.C. Merkez Bankası Tebliğleri
Türk Ticaret Kanunu
Türk Parası Kıymetinin Korunması Kanunu
Türkiye Bankalar Birliği Tebliğleri
Vergi Usul Kanunu



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ



MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Marmara Üniversitesi
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı



0014579

ISBN No. : 975-400-057-3